

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บทขอและบทจ้อยของ บัวซอน เมืองพร้าว

❀ ขอเรื่อง : กรรมวิบาก ❀

ทำนอง : เชียงใหม่

ช.๑) หลอน...คุณเขาเกิดมามันทั้งบ่เหมือนกัน
บางพร่องก็โง่บางพร่องก็ฉลาด
พร่องก็ปากแหว่งบางพร่องก็หูตัน
มาแสนสงสารเหี้ยไบ้เหี้ยบอด
พร่องก็เปิ่นไ้บางพร่องก็ปากคัก
กรรมวิบากมันยังมาบันคล
ตัวอ้ายเรว้ฉั่นจักขอพรรณนา

บางคุณเกิดมาตีนปูดขาขาด
พร่องก็บ่มีนิ้วดินนิ้วมือ
เพราะว่าโลกนี้ล้วนแต่อนิจจัง
บางคุณเกิดมาอยู่พื้นลุ่มไ้
พร่องก็หน้าลายพร่องก็หน้ามอด
พร่องก็หัวหงอกบางพร่องก็ผมงอ
ฉะนันคานาย
นี่แลนอ

บางคุณก็สูงจับบางคุณก็ต่ำ
พร่องก็นมตั้งพร่องก็ก้นงอน

ฉะนันคานาย
นี่แลนอ

ญ.๒) นาย...คุณเขาเกิดมาในโลกสงสาร
จับบางพร่องเกิดมาเสียของกะ
คุณเขาเกิดมาในโลกสงสาร
จับบางพร่องเกิดมาเสียของกะ
พร่องก็ง้าวพร่องก็ฉลาด

จับบางพร่องก็คำพร่องก็ขาวสะอาด
พร่องบ่เต็มบาทขาดไปนึ่งสลิ้ง เจ้าเฮ้ย
พร่องตาบอดบ่หันไปไหนพอบ่ฮอด
พร่องปากบ่ออกอู้บ่เป็นคำคุณ
บางพร่องก็เปิ่นชักสันนิบาตติดตน
เกิดมาเป็นคุณแข่งคชาดวัน
คุณเขาเกิดมามันทั้งบ่เหมือนกัน

เนื้อเจ้า

พร่องก็สุดดังหาวกพร่องก็ขาดใบหู
กรรมเหี้ยเวรที่อะหยังมาแต่งไว้
ตาบอดบ่หันไปไหนพอบ่ไ้
ดินบ่มีดิน มีมือ
พร่องก็เขี้ยวบ่ออกหลังโก่งกุดคอ
พร่องก็เปิ่นขี้กือขี้ทูดขี้เสียน
บางพร่องก็หน้าลายพร่องก็ปากแหว่ง
น้อยจะชำนายมอน
จับบางคุณก็ล้ำจับบางพร่องก็ผอม
ใครเอาหนูนต่างหมอนจะเหมาะบอด-
เหมาะไ้

ตัวค้อยเอาใจใส่
น้อยจะซอน

เห็นว่ากรรมเหี้ยกรรมมันทั้งมีสพะ
ก็มีลักษณะบ่ครบสามสิบสอง เนื้อเจ้า
เห็นว่ากรรมเหี้ยกรรมมันทั้งมีสพะ
พร่องเขี้ยวยี้กะหงะพร่องก็เปิ่นปากบิ่น
พร่องก็ขาดไปสองสลิ้ง

พร่องก็ขาวโอะ โปะพร่องคำลึงทึง
อันกุสะรากรรมมา
แล้วแต่กรรมไผ

ข.๓) เกิดมาเป็นภนในโลกมนุษย์
พร่องก็หุ่นงามหน้าตาดีชาติ
อย่างอีเรียกว่ารูปธรรมนามธรรม

ญ.๔) ก็เขาเกิดมาเป็นมนุษย์
รูปะขันโรเวทนาขันโร
ภนเขามีบาปมีกรรม
เห็นว่ากรรมมันทึงบ่พัน
ก็อย่างหมู่เขาเป็นช่างซอช่างปี
เพิ่มมีเงินนักเพิ่มได้เป็นนายทุน
พร่องเป็นทางเจ้าพร่องก็เปนนาย

ช.๕) ยามอ้ายเรววัฒน์จะได้ลงมาเกิด
ดวงอ้ายบ่พอดีเกิดมาบ่จับยาม
เป็นพ่อกับแม่ของข้าสองคน
ใคร่เคียดอ้อแม่ฟังลูกหนึ่งเข้า
เห็นว่านาดีดีใช้เข้าปลูกพันธุ์ดี
เก็บเกี่ยวไปขายทึงบ่ได้ราคา
อย่างอ้ายเรววัฒน์เกิดมาบ่จับยาม

लगพร่องก็สิ่งทึงलगภนก็หัวล้าน
ภนเขาเกิดมาต้องเสวยกรรม ได้สร้าง
บุญมัน

ทำนอง : จะบ่
จับบางภนก็ทุกจ้ไปเกิดกับเศรษฐี
พร่องหน้าอย่างกับผีพอพอจะบ่ได้
มันเป็นแต่กรรมที่เขาเคยแต่งไว้
จิมเลหนา

บางภนก็ทุกจ้บางพร่องก็สุโข
พุทโธ รัมโม มันก็ทึงเหลือล้น
มีการกระทำมันหนีบมาขึ้น
มันจะล่นทวยกันตัวเขา
ความฮู้ปอสีเขาบ่ได้เขียนสูง
ไอคิวเพิ่มสูงฮิหาก้าวหน้า
พร่องอาชีพอ้ายขายलगภนก็พอค้า
จิมเลหนา

ไปขอเอากำเนิดพระอินทร์ที่บน-
สวรรค์

เลยเป็นภนบ่งามน่าดีซังตัวเก่า
เพิ่มมาผสมกันเมื่อเข้า
เลยแปลงตัวไ่อ่เผ่าบ่งาม
คันเข้าปลูกบ่ดีมันก็เสียที่นา
เสียเวลาเสียที่นาอย่างอี
เลยเป็นภนบ่งามคำตายจิมี่ จิมเลหนา

ท่านอง : ละม้าย

ญ.๖) ที่เขาได้เกิดมาในโลกมนุษย์
 พร่องแปดมีหลักมีฐาน
 ชื่อที่ดินแปลงบ้านแปลงคึก
 พร่องฐานะสูงพร่องฐานะต่ำ
 กระทำความดีมันจะต้องมีไว้
 ทำดีมันจะต้องได้ดี
 เพราะว่าเร่วณเกิดมามีกรรม

พร่องมีพร่องทุกซั่มบไซ่เหมือนกัน
 เงินฝากธนาคารไว้จะเป็นร้อยล้าน
 บางคนก็อืบบางคนก็สั้น
 มัันบไซ่เหมือนกันถู๋ก
 เพิ่นว่าทำฮ้ายมันบไซ่เป็นศักดิ์ศรี
 บุญปารมีมันมาตอบสร้าง
 ตัวได้เยี่ยะอะหยังเป็นลั้นเป็นล้ำ
 จั้มเลนอ

ช.๗) พ่อแม่ผสมพันธุ์มันบไซ่กันจวบม้วน
 พร่องก็กันกั๊บบางพร่องนมนยาน
 พร่องก็หัวล้านบางพร่องก็เขี้ยวซุน
 พร่องจี๋ปุมหลวงหัวปมปวกหงก
 บางพร่องก็หน้าหักบางพร่องก็หน้าเลี่ยน

เป็นดินกุดขาด้วนเป็นปากแห่วงहुตัน
 พร่องก็บ่งามผ่ออย่างหุ่นหลอกนก
 บางพร่องก็ปากจู๋บางพร่องก็องงก
 ดาเล็ก็อย่างฮู้ซี้ควาย
 บางพร่องก็หน้าเกลี้ยงบางพร่องก็-
 หน้าใส

พร่องก็หน้าหมดบางพร่องก็หน้าลาย
 พร่องก็มีอกุดพร่องก็เขี้ยวซุน

พร่องก็ผางฮ้ายรูปร่างบ่ครบถ้วน
 บางพร่องก็ปากจู๋บ่สมบูรณ์แบบ-
 ล้วน จั้มเลนอ

ญ.๘) ก็กรรมเหี้ยกรรมมันทั้งมีสพะ
 พร่องก็เสี่ยหูพร่องก็เสี่ยตา
 ยามเมื่อหมู่เฮามาถั่งฮู้กัน
 ทึ่งใคร่ถามพื๋ฮ้ายเร่วณ
 กรรมอะหยังมันมีสพะ
 เพิ่นว่ากำบ่สวะเพิ่นว่ากำบ่วาง
 จะกำสั้นพริ้กาจะกำด้ามมุย

พร่องก็เสี่ยองคะพร่องเสี่ยแซ้งเสี่ยซา
 ปุ่ณดีใคร่ปรีกษาพื๋ฮ้ายเร่วณ
 บั๊วซอนใคร่ถามบั๊วซอนใคร่ซัก
 กรรมอะหยังมาซักมาทั้น
 เสายังบ่ละจะไปกำมันหยัง
 มันจะกำเยี่ยะหยังเร่วณพื๋ฮ้าย
 กาจะกำลูกกุดตีหัวพื๋หน้อย จั้มเลนอ

ช.๘) ตาบอดहुตันแซ้งกุดขาด้วน
 คั้นนายใคร่ฮู้ฮ้ายจะฮู้พื๋ฮ้าง

เกิดมาบ่ครบถ้วนฮู้ว่าเป็นแต่กรรม
 เพิ่นว่าเป็นกรรมเป็นหลังติดจ้อง

หุ่นลักษณะองคระบ่เหมือนกัน

พร่องเปนผีบ้าให้ให้อ้องฮ้อง

กรรมของขุนเขาทิ้งบ่คาคลาดแคล้ว

เกิดมาชาตินี้ได้ชักจูงจูงนำ

กรรมกรรมเวรเวรบ่สะเคนไปไหน

ญ.๑๐) ก็กรรมเหี้ยกรรมมันมาทันแท่น่อ

บัวซอนปูนดีไคร่ถาม

ชาติแล้วมันเยยะอะหยัง

ขุนเกิดมาที่เป็นตาบอด

ก็กรรมเหี้ยกรรมมันมาหนีบแท่นแท่น

มันเปนครมบ่สวะมันเปนครมบ่วาง

เกิดมาชาตินี้เป็นขุนตาฟาง

ช.๑๑) วิบากกรรมเวรขุนเกิดมาตาบอด

จีโลกจีโก่งเอาของเพิ่นบ่คาย

โลกไฮ่โลกสวนโลกฮั่วบ้านคันทนา

กันปั้นพุนขึ้นไว้เป็นพุนเป็นปั้น

วิบากอันที่ขุนตาบอดมีสารพัด

บีดเอาเครื่องมือเขาหนามนั้นไปเชิงไปคา

บีดเอาหนั่งสติกไปยิงแก่นตางัว

ญ.๑๒) ก็กายกรรมนี้มันกรรมบ่ถอด

อย่างพ่อเรวัฒน์ชื่อว่าปู่แก้วปั้น

เคยโลกที่วัดเคยโลกที่วา

กุดเอิบนมนานลงไปแพวท้อง

เพราะกรรมหลังเป็นจ่องทวยทัน

เพิ่นว่าเป็นชาติแล้วได้สร้างเวรสร้าง-

กรรม

ชาติก่อนได้ทำมาหลายซิดหลายชั้น

เขาทำมาอย่างใดมันตอบไปอย่างนั้น

จิมเลนอ

มันจะกำหาพอกี้มันเยยะบ่หยัง

ขุนที่เป็นกรรมตาฟางตาบอด

บัวซอนไคร่ถามเรวัฒน์ค่อยตอบ

มันเปนครมหยังมาจอดมาทัน

มันจะกำหาแม่มันเยยะบ่หยัง

ทิงไคร่ถามเรวัฒน์พี่อ้าย

ผ่ออะหยังบ่หันเปนครมหยังพี่หน้อย

จิมเลนอ

เพราะชาติแล้วมันสอดเป็นพ่อค้าย-

ขาย

กรรมเวรบ่หายมันโลกไปหลายอย่าง

โลกซี้ดออกออกตาโลมคันทนาตาซัง

มันก็เลือกเอาอันดีมา

บีดไปเยี่ยวใส่วัดสำนักศาสนา

หื้อขุนเดินไปมาไปโดนใส่ว่าอัน

กรรมนั้นมาถึงตัวแก่นตาขาวม่าน-

หล่าน จิมมันมีหลายล้า

กรรมมาจอดตาบอดก็บ่หัน

มันเคยโลกคันทนามันเคยคาคาซัง

เคยโลกที่นาเคยโลกที่บ้าน

เกิดมาชาตินี้บ่หันหยังสักอย่าง

กายกรรมอันที่กรรมบ่ถอด

คนที่หูหนวกหูตัน

วิบากอันนี้เขาได้เหยยะอะหยัง

ช.๑๓) คนที่หูตันและคนที่หูหนวก

เพื่อนชวนไปวัดมันเป็นคนนั้น

เพื่อนสั่งเพื่อนสอนมันเอามืออุดหู

บีดเอาหูไปนาบีดเอาตาไปไฮ้

ทุเจ้าเทศน์ธรรมมันเดินเดินพ้อนพ้อน

กินเหล้าเข้าวัดอยู่เป็นเชิงเป็นลาย

เกิดมาชาตินี้เคยเป็นคนหูตัน

ญ.๑๔) บุญเป็นเลขหารกรรมเป็นเลขบวก

เพื่อนอุ้อะหยังมันบ่ฟัง

หาว่าไฟบ่ต้องมาว่าหื้อฮา

เกิดมาชาตินี้กลายเป็นคนหูหนวก

เป็นคนทีบ่ฟังคำพ่อคำแม่

ทุเจ้าเทศน์มันก็บ่ฟัง

คนที่ปากแห่วงคนที่ปากหวิด

ช.๑๕) คนที่ปากหะปากหาว

ชาติแล้วจ่อมเบ็ดตามห้วยหนองคลองวัง

ฆ่าก็บ่ฆ่าตายก็บ่ตาย

กรรมเวรอันนั้นมันทำหื้อปากหาว

มันเคยโลกที่บ้านคันทนา

กรรมไปกรรมบอดที่ตาบอดบ่หัน

ฟังอะหยังกับเพื่อนบ่ได้

หูหนวกหูตันชี้ขวาชี้ซ้าย จ้มเลนอ

เพราะเป็นกรรมเวรเก่าที่ไปชวนทวย-
กัน

คันทุเจ้าเทศน์ธรรมมันก็เขี่ยเข้าใส่

ทำเป็นบ่รู้เป็นทะมะมือทะไม้

มันบ่ใคร่สนใจฟังธรรม

หาว่าทุเจ้าฮ้องเพลงลำสมัย

เพื่อนเทศน์ธรรมอธิบายมันอุ้กวนแจ้ว-
แจ้ว

เพราะวิบากปางหลังบ่ฟังธรรมแต่-
ชาติแล้ว จ้มเลนอ

คนหูหนวกอันที่คนหูตัน

พ่อแม่สอนมันหนีออกบ้านกวดกวด

ไปกินเหล้ากินยาเลี้ยงคำสองสามขวด

เพื่อนอุ้อะหยังมันบ่ฟัง

อย่างอื่นมันแยเลยได้เสวยกรรม

ทิ้งใคร่ถามเรวฉันทักหน้อย

ทิ้งจะถามดึกดึกมันเป็นคนอะหยัง-

พีหน้อย จ้มเลนอ

เพราะว่ามันเป็นบาปทิ้งที่เก่าที่หลัง

เสียบลาเส้นเบ็ดมันเอามัดไปผ่าปาก

เอาขังไว้ในไหหื้อคอดคอดอยากอยาก

เพราะเอามัดผ่าปากปลามัน

เวอร์เกวหลังทำหื้อปากหวาก
กรรมเวรชาติก่อนถึงติดจ้องทวยมา
พวกโงโหลเขาก็น่ายพวกขี้ฟ้ายเขาก้ซัง

ญ.๑๖) คุณที่ปากแห่วงคุณที่เป็นปากหวิด
คุณที่ไปจ่อมเบ็ดเอาปลา
กรรมอันนี้มันหังทั้งสูง
เพ็งมันทุกข์เป็นเกล้าห้อยเกล้าแปล้
จะอยู่เรื่องกรรมมันอะหยังมานัก
เพิ่นว่าปีใหม่มันก็เล่นเดือนเจ็ด
ใคร่ถามวิบากคุณเสียแข่งเสีย

ช.๑๗) คุณที่ตีนกุดคุณที่มีมือขาด
เพราะว่าชาติแล้วเกิดเป็นคุณใจดำ
พร่องเค็ดตีนกว้างเค็ดตีนแมงแม่ฝน
เกิดมาชาตินี้ไปไหนพอบได้
เกิดมาชาตินี้เป็นตีนปุดมือขาด
เพราะว่าชาติแล้วเขาได้ทรมาน
แข่งหักขาขาดเป็นวิบากปางหลัง

ญ.๑๘) วิบากกรรมหนานอันที่ขุนชาด้วน
เพราะว่ากรรมเก่ามันได้มาสนอง
จับบางคุณก็ด้วนขาเดียว
เพราะได้หักขาบแข่งไก่อ

เพราะว่ากรรมวิบากเอามิดผ่าปากปลา
อ้ายพ้อายดาหื้อสิบขาวชาวบ้าน
ว่าฮาเลี้ยงสตาจ้เพราะไ้อ่แห่วงทั้งนั้น
จ้มเลนอ

กรรมมันมาติดกรรมมันได้มาหา
คำปิตตามาราคำพ้อแข่งแม่
เป็นคุณเนรคุณมันบ่มีบุญแก้
เพราะบาปพ้อบาปแม่มาทัน
ใคร่ถามเรว้ฉน่ชาวบ้านร้องขี้เหล็ก
เอาบ่าเก็บมาซอนบ่าบ้า
เป็นกรรมอะหยังหาลองบอกมาอย่าช้า
จ้มเลนอ

เพราะเป็นกรรมวิบากมันมาไล่ติดตาม
เขาได้หักขาบเขาได้กขาไก่อ
กรรมเหี้ยเวรคลมันมวนตอบไว้
เพราะได้กกดตีนไก่อตีนแมว
เพราะเป็นกรรมวิบากมันเป็นหลาย-
ประการ
หักขาบเอางังไว้เนื้อเจ้า
จะเดินท่าเดินทางต้องได้กำไม้เท้า
จ้มเลนอ

ลักษณะบ่ด้วนบ่ครบสามสิบสอง
พร่องก็ด้วนทั้งสองเทียวไปไหนทั้งบ่-
ได้
จะอย่างจะเทียวเอากะหลี่ก็บ่มี
กรรมได้มาสำยามาทัน

กลางกก็แข่งกลางกก็ขาแคะ

ผ่อปถ้อย่างเพิ่นเต็นระบำ
เป็นคิไคร่ถามกรรมกนหน้าลาย

ช.๑๕) หน้ามอดหน้าลายอันนั้นมันบ่แน

หลังจากสงคราม โลกครั้งที่สอง
แพทย์แพทย์หมอหมอพิสุญย์ยังบ่ค
คุ่มสกคุ่มไสกำลงระบาด
สมัยบำเคียวบ่มีกนหน้ามอด

สมัยแต่ก่อนบ่มีพยาบาล
ลูงแกวอกนักลูงผีคอกหลาย

ญ.๒๐) กนหน้าลายเพิ่นว่าควายดังบิด
เพราะสมัยก่อนเป็นสมัยสงคราม
เขาได้เป็นคุ่มสกคุ่มไส
สมัยแต่ก่อนหมอบ่มีนัก
อันกนหน้าลายตัวอธิบายแล้ว
บั่วชอนไคร่ถามเรวฒน์ลักคำ
วิบากของกนหัวล้านหัวอย

ช.๒๑) กนเกิดมาหัวล้านหน้าผากเลื่อมาบาบ
อันนี้เรื่องหมายของกนมีบุญ
เพิ่นชุดน้าบ่อกอแวศาลา

พรองเทียวเตาะเตะแ่นหน้าแ่น-

หลัง

ปีกขวิดปีกขวางว่หลงวาหน้า
มันจะเป็นกรรมอย่างไคเรวฒน์ลอง-
บอกมา จิมแลนอ

เพราะว่ามันทั้งพรบใชเป็นกรร-
มอง

ออกสกออกนองกันนักเหลื่อขนาด
เพราะว่ามันเป็นกฎโรคร้ายอาละวาด
ประเทศชาดิยังเจริญบ่ทน

เพราะแพทย์แพทย์ยอดยอดอันไคมา-
ช่วยกัน

คุ่มสกคุ่มคันระบาดไปป็นนี้
อย่างฝนคกใสี่ควายหน้าลายเทาวันนี้
จิมแลนอ

หายใจก็พอผีคก็เคียวว่ามีกรร
มมีพยาบาลแพทย์มันบ่มีนัก
ก็เลยเป็นหน้าลายเป็นคิกเป็นคัก
เพราะจะนั้นเป็นไปหน้าลาย
ลูกน้อยป็นแกวนายได้บอกไซป็น
กนมาฟังกีหลายชองหลายบ้าน
บใช่เหมือนชอพอยกรรมอะหยัง-
เป็นล้า จิมแลนอ

มันบใชเป็นบาปเป็นกรรมติดหนน
ชาดิแล้วได้บำรุงแปลงวิหารสร้าง-
โบสถ์
วัดวัดวาวบ่หือโหะหือโหวก

คนที่หัวล้านชาติก่อนเป็นช่างโบก

คนใดหัวล้านนั้นหมายถึงคนมีบุญ
ชาตินี้เกิดมาถึงได้รู้เรื่อง
คนที่หัวล้านเกิดมามีบุญ

ญ.๒๒) จะขอสุมาคนที่เพื่อนหัวล้าน

คนหัวล้านเห็นว่าคนมีบุญ
ล้านทศกระหม่อมนี้มีเงินหลายแสน
เลื่อมทางกลางเหมือนอย่างขุนช้าง
คาถาล้านอย่างพี่อ้ายเรวรัตน์
แม่เหือนหันก็ฮักแม่ฮ้างหันก็เมา
หัวล้านยังบ่พอเป็นทั้งจี๋ปม

ช.๒๓) จะอุหัวล้านมีหลายอย่าง

หัวล้านมีเสน่ห์ไก่อ่สาวมอ
บางพร่องหัวล้านอย่างหัวปลาชะโด
ล้านลงแพ่งอ่อนไปไหนต้องสุขหมวก
ล้านซิดขวางมันเจ้าเล่ห์
ล้านมีเสน่ห์มีลบลมคมใน
ล้านอย่างขุนช้างมาเอาเมียขุนแผน

ญ.๒๔) เป็นว่าหัวล้านนี้มียศมีเกียรติ

ขอพี่น้องทั้งอิงทั้งชาย
จะขอสูมอกเดี่ยวจะขอสูมา
อยู่เรื่องกรรมมันก็หังมีแท้
ก็ถักษณะองคะบ่ครบถ้วน
लगพร่องก็เกิดออกมา

แปลงหน้าเหมือนโบสถ์ศาลา

ชาติแล้วเป็นทูลงตายจำฟ้าเหลือง
ตายจำฟ้าเหลืองว่าไปอย่างอี
ได้ตายเป็นทูลงติดเครื่องหมายแบบนี้
จิมเกิดมาเลยหัวล้าน

พร่องก็ล้านต่ำพร่องก็ล้านสูง

लगคนที่ล้านสูงलगคนที่ล้านต่ำ
เห็นว่าล้านข้างแดงมีเงินหลายล้าน
จำห่มทั้งแม่ฮ้างแม่อิง

ล้านน่าฮักมันล้านหมสาว
เงินในกระเป่าเท่าใดมันก็เลี้ยง
ดินผดกสูงอันนี้เป็นหุ่นพ่อเลี้ยง

จิมเลนอ

จับบางพร่องก็ล้านมีทั้งเข้าทั้งของ
ล้านหน้าผากคอนอันนั้นล้านจี๊สาว
ล้านนี้มันพาโลกินเหล้ายุ่งพรรคพวก
เขาว่าล้านจุมปลวกมีเงิน
มันชอบอุรวนเรอุ้หูลูดหลูดไหลไหล
ไว้เนื้อเชื่อใจจะหยั่งแท้ทั้งบ่ได้
อิทธิพลกับแสงเงินทองแถมเหลือใช้

จิมเลนอ

บัวซอนบ่ได้มาอุ้เสียดสีไฟ

อดใจฟังไปหือมันแท้แท้
พี่น้องอาวอาคนเฒ่าคนแก่
พ่อแม่พี่น้องทั้งสอนเฮ
แข่งขาก็คว้นเสียดหุเสียดดา
บ่ต้องฮึดฮัดหาเป็นคิมเข้า

นางพร่องก็เปนเศรษฐีมีเงิน

ทั้งใคร่ถามเงินเงินมันเปนอะหยั่งแท้

เล่า จิมแลนอ

ช.๒๕) พร่องเกิดมารวยพร่องเกิดมาจนทุกข์
พร่องเกิดมาทุกข์อายจะบอกหื้อฟัง
เปนจนซื้อคร้านหาเงิน
เปนจนขอขบอิจฉานินทาพี่น้อง

จนเขาเกิดมาวาสนาอาภัพ
เปนชาติก่อนบ่หมกิบ่หมทาน
เพิ่นมีงานไหนพึ่งไปชาติเร็ว

ญ.๒๖) เกิดมาเปนจนดินรนาฐานะ
ดินรนาชวนขายหารายได้ประจำวัน
นางพร่องเปนเศรษฐีมีเงิน
อย่างเขาเป็นช่างซ่อมช่างไม้
ก็กรรมเหี้ยกรรมมันมาพันมาซ้อน
ใคร่ถามเร่วมันบอกหื้อฟัง
ขอหื้อได้บอกหื้อพี่น้องบ่าวซอน

ช.๒๗) จนที่มารวยทั้งสมบัติสิ่งทรัพย์
เพราะว่าชาติก่อนเพิ่นได้ทำคู่อัน
ได้ฮับพรเอาทั้งสี่ประการ
วัดวาอารามของพระสงฆ์องค์เจ้า

ชาติก่อนทำบุญเพิ่นลงทุนไว้นัก
อายุวรรณะสุขะปฎิภาณ
เกิดมาชาตินี้เป็นจนมั่งมี

ฐานะมนุษย์มันทั้งบ่เหมือนกัน
เพราะบ่ได้กินทานทำบุญไว้ชาติก่อน
เอาบัตร์เจริญหื้อเป็นเดียดเปนฮ้อน
กรรมมาแต่งอ้อยงทวยทัน
เพราะบ่ทำบุญนักผลบุญติดตาม
วัดวาอารามมันทำบ่เกี่ยวข้อง
ไปฮอมเพิ่นบาทเดียวกินของเพิ่นมา-
เดมท่อง จิมฮากด้วยแถมซ้ำ

อย่างองค์พระพุทธรูปเป็นความทุกขัง
เป็นอาชีพแนวทางจะได้มาใช้จ่าย
ร่ำรวยกินเหลือกินเหลือใช้
มอกเลี้ยงท้องเลี้ยงไส้ไปวันวัน
จะหื้อมันพินจะเยยะอย่างใดกัน
เขาใคร่พินกรรมเยยะอย่างใดนอเจ้า
ขวยมาออนซอนบ่ใช่หาเช้า จิมแลนอ

วาสนานักมีบุญเก่าบุญหลัง
ได้ใส่อาหารใส่เข้าหื้อทู่เจ้า
ผลบุญสุนทานบ่ตกหายสูญเปล่า
ชาติก่อนเพิ่นจนหมกิบ่หมทาน
พอเพิ่นได้ฮับพรทั้งสี่ประการ
พละธนาสารสมบัติมีครบถ้วน
รถยนต์โฮงสื้ออันใดก็มีพร้อมถ้วน

จิมเปนเศรษฐีเงินล้าน

ญ.๒๘) ถ้าเพิ่นทำดีเพิ่นทั้งมีสพะ
 ทรัพย์ออกดอกเกดเพชรนิลจินดา
 ผู้เย็นทีวี่มีแพวโทรศัพท์
 เหมาะนักแกห้องแอร์คอนดิชัน
 อนุสร้างกรรมดีจึงจะมีความสุข
 รถเครื่องรถเก๋งรถจี๊ปรถแลนด์
 ขับมาพักผ่อนนั่งผ่อดีโอ

บ่ได้ยวพากันมาขอเรื่องกรรม

รำรวฐานะบ้านของหรรหรา
 ที่ไเฮ่ที่นาโซฟาผ้ามาน
 โต๊ะเกาะสลักเอาไว้หื้อแขกนั่ง
 เอาไว้นั่งเล่นเย็นสบาย
 มีนาฬิกาปลุกมีนาฬิกาแขวน
 มีรถอีแต่นลากเฟื่องลากอ้อย
 มันเป้นความสุขโขมาเมื่อหล้าเมื่อซ้อย
 จ้มแล่นา
 ขอเชิญคุณฟังต่อไปเกมหน้า
 จ้มแลวาง

* ไคร่เกียด¹ *

หน้า A :

ทำนอง : เชียงใหม่

ข.๑) หลอน...ชีวิตคนเขาไปใช้สิ่งจำแลง เขายังยืนแสดงอยู่บนเวทีโลก
 บางครั้งก็เจอแต่ความวิปโยค ก็มีโชคอัปโชคแล้วแต่บุญแต่กรรม เนื้อเจ้า
 ชีวิตของคนไปใช้สิ่งจำแลง เขายังยืนแสดงอยู่บนเวทีโลก
 บางครั้งก็เจอแต่ความวิปโยค จะมีโชคอัปโชคแล้วแต่กรรมแต่เวร
 กรรมหนอกรรมมันมีอานุภาพ เขาบ่สามารถจะมองด้วยตาเห็น
 แม้แต่ปลาตายยังลอยในน้ำเย็น แม้แต่ปลาเป็นยังว่ายในน้ำฮ้อน
 จำลองมันบ่เหมือนจำแลง เขายังยืนแสดงฮ่วมในโลกเดียวกัน หัวห้อง
 บ่ว่าคุณรวยทั้งบ่ว่าคุณทุกข์ อันชีวิตมนุษย์บ่สมำเสมอ
 มีระดับต่ำบ่มีระดับอำเภอ ถึงระดับอินเตอร์ก็ผ่านทุกขมาแล้ว
 พร่องเป็นคุณทุกข์พร่องเป็นเศรษฐี สีมันต่างสีแก้วมันต่างแก้ว
 ชีวิตคนเขาถึงจะตายไปแล้ว มันก็มอกดุงแซ่วปลิวลม
 คั่นว่าเขาจะจะไปกินเหล้าฝรั่ง จะพาสาวมานั่งสั่งมาเปนกลม
 แต่บ่เดี๋ยวนี้ไอ้เหลิมพลมันจน ขอกินม้ากระที่บโรงผสมเสือโคร่งแก้ว
 เหล้าสามสิบห้าสิกรี่ ที่ร้านพีดีหื้อแปะก็มีอยู่
 นี่แล่นอ แล้วแล่นา นายมอน
 หากินทางซอกถึงมือฟักซึก เทือกก็หนักคำคิดกับคำอุ้งคำจา
 ซ้ำเทือกก็เบือดีไคร่เล็กไคร่ลา คิดว่าจะบ่มาก็กลัวขาดรายได้
 หากินไปตามอารมณ์ เพราะว่าพระพรหมท่านสร้าง
 นี่แล่นอ ไว้แล่นา

ญ.๒) นาย....สิบนี้ว่าจะขอยกมือขอ ลางเทือกคำขอมันบ่ถูกบ่ทัด
 จังหะจะโคนบ่ลงฉันทลักษณะ มวยบ่มีสำนักพอช่วยกันส่งเสริม ข้าเจ้า
 สิบนี้ว่าจะขอยกมือขอ ลางเทือกคำขอมันบ่ถูกบ่ทัด
 จังหะจะโคนบ่ลงฉันทลักษณะ มวยค่าขอมวยวัดก็หัวไผมันจะเวีย

¹สะกดตามที่ปรากฏในหน้าปกแถบบันทึกเสียง

ก่อนที่เขาจะซอซุคใคร่เคียด
ตั้งแต่เผ่ามาหูตากับบ่เวีย
จะชวนพ่อเจ้าแขน
จะไปว่าตัวไผ

เก็บเอาใส่เพียดเยียดเอาใส่กวย
ปีหน้าถ้าถูกหวยถั่วรายแล้วจะยัง
สิ้นป้าง
เองมัน

ทำนอง : จะป

ข.๓) จะขอสุมมาและกราบการวะ
เฮาห่วนพีชก็อุ้นใจกินผล
ช่างซอรุ่นใหม่มันมอกไก่อชนลอย

ก่อนจะเอวาทะนั้นเข้ามาผสม
จะหื้อแก้มันเสียดต้องแปลงเครือหื้อตั้ง
หื้อพี่น้องฟังคอยจะเป็นเนื้อคาวาน้ำ จิมเลหนา

ญ.๔) ก่อนจะบรรยายอย่างละไมละเมียด
มันปนคำอุ้ดิดเฮาเป็นนิสัย
เมื่อมีโมโหก็ยอมเกิดอารมณ์
บ่าเหลือกินเข้ายังขบใส่ฮิมปาก

จะขอเรื่องใคร่เคียดกับได้เคียดหื้อไผ
ทิ้งบ่ว่าไผไผก็ทิ้งอุ้ดิดปาก
ยะอะหยังบ่สมทึงใคร่เคียดขนาด
บ่หื้อเฮาเคียดได้ซาใด

ยะอะหยังบ่สมหวังมันพลิกผิด
ใคร่เคียดใคร่เคียดบ่ฮื้อจะเยะจะใด
ความเคียดความโกรธความโชคความหิว

เกิดอารมณ์หงุดหงิดใคร่เคียดพอจะตาย
ทิ้งบ่ว่าไผไหนทิ้งว่ากันอย่างอื่น
มันเป็นเรื่องขี้ปะตัวแต่มันก็เกี้ยกล้า
จิมเลหนา

ข.๕) ได้ยินบ่าวซอนจ่มใคร่เคียดใคร่เคียด
เฮาเป็นช่างซอสบายพอจะตาย
เยียดหน้อยลอยอยู่ในน้ำ
จะพาบ่าวซอนไปนอนเสียบนอนเสียบ

ขนหัวพอลูกเท่าเพียดก็ตัวไปเคียดหื้อไผ
เล่นไปขอไปเป็นการระบายความเคียด
ตีนวามีอวยยังค้อมเหยียดค้อมเหยียด
จะเอาจนมันเจ็บไปเลย

บ่ถ้ามาไปเคียดบ่ถ้ามาไปโจด
ขอหื้อนายอยู่บ่คายเฉยเฉย
ถ้าตัวนายกลัวบ่าป่หื้อตัวมันทำบุญ

มันบ่มีประโยชน์รู้บ่าวซอนน้องเหย
อ้ายนี้ก็ยังเคียดเคียดค้อมค้อม
ถ้าตัวนายกลัวบ่หื้อนายนอนกางมุ้ง จิมเลหนา

ญ.๖) อะหยังมาใคร่เคียดเฮาเกิดมาบ่มีเงิน วงการบันเทิงมันเป็นสิ่งล่อแหลม
เหมือนไฟในคัลบับวับแวมแวม
ขายความรื่นเร้งเพราะว่าเงินจูงใจ
พวกนักแสดงแอ่นหลังแอ่นหน้า
สนุกจะตายแต่ในใจอย่างว่า

บางครั้งก็โดนแสบบางครั้งก็โดนคำ
 มาใคร่เคียดเกิดมาบ่มีของมีเข้า
 อยู่อย่างไก่อเฒ่าเฝ้ากินเกลบหัวมอง
 ซื่อห่วยก็บ่ถูกตูปซ้ำได้มุง

ข.๗) บ่ถ้ามาเคียดก็เรื่องเงินเรื่องทอง
 นับเปนนองขาที่จะพาน้องเดิน
 หน้าที่เมียหมั้นหนึ่งเข้าหุงแกง
 คั้นอ้ายเฉลิมพลได้อาบน้ำเข้าเมาะ
 บ่ต้องคิดนักมีแต่เศร้าแต่ซึม
 ยกรงขาวหมายถึงยอมจำนน
 แลเมบ่เมินก็จะตายเปนนผี

ญ.๘) อะยังมาใคร่เคียดเขาเป็นแม่ยัง
 เปนนักกีฬาเขาซำลั่นก็บ่เวีย
 เขาบ่ใช่เก่งอย่างไ้อสมรภัยคำสิงห์
 เมาทัวงคำกันหันจะช็อกจะช็อก
 อะยังมาใคร่เคียดเป็นแม่ยังแม่แย่ง
 ใคร่รวยสักคำใคร่ได้ถั่วต้มกวย
 ใคร่ยกอินทะนั้นมาเพาะอินเตอร์

ข.๘) บ่ถ้าเสียใจว่าเกิดลูกแม่ยัง
 คำว่าแม่นี้ลือชาดสำคัญ
 พร่องเป็นแม่พระพร่องเป็นแม่ชี
 อย่างแม่บัวซอนเป็นช่างชอเมืองพร้าว
 แม่ยังที่ดีก็ต้องมีอนาคต
 ตัวยังได้เป็นแพแม่ครูชอ
 เพราะเป็นแม่ครูบ่ใช่เป็นแม่คือ

มาทุกข์ใจอีป้าบัวซอน
 อยู่กับกบเฒ่าที่เฝ้าดอกบัวกลางหนอง
 เลี้ยงหมาพอมตอมมันยังบ่ดื้อ
 ไผ่พอบ่ใจบุญช่วยบัวซอนแม่ฮู้ย จิมแลหนา

กะแนมว่าบัวซอนไปอยู่ทวยเฉลิม
 คั่นว่าบ่มีเงินอ้ายจะฮับไปเซาะ
 คั่นว่ากินเข้าแลงแล้วก็แกะก็เกาะ
 จะตายกับบ่คำเฮาะก็ยอมทน
 ก็ถ้าวามันบ่ยอมลืมหาก็ตัดใจปลง
 คุนเฮาคูณไปอวดเก่งอวดกล้า
 อายุบ่ถึงร้อยปีไผ่บ่ใช่อยู่คำฟ้า จิมแลหนอ

ทำนอง : ละม้าย

ฮ้างสาวเลาถึงเฮาก็ซำบ่สวย
 จะไปเปนนักมวยซำก็กลัวโดนน็อก
 กรรมการมะกินเขาตัดสินพลิกถ็อก
 จะใจเปิดหัวก็อกเวียเวีย
 ถ้าวเฮาบ่แต่งเฟิ่นก็ว่าบ่สวย
 ก็ฮู้ว่าเฮารวยจะเอาหยังก็ได้
 แต่ปากลัวไปเจอไอ้ชาดมันคคซ่าย จิมแลหนอ

เจ้าแม่กวนอิมเฟิ่นยังนับถือกัน
 ที่เฮานับถือกันว่าแม่บังเกิดเกล้า
 อันแม่ที่บ่คั่นนั้นก็คือแม่เล่า
 อันนี้เป็นแม่เจ้าเฉลิมพลช่างชอ
 บ่ใช่เป็นแม่คบ่ใช่เป็นแม่หมอ
 ลูกสิกซ์มาขออะหยังก็หึงได้
 หมวไคร่ขอลุ่มสายคือที่เป็นฮูปบอไบไม้

จิมแลหนอ

ญ.๑๐) อะยังมาใคร่เคียดอะยังมาใคร่กลุ้ม ปุนตีใคร่หนุ่มมอกอายุชาวสอง
 ใคร่เคียดเขี้ยวจะเว้าหัวเข่าก็จะกลอน มาใคร่เคียดบัวซอนมาหยังมาแต่มาเถิบ
 หน้าก็ลายอย่างกับหนังตุ๊กแก เพราะว่าหนังแถมแถมก็พอดีแปลงเก็บ
 เอาเป้งมาเปอดิดเปนขาบเปนเจ็บ ผ่ออย่างกับอ้งเก็บหนังควาย
 ใคร่เคียดเขาแต่เพราะข้าเข้ามีอายุ ไปประกาศวิฑูเขาความแก่ไปขาย
 หยังมาใคร่เคียดบมีไผสนใจ ไปที่ไหนเขาฮ้องเปนฮ้อยเปนป้า
 นอนคนเดียวก็บ่ใช้กลัวเสือ ถ้าง่อมล้งอ่อมเหลือจะเพ็งบ่าเขือหำม้า จ้มเลนนา

ช.๑๑) เฒ่าอย่างบัวซอนเปนคนแต่มีสง่า มักบ่าเขือหำม้าหน่วยยาวยาวเขี้ยวเขี้ยว
 เห็นว่าหน่วยเดียวมันดำได้เพื่อเดียว กันว่าดำเหนียวเหนียวข้าวว่ามันสิ้นฝืด
 บ่าเขือหำม้าหน่วยโตโง่งโง่ง บ่าเขือหำคูนหัวเปนหนามพะหลิด
 แม่ยังคูนไหนเปนขี้ฝืดเขี้ยวฝืด หื้อดำกินบ่าเขือหำเขา
 บ่าเขือหำคูนเห็นว่ากินเปนยาแก้ บ่ใช้บ่าเขือแก้บ่ใช้บ่าเขือขาว
 บางหน่วยมันก็สั้นบางหน่วยมันก็ยาว แม่ฮ้างนางสาวกินได้ถู่บ้าน
 แก่แก่หนุ่มหนุ่มมันได้ฮ่อมได้หุบ ค่อยกระตุบกระตุบเอาอย่างปู่ฮ้างจี่ซ้าง จ้มเลนนา

ญ.๑๒) อะยังมาใคร่เคียดเกิดมาเป็นคนทุกข์ โลกหนอโลกมนุษย์มันบ่สมคูลกัน
 ออกบ้านมาขอเมื่ออายุชาวสาม ได้เงินได้คำไปซื้อนาไว้หื้อลูก
 บ่เหลือว่าแมวมันยังหวงก้างปลา บ่เหลือว่าหมามันยังหวงกระดูก
 พ่อแม่คูนไหนบ่ได้ทุกข์ใจเพื่อลูก บ่เขือลองควัดตุคุดมคม
 ใคร่เคียดเขามันทุกข์มีค่าคูนดูถูก จะอยู่ดีก็อยู่ตู่บ่เฮาก็ทิ้งบ่สน
 ซ้างเคยได้ยินเพลงฮื้อป่ผาสายซล คนรวกจนจันต้องมั่งม้วยคว่าหน้า
 คนรวกเพิ่นเกิดมาปะอ่องเงินอ่องทอง ตกดาบัวซอนเกิดมาปะอ่องฮ้า จ้มเลนนา

ช.๑๓) จะไปเคียดมันหยังบ่ถ้าเคียดมันเทอะ ข้าหันมีป่าเลอะเหลือเฮายังถมเถ
 ลองออกไปผ่อที่ซูปเปอร์ไฮเวย์ รถเก๋งรถเมย์ยังวิ่งกันลุลลุล
 เหลือเขาคนเดียวเที่ยวอย่างเพลิดเพลิน ถ้าเขามีเงินมันทิ้งบ่ทุกข์
 กินก็ได้กินชุกก็ได้ชุก อันเรื่องทุกข์มันเรื่องธรรมดา
 ทุกข์เวียกทุกข์การเขาเยยะมันก็ทิ้งหมด ทุกข์ใจทุกข์อกอันนี้มีปัญหา
 เล้งบ้านเขาจะเป็นตู่บ่มุงดา บ่มีปัญหาทิ้งสบายเลี้ยงถ้าน

ตัวเขาทุกข์แต่ใจเป็นเศรษฐี

ถ้าปัญหาไม่มีทิ้งสบายใจล้ำ จิมแลนา

ญ.๑๔) หย้งมาใคร่เคียดหย้งมาใคร่คัด
ใคร่เคียดเคียดที่เขาทำดีขนาดไหน
แกงก็พอนูดลูกก็พอหลับ
เห็นว่าหามันไปหันใส่จี
หย้งมาใคร่เคียดน้ำตาพอจะตก
เห็นว่าร้อยชู้ยังบ่สู้เมียตน
ได้คิมี่ทุกข์ห้อยอมฮับเอาเหยีย

บ่เหลือมีผัวฮักเขาก็ยังนอกใจ
เขาทุกข์ฮักตายพลิกายเพื่อพี่
กว่าเขาจะกลับพอดีสามดีสี่
มันบ่กินมันก็ทิ้งคม
อะหย้งมาคัดดอกได้ทิ้งขึ้นทิ้งขม
เมียร้อยขุนบ่เท่าแม่บังเกิดเกล้า
บ่ถ้าพลิกมาหาเมียทิ้งบ่ได้เลียฝ่าเท้า จิมแลนา

ช.๑๕) บ่ต้องเสียใจไหนไหนก็เผ่าก็เลิบบ
ของเหม็นแม่งวนชอบดอม
ไม่หึงไม่หวงแต่อย่าควงให้เห็น
เข้าบ้านมาหันเมียแปลงหัวยังโอะโยะ
ชอนจำหันหลังฟังเหลิมสัณนิค
ผิดไปแล้วก็จะขอสูมมา
คำนี้ฮ้ายเหลิมพลจะจำไว้จนตาย

เหมือนกับเขาสูบเก็บสันมันก็ยังถอง
เขาว่าฮ้ายเป็นหนอนเขาก็ว่าฮ้ายโอ
ชื่อเสียงก็จะเหม็นเพื่อนเล่ากันโซโซ
กินขึ้นลาบสิ้นพอบลอง
ถ้าฮ้ายเขาจะพลิกมาได้อยู่ก่อหา
คิดหาพริกแมงดากับทิ้งแกงผักบั้ง
ฮ้ายทิ้งบ่นอกใจฮ้ายทิ้งบ่นอกมุ้ง จิมแลนา

ญ.๑๖) อะหย้งมาใคร่เคียดหื้อหมูลูกหมูเต้า
เวลาเห็นสอนเขาก็ว่ารำคาญ
เห็นว่ากงจักรเขาว่าเป้นดอกบัว
บ่าเตี้ยวซำมีแพววัยจูบวัยจ๊าบ
เขาหันเขาแต่งตัวเป้นวัยชิงวัยซุ่น
บ่าเชื้อขุนเผ่าชอบกินเหล้าเข้าบาร์
มาสู่อ้อมอกแม่เหยียเทอะเจ้าลูกจ๋า

มาดูถูกขุนเผ่าว่ามีขี้อะหย้ง
ถ้าเพื่อนบอกอะหย้งก็จะไปย่อนัก
เฮมาหันเขาแต่งตัวเป้นเด็กฮิตเด็กฮาร์ด
สารพัดสังคมมารยา
ละอ่อนวัยรุ่นเขาชอบสร้างปัญหา
แมยังห่วงหากกลัวลูกมีปมด้อย
แมจะซับน้ำตาหื้อเจ้าลูกน้อย จิมแลนา

ช.๑๗) บ่ถ้าคิดนิกมันช่างคึดอีกนิก
บ่ว่าลูกเห็นบ่ว่าลูกตัว
คำว่าลูกนั้นก็คือดวงตา
เลิงลูกจะเป็นคนเลวคนร้าย

มันช่างเป้นคำคึดปวดอีกนิกขึ้นหัว
เหมือนกับเขากายชั่วหื้อเขาเป้นคนได้
ลูกจะปรารถนาเอาอะหย้งก็ทิ้งได้
พ่อแม่มิแต่ให้อย่างเดียว

พร่องไปได้ดีมีแพรวาณะ
ละห้อยพ่อแม่เจ็บป่วยอยู่คนเดียว
พ่อแม่ตายแล้วแต่งมาให้มาหอน

ร่ำรายสัพพะพอบแปลบเหลือย
ยกแก้ปวดของเขี้ยวชื้อมาข้างปางข้าง
ระวังกรรมสนองเมื่อเฒ่ามาพูนนั้น จ้มแลนา

ญ.๑๘) อะหยังมาใคร่เคียดยุคสมัยไฮเทค
เพราะสาเหตุที่มันเกิดขึ้นมา
ขาดความอบอุ่นเข้าหากลุ่มหาฝูง
พ่อแม่ทั้งหลายพอสนใจเขาพร่อง
เป็นใครใคร่เคียดพ่อแม่หลงแต่เงิน
ที่เสียมันจะเกิดมาทวย
อาณิสต์ความโลภจะเกิดขึ้นทีหลัง

มาสงสารเด็กเด็กกำลังไร้เดียงสา
ปิดตามารดาบ่ดูแลสอดส่อง
พากันมั่วสุมไปกินเหล้าเข้าช่อง
กลัวปัญหาเดือดร้อนจะทวยมา
ลูกเลยหลงระเร่ได้โอกาสฉาบฉวย
เพื่อนฝูงพาแอ้วทวยจนพอลืมพลิกบ้าน
พร่องก็ได้ฮู้มหลานบ่มีพ่อก็กหลายล้ำ จ้มแลนา

ข.๑๕) ตะก่อนก็ได้ท่องหนังสือบทดอกสร้อย
ถ้าเขาบ่อิจจะเอาเงินไหนมา
ความอยากเกิดมาจากตาหัน
เงินหนอเงินถ้าบ่กินบ่ใช้

ว่าเด็กเอ๋ยเด็กน้อยยังด้อยการศึกษา
ค้นว่าเขาบ่หามันก็ทิ้งบ่ได้
บ่ใช้ว่าเงินมันจะป่งเหมือนใบไม้
ทิ้งบ่มีที่ไว้ที่วาง

ความสุขกับความรวยเหมือนน้ำบวกับน้ำหม้อ
ผัวก็พิการเมียก็พิการ
ชีวิตยังอยู่สู้แค่ลมปราณ

ต้องเอาอย่างยาป้อช่วยกันทิ้งปูป็น
ฮ้องเพลงขอสตางค์จันมีเงินค่ากำแก้ว
ตายไหนก็ช่างมันเพราะมันเป่นไปแล้ว จ้มแลนา

ญ.๒๐) อะหยังมาใคร่เคียดเหตุการณ์มันวุ่นวาย เหมือนเขี้ยวของจี้ควายเด็นของของ
พร่องอยู่ที่โล่งก็เคียดว่าน้ำนอง
บ่าเดี้ยวพ่อชายแอ้วเมื่อกำยามคืน
อย่าหลงพาฤทธิ์กับความพิศวาส

เหมือนเขี้ยวของจี้ควายเด็นของของ
พร่องอยู่ที่คอบบ่มีน้ำจะอาบ
มันจะถูกข่มจีนทิ้งบ่ได้เค็ดขาด
ระวังจะได้นอนสาดพนมมือ
การคบขู้สุ่ยชายสมัยนี้เขาบ่ถือ
จน โบราณเพิ่นถือว่าเป็นการหยามหน้า
จน ไหนมีลูกสาวเหมือนเพิ่นมีอู่ฮ้ำ จ้มแลนา

ใคร่เคียดบ่าเดี้ยวเขาบ่มียางอาย
สมัยตะก่อนมอกดำดินดำมือ
คิดไปคิดมาพอเยือกฮ้อนเยือกหนาว

ข.๒๑) อันความวุ่นวายเป็นไปสารพัด บ่ต้องมาคิดนึกหือมันปวดสมอง
 อยู่อยู่กินกินนั่งนั่งนอนนอน น้ำท่วมน้ำนองเรื่องเขาเอาบ่เกี่ยว
 ฟังคำกินมันก็จะฉิบหาย คิดหาความตายหัวใจมันแห้งเหี่ยว
 ก่อนเขาจะหามอ้ายเหลิมเข้าป่าเสีย กะแนมเฮาได้ฮู้เหี่ยวไปทวยสักสองสามฮู
 สมัยรถไฟมันไวกว่ารถถีบ ใจเขาใครเอาคืบไว้อย่างคิมบู
 เช่นสมัยแม่ฮู้ของดู บิดก็เลี้ยงหัวหมูบิดก็เลี้ยงไก่คัม
 ป่าเดียวแต่เอ็นไต่กันว่าฉันรักเธอ เขาซ้อ نرمอเตอร์ทวยกันไปหลุ่มหลุ่ม
 จ้มเลนา

ญ.๒๒) มาใคร่เคียดพร่องเป็นทอมพร่องก็มาแปนตุ๊ด จะเกิดกลียุคแล้วคาพีน้องเหี้ย
 กิ่งพุทธรักษาเข้ามาลวงเลย ลูกเหี้ยหลานเหี้ยแปนตีนาอนาด
 พร่องเป็นกะเทยพร่องแปนพู้เมีย ป่าก็กลัวมันจะเสียทรัพยากรของชาติ
 ถ้าขาล้าอุยยาวอยู่ชาดลาด บ่มีประสิทธิภาพเหี้ยเลย
 ใคร่เคียดแต่ลูกเขาบ่ฮู้ของใช้ เอาไปบเบียดไว้แปนบ่าเหลิบเดิบเตย
 ถ้าเฮาแลกได้จะแลกเอาเหี้ยเลย จะเอาของกะเทยไปเพาะของทุเจ้า
 มาพ่อของทุลูกก็เฮาพองจะเหี้ย ตกต่ำของกะเทยยังหอดเหลือค้ำเค้า จ้มเลนา

ข.๒๓) มาช่วยกันแก้ไขหือหายอิกจะหลิก มันแปนเรื่องวิกฤตคุณวิถิตาร
 พร่องแปนพ่อขายใช้แผวเครื่องสำอาง คูผิวคูพรรณขาวอย่างกับฝรั่ง
 คางบ่มีหมอยกฮอยกบ่หัน เรื่องศัลยกรรมเขาทำมาคู้อย่าง
 ใคร่หันตอนหมอยเพิ่นตัดคั่นอแปลงหว่าง ถ้าจะเหมือนเขากว้างกิโมง
 สุดฉลวยสวยแจ่ม เอะแะอ้อนแอ้นมาเดินท่าระหง
 เขียนคิ้วมาจนหนาเขียนตาจนกลม หนีดาฮอร์โมนเข้าที่นมสองเต้า
 มันแปนธรรมชาติของเขาหือพาแปน กรรมกำหนดเกณฑ์เสียดาฮอร์โมนคั้นค้ำ จ้มเลนา

ญ.๒๔) อะฮยังมาใคร่เคียดจนหน้าเครียดหน้าเส้า ไปเพ่งทุเจ้าก็เพ่งได้แปนบางตน
 ท่านแปนลูกสีกข์ของพระโคดม ตั้งสอนศิษย์โยมบ่หือได้ทำชั่ว
 ศรัทธาบางกุนก็ใจสกปรก ใส่เสื้อแหวกหน้าอกเข้าไปฮู้ไปฮั่ว
 ทุเจ้าทบไหวแปนโรคหัวใจฮั่ว เพราะละอ่อนมันฮั่วอาตมา

อะยังมาใคร่เคียดคอดบ่าแพ้
มารหนอมารชอบรุกรานศาสนา
คบบมือข้างเดียวมันจะดังก่อกา

จะอดทนเจ้าลัทธิขงจื้อก็เพื่อสีกา
มันจะเป็นแต่ศรัทธาคาว่าเปนแต่ทุเจ้า
ทั้งใคร่ถามศรัทธาที่นั่นนี้ข้าเจ้า จัมแลนา

ข.๒๕) เคื่อคร้อนฮ้อนใจจะเพ็งไฟเล่าจะ
บ่าเหลือตัวท่านยังอาศัยศรัทธา
พระภิกษุที่มีความสูง
ซึ่งหมู่สาวสาวเขาขอบชุดเค้าเข้าห่ม
เห็นว่ามารบมีสมปานกับแก้
พระศาสนานั้นเหมือนฮ่มโพธิ์ทอง
จะไปหื้อไฟได้เหยียบย่ำทำลาย

เพ็งทุเพ็งพระก็เข้ามีปัญหา
จำศีลภาวนาพอบทั่วบดิน
พระเดชพระคุณขอเจริญยิ่ง
จุหื้อท่านใจวันใจช้อง
มารสวักมารแสวทำหื้อเกิดมัวหมอง
กลัวมันจะหม่นหมองเพราะคนใจบาปไป
ขอพอมิน้ำใจช่วยกันฮักษาไว้ จัมแลนา

ญ.๒๖) อะยังมาใคร่เคียดเขามาเหยียดมา
ครุบาเกินล้ำทุเจ้าเอาเมีย
ตามได้อ่านข่าวภาวนาพุทธ
ที่พื้นเปนมหาราชาคณะ
ใคร่เคียดนักแกพวกเณรแอยันตระ
เปนมารที่ถ่วงความเจริญรุ่งเรือง
ทำหื้อศาสนาของเขามีมลทิน

อย่าทำมูทะลุมีแต่ความเสื่อมเสีย
สร้างความเสื่อมเสียมันถึงมีสพะ
หลวงพ่พาโลมีแต่ระคะ
จนกราบการวะทั้งเมือง
พระจะหิ้วจะกั๊วะดีเสียด้ายผ้าเหลือง
ทำหื้อบ้านเมืองสับสนปั่นป่วน
ฮ่าปากฮากินบมีศีลพวกนี้ จัมแลนา

หน้า B :

ข.๒๗) จะยกกันเพิ่นมาคัมพังคำลมเพิ่นเล่า
เพิ่นว่าสิบข้างมันบ่เท่าชานาญ
โดยความมืดตาตื้น
ถ้าเขามีคำคิดเล็กอย่างกันน้ำบ่อ
ปะมาโทมัจจุโนปทั้ง
ความลืมหืมหือเกิดเผอเรอ
ขอศรัทธาทายกช่วยเคารพบูชา

ถางเทื่อมันก็เปิ่นข่าวแต่ดาเฮาบ่หัน
คิ่นว่าดาเฮาหันยังบ่เท่าคำผ่อ
หมู่ลูกหมู่หลานอยู่ทวยหลวงพ่
ปัญหาทั้งบ่จ้ออย่างละอ่อนมุเซอ
เฮาแท้ชาดระวังแต่ก็ยังข้างเผล
ขอจะไปเจอแถมต่อไปทางหน้า
หื้อพระศาสนาจรโลงอยู่คู่ฟ้า จัมแลนา

ญ.๒๘) อะยังมาใคร่เคียดคนนิสัยที่บ่ดี พร่องไปบวชเป็นชีตามทีป่าเคยหัน
 เมื่อมีปัญหาในด้านเพศสัมพันธ์ แต่งล่นไปขอขันธ์ขอน้ำมนต์กับหลวงพี่
 พระท่านก็ถามว่าโยมชิมี่อะไร เมื่อไม่มีใครเชิญเข้าในกุฏิ
 เลยเปียตะกรุดจี๋ลงจุดดำวี่ แสดงเป็นจ๊อกก็ใจบุญ
 ใคร่เคียดเมืองไทยมันเปนไปสพะ ขอเคารพนบพระเอาไว้เป็นที่สูง
 จะขอเพิงบุญพระเดชพระคุณ ช่วยกันบำรุงหื้อเป็นร่มโพธิ์แก้ว
 ถ้าที่ไหนเป็นจักลากจี้หิด ยับลิกซ์ยับลิกซ์ไปแขวนคอกเหี้ยก็แล้ว จ้มแลนา

ข.๒๘) คนฮ้ายก็มีคนดีก็มัก ที่จริงบ้านกับวัดมันต้องอาศัยกัน
 วัดจะคิมี่เจ้าอธิการ เมื่อจะกินจะทานต้องมีเจ้าคำคิด
 ท่านก็ประกาศว่างานวัดเฮาจะมี แม่โยมแม่ชิมี่มากันล็กล็ก
 หัวใจคนไผจะไปหยั่งทิก มันเล็ก็เหลือน้ำบ่อชาววา
 พอเสร็จการงานเข้าไปกราบหลวงพ่ เป็นลับลับล้อล่อมาเล่นหูเล่นตา
 เพิ่นว่าलगเนื้อมันชอบलगยา ปีนี้ทิ้งใครลาไปบวชเป็นพุเจ้า
 จะไปสร้างสำนักอยู่จิกคอยขุนแจ ดูท่างสองแงบแงบเหมือนแม่ชีเมืองพร้าว
 จ้มแลนา

ญ.๓๐) อะยังมาใคร่เคียดคนอวดหลังอวดฮู้ มีแต่คำฮู้ผลงานมันบ่มี
 ลางพร่องก็อวดเก่งลางพร่องก็อวดดี โอ้พวกผัดซีเฮาโรยหน้าขึ้นลาง
 เพิ่นฮู้เรื่องกินฟั่งบั่นหน้าเข้าหา ฮู้ทางวัดทางวาบินหลังหื้อควาคควาค
 มาทำนิสัยอย่างกับปลิงกับทาก ก็แล้วมันคบยากถูราย
 อย่างมาทำนิสัยเป็นคนปลิ้นพือกปลิ้นแพ็ก แก้ออดแก้แก้คับมีความจริงใจ
 เพิ่นเยยะอะยังผ่อเพิ่นเหียบคาย ฮู้เป็นเชิงเป็นลายแปลงอะยังก็บ่ได้
 เลี้ยงคนอย่างอ้อเลี้ยงเวล่ำเวลา ฮ้ายเหลือไปเอาหมาแม่ต้องมาเลี้ยงไว้ จ้มแลนา

ข.๓๑) เมื่อจะคบคนเพิ่นหื้อดูที่หน้า เพิ่นว่าเฮาจะซื้อผ้าผ่อทิ้งเนื้อทิ้งสี
 พร่องเป็นคนทุกขยังซื้อว่าไอมี่ พร่องซื้อไอดียังเป็นคนฮ้ายกาจ
 ฮู้เรื่องกินมันทิ้งถูกใจเฮา เพิ่นมาแจกซองขาวเฮาทิ้งกลัวขนาด
 ลางเทื่อสต่างค์ก็บ่มีสักบาท เกือบได้ล่นไปกราบเตาไฟ

บางพร่องก็อุ้มบางคนก็อุ้มหลัก
มันฮ้องจุดกุศโลบาย
อย่างเฉลิมพลคนบ่อุ้มจา

ผ่ออย่างปู้ฮ้ายคักยังฮ้อยเหมือนจะตาย
ฮู้นกล้าไปเพิ่นก็เบื้อจี้หน้า
เขาว่าเฮนินาเปนบ่าฮ้ายจ้มฟ้า จ้มแลนา

ญ.๓๒) มาใคร่เคียดหื้อหนูขอบบเลื้อขอบขึ้น มาใคร่เคียดจักก็มันช่างขี้ใส่หัว
หยังมาใคร่เคียดหื้อคนหันแก้ตัว
ใคร่ได้ของเพิ่นแต่งปากม่วนจาหวาน
ความเลวของมันหาที่เปรียบทิ้งบ่ได้
อะหยังมาใคร่เคียดหื้อคนหันแก้ตัว
ถ้าไผ่บ่เชื่อลองหื้อเงินไปลงทุน
คบคนอย่างอีหาทางรวบทิ้งบ่มี

อะหยังมากลัวหื้อคนหันแก้ตัว
ถ้าไผ่ฮู้ได้มันมันทิ้งบ่ไปไกล
มอกจี้ตักในไส้หมาหมู
เยยะอะหยังก็มั่งง่ายมั่งง่ายทิ้งบ่หุม
ตกปางพายดูมันทิ้งบ่หื้อหันหน้า
ปะไหนทิ้งจะหนีไปอยู่คนละหลายฟ้า

ช.๓๓) จะไปหลีกใส่ตัวจะไปเอาหัวเข้าฮ่ม จะไปว่าหื้อเพิ่นยังบ่ชวามง่อนตัว
อะหยังน้อยก็มาเคียดอะหยังน้อยก็มากลัว
บัวซอนเหยยอยู่เปนโสดทำไม
เพราะเฉลิมพลมีค้อนแก้พยาธิ
บ่ใช่ตัวผมหันแก้ตัวแก้ได้
จะหื้อเป็นจี้ดอกจะหื้อเป็นจี้ดม
แต่บ่าเดี่ยวมีอยู่หกสลึง

ฮู้คนบ่มีผัวนี้มันทิ้งคบบาก
เมื่อตัวบ่สบายพุ้นนายจะลำบาก
สาวสะเมิงก็กลากหายกับข้าหลายคน
เออน่าทิ้งจะใช้หื้อทิ้งดอกทิ้งผล
ไผ่ก็ฮู้จักผมเกิดเปนแพวถูกนายห้ำ
จะแบ่งหื้อน้องครึ่งหนึ่งคนละเจ็ดสิบห้าสตางค์
จ้มแลนา

ญ.๓๔) อะหยังมาใคร่เคียดที่บ้านเมืองสมัยนี้ สับสนปนบ่บ่ใช่คนบ้านดู
พร่องไปโรงเรียนก็ยังไปถามดีครู
พ่อแม่เขาหาแท้ก็ขาดดี
บ่มีงานทำเตะฝุ่นใส่กระสอบ
เพิ่นว่าคนสมัยจะกลายเป็นสะใหม่
ขาดความยังคิดเยยะหยังก็อ้าย
ผลสุดท้ายเปนเด็กมีปัญหา

ปุ่นดิอินดูเลยโดนครูไล่ฮ้อ
ถูกเขาหยังมาฮ้ายขึ้นตันไม้บ่สุขยอด
เอาตัวบ่รอดสักราย
ทนอยู่บ่ได้พร่องก็กินยาตาย
จะไปเพิงไผ่ไผ่ก็ช่วยบ่ได้
ดูบผงขาวกัญชาดื่มสุรามั่วฟ้า จ้มแลนา

ข.๓๕) จะไปเกี่ยวเขาหยั่งเรื่องละอ่อนค่อนแต่น ขอนายจะไปแก่งเอาดินไปหาหนาม
 เห็นว่าคนฮักมันมีเท่าผืนหนัง เห็นว่าคนชังมันมีเท่าผืนสาด
 คนสมัยใจเป็นสมัย ทำมาหากินไปตามความสามารถ
 เกิดเป็นเด็กไทยทิ้งสบายขนาด เขาบ่เคยลำบากเหมือนเอริโอเปีย
 ถ้าคนทำดีมันทิ้งจะได้ดี คั้นว่าคนทำเลียมมันทิ้งจะได้เสีย
 หลักของธรรมะเขาไปละทุมเหีย คนเขาจะเสียเพราะคำยกยอปอปั้น
 เห็นว่าดีเพื่อก่อขอยเพื่อทำลาย เพื่อกเขาจะเข้าใจพอสายไปแล้วนั้น จ้มแลนา

ญ.๓๖) ใคร่เคียดแถมอย่างคนนิสัยขี้โกง โลกทิ้งบ่นิยมสังคมบ่ต้องการ
 นักบุญไปบาปแต่งมาปากเป้นธรรม ว่ามีปัญหาก็ยังเขาจะรับรองช่วย
 ใคร่เคียดเช่นถ้าผีเข้าคำพลอย พอเนื้อไอมอยขอยจะไปเล่นอ่วย
 ถ้าเฉลิมพลเป็นคนอีโหลยโหล อย่างอิมันโคตรอ่วยจริงจริง
 ยังมาใคร่เคียดคนนิสัยอย่างอี ชอบสร้างคำนี้ชอบสร้างคำสิน
 เพิ่นฮีบฮิมาค่าจะแนกนิน เพิ่นตั้งฉายาถึงว่าเป็นบ่อายจ้อยหว่อง
 จะไปหันแก้ตัวจะไปหน้าแก้กิน แถมหน้อยเดียวถึงถึงบ่มีช้อน จ้มแลนา

ข.๓๗) ไอ้หมูที่ขี้โลกก็ว่าหื้อไอ้ขี้โกง ลองควัดดูขี้มาดมมันก็ทิ้งสาบเหมือนกัน
 อันนี้เพิ่นฮ้องว่าหัวไฟหัวมัน สมองอีกคว้างหนังการดูณูญี่
 เขาเป็นคนทุกซ์ชอบไปเล่นหวย เพิ่นเป็นคนรวกก็ชอบไปเล่นหุ่น
 เขาเป็นช่างซอเขาเป็นคนหัวมุ่ม ที่ได้กินได้นุ่งเพราะเพิ่นจ้างไปขอ
 อันขี้โลกขี้โกงขี้ลมขี้ลัก จีที่เพิ่นบ่ยับนั้นก็คือขี้ขอ
 คนขี้ฮู้เข่าว่ามันเป้นหมอ ก็ที่หมูช่างซอไปขี้ไ่วหลายบ้าน
 บ่ให้หันแก้ตัวใคร่ได้เป้นผัวบ่ชอน อ้ายเป็นคนขึ้นอนแต่บ่ให้ขี้คร้าน จ้มแลนา

ญ.๓๘) อะยังมาใคร่เคียดเขาบ่มีความฮู้ หากินกับคำฮู้ต้องใช้มันสมอง
 เพิ่นว่ากูหยั่งบ่เท่าพิงพอน เพิ่นว่าฟู้ฮู้สองเพิ่นว่าน้องฮู้หนึ่ง
 ดาบคมในฝักคนหลักไว้ใจ น้ำก็ไหลมันทิ้งเชียวทางพื้น
 ความฮู้บ่ชอนมีแค่หางอึ่ง แด่น้ำใจมีหมื่นเปอร์เซ็นต์
 ใคร่เคียดเขา มันเกิดมาบ่ฮู้หลัก จำเป้นได้ฝึกหนกอย่างกับทหารเกณฑ์
 ได้เสียกินค่าถูกได้จูบกินค่าเอ็น เยอะอะหยั่งก็เซ้งคืดอะหยั่งก็เศร้า

ไปยืมเงินเพิ่มมาค้าไปยืมพราเพิ่มมาพัน

ก็มอกไก่อตาฟางขันเฝ้าปากประตูเล่า จ้มแลนา

ช.๓๙) จะไปหย้อเกมเปือจก้าเลื้อไต้ฮาวซาน ตามมานั่งฟังก็เปนดีใคร่เถียง
 หลัวกบมีไผเท่างวบบมีไผเพียง เก่งทั้งน้ำเสียงเก่งทั้งคำพูด
 การมเพิ่นอะหยังมาคมคาย เณลิมพลพ้อชายช่างคำอมแล้วดูค
 ใคร่ชวนบ๊วซอนไปนอนโรงแรมมานรุด ว่าใคร่ขอเพาะลูกเหี้ยสักคนสองคน
 จิกฟ้าก็ยังอยู่เหนือฟ้า แต่ว่าช่อฟ้ายังอยู่ใต้ฟ้าฝน
 เพิ่นว่าอุณมันก็ยอมเหนืออุณ ชะแนมว่าเหตุผละหื้อมันถูกต้อง
 เปนคนดีไผไผกันับถื้อ แดมบู้ฮ้างสือกี้ดั่งเหมือนฟ้าฮ้อง จ้มแลนา

ญ.๔๐) อะหยังมาใคร่เคียดหื้อนักการเมืองไทย มีแต่ความวุ่นวายมีแต่ความยุ่งเหยิง
 สร้างความปั่นป่วนถ่วงความเจริญ สมนครเณลิมเสนาะสนั่น
 หลายพรรคหลายพวกไข่วกไต้กาแพ เอามาติมาแฉมิ่งสิ่งเลื้อทั้งข้าง
 พร่องก็โดนค่าพร่องก็โดนจี้ขว้าง ก็เพื่อกอรับชั้นทั้งมวล
 หยังมาใคร่เคียดหื้อหมู่แป้นผู้แทน จมพุดจมแมนมีแต่ความหละหลวม
 พอบนี่ถึงอกชาวนาชาวสวน จืดอกพุดแป้นพวงเพิ่นมาทวงถึงบ้าน
 ขึ้นหมู่ก็แพงบ่านาวก็แพง มาใคร่เคียดผู้แทนหยังพอบช่วยคำ จ้มแลนา

ช.๔๑) เพิ่นว่าหลัวกุนเคียวบเท่างววทั้งหมู่ รวมกันเฮาอยู่แยกหมู่เฮาดาย
 เพิ่นว่าหมาหลวงมันบแพ้นหมาหลาย เล่นอื่เก็บสับหายเล่นอื่ผายกลั่นเข้า
 การเมืองมันเรื่องธรรมดา หมู่เฮาชาวนาที่มันเลี้ยงงูเห่า
 ผลสุดท้ายพลิกมาจกตัวเก่า ก็เป้นแต่เฮางวอุนเคียว
 บังเอิญมันไขบ่เหมือนบังอาจ เพิ่นว่าเฮาฉลาดบ่เท่าเพิ่นเลื้อยว
 เฮาเป้นช่างชอกก็น้ำลายพอเหนียว เอ็กเอ็กเอี้ยวเอี้ยวเอาใจชาวบ้าน
 บุญมีบ่ตายได้แป้นผู้แทนสักคำ ผมจะแจกเงินผันหื้อพี่น้องคุณถ้าน จ้มแลนา

ญ.๔๒) หยังมาใคร่เคียดเมื่อเฮาอะเขาบ่ยะ เหตุการณ์สัพพะเป้นภาระส่วนกัน
 เพิ่นเยอะเขาบ่เยอะเพิ่นทำเขาบ่ทำ เพิ่นฮ่าเขาบ่ฮ่าเพิ่นดัมเขาบ่ดัม
 อยู่ดีดีเขาซ้าบ่ชอบดี ไปเซาะหาหลักจีเฮามาควั่นกัน
 ตัวบู้ตัวได้ขัวยังบ่พัน จะไปฟังหมกกัน โยนฮาว

ที่เพิ่นขุนฟังยังช่างทำสพะ
แกงปลาหมึต้องใส่ส้มบ้านาว
เพิ่นว่ายังหื้อก็โกรธไ่กะไปกคายหนา

อิงหังบ่าอะละมาช่างยะคำสาว
ของตัดลาวเพิ่นต้องใส่เข้าหมั้น
ทึงบ่มีผญาสักเท่าข้าตาแมงพริ้ง

ช.๔๓) มาฟังแต่หัวที่ก็ขุนดีชี้ชะ
จะหื้อยะนาปีคาวาหื้อยะนาคอ
บ่ว่าแคฮ้อนบ่ว่าฝนตก
จะแนมบัวซอนเขาเปนขุนสั่ง

จะอู้เรื่องยะเฮายะบ่าเดี้ยวนี้บ่
เฉลิมพลช่างซอผมก็เปนขุนหมั้น
จะเอาลายปกคาวาเอาลายนึ่ง
ก็จะหื้อแทงหว่างทางแวง

ได้เมียเผ่ามันหนาวได้เมียสาวนอนอุ่น
เวลาไฟลุกเพิ่นว่าจะไปแปลง
ผมทึงช่างสพะจะหื้อยะอะฮยัง

เฮาเอาหน้าเข้าสู่นุ่นที่คันแขน
ตั้งหม้อแกงต้องเพ่งบุญก่อนเส้า
ถ้าบัวซอนต้องการเมื่อวันคาเมื่อเช้า จ้มแตนา

ญ.๔๔) อะฮยังมาใคร่เคียดอะฮยังมาใคร่ไหม้ ของที่เฮาใคร่ได้มันก็พ้อยมีไกล
ของที่เขาบ่เพิงอกเพิงใจ
เมื่ออารมณ์มันไม่สมใจปอง
กันได้เฉลิมพลมาเป็นแฟนแม่ฮ้อย

มันก็ชั่ววูไหลมาเป็นปีแปนขลุ่ย
เมื่อคู่ก็ใคร่พอมเมื่อพอมก็ใคร่คู่
จะฮิมไปเต๊ะจู๊สักวัน

ฮยังมาใคร่เคียดหัวเฮามันฟังหงอก
ถึงเนื้อจะเหี่ยวถึงหนังมันจะยาน
ตะวาบ่าก็เอ็นไ่ว่าห้าสิบปลายยังแจ้ว

ไม่แปนฮยังหรือมันแปนเรื่องสังขาร
เรื่องของมันบ่ช่างเอาฮยังมาแก่
ใคร่ได้แปนพ้ออื้แหวเอาไว้หลกขนเค้าแฮ
จ้มแตนา

ช.๔๕) ขุนเผ่าถือศีลหวังได้นุญต่อมค้ำ
ท้อมันใคร่อยากปากมันก็ใคร่กิน
ชีวิตนั้นมีแต่ความหวัง
ตะวาวันขึ้นก็ไปทานสลากโชค

เพิ่นว่าหมาขำมน้ำยังอุ่นใจเลียบดิน
แม้แต่แผ่นดินเพิ่นยังมีโฉนด
เมื่อบ่สมหวังก็ขุนดีใคร่โกรธ
ผีก็หล้างบ่โศคสักคำ

เผ่าอย่างบัวซอนเพิ่นฮ้องว่าเผ่าไฮเทค
ขุนเผ่าดีมันทึงมีราคา
เลียงช้างเผ่าเขาว่าหวังจะเอางา

เผ่าซอนมีเห็ดจะเก็บไปฮักษา
มันบ่มีปัญหารื่องคำกินชี้ค้อย
มันจะเป็นดีมาก็เมื่อหล้าเมื่อซ้อย จ้มแตนา

ญ.๔๖) อะยังมาใคร่เคียดเมื่อป่าแพงแสงรุ่ง ผออย่างกับบาม่วงไก่อลับเหลือค่าแทน
 เมื่อมีปัญญาเขาเข้าบ่มีแสง เมื่อเขามีแสงก็เข้าบ่มีทรัพย์
 ชีวิตมนุษย์พร่องก็ทุกข์พร่องก็รวย ดวงคิดดวงชวมนันมีสารพัด
 กรรมเหี้ยกรรมมันเป็นเทวทัต บังคับไปต่างต่างนานา
 ใครเคียดเขาทำดีพอบ่มีอะยังโปรด เป็นดีใครโกรธเพราะกะโหลกเขามันหนา
 อุ้งนงาวเหมือนคดไม้กวมตา อุ้งนี้มีผญาเหมือนผ้าไม้กลางบ้อง
 ระวังเนื้อหมัดไฟมันบ่เหมือนหมัดหมา ถ้ามั่นคกใส่ขามันบ่ไหม้ก็ฮ้อน จ้มเลนา

ข.๔๗) ยามเมื่อเขามีเงินเขาเข้าบ่มีแสง ยามเมื่อเขามีแสงเข้าบ่มีผญา
 อันนี้มันก็เปนของธรรมดา ฟ้ำกำหนดมาบ่ว่าเพิ่นว่าข้า
 แล้วแต่กรรมแต่บุญ เมื่อเขาลงทุนออกบ้านไปค้า
 จะไปอุ้นใจกินน้ำห้วยหน้า น้ำฟ้ำมันบ่ไหลลงฮ่อง
 กินบ่อมันทิ้งนอนบ่หลับ เพิ่นว่าอุ้นอวดหลึกมันทิ้งบ่ฟังไผสอน
 บ่ถ้าไปเคียดมันยังนักบ้าวซอน หัวหงอกเขี้ยวคลอนเนื้อเหี่ยวหนังแห้ง
 แพ้ชั้นมนุษย์ไปตามยุคตามกาล นึกเหี่ยวว่าหลับฝันมันเปนเรื่องหน่อมแน้ม
 จ้มเลนา

ญ.๔๘) ใคร่เคียดเหตุการณ์มันเผาะลาญเหี้ยมโหด โรคสพะโรคที่อุ้นเขาเจ็บเปน
 พร่องเปนเบาหวานพร่องก็เปนบ่าเร้ง พร่องก็แพ้ความเย็นปวดแผลเย็นแผลดูก
 พร่องเปนโรคตับพร่องเปนโรคไต พร่องเปนโรคไอพร่องเปนก้นพุด
 บ้าวซอนเข้าเปนโรคเอ็นเข้ามดลูก จะตายกันวันพรุกก็ช่างมัน
 อุ้นเขาตายไปไฟบ่เอาไปแปลงฮ้า เอาขว้างป่าช้าถ้าบ่าเผาก็ฝง
 อันโรคภูมิแพ้ถ้าไฟบ่ระวัง อุ้นหนุ่มคนกรรมตายไปพอจะเสีียง
 แถมหน้อยเมืองไทยบ่ได้คัดเลือกตะหาร ถ้าเขาบ่ป้องกันต่อต้านโรคเพี้ยียง จ้มเลนา

ข.๔๘) ไปกลัวมันยังโรคเพี้ยียงโรคแพ้ อันที่กลัวแท้แท้นั้นคือโรคทรัพย์จาง
 โรคเอ็นเข้ากันที่เขายันกันทั้งวัน ตายไหนดก็ช่างมันมีความอบอุ้น
 ไฟเปนโรคที่คันคอคันหอ หื้อล่นมาหาหมอละลิมพลคนหนุ่ม
 หมอละลิมพลจะเอาเข็มเข้าจุ่ม เอาจนขี้ปุมมันอย่างอุ้งมังกร

ยาเฉลิมพลอันนี้เป็นยาฝีบอก
 คนอื่นแท็บทำไ้ค่าป่าบวชอน
 ถ้าป่าเชื่อผมไปถามหมู่ช่างปีผอลอ

มาแทงถอดแทงถอดมันเปนยาป่าเขียวหมอง
 ถ้าสาวไหนใครลองแท้มทั้งบ่ห้าม
 อีหมู่เป็นช่างชอตายกับผมก็หลายล้ำ จ้มแลนา

ญ.๕๐) มาใคร่เคียดหื้อหมามันชอบจ้างเขาเยี่ยวเยี่ยว ใคร่เคียดไ้มันเขี้ยวทั้งชีควายจี๋หนู
 คนเผ่ากักก็อกเพิ่นว่าเผ่าหัวง
 สันดานคิดเปนกระดอง
 คนเผ่าคนไหนปากเปนฮ้องกงฟุต
 ก็ปากเปนเอกเหมือนเขาเสกน้ำมนต์
 คนปากหวานลูกหลานทั้งเอ็นดู
 คนเผ่าอย่างอิมีทางบ้านเอียดสะเมิง

มาใคร่เคียดหื้อหมูมันอยู่ไหนก็คุด
 ถ้ามันเปนสันคองเราจะช่วยกันขุด
 ทุกข์บ่มีไผเลี้ยงไผดู
 ถ้าอยู่ถูกหูคนมันไผเราะเพราะหู
 เปนมึงเปนกูไผไผก็ใครฆ่า
 ถ้าจะแม่เฉลิมช่างชอมันปากหมา จ้มแลนา

ช.๕๑) ก็อันวานานันคือส่อสัญญาชาติ
 รางพร่องก็ดีแล่งหน้าบ่คาย
 คนเผ่าดีเพิ่นฮักลูกฮักหลาน
 ถ้าป่าชอนเปนชีจ้มชีแจ่ม
 คนเขาจะหลีกมันหลีกแต่ฮ้อมพอก
 เมื่อกินดีดีแต่งปากม่วนจาหวาน
 ถ้าตายไปแล้วลูกหลานจะให้หา

ก็เพิ่นว่ามารยาทนั้นก็ส่อนิสัย
 ถักแท้ทางในชมเหลือบ่าแขว้ง
 ใ้กินอะหยังเพิ่นก็บิดก็แบ่ง
 เขาจะเอาบุญแถมไ้ขันเข้าไปทาน
 เชื้อคนจะวอกมันทั้งชีเล่าขวัญ
 ถ้าบ่ไ้กินหยังมันก็ชอบจู๊
 นี่ตายละวามันยังมาตายแพววันนี้ จ้มแลนา

ญ.๕๒) พวกกันมาชอเรื่องอารมณ์ความเครียด ที่ชอใคร่เคียดก็บ่ไ้เคียดหื้อไผ
 ว่าไปแล้วขอสูมมาอากัย
 ศรัทธาทายกที่เคารพทั้งหลาย
 มันเปนคำเล่นมันบ่ใช่คำแท้
 คำจ้อยคำชอมันจะผิคมันจะถูก
 วันนี้เฉลิมพลมาชอหื้อฟัง
 ที่เพิ่นชื้อเทพของเฮามาฟัง

ทั้งยังทั้งชายทั้งพ่อทั้งแม่
 ทั้งยังทั้งชายทั้งเผ่าทั้งแก
 จะขอสูมมาพ้อแม่คนฟัง
 ก็อากัยหื้อลูกก็อากัยหื้อหลาน
 เอาพรมาป็นหื้อสืบชาวขวานบ้าน
 แจกเปนของขวัญหื้อทั้งดีเช่นล้ำ จ้มแลนา

ช.๕๓) คั่นว่าพ่้องชื้อบวชอนเฉลิมพล
 วันนี้ต้องขอสูมมากัน

แหลมหน้อยจะมีรยนต์มาหื้อเปนของขวัญ
 เทือบม่วนบ่งนเปนของโบราณบ่าเก่า

เวลาพี่น้องเพิ่มมีการมืงาน
จะบวชละอ่อนจะเปกซ์ทุเจ้า

ขอช่วยกันรณรงค์ส่งเสริมของเก่า
วันนี้เฉลิมพลกับแม่ชอนมาขอ
ข้าเพื่อคำชอมันผัดทัดไหน

ญ.๕๔) จะขอสุมมาจะขออวยพร
จะขอหื้อพี่น้องท่านจงเจริญ
มีลูกมีเฒ่าเป็นเจ้าเป็นนาย
ถ้าขายแพะจัวไปซื้อเอารถ
ก็ขอหื้อท่านได้อยู่ดีกินดี
ทั้งพี่ทั้งน้องที่ท่านได้ฟัง
อ้อพี่น้องที่ท่านได้ช่วยเหลือ

ญ.๕๕) จะขอปิ่นพรหื้อทั้งพ่อทั้งแม่
ทั้งป้าคุณปู่ทั้งป้าคุณลุง
กันว่าบ่ขาดบ่หลอ
สำหรับเฉลิมพลว่าจะขอฝากไว้
จักขอขอบคุณทั้งอีลู่อีปู่
คำจ้อยคำชอของป้าบัวซอน
วันนี้คนหนุ่มได้มาปะใส่กัน

ญ.๕๖) วันนี้หมู่เฮ่าจะขอลาไป
ปิ่นไปหมดทั้งยังทั้งชาย
จะพากันขอเพื่อความรื่นเริง
คอนบ่าร้างเกียจช่างขอคุณเฒ่า
อันขอสมัยอันขอประยูศักดิ์
แต่ขออย่างอื่นมันเป็นของเก่าเดิม
อยู่ดีมีสุขเหมือนกันทุกคน
ถ้าหากวันหน้ามีการมืงาน

จะขึ้นเชื่อนใหม่จะย้ายบ้านเก่า
ข้าเพื่อเจ้าภาพเฒ่าจะจ้างเขาไปขอ
กลัวมันจะสูญเปล่าบ่ค้างบ่หลอ
อันคำปากคำทอคำจาคำอู้
ว่าจะขอภักย์กับท่านผู้รู้ จิมแลนา

บ่ว่าบัวซอนบ่ว่าเฉลิม
มีเบี้ยมีเงินมีลาภมียศ
มีจิวมีควายเคมคอกอ้ออ้อ
หื้อได้เป็นแพะศนายพัน
หื้อได้สุขสำราญทั้งลูกทั้งหลาน
ทั้งบ่ว่าไกลทั้งบ่ว่าใกล้
ทัวไปภาคเหนือทั้งบ่เว้นไว้ จิมแลนา

ทั้งคนเฒ่าคนแก่อาวุโสสูง
ที่ได้พยุ่งซื้อเทปเฮาไว้
ซื้อไปฟังชอของจังหวัดเชียงใหม่
จะขอช้อนท้ายกับแม่ป้าบัวซอน
กับท่านผู้รู้จะไปว่าผมสอน
เพิ่นได้ลงกลอนลูกแบบลูกเบ้า
เขาจะดูตั้งธรรมกับบัวซอนเมืองพร้าว จิมแลนา

หื้อมีโชคมีชัยทั้งพี่น้องใกล้ไกล
ท้าวขุนมูลนายทั้งหนุ่มทั้งเฒ่า
ฟังฮ้ายเฉลิมพลกับบัวซอนเมืองพร้าว
เมื่อมีงานค้อยหื้อมาเชิญ
ล่นกันลูลูบมันก็มีวนเหลือเกิน
จักขอเชิญพี่น้องชาวบ้าน
บัวซอนเฉลิมพลเขาจะขอบยัง จิมแลนา
ถ้าคุณใดต้องการเชิญเทอะพี่น้อง จิมแลนา

❀ คาปอย ❀

หน้า A :

ช.๑) หลอน...คอกไม้ของพี่น้องก็จะบาน
วันนี้เป็นวันดีประเสริฐ
ก็วันนี้เป็นวันคอกไม้บาน
ก็วันนี้เป็นวันดีประเสริฐ
เป็นวันหมดไสเปล่งวะ
วันนี้เป็นวัน โชกชัยดี
ของท่านของท่านทั้งหลาย
ขอหื้อเป็นข้าวิทย์น้ำทิพย์
สพะของไทยทาน
ก็แม่อิงก็ทิ้งมาหลาย
ก็บ่ว่าอ้อพี่น้อง
บุญศรีบัวซอนได้มาอ้อ
เลิงจะมาก็เมื่อหล้าก็เมื่อดูน
ขอหื้อมันงาม
นี้แลนอ
ปะเจอกันอ้อพี่น้อง
ก็บ่ว่าพี่น้องทั้งหลาย
พากันมา
นี้แลนอ

ญ.๒) นาย...พ่อชายคั่นนายเป็นคุณดี
หันพระสงฆ์ท่านมาอุ้มบาตร
บุญศรีคั่นนายเป็นคุณดี
หันพระสงฆ์ท่านมาอุ้มบาตร

ทำนอง : เชียงใหม่

นับเป็นกินทานของพี่น้องได้เกิด
ยิ่งกว่าวันและยามทั้งหลาย น้อมไหว
นับเป็นกินทานของพี่น้องได้เกิด
คิดอะหยังก็หาวันนี้
เป็นวันชัยยะเป็นวันดี
เป็นวันเมงหมดไสก็วันไทผ่องล้วน
ทั่วหน้า
เห็นว่าสิบเอื้องทั้งสิบประการ
ของวงศ์วานศรัทธาพี่น้อง
ก็พ่อชายก็ทิ้งมาด้อม
ก็มาอุเข้าไหวทำบุญ
ก็วันนี้จะมากำซูดหนุน
ก็จะขอเอาบุญกับสิบชาวชาวบ้าน
ทั้งสองฝ่าย
น้อยแล่นา นายมอน
กินหวานทานด้อมสุขอุ้นทุ่นใจ
ทั้งยังทั้งชายทั้งแก่ทั้งเฒ่า
सान้อมกราบ
น้อยแล่นา

มันจะต้องได้มีกิริยามารยาท
หน้อยก็ยกเอาเข้าและเอาไปถวาย
เจ้าเฮ้ย
มันจะต้องได้มีกิริยามารยาท
เมื่อเวลาใส่เข้าต้องกราบนั่งลง

ความสว่างมันดีเหลือความมืด
เวลาใส่เข้าต้องกราบนั่งลง
แล้วจะชวนพ่อแขนกลม

หน้อยศรีคำอ้ายจะต้องจำไว้

ถ้าเขาทำความชั่วหนึ่งที่
สติเกิดมาเป็นคุณ
อยู่วัดคำวัดอยู่บ้านคำบ้าน
เขาเกิดมาเป็นมนุษย์
จะต้องได้มีเมตตากรุณา
จะไปทุมนัน
นี่เล่นอ

ศาสนามันเปรียบเหมือนต้นไม้

เขาจะต้องปฏิบัติรักษา
เพื่อเป็นสิริมงคล
นี่แหละนอ

ช.๓) หลอน...เป็นพี่น้องมีการมืงาน

สองคนจะพากันอ้า

ก็พี่น้องมีการมืงาน
ก็วันนี้ก็จะพากันอ้า
บุญศีลบุญทานครั้งนี้
ขอหื้อเป็นสรรพมิ่งมงคล
แล้วหื้อนายค้อยแปลงใจหนีม
ดูอย่างบ่าหิน

ญ.๔) ชัยยะดิถีอันศรีใสสว่าง

กัณหาชาติจะเสด็จเข้าเมือง
ฝนห่าแก้วทั้งเจ็ดประการ

เพิ่นว่าเฮหว่านพีชมันจะต้องหวังผล
ต้องถวายบังคมก้มลงกราบน้อม
ถันป่อง

เพิ่นว่าเฮทำฮ้ายมันบ่เป็นศักดิ์ศรี
มันจะลบความดีร้อยครั้งพันครั้ง
จะต้องผูกสังคมเอาไว้กว้างกว้าง
ช่วยคำทางศาสนา

เฮาบ่ดีอย่าดูพระพุทธรศาสนา
มุทิตาอุเบกขาต่อพี่น้องชาวบ้าน
มันจะเป็นห่วง

ข้าแล่นำ นายมอน
ศรัทธาลุ่มได้เหมือนกิ่งก้านสาขา
ดูอาหารมาช่วยเลี้ยงลำตัน
หื้อมันมีผลมีดอก
น้อยแล่นำ

บัวซอนศรีคำพากันมานั่ง
เป็นเคราะห์ร้ายมารขอบ่หื้อมาสูน
น้อมไหว

บุญศรีบัวซอนพากันมานั่ง
เป็นเคราะห์ฮ้ายมารขออย่าได้มาคล
ขอเป็นผลและอานิสงส์
ขอมันหมดอย่างไฟขอมันใสอย่างน้ำ
เที่ยงมัน
ลีมา

ทำนอง : จะปู้

วันพญาเจ้าช้างขึ้นนั่งแท่นคำเหลืออง
เสนาเมืองเดือดกันทั่วห้อง
มันจะตกลงฮ้าในห้องเทศห้อง
จิมแลนา

ช.๕) ขอสวัสดิ์ท่านที่เคารพ
 ทึ่งปวามีตรแก้วสหาย
 วันนี้มีการมืงาน
 บ่ว่าคุณเฒ่าบ่ว่าคุณแก่
 เสามีการเป็นว่าสามีงาน
 ขอสวัสดิ์นี้คาเจริญ
 คอนว่าบมีการบมืงาน

ญ.๖) พี่น้องมืงานก็เป้นหนาเป้นหนัก
 พร้อมใจกันทั้งยงและชาย
 คอนบมืพอยคอนบมืลาม
 ต่างคุณก็ต่างฮิเลี้ยงท้อง
 มันก็เป้นหน้าบุญพี่หลายน้องนัก
 พากันมาพร้อมแม่ออกศรัทธา
 ญาติพี่น้องพากันมาฮอมทาน

ช.๗) คอนบมืงานเขาบได้มาปะ
 คอนว่าบมีการมืงาน
 ต่างคุณต่างฮิต่างหา
 ฮ่อมหนูเพิ่นก็ว่าหนูได้
 เปนมืงานนั้นคาบวชพระ
 ก็บว่ามีตรแก้วสหาย
 ก็มาช่วยกันสะก็มาช่วยกันสาาง

ท่านที่มียศมีเกียรติทั้งหลาย
 มากันหลายทิงพ่อทิงแม่
 เปนลูกเป้นหลานช่วยกันແหนกันແหญ่
 ขอสวัสดิ์เจริญ
 พี่น้องก็ทักไผ่ก็สรรเสริญ
 พี่น้องบ้านเหนือบ้านใต้
 เขาบฮู้จักกันไผ่เป้นอาเป้นไฟ
 จ้มแลहनอ

สละกำลังทรัพย์สละกำลังกาย
 พี่น้องทั้งหลายจะได้บวชละอ่อน
 บได้ฮู้จักกันว่าเป้นพี่เป้นน้อง
 ทิงบได้มาเยียมมาไซ
 งานมืกับวัดได้หันหน้าหันตา
 พากันมาทิงใหญ่ทิงน้อย
 มาทิงพ่อหนานมาทิงพ่อหน้อย
 จ้มแลหนา

บมืธุระทิงบได้หันกัน
 ถ่าบได้หันกันพี่น้องเหนือใต้
 เพิ่นว่าเพราะการหาใส่ท้องใส่ได้
 เพิ่นว่าฮ่อมไหนไหนเทียว
 ไผ่ก็ทิงบะพี่น้องทั้งหลาย
 มากันหลายทิงบ้านเหนือบ้านใต้
 เขามาเผี้ยวหนทางที่เป้นหนามขวาก-
 ไม้ จ้มแลहनอ

ญ.๘) มาปูนดีอ้างก็มาปูนดีอวด
พี่น้องบ้านเขาก็ได้พร้อมใจกัน
ได้บอกพี่น้องมิตรแก้วสหาย
มีการมืงานกับวากับวัด
ความสามัคคีมีกับพี่น้อง
เมื่อจะมีพอยเมื่อจะมีลาม
ญาติพี่น้องบ้านได้บ้านเหนือ

ข.๘) เขามืงานมันทั้งบ่เดือดร้อน
มากันทั้งลูกมากันทั้งหลาน
วันนี้การงานเขามี
บ่ว่าคุณเฒ่าบ่ว่าคุณแก่
เขาก็จะได้บวชลูกบวชเฒ่า
พี่น้องพากันมาทำบุญ
พี่น้องญาติมิตรสหาย

ญ.๑๐) ก็ยามเมื่อลูกจะได้บวชเป็นพระ
ทายกและทายิกา
ญาติพี่น้องเฝ้าฟังสังฆา
เบิกขานกันทั้งพ่อทั้งแม่
ก็ลูกพ่อชายเขาก็มีหนึ่งคน
ศีลธรรมก็ได้เขียนสพระ
ละอ่อนคุณนี้เป็นคุณมีปัญญา

ข.๑๑) ลูกพ่อชายจะได้เอาใจใส่
ก็จะได้บวชลูกบวชหลาน

ทำนอง : ละม้าย
เพื่อนจะได้บวชลูกเพื่อนจะได้บวชหลาน
จะมีพอยมีลามกับวากับวัด
ทั้งยังทั้งชายเพื่อนมาชวนัก
สารพัดช่วยกันหลายคน
ทั้งบ่ได้เดือดร้อนเอากันเป็นกัน
ช่วยกันทั้งหนุ่มทั้งเฒ่า
คำพริคคำเกลือหนึ่งเข้าเมื่อเช้า
จิ้มเลนอ

เจ้าพี่เจ้าน้องก็มาช่วยกัน
พี่น้องวงศ์วานคนเฒ่าคนแก่
เป็นลูกเป็นหลานช่วยกันแท้แท้
ก็มาอุเข้าไหว้ทำบุญ
กับหื้อมันได้สลายหายสูญ
มาช่วยกันทั้งเหนือทั้งใต้
ไผ่บ่สวะทุมบันหื้อได้เป็นหม้ายเป็น-
ฮ้าง จิ้มเลนอ

เพื่อนก็ทั้งบ่ละพุทธศาสนา
ได้มาเบิกขานทั้งพ่อทั้งแม่
เพื่อนมากันมาทั้งเฒ่าทั้งแก่
เขาจะได้มาบวชชะโยม
เอามาเป็นชะโยมมาอบรมธรรมะ
กะชะกะจะทั้งวินัยสิกขา
สอบวินัยสิกขาก็ได้มาเรียบร้อย
จิ้มเลนอ

ก็พี่น้องเหนือได้ไผ่ทั้งหันกัน
จำเป็นเกี่ยวคางกันเหียนจนพร้อม

ก็บ่ว่าสบงนั้นคาอ้งสา
ของท่านเกี่ยมกันจนพร้อม

เขาก็จะได้บวชลูกบวชเต้า
บวชนอนายก็เป้นแม่อิง
เขาก็จะได้บวชลูกบวชหลาน

ญ.๑๒) ป่ากองข้อสอบนั้นมาดกมาพร้อม
บ่ว่าแก้วดอจารย์
เขาใครู้พากันมาคอย
ต้องเปึกษาแก้วดแก่บ้าน
ญาติพี่น้องเพิ่นก็มาประชุม
จะถามว่าเดือนนี้เสียวันอะหยัง
เขาจะแปลงพอยเขาจะแปลงลาม

ช.๑๓) เพิ่นว่าเดือนเกียงเดือนห้าก็เดือนเก้า
เดือนยี่หกสิบเสียวันอังคาร
เขาจะได้บวชลูกเขาจะได้บวชหลาน
จะเอาวันจันทร์จะเอาวันพุธ
เพิ่นว่าเดือนเกียงเดือนห้าเดือนเก้า
ยี่หกสิบเสียวันอังคาร
จะได้บวชลูกบวชหลาน

ญ.๑๔) ป่กองวันดีมันมีวันแม่น่ทัด
ไปเชิญเอาพี่น้องอวอา
ญาติพี่น้องของเขามีไหน
บ่ว่าในเวียงบ่ว่าบ้านนอก
เขาก็ยกหน้าบุญขึ้นไปใส่พ้อม
ทิงบ่ว่าแม่อิงทิงบ่ว่าพ่อชาย
เชิญทิงพ่อน้อยเชิญทิงพ่อนาน

ได้เกี่ยมดางแต่งดากันก่อน
ก็บ่ว่าบ่ขาดอันใด
เกี่ยมบาตรคุมเข้าเกี่ยมเกิบสุบดิน
เอาความจริงนั้นมาอู้กัน
ของกินของท่านเกี่ยมดางกันจนพร้อม
จิ้มเลนอ

พุเจ้าก็ต้งอ้งเรียกประชุมกัน
คณะกรรมการกำนันผู้ใหญ่บ้าน
เพิ่นอยากแปลงพอยเอาวันก็ค่า
เพื่อจะหามือจันทวันดี
เป้นปู่เป้นลุงเปึกษาหากัน
พุศัดอ้งการถามกันหื้อแห่ง
ต้องกะเอากันหื้อเป้นยามแล้งแล้ง
จิ้มเลนอ

ออกธรรมพระเจ้าเสียทิดกับจันทร
สี่แปดสิบสองเสียศุกรกับพุ
หาวันดีที่บมีพุ
ขอหื้อมันเป้นวันงาม
ออกธรรมพระเจ้าเสียทิดกับจันทร
สี่แปดสิบสองเสียศุกรกับพุว่าอัน
ต้องเซาะหาวันดีสี่ไสสว่าง จิ้มเลนอ

จะได้พิมพ์การ์ดก็สักเท่าใดหา
มุลละครัทธาวันตวันออก
มีไกล่มีไกล่จำเป้นได้บอก
จะต้องบอกคู่หัวตัวขุน
เอี้ยวบอกพี่น้องมิตรแก้วสหาย
พี่น้องทั้งหลายสิบชาวชาวบ้าน
ผู้ใหญ่บ้านกำนันเชิญมาอู้กัน
จิ้มเลนอ

ข.๑๕) เพ็นซักเชิญเอากันมาพร้อม
ผคาเป็นลูกผคาเป็นหลาน
วัดนี้มีการวัดนี้มีงาน
ผคาสายพี่สายน้อง
เป็นได้บอกกันเหียนพร้อม
บอกกันทั้งยั้งทั้งชาย
กรับหมู่กรับหมวดำหนดตะหาร

ญ.๑๖) ก็ได้เชิญญาติพี่น้อง
จะเอาลิเกก็ซื้อร้านแปลงผาม
จะไปเอาดนตรีซำบมีเงินพอ
ช่างซอรุ่นเก่ารุ่นใหม่
เค้าหัวที่จะไปเอาศรีหมื่น
ช่างซอบ่าเก่าน่ากลาง
พร่องก็เอาจันทร์ทิพย์พร่องจะเอาดาไหล

ข.๑๗) จับใส่บางคนที่ใครได้พี่น้อยจันทร์ทิพย์
บางคนใครได้แก้วดาไหล
วันนี้มีการมืงาน
แก้วดาไหลหนองล่อง
ไปหาสองเมืองชาวบ้านร่ำเปิง
ก็บ่าเดียวเสร็จบ่ากองค่อง
ใครหาบัวซอนกับหน้อยบุญศรี

ญ.๑๘) ช่างซอพ้อชายไปเอาบุญศรีป่าเหมือด
แมยยังจะไปเอาไฟ
ไปขอบัวซอนบุญบ่าเก่ากลาง
ช่างซอทั้งหลายแท้หากมีเปอะเลอะ

ก็เจ้าพี่เจ้าน้องสุมหัวนัวกัน
ได้บอกกันอ้ออี่พี่น้อง
ก็หื้อมันจั้นทึงบ่หื้อมันง่อม
กับเว้นแ่วไฟสักคน
ญาติมิตรพี่น้องชาวข้าสหาย
เพ็นมากันหลายบ้านเหนือบ้านได้
ข้าราชการเชิญกันมาไหว้ จ้มเลนอ

ก็แล้วของรับต้อนเฮาจะเอาอะหยัง
จะไปเอาหนังสือเมื่อวันกับได้
ช่างจ้อยช่างซอเฮาต้องเอาใจใส่
จะไปหามาใช้ในงาน
บ่ใช้คนอื่นผ่อหากบ่หัน
ศรีหมื่นปลายรางมันเอามาก็บ่ได้
บางคนก็พอดายไปบ่เกินบ่ค้าง
จ้มเลนอ

มาออกหัวคิดจันทร์ทิพย์มันตาย
บ้านมันบ่พอไกลทำกู๋หนองล่อง
เฮาจะได้บัวซอนทางละอ่อน
มันก็ซอเทะกันชาคคี่
เป็นช่างซอเดิมหัวพอหงอกส่อนบ่อน
สองเมืองซำดาบเป็นผี
การงานเฮามีกี่มาซอครั้งนี้ จ้มเลนอ

ทึงบ่ได้เคียดช่างซอสมัย
ช่างซอมี่หลายมันมีเปอะเลอะ
มันเป็นช่างซอจี่เฮอะ
เพ็นไปขอเอาเฮาสำรอง

ช่างจ้อยช่างขอเพิ่นก็หาได้พร้อม
จะเอาขึ้นลาบขึ้นล้ำขึ้นยำ
เจ้าจะเลี้ยงเข้าคัมเจ้าจะเลี้ยงเข้าหนม

ช.๑๕) เปนของกินเกียมกันจนพร้อม
เกียมแพวขึ้นจ้าวเกียมแพวขึ้นควาย
เขาจะได้บัวชุกบัวชุกหลาน
เปนของกินเกียมกันเปนแหลบ
ก็เปนของกินเลี้ยงพี่เลี้ยงน้อง
ก็บ่ว่าหมากปุ่นพลูยา
ของกินเลี้ยงพี่น้องทั้งหลาย

ญ.๒๐) ของกินล้ำล้ำเกียมคางชาดนัก
บ้านนี้ช่วยกันจัดแจง
พ่อครัวแม่กูกักทุกข้หูทุกข้ตา
ผ่อ้ายบุญศรีหยังมามักขึ้นลาบ
ของกินล้ำล้ำเกียมคางไว้พร้อม
จับเมื่อเข้าเขาจะลาบขึ้นควาย
อันเปนแกงอ่อมเอาไว้มือตอน

ช.๒๑) เปนของกินเกียมกันชาดนัก
นับเปนพี่น้องคิดสร้างของบุญ
นับเปนของกินนั้นคางของฉั่น
แปลงพอยถ้ำบ่เลี้ยงขึ้นลาบ
เปนของกินเกียมกันจนพร้อม
เกียมแพวขึ้นจ้าวเกียมแพวขึ้นควาย
จกตั้งค้ไปจ่ายกาคแถมคำ

ของกินเลี้ยงพี่น้องเขาจะเอาอะหยัง
จะตำพริกตำใส่ยำไก่คัม
ฝูงประชาชนคนมาหลายล้ำ จ้มแลนา

ก็จะเลี้ยงพี่น้องญาติมิตรทั้งหลาย
เก็บมาขายเปนแหลบเปนแหลบ
เสบียงอาหารเกียมกันเต็มแบบ
บ่หื้อได้อยากกลั่นอันใด
จำเปนเกียมพร้อมทั้งขึ้นและปลา
จำเปนเกียมคางกันเหี้ยจนได้
เจ้าภาพเพิ่นสนใจเกียมคางกันไว้
จ้มแลนอ

หยวกกล้วยหมากฟักเพิ่นบ่เอามาแกง
มีทั้งขึ้นแกงมีทั้งขึ้นลาบ
แกวงแขนไปมาเซาะหาซื้อหาพาก
แปลงดาโสมาบมาบมมม
ขึ้นคัมขึ้นอ่อมเพิ่นก็มีกันหลาย
ของกินเข้างายเกียมคางรับค้อน
บุญศรีบัวซอนได้กินทวยเหมาะล้ำ
จ้มแลนอ

หยวกกล้วยบ่าฟักทิ้งบ่หื้อมาสุน
จำเปนเกียมแพวแกงแพวลาบ
จำเปนเกียมคางกันไว้ชาดมาก
เขาจะว่าเจ้าภาพใจดำ
จะเลี้ยงพี่น้องมากพอหลวงหลาย
เจ้าภาพู้กันเลี้ยงถ้าน
จกไปจกไปเลี้ยงไปหลายเบงค์
จ้มแลนอ

ญ.๒๒) แม่ฮ้างนางสาวพากันมาจนเลี้ยง
จับบางคนตักเข้าไปลี
หมู่แปนเด็กขาหมู่แปนละอ่อน

บ้านเฮาเอาใจมาช่วย

ความสามัคคีมีกับพี่น้อง
เปรียบเทียบกับเหมือนมดส้มแปลงฮาง
ตกเมื่อลุนข้าก็ปูนตักแล้ว

ช.๒๓) มีการมีงานก็จะห้อมันเหมาะ
เพราะว่ามันถึงเวลา
พี่น้องมีการมีงาน
บ่าเคี้ยวปิดเคราะห์กันก่อน

เคราะห์ปีหลังขออย่าได้มาถ้ำ
เคราะห์เป็นหวัดเคราะห์เป็นไอ
ขอมันหนักไปไกลไกล

ญ.๒๔) มีการมีงานว่าจะห้อมันเหมาะ

เคราะห์พี่น้องขอห้อมันหนีไป
คอนหน้อยศรีคำปิดเคราะห์ลืบสาม
เคราะห์ละอ่อนแปนขี้ปุมแอ็ดแฟด

ปิดทิ้งเคราะห์แม่ปิดทิ้งเคราะห์พ่อ
เคราะห์ทางลุ่มขออย่าได้มาชน
แปนเคราะห์เจ็บหัวแปนเคราะห์มัวตา

มาช่วยกันแปลงเมียงมาช่วยพันมูลี
สามัคคีพากันมาช่วย
พร่องก็มาล้างช้อนบางพร่องก็มาล้าง-
ถ้วย

พอบได้หัดดินอนดี
ทิ้งบได้เตือคร้อนเอากันแปนกัน
ช่วยกันชักเอาใบตองมาหุ้ม
แปนฮางเท่าหัวใหญ่ขึ้นมาอ้อมลุ่ม
จิมเลนา

ช่วยกันปิดเคราะห์ก็บ่ดีคาหา
เจ้าอุกลาปิดเคราะห์กันก่อน
พี่จะเล่าไขปนบอกหื้ออุช้อน
ทิ้งบหื้อมาเยียมมาไซ
แปนเคราะห์ปีหน้าขออย่าได้มาราย
ศรีพ่อขายทิ้งบหื้อมาถ้ำ
ขอหื้อเคราะห์ได้ไหลหนีไปบ่าช้า
จิมเลนา

จะต้องช่วยสะเดาเคราะห์ออกไป-
ไกลไกล

แปนอันตรายบ่หื้อได้มาแวด
ข้าขุนบ่งามจะปิดนามลืบแปด
ไปแปดลูกบุญศรีคุณเดียว
ขออย่าได้มาแปดพ่อติดตน
เคราะห์ทางบนขออย่าได้มาต้อง
เจ็บแข็งเจ็บขาเจ็บแหวปวดท้อง
จิมเลนา

ช.๒๕) บุญจะถามเป็นภัยเคราะห์ร้าย
เป็นเคราะห์กังวลเป็นเคราะห์อันตราย
เคราะห์แม่ฮ้างเป็นเคราะห์สาวจี
เป็นเคราะห์ปู่ดุน้ำป้า

มันเป็นเคราะห์มันก็ตกไปได้
ขอหื้อพี่น้องอยู่ดีกินดี
สมดังคำลากคำพร

ขอมันชดถ้ายหนีไปไกลไกล
บุญศรีพ่อชายพี่บ่หื้อมาดำ
เคราะห์ปีนี้เปนคราะห์ปีหน้า
ขออย่าได้มาด้ามคอง
บัวซอนน้องใช้ค้อยเอาพรมาป็น
สุขสามประการทั้งแก่ทั้งเผ่า
กับน้อยศรีคำกับสาวเมืองพร้าว
จิมเลนอ

ญ.๒๖) อันเปนคราะห์ภัยเขาปิดไปหมดแล้ว
จะเชิญเทวบุตรเทวดา
เชิญทั้งพระเพลิงเชิญทั้งพระพาย
บ่ว่าเสื่อวาทั้งบ่ว่าเสื่อวัด

ขอเชิญคุณพ่อขอเชิญคุณแม่
ปิตตาคุณฉั่งมารดาคุณฉั่ง
คุณพ่อชาวเอ็ดคุณแม่สิบสอง

ขอเทวเทวแล้วจะยกมือสา
พิณภูธราเสื่อวาเสื่อวัด
พระนารทพระนารายณ์เชิญมานักนัก
ขอเชิญมาธักษาปราณี
คุณพระรัตนตรัยแก้วสามประการ
ขอวานท่านมาปกป้อง
มาธักษาบัวซอนเมื่อข้าเจ้านั่งฮ้อง
จิมแลนา

ช.๒๗) เปนพี่น้องกินหวานทานด้อม
เอวังโหนดุสั้มปะฎิกกา
อิมินาบุปผาลาชา
ขอหื้อกลายเป็นฉัตรแก้วคลี่
ตั้งแต่นี้ต่อไปหน้า
ขอหื้ออยู่ดีกินดี
สมอย่างคำลากสมอย่างคำพร

หมดบัดนี้ยังเหี้ยสั้คำ

บุญศรีบัวซอนจะเอาพรมาป็น
เปนนาวากายข้ามถึงที่
จัดตาโลธัมมาขอเปนคราะห์ทั้งสี่
มุงหัวท่านเจ้าพายบน
พี่น้องเจ้าข้าอย่าได้เจ็บเป็นยัง
สุขสามประการทั้งแก่ทั้งเผ่า
บุญศรีบัวซอนเอามาป็นกันเล่า
จิมแลนา
พี่น้องขุนฟ่งอ้อพี่น้อง จิมและวาง

❀ ตานก๋วยสลาก ❀

หน้า B :

ทำนอง : เชียงใหม่

ช.๑) หลอน...เดือนสิบสองเพ็งนั่นก็มาไซ มาจะได้ก็ทานสลาก เดือนสิบสองเพ็งนั่นก็มาไซ จะได้ทานนั่นก็สลาก มุลศรัทธาแก่เฒ่า พอถึงเดือนสิบสองเพ็ง แล้วจะชวนเอาตัวมานั่งจา เดือนสิบสองเพ็งมาไปแล้ว บัวซอนกับหน้อยบุญศรี พอถึงเดือนสิบสองเพ็ง ถึงเวลาแล้วกล้อย บ่าว่าอ้อพี่น้อง จะได้ทำบุญสุนทาน ผมเชิญชวน นี่แหละนอ เขาเกิดมาเป็นชาวพุทธ อยู่วัดก็กลับวัดอยู่วาก็กลับว ขอเถื่อน่า นี่แหละนอ	พี่น้องทั้งหลายก็มีใจสะอาด ปวงชนหมู่มาต่างคุณก็พร้อมใจ เจ้าเฮ้ย ก็พี่น้องทั้งหลายก็มีใจสะอาด เพราะว่าใกล้ทานเดือนสิบสองเพ็ง พ่อแม่เป็นเจ้าช่วยกันกะกันเกณฑ์ จะได้กะได้เกณฑ์ทำบุญก็ครั้งนี้ เสียเพื่อ ก็พี่แคว้น้องแคว้นไฟก็ทิ้งบ่หนี ก็ถ้าคับลำคากันเหี้ยสักหน้อย ได้กะได้เกณฑ์ทิ้งพ่อหนานพ่อหน้อย จะได้ตั้งสลากธรรมมา บ่าว่าฟังลูกทั้งหลาย จะได้ทานสลากกัณฑ์หนอเจ้า บุญศรีพี่จะเล่า หนอแหละน่า นายมอน ก็บ่ดีอย่าชุดพุทธศาสนา คำพระศาสนาหื้อเจริญไปหน้า ศรีพี่จะกล่าว น้อยแหละน่า
---	--

ญ.๒) นาย...เดือนสิบเอ็ดจะบ่ายเดือนสิบสอง เขาจะได้ทานสลากกัณฑ์ เดือนสิบเอ็ดมาบ่ายเดือนสิบสอง เขาจะได้ทานสลากกัณฑ์ บ่าเดียวทำมาอาชีพ	มาฮีเข้าฮอมของอันใดมันก็คับ เพื่อถวายเป็นบุญพิธีหื้อเป็นการกุศล เจ้าเฮ้ย มาฮีเข้าฮอมของอันใดมันก็คับ มันอะยังมาคัปปาพี่น้องยังชา มันอะยังมาก็อดอดพอเหมือนจะตาย
---	---

นางพร่องทำนาค้าขายอันใด
แล้วที่นายค่อยแปลงใจหนี
จะไป ว่าตัวไผ่

อดพอจะตายยังมาทุกข์เช่นล้ำ
เที่ยงมัน
เองมัน

ทำนอง : จะปู

ช.๓) เห็นว่าเดือนเก้าบ้ายเข้าเดือนสิบ ก็สหายญาติมิตรพี่น้องวงศ์
จะได้ทำไรทำนา ช่วยกันทิ้งบ้านเหนือบ้านใต้
เดือนเก้าเดือนสิบเฮามา ทำไรทำนาขวขวซ่ายซ่าย จ้มแลหนา

ญ.๔) มันจะถึงเดือนเก้าเข้ามาหาเดือนสิบ มันอะหยังมาอดทิ้งเวียกทิ้งการ
ขอพี่น้องหลายบ้านหลายงาน เพิ่นมาช่วยกันเป็นทุกข์เป็นยาก
ถึงฤดูเดือนสิบเฮ็ดสิบสอง เพิ่นก็พากันจองว่าจะทานสลาก
ฮิหาเงินเข้ามาด้วยความลำบาก จะได้ทานสลากทำบุญ
ป่าเคียวการเงินมันอะหยังมาฝืด ข้าก็ปูนคังคักฮิยากหาเขียน
บ่าวบ้านนอกทิ้งบ่าวในเวียง บ่ใช่ว่าลำเอียงพี่น้องชาวบ้าน
เฮาต่างคนทำไรทำนา ช่วยกันฮิหาเงินบ่ยังบ่ยัง จ้มแลหนา

ช.๕) บ่าวท่านพี่สรัทธาพี่น้อง เด็กละอ่อนเพิ่นได้กะได้เกณฑ์
ย่างเข้ามาเดือนสิบสองเพ็ง ได้กะได้เกณฑ์เฮาจะทานสลาก
ชาวพุทธล้านนาไทย ก็พี่น้องทั้งหลายมีใจสะอาด
หมู่เฮาจะได้ทานสลาก จะได้ทำบุญสุนทาน
ประเพณีมันก็มาไคว่ครบ มันก็มาบรรจบก็มารอดมาถึง
ไผ่ไผ่จิตใจรำเพิง บ่าวว่าคนแก่คนเฒ่า
จะทานสลากนั้นคาทวยกัน ทิ้งบ่าวว่าสันทรายเมืองฝางเมืองพร้าว จ้มแลหนา

ญ.๖) เดือนเพ็งเดือนเกียงไปถึงเดือนยี่ เจ้าน้องเจ้าพี่ไผ่บ่หลบตนหนี
บ่ละยังฮิดจาริตประเพณี มันก็หังทึงมีคู่เดือนคู่หน้า
การเรื่องทำบุญการเรื่องทำทาน พี่น้องวงศ์วานลุงอาญาป้า
เหมือนกันหมดบ้านเพิ่นบ้านข้า กินทานคู่หัวตัวขุน

ทิ้งบ่ว่าเดือนสามทิ้งบ่ว่าเดือนสี่
ไฟทิ้งบ่สวะไฟทิ้งบ่บัน
มันหวานพีชมันจะต้องหวังผล

พร่องก็ทานเข้าจ้พร่องก็ทานเข้าหลาม
เรื่องกินเรื่องทานเรื่องการกุศล
ขอหื้อเปี่ยมน้ำฝนหล่นลงเปนน้า จ้มแลหนา

ช.๗) เดือนสี่เดือนสามบ่าขามเก็บไข่
บุญศรีมานั่งน้นคาอุ้งกัน
ประเพณีนั้นคามาถึง
มันยังม่วนใจเช่นล้า
เดือนสี่เดือนสามบ่าขามเก็บไข่
ประเพณีนั้นคามาตาม
ทำตามคลองประเพณี

กินเข้าใหม่อุ่นใจใส่เข้าหลาม
หมู่เฮาอุ้งกันเลี้ยงอย่าง
เอากันทิ้งของทิ้งบ้าน
จะได้ทำบุญหนอนาย
เฮากินเข้าใหม่อุ่นใจใส่เข้าหลาม
ไยมาละยังรัตนอเจ้า
ชาวพุทธเฮามีแต่โบราณแต่เค้า จ้มแลหนา

ทำนอง : ละม้าย

ญ.๘) เดือนหกเดือนเจ็ดมันจะเป็นปีใหม่
เดือนแปดเดือนเก้ามันเข้ามาทัน
พี่น้องชาวบ้านพี่น้องชาวเมือง
คันเฮาบ่สาบ่ไหว
ทำดีไว้หื้อลูกผูกดีไว้หื้อเค้า
จาริตประเพณีมันบ่หนีไปไหน
บางเทือกก็มีลามบางเทือกก็มีพอย

เพิ่นก็เอาใจใส่ซึ่งกันและกัน
กินกินทานทานสาสากราบไหว้
ก้านกุ่มรุ่งเรื่องทิ้งหละปูนเชียงใหม่
ที่ไหนดมันจะได้บุญ
พ่อเฒ่าแม่เฒ่าเพิ่นก็ทิ้งเข้าใจ
อิงชายทิ้งใหญ่ทิ้งน้อย
บ่เชื่อก็ลองคอยเทอะเจ้าพี่น้อง จ้มแลหนา

ช.๘) เดือนสิบสองเพิ่นเพิ่นก็ดาสลาก
ย้อนว่าบัวซอนกับหน้อยบุญศรี
เป็นที่เขาคากันคูปี
ขอลามบัวซอนจนได้
เพิ่นทานสลากบุญศรีก็ทานสลาก
ขอลามบัวซอนสายใจ
ทานสลากแล้วจะเป็นอย่างใด

คนจดสลากคากันคูปี
คู่กันคิมามกันได้
หน้อยบุญศรีพืบ่เข้าใจไว้
ขอมายบอกหื้ออ้ายได้ฟัง
คนจดสลากมันก็ยังบ่เข้าใจ
ถึงเป็นจะใดขอพ้อไขพ้อแก้
บุญศรีพ้อชายอ้ายใครฮู้พร่องแท้ จ้มแลหนา

ญ.๑๐) พี่น้องบ้านเฮามีใจชาวสะอาด
โดยไปนิมนต์ภิกษุสามเณร
ท่านจะได้รับเครื่องไทยทาน
สุดแล้วแต่ผู้เจ้าถือสลาก

เรื่องกินเรื่องทานไผ่กึ่งปชี
ศรัทธาหมู่เฮาหิงจะได้สะสม
มันจะเป็นมรรคาพาหื้อได้หัน

ที่จะได้ทานสลากมันก็ต้องจำเป็น
ก่อนจะได้รับเกณฑ์จะต้องจับสลาก
มันจะมีประมาณว่าน้อยหรือว่ามาก
ยังบ่รู้เป็นของขุนใด

เพราะเป็นมูลนิธิแห่งการกุศล
หิงจะหันผลค้อไปเบื่องหน้า
สุคติสวรรค์นิพพานชั้นฟ้า จิมแลนา

ข.๑๑) เป็นว่าเฮาก่อนได้ทานสลาก
บุญศรีฮ้ายบ่ดีใคร่ถาม
นับแต่วันนี้มาอยู่กัน
ที่ใดบุญศรีบ่รู้

เห็นว่าตัวเฮาก็ได้ทานสลาก
ห่อบ่าเทพี่เขาจะขอไซ
ทานสลากแล้วมันจะเป็นอย่างไร

คุณจตสลากจะเป็นอย่างไรกัน

ขออน้องสักคำนายเขาบ่รู้
ไผ่ที่ฟังหิงอ้อลุงอ้อ
ขอลามบ่าวชอนสักคำ

คุณจตสลากมันจะเป็นอย่างไร
มันหิงบ่หันในตัวนายน้องหน้า
ขอพอแก้พ้อใจบอฮ้ายมาเข้าเข้า จิมแลนา

ญ.๑๒) ก่อนที่พระเจ้าเขาจะเอามาอยู่
ข้าได้ยืนแต่ในรศพระธรรม
ที่จริงข้าเจ้าก็พอได้ศึกษา
ก่อนที่จะยกเอาเรื่องนี้มาเล่า

อานิสงส์เรื่องทานสลากกัถ
บริบูรณ์ไปด้วยเจ้าของเงินค่า
เรื่องที่จะผิดพระธรรมเทศนา

ขอท่านผู้ผู้ขอโหสิกรรม
จะได้เก็บเอาคำนี้มาอยู่มาเล่า
ธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้า
ข้าเจ้าขอท่านโปรดอภัย
บ่ว่าหน้อยว่านังจะมาอุปถัมภ์
บริวารทุกสถานคู่คุณคู่ผู้
ก็บ่มีปัญญามาอาจเอื้อมรอบรู้ จิมแลนา

ข.๑๓) เป็นที่ไหนเพิ่นก็ทานสลาก
ใคร่ถามบ่าวชอนสักคำ
นับแต่วันนี้ไผ่ฮู้เรื่องการ
ใคร่ถามชาวบ้านเมืองพร้าว

เป็นคำว่าการทานสลาก
ขอลามบ่าวชอนหลายหลาย

เป็นสบเป็นปากบุญศรีก็ไปหัน
สืบมาจากไหนหาชาวเมืองเก่า
ของโบราณนั้นคาแต่เค้า
จะสืบที่ไหนทางใด
ใครรู้แต่เค้ามันสืบมาจากไหน
ขอคำฮู้พ้อชายพี่เขาจนได้

ทานสลาภสืบมาจากไหน

จะใคร่จําไข้อยามันทิ้งบู้ จ้มแลนอ

ญ.๑๔) มีในสมัยนี้เมินมาแท้ทัก
พุทธพจน์ภายิตได้แสดงหือฟัง
มีพระพุทธรูปหนึ่งนั้นนา
เพื่อท่านจักจะมาผายมาโปรด

ทรงพระนามของพระองค์นั้นว่า
ในสมัยนี้ได้เสด็จเดินทาง
จะไปบิณฑบาตกินปนกลางวัน

เขาจะนับเป็นกัปปีค่าจะนับถอยหลัง
สมัยคึกคักบรรพเมินมาหลายโยชน์
เสด็จปรากฏขึ้นมาในโลก
หือหมู่เฮาชาวโลกทั้งมวล
ปทุพมุตตระเถระอรหันต์
ยังไปยังหงสาวดีแม่นมั่น
ทางฟ้าอากาศคำไหนหั้นก็ยั้ง จ้มแลนอ

ช.๑๕) เพิ่นเป็นไผมาทานเป็นอุณแรก
ท่านมีคิ้วโก่งค้อมแวดอ้อมแก่นดา
มันเปลืองแก้วมันเปลืองดา
ใคร่ถามบวชอนที่นี้

มันเป็นไผทานเป็นอุณแรก
เปลืองแก้วมันเปลืองใจ
ทานอุณแรกก็สลาภแถมคำ

ข้าก็หยังมาแปลกในหัวใจนักหนา
จะเป็นไฉนกันเหี้ยที่นี้
เปลืองมาดูลงสาธุชู้
ไผทานเป็นอุณแรกบวชอน
มันก็หยังมาแปลกในหัวอกหัวใจ
เป็นอุณใดทานก่อนว่าอัน
มันเป็นไผกันทานก่อนเพิ่นนั้น จ้มแลนอ

ญ.๑๖) ยังมีฟัวเมียจากคู่หนึ่ง
หากินเหมาะแลงหากินเหมาะาง
สองขาฟัวเมียก็มาปรึกษากัน
ชาติแล้วเขาบ่ได้กินนักทานนัก

สองฟัวเมียได้อู้กันไปสพะ
เขาจะช่วยกันฮือจะช่วยกันหา
เกิดไปชาติหน้าหือมันได้สุขได้บาน

ข้าเป็นอุณทุกข์ทิ้งบมีที่ไหน
เขาจะตัดบวชขายบ่ได้ยั้งได้พัก
ว่าเขาจะยังเกิดมาอีกพ
ชาตินี้มันไร้ทรัพย์และเงินทอง
ขณะนั้นมีความเลื่อมใสในพุทธศาสนา
ซื้อเครื่องบุญญาทานเหี้ยพร่องดังฮือ
อย่าได้ทุกข์ได้ขาดเหมือนเกิดมาชาตินี้ จ้มแลนอ

ช.๑๗) สองขาฟัวเมียคู่หนึ่งก็ลำบาก
เพิ่นว่าบวชอนกับหน้อยบุญศรี
สองฟัวเมียลำบากเหมือนจะตาย
ขอถามบวชอนสักหน้อย

เป็นเงินแล่งบาทนั้นพอจะมี
จําเป็นได้ซู้กันเหี้ยสักหน้อย
เอาเงินที่ไหนเป็นพันเป็นร้อย
จะเอาเงินที่ไหนมาทาน

เป็นสองผิวเมี่ยมันทุกซั่มนยา
 กันว่าบัวซอนกับหน้อยบุญศรี
 จำเอนได้ต้องจำเอนได้ตาม

ญ.๑๘) ฝ่ายภรรยามาได้ยั้งอันแล้ว
 ลูกมาเมื่อเข้าพากันไปตัดหัวหลา
 ลวดไปซื้อเอาหม้อเข้าหม้อแกง
 หลอนครัวในได้แต่กล้วยกับอ้อย
 แล้วได้เซ็นซื้อสามีภรรยา
 เขาก็ทำตามความโสมนัส
 แล้วเอาไปเกณฑ์ภิกษุสามเณรเพื่อกิจที่งอยากทำ

ช.๑๙) สองชายจกก็มีใจสะอาด
 บุญปารมีนั้นก็ตามมา
 ของทานนั้นมันจะตกที่ไหน
 ขอลามบัวซอนที่นี้

เป็นได้เขียนชื่อเสียงเรียงนาม
 เป็นสลากัด
 มันจะตกใกล้คำว่ามันจะตกไกล

ญ.๒๐) บ่ครองรายชื่อตกทุเจ้ารูปนี้
 ยืนน้อมของทานเข้าไปถวาย
 แล้วพากันหยาดน้ำหมายทาน
 ตั้งจะอธิษฐานขอไปตั้งอัน

ข้าพเจ้าขอมีศฐาบรรดาศักดิ์
 ขึ้นชื่อเป็นความทุกซั่มนยา
 หื้อประกอบไปด้วยเจ้าของบริวาร

ช.๒๑) กุศลบุญทานมันก็มีน้กล้ำ
 ยังมาเติมอกยังมาเติมใจ

เป็นเงินแล้งบาทนั้นพอจะบ่มี
 แล้วเขาจะเอาเงินไหนกัน
 เอาเงินไหนกันมาทานครั้งนั้น จ้มเลนอ

ก็มีจิตผ่องแผ้วในคำอุสามิกา
 ขายได้เงินมาจนละเล็กจนละหน้อย
 มาจัดมาแจกแต่งดาเรียบร้อย
 จะเอามาจัดแจกแต่งดา
 นำเข้าไปในวนำเข้าไปในวัด
 กรรมการแก้วัดเพินเอาไปสูนกัน
 ชื่อไฟชื่อมันคำเดียวเพินจะอ้อง จ้มเลนอ

เป็นมาทานสลากทวยกันนักหนา
 ที่ได้มาจะทานสลากครั้งนี้
 ตกใกล้ตกไกลขอพอใจกล่าวจี
 มันจะตกที่ไหนทางใด
 เข้าไปในวาเข้าไปในวัด
 เป็นของทานมันจะตกที่ไหน
 ขอพอแก้พอใจบอกนายแถมครึ่ง จ้มเลนอ

ก็โดยความใจชื้นอันปีติผ่องใส
 ปีติผ่องใส น้ำตาพอหลัง
 อธิษฐานยกมือขึ้นตั้ง
 ขอเดชะบุญคุณธรรมบำรุง
 และมีคุณสมบัติและเชษานุภาพ
 อย่าได้เกิดขึ้นในอติภาพสังขาร
 กุศลผลทานจูงมาชูช่วยคำ จ้มเลนอ

นับเป็นน่องชั้นก็มาแก้จ่าไข
 ทางศรีพ่อชายพี่บ่ไขของหน้อย

อานิสงส์บุญกินบุญทาน
ใคร่ถามบัวซอนสักหน่อย

เป็นอานิสงส์ที่ได้ทานสลาก
ช่างเป็นของบุญนั้นคาทวยตาม
กุศลบุญทานจะมาโปรดมาผาย

ก็ได้ทานสลากมันบ่คดคำกล้อย
แล้วผลมันจะเป็นชาใด
นับเป็นอานิสงส์นั้นคาทวยตาม
นายจะขอลาถามนายเขาที่นี้
บุญศรีพ่อชายใคร่ถามครั้งนี้ จ้มเลนอ

ญ.๒๒) สองขาฬัวเมียอธิฐานดั่งอัน
เมื่อถึงกำหนดหมดยุขัย
ไปเกิดที่ชั้นฟ้าเมืองบนสวรรค์
อานิสงส์ผลบุญแก่กล้า
อานิสงส์การทานสลากกต
พรังพร้อมไปด้วยข้าทาสทเวดา
มีหันสพะสุรานางเทพอัปสร

นับตั้งแต่นั้นก็ชุ่มเนื้อเย็นใจ
คืบขันรวันโคตยาจากโลกหล้า
หิงไปอยู่ทวยกันเมืองบนชั้นฟ้า
ได้เกิดเป็นเทวบุตรทเวดา
ได้เสวยสมบัติพิกานทองผ่องตา
เขาพากันมาร่ำร่ำรับต้อนรับ
เบี่ยหอยเงินทองบ่อพุทธธรณ์เดือคร้อน จ้มเลนอ

ข.๒๓) เป็นอานิสงส์ที่ได้ทานสลาก
จะตกที่ใดบุญกินบุญทาน
ไปถึงเทวบุตรทเวดา
ก็ไปสู่ยังหนแห่งห้อง
อานิสงส์บุญกินบุญทาน
ขึ้นไปสวรรค์นั้นเล่า
จำเป็นได้จัดได้แจ้ง

มันก็หังมีมากที่ขึ้นไปสรวงสวรรค์
ไปทุกสวรรค์ชั้นฟ้าเก้าห้อง
แล้วก็มีนางฟ้าเขามารับต้อนรับ
ก็ที่สวรรค์เมืองบน
นับเป็นปางหลังนั้นคาของเก่า
ช่างจักได้เกิดไปเป็นหยิ่งแถม
นับเป็นใจใจก็ห้อมมันได้สำแดง จ้มเลนอ

ญ.๒๔) ความเชื่อจุติลงจากสวรรค์แล้ว
ลงมาเกิดเป็นกษัตริย์อีกที
ชื่อว่าพระเจ้าสัทธาสิทธิ
หื้อฝูงประชามีเสรีภาพ
แล้วท่านก็ได้ครองราชสมบัติ
ท่านได้ปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์
จนพอใกล้เสด็จออกบรรพชา

ลงจากสถานแก้ววิมานทองผ่องศรี
เมืองพาราณสีข้าจะบอกหื้อทราบ
มีจิตสละได้เสวยราชย์
บ่ตกอยู่ได้อำนาจไผเลย
เป็นมหากษัตริย์ได้แปดสิบสี่หมื่นปี
ฝูงประชานารีแผ่นดินทองทั่วหล้า
เพื่อกันคว่ำหาหนทางขึ้นชั้นฟ้า จ้มเลนอ

ข.๒๕) เป็นหมคนบุญจากสวรรค์ชั้นฟ้า
มาเป็นเจ้าเมืองอันนั้นแถมคำ
ได้มาเสวยแถมบ่เต็มใจ
เสวยศักดิ์เมืองใหญ่กว้าง

เป็นว่าหมคนบุญจากชั้นฟ้าสวรรค์
นับเป็นจิตใจทิ้งบ่แน่นอนบ่รอ
ได้เป็นพระญาพาราณสี

เป็นโคจากมาเมืองสวรรค์
พาราณสีนั้นคาเขตกว้าง
แถมบ่สบายใจล้ำ
ได้เป็นพระญาเจ้าเมือง
ได้ลงมาเกิดเมืองขุนแถมบ่
แล้วก็มาเสวยราชย์ว่าอัน
บุญปารมีของท่านนั้นกว้างล้ำ จ้มเลนอ

ญ.๒๖) เมื่อท่านสละในทางโลกียะ
ได้เสด็จออกบรรพชา
ด้วยเดชบุญคุณบารมี
ได้มาอุบัตินั้นเป็นพระตถาคต
ที่ท่านได้พึ่งพิงมาชาติแล้ว
จาริยาสัมมาปฏิบัติของตน
มันจะอำนวยผลภายหน้าปัจจุบัน

หวังโลกุตตระในทางศาสนา
ก็เพื่อค้นคว้าหาหนทางพ้นหม้อนาสก
ได้พึ่งพิงมามั่นได้ยอขึ้นยก
เป็นพระพุทธเจ้าของเขา
ก็มีจิตผ่องแผ้วยินดีในกุศล
อันนี้อานิสงส์ทานสลาบท่าอัน
บุญกินบุญทานจะอุปถัมภ์เต็มคำ จ้มเลนอ

ข.๒๗) เป็นว่าเขาทำบุญเอาไว้
นับเป็นบัวชอนนายมาอุ้ม
ก็เพื่อให้เกิดนั้นมาเป็นบุญ
ทำบุญกันเสียไว้เถิด
ก็เห็นว่าเขาทำบุญกันไว้
ทำบุญมันบ่ขาดเกิน
เป็นประวัติสลาบท่า

ตกล้ำกับไหลเป็นนักเป็นหนา
เขาทำบุญกันไว้เสียเถิด
เป็นหน้าบุญนั้นคาประเสริฐ
มันจะดีกันพ่ายลุน
ก็พี่น้องเหนือได้ไผ่ก็สรรเสริญ
ไผ่สรรเสริญนี้คำเสี่ยงถ่าน
ได้มาแล้วไขป็นบอกชาวพี่ชายน้อง จ้มเลนอ

ญ.๒๘) อันนี้รู้เรื่องการสลาบท่า
ที่ท่านได้นำเอาจุปัจจัย
ทานน้อยทานนิกมันบ่สำคัญนา
อานิสงส์ก็มีนักขนาด
พี่น้องบัวชอนเขาจะรับรองแก่
บางคำมันก็หนักบางคำมันก็เบา

พุทธบริษัทที่มีความเลื่อมใส
นั้นมาถวายเป็นการทานสลาบท่า
น้ำใจศรัทธาหาญด้วยส่วนมาก
ตามที่ได้เล่าหือฟัง
กะแนมว่าพ่อแม่ตั้งอกจะมาเอา
พอบรรเทาที่ในสมอง

लगतेमन्दक गेपेनवरकपेनकन

เพราะนี่องบัวซอนบใช้หนานใช้หน้อย

จิมแลนา

ข.๒๕) เปนประวัติ้นคาสลาก

เพื่นว่าการกินการทานแถมคำ

ถ้าเขามีจิตใจเลื่อมใสศาสนา

ฟังเกิดสืบชาวชาวบ้าน

เปนประวัติ้นอย่างทีนี้่ง

ประวัติ้อย่างสองคอนมีเวลาหนอนาย

ขอบคุณพี่น้องคุณฟัง

หมคบัดนี้ยังเหี้ยสักคำ

ทานหน้อยทานมากก็ได้บุญเหมือนกัน

แล้วแต่จิตใจของคุณว่าอัน

เล่าใจจากันเปนอย่างเปนอย่าง

บุญศรีจะได้เล่าหื้อฟัง

ก็ได้เล่าได้อันนั้นคางาใจ

ก็จะไซบอกสืบชาวชาวบ้าน

บัวซอนศรีคำเขามาว่ากันนั้น จิมแลนา

ยะอย่างเพิ่นฉายหนังจบเปนม้วนเปนม้วน

จิมแลวาง

❀ ประวัติครุบาเจ้าเทือง นาดลีโล ❀

หน้า A :

ญ. เป็ด) จะขอยกมือขอไหว้สากราบน้อม
ก่อนจะขอชีวิตประวัติหื้อได้ประจักษ์แก่สุดตา
ขอเชิญอาวาศรัทธาแก่เหล่า

ช.๑) สิบนิ้วจะขอยกมือสา
ตามที่ได้ยินข่าว
เรื่องราวมันมีสพะ
เชื่อว่าครุบาเจ้าเทือง

ญ.๒) ตามที่เพิ่นเล่าลือชา
ข้าเจ้าได้ไปขุดค้น
เมื่อท่านได้ออกจากห้อง
เป็นวันที่ชาวเดือนกุมภาพันธ์

ช.๓) ข้ามาตรงกับวันเสาร์
จนเกิดวันเสาร์นั้น
เป็นปีมะโรงงูใหญ่
พญานาคตนใจดี

ญ.๔) พอศอกที่ท่านเกิดมา
เมื่อท่านเกิดมาครั้งแรก
มีคำสายแห่สายชก
ชาวบ้านพากันมารุม

จ้อย : โคลง ๒

ต่างดวงดอกล้อมบุปผาและมาลา
ชีวิตของครุบาเจ้าเทืองนี้แลเจ้า
ฟังตั้งแต่เค้าฮอดถึงปลาย...

ทำนอง : อื้อ

ฟังเนอศรัทธาแก่เหล่า
ไปทั่วด้านด้าวแดนเมือง
ประวัติหน่อพระบุญเปลื้อง
อำเภอแม่แตงบ้านเด่น

ว่าเป็นครุบาล้าแก่
ประวัติมาเล่าหื้อฟัง
ขอย้อนอุ้งถึงความหลัง
เดือนห้าเหนือเสมสีกล้า

ตามในตำนานของทะเบียนบ้าน
จิตใจเที่ยงมั่นขันติ
คนเมืองฮ้องว่าปี่สี
เอน้านที่มาแจก

ข้าเป็นสองห้าศูนย์แปด
สองมือไหว้แนบเหมือนกับดอกบัวตูม
หวันอุบ่าลุ่นบ่าจุน
ว่าท่าจะตนบุญมาเกิด

ข.๕) เป็นลูกแม่หล้าพ่อมูล
อันเป็นถิ่นฐานบ้านเกิด
หนทางลาดยางซื้อแซ็ค
ข้าวมูนนั้นเป็นตำบล

ญ.๖) พี่เค้าเข้าเป็นแม่ยิง
คนที่สองที่เพิ่นบอกไว้
พี่น้องครุบาเจ้าเพื่อง
สุทนต์ออกมาเมื่อลุน

ข.๗) แม่หล้าอุ้มท้องครุบา
บ่ว่าการของการบ้าน
บ่ว่าเยยะสวนป่าไม้
สันใดจะได้เงินทอง

ญ.๘) พ่ออุ้ยของท่านครุบา
พ่ออุ้ยตาคุณนี้
แม่อุ้ยบัวคำเป็นพี่อุ้ยหนึ่ว
ผัวได้หนีตะพามา

ข.๙) มันเป็นเรื่องของกรรมเวร
แม่หนึ่วก็ทนทักที่
นึกถึงขี้หลังครั้งเก่า
ยามนั่งกินเข้ากินปลา

ญ.๑๐) มาเจ็ดใจพ่ออุ้ยมา
ฮักกันยะไ้ยะบอด
อุ้ยหนึ่วท่องได้สามเดือน
อุ้ยหนึ่วเป็นกุลสตรี

ผู้ถือสกุลกำเนิด
ท่านอยู่ที่บ้านหัวดง
บ่าถ้ำกลัวแพ็คกลัวหลง
อำเภอสารภีเชียงใหม่

ชื่อว่าทับทิมตามที่จำได้
ชื่อว่าพี่อ้ายไพฑูรย์
หน่อเรื่องคือนามสกุล
นี่เป็นน้องหล้าของท่าน

การท่งการนาก็ทำคู่อย่าง
บ่ว่าเยยะเหลือคู่อัน
บ่ว่าผักบัวหัวหอม
เอาเลี้ยงลูกทั้งสามทั้งสี่

ตะกอนนั้นนาก็เป็นช่างปี
เป็นผัวแม่อุ้ยบัวคำ
ท่านได้หอบหัวสังขาร
แยกกันจนทางคนที่

ไผ่ปได้ข่มเหงกคี่
ถึงจะว่าเหว่เอกา
นึกถึงคู่เฝ้าคู่จา
น้ำตาอุ้ยหนึ่วพอหยอด

เป็นจะไคชาพอบีคัสอด
จนว่าลูกเต้าเฮามี
ผัวมาบิดเบือนหน้ายหนี
มีความขันติดีเลิศ

ช.๑๑) อดสำห้อยอุณเด็ขมา
แม่แปนผู้ห้อยกำเนิด
ค้ำนั้นฮ้อยกำฮ้อยดา
หนิ้วเหียบถ้าน้อยใจ

ญ.๑๒) คำนั้นฮ้อยดาฮ้อยคำ
เอาฝ้ายขาวม้ามัดมาผูก
ไปอยู่ทวยกันเหียบเพอะ
พาเอาทึงน้องทึงหลาน

ช.๑๓) ฮ้อยหนิ้วก็บ่มีเงย
ลาก่อนตูปหน้อยหลังนี้
เก็บฝ้ายเก็บครวไส่พอก
ลาแล้วตูปหน้อยมุงตอง

ญ.๑๔) ขึ้นไปอยู่ทวยฮ้อยคำ
ช่วยกันเลี้ยงลูกจนใหญ่
ไหนไหนพี่เฮาก็เฒ่า
เลี้ยงเอาบ่าฮ้อยคำมูก

ช.๑๕) ฮ้อยหนิ้วฮ้อยคำฮ้อยดา
ทึงฮักแปนลูกแปนเต้า
เวียกการเพิ่นเอาสพะ
บ่ชอบกินเหล้ามูถี้

ญ.๑๖) จากนั้นบ่าเมินปานาน
มาละฮ้อยอี่ฮ้อยฮ้อย
ได้ไปอยู่ทวยแม่หล้า
มาละฮ้อยเฒ่าสามฮ้อย

จนเท่าบุตรตาได้เกิด
เกิดมาแปนลูกพ่อฮาย
ฮ้อยฮ้อยกั๊กกันชาดหลาย
พี่บ่ฮ้อยไผ่ลูก

ก็ขอเอาหลานนี้ไปแปนลูก
เอาไปแปนลูกบุญธรรม
ป่าเลอะจะกินอะฮ้อย
ไปอยู่ทวยกันทึงสี่

ไปอยู่ทวยเขยทวยพี่
ที่เฮาเคยอยู่เคยนอน
ยกเอาทึงสาตทึงหมอน
จะได้ขึ้นไปนอนบ้านหลังใหญ่

ทึงบ่าถามแต่งงานแถมใหม่
ฮ้อยใจกินเฮงวันฮ้อย
บ่ามีลูกเต้าสืบทูน
ไว้สืบทอดพงศ์เผ่า

เลี้ยงพ่อมุลมาจนเฒ่าแปนบ่าว
เพราะพ่อมุลแปนฮ้อยดี
เพิ่นมุลมานะฮ้อยดี
บ่าเคยโดนตีโดนด่า

ก็ได้ไปแต่งงานอยู่กับแม่หล้า
อยู่ทวยแม่หนิ้วสามฮ้อย
เพื่อความก้าวหน้าของตน
อยู่ไหนบ่ใครแปนบ่อน

ช.๑๗) บมีไฟอุไฟอุ่ม
 เลขได้ขอเอาละอ่อน
 ลูกของพ่อมุลแม่หล้า
 หลานน้อยประเทืองเป็นคนที่สาม

ญ.๑๘) อยู่ตามประสาลูกหลาน
 ทิ้งบำเคยฮ้ายเคยหลิ่ง
 ชอบเอาบำแดงบำดำ
 เข้าโตะน้ำอ้อยน้ำตาล

ช.๑๙) ถึงแม้จะทุกข์จะจน
 จำคำอุ้ยคำเพิ่นบอก
 หื้อเจ้ามีความอดทน
 ถ้าหากบุญมีบำตาย

ญ.๒๐) คำเพิ่นยุยงส่งเสริม
 คำอุ้ยผู้คิผีเบื้อ
 เมื่อเขาเป็นคิมิทรัพย์
 เมื่อทุกข์ไร้อนาถา

ช.๒๑) เมื่อหน้อยหน้อยมีโรคประจำตัว
 แสงแดดแสงไฟนั้นเล่า
 มันช่างหันเงาสะท้อน
 ผ่อแล้วหูดามันลาย

ญ.๒๒) จักลัวไปเหยียทิ้งหมด
 นิสัยของท่านก็แปลก
 ชอบเอาสั้มสุกลูกไม้
 เพิ่นเล่าว่าเป็นครุบา

บำเหมือนพ้อมุลอยู่ทวยตะกอน
 มาเลี้ยงแก้งอมแก้งัน
 ไหนไหนมันก็เป็นหลาน
 ผู้คำเหลือเฟือนคนอื่น

บำไหว้วางเงินแสนเงินหมื่น
 เป็นคนอยู่ถ้อยฟังคำ
 มากินกับเจ้าประจำ
 ขึ้นปลาอาหารบำพอชอบ

ท่านก็อดทนมาโดยตลอด
 ว่าอย่าไปนั่งอยู่ดูตาย
 หื้อหมั่นดินรนชวนขวย
 ก็หล้างได้สบายสักเทื่อ

เจ้าจะไปเหลิงไปเชื้อ
 เขาช่างดูถูกนิทา
 มีค่าคุณฮักคุณหา
 แม้หมากก็ยังบ้ายอมเห่า

เป็นคนจักลัวเงาหัวด้วเก่า
 ท่านบ่พอชอบเท่าใด
 ช้อนกันออกมาซาดหลาย
 ท่านเลิกลัวแสงไฟแสงแดด

บำว่าฝนตกบำว่าฟ้าเมบ
 เหลือกว่าคุณธรรมดา
 ตั้งแต่เมื่อไรเคียงสา
 ได้กลับคืนมาเอาชาติ

ช.๒๓) บ้าชอบกินจีนกินปลา
เมื่อหน้อยมีอัธภาพ
เพราะท่านเป็นอุณอ่อนโยน
ป่าเคยนินทาค้าแถม

ญ.๒๔) อยู่มาบ่เมินบ้านาน
เหมือนจะเป็นอัมพาต
แท้จริงเฟิ่นเป็นโรคเกาต์
ไอ่พวกชี๊สวกชี๊แซง

ช.๒๕) แม่แต่ลูกแต่หลาน
หาว่าเฟิ่นเป็นชี๊ทุด
เล่ากันไปเหยียสพะ
มีค่าหลานหน้อยประเทือง

ญ.๒๖) บ้าว่าการขายบ้าว่าการยิง
ท่านบ้าเคยบ่นเคยเบื้อ
เฟิ่นทิงบ้าได้แอ่วได้เล่น
เจ้าหมู่ตามบ้านหัวดงข้าวมุง

ช.๒๗) เพราะท่านบ่คบกับไฟ
เป็นอุณที่มีระเบียบ
เมื่อจบโรงเรียนข้าวมุง
จังหวัดเชียงใหม่เฟิ่นปัน

ญ.๒๘) ไปต่อชั้นมัธยม
ที่โรงเรียนวัฒนโนนน่อ
เพราะท่านเป็นอุณฉลาด
เรียบร้อยอย่างกับแม้อยิง

อุ้ยคำอุ้ยตาว่าหยังมาเลี้ยงยาก
บ้าใครสมบุรณ์แข็งแรง
บ้าใช่เป็นอุณหัวแข็ง
บ่เคยริษยาอาฆาต

แม่อุ้ยคำก็เริ่มเป็นพยาธิ
บ้าใครมีเรี่ยวมีแรง
บวมขึ้นตามเข่าตามแขน
หาว่าเฟิ่นเป็นชี๊ทุด

ก็ยังพากันดูถูก
เล่ากันเต็มบ้านเต็มเมือง
เป็นดีชี๊ชะชี๊เหยียง
เป็นคนเลี้ยงดูปู่เสื่อ

ตักน้ำยะกินซักผ้าซักเสื่อ
เป็นการตอบแทนบุญคุณ
ทิงบ่มีเพื่อนมีฝูง
เขาเชวว่าตัวเสนียด

บ่เคยเหลวไหลรังเกียจ
ชอบอ่านหนังสือศีลธรรม
ได้ทุนจากผู้ว่าการ
หื้อไปศึกษาเฮียนต่อ

เพราะเป็นอุณที่มีพญาม่อ
มีที่เชียงใหม่เวียงพิงค์
จบมาทิงศาสตร์ทิงศิลป์
บ่หุมการเล่นการแอ่ว

ช.๒๕) อายุเริ่มเข้าสืบลาย
 บ่เคยมาฮ้ายมาแอ่ว
 แม่ฮู้ก็เป้นพยาธิ
 ชีวิตท่านได้เผชิญ

ญ.๓๐) เซาะแพะผัดกั้งผัดหนอง
 เอาผัดไปขายในภาค
 ฮู้จ้างเอาเงินมาใช้
 ไปฮู้จ้างเดินแข่งบ่าลำไย

ช.๓๑) พี่น้าฮู้วันสืบลานขาว
 ภาระต้องเลี้ยงคุณเฒ่า
 ฮู้ถึงเงินสืบลานบาท
 ตั้งค้อยเก็บใส่ก้นถัง

ญ.๓๒) เซาะเก็บหอมเฮี้ยมาขาย
 ท่านบ่ชอบแอ่วชอบเที่ยว
 จิตใจครุบาเมื่อหน้อย
 บางวันตากแดดฮู้ฝน

ช.๓๓) กินยาแก้ปวดของเจียว
 ไปเซาะทำงานเรื่อยเรื่อย
 ตัวก็ยังหนุ่มยังหน้อย
 ชอบปั่นสุปพระพุทธา

ญ.๓๔) ท่านเอาฮู้เปอะมาแหว
 เปนองค์พระพุทธรูป
 คำคิดของละอ่อน
 บ่าฮู้ว่าตัวบ๊วซอน

ร่างกายก็เริ่มเป้นแล้ว
 เซาะหาแต่งงานแต่เงิน
 แสนที่ลำบากเหลือเกิน
 แต่ความทุกข์เจ็ญลำบาก

บ่าว่าจะคอนจะหาบ
 ทิ้งบ่เซ็ดหยาดเดียวมาย
 ทิ้งบ่าว่าไถลว่าไถล
 แหวบ้านแม่ดื้อบคอยเต่า

เท่าใดก็เอาไปซื้อกินเข้า
 พ่อฮู้แม่ฮู้สามคน
 บ่าเคยได้ขาดจากถง
 เอาไว้ซื้อเสื้อซื้อเตี่ยว

บางวันจิตใจห่อเหี่ยว
 บ่าชอบกินเหล้าร้าง
 ท่านก็ยังมีมาลำบากยากจน
 จนพอเป้นไข้เป้นเมื่อย

คำเดียวมันก็หายเหนื่อย
 บ่ฮู้ได้เสียเวลา
 ท่านบ่เคยด้อยผญา
 และก่อเจดีย์สุป

ก่อฮู้เป้นแนวเป้นสุป
 ตามสุปศิลปากร
 บ่ฮู้มีไผมาสอน
 แม่นี่แกล้งอ้างแปลงอวด

ช.๓๕) เมื่อเที่ยวเข้าบ้านมาหัน

ประเทืองเจ้าก็เลยลวด
อุ้งกันที่พื้นหลองเข้า
จะมีงานบรรพชา

ญ.๓๖) ท่านก็มาคิดใจหา

ท่านก็เลยออกปาก
ชาวบ้านเห็นกะกันแล้ว
เขาขอบวชทวยสักคน

ช.๓๗) ศรัทธาเกิดขึ้นจากใจ

จะแนมได้รักับบาตร
สามตนเห็นได้ขี้ม้า
นุ่งผ้าขาวขี้คอ

ญ.๓๘) จากนั้นก็พลิกเข้าบ้านมา

แม่อุ้ยหนั้วก็ไปซื้อเครื่องบวช
แปดเดือนแปดออกสิบห้า
แปดวันอาทิตย์เวลา

ช.๓๙) ตอนนั้นพระหน้อยประเทือง

ใจท่านก็เคลิบเคลิ้ม
สมัยเมื่อเป็นเณรหน้อย
ชอบไปนมัสการ

ญ.๔๐) อันเป็นเวทมนต์คัดถา

เพราะจิตใจหนักแน่น
เสน่ห่มหาไฟเราะ
ไสยะมหานิยม

เพื่อนประชุมกันว่าจะมีงานบวช

ฟังเพื่อนโจจาโยยา

หมุ่นเฒ่าเบิกษา

เพราะวัดเขาณาพระหน้อยมันขาด

ว่าเขานี้ไม่เคยเป็นชะโยมฮาด

ว่าขอบวชทวยแถมคน

จะแห่ลูกแก้วสามตน

ยอมมือประนมขึ้นกราบ

ทิ้งบมีไผขนาบ

จะบวชห่อหมากเอนอ

ส่วนตัวข้าจะขอ

เพราะเขาพอใจได้บวช

เขาจะค้นหาหนังสือท่องลวด

เพื่อกำหนดวันเวลา

วันที่ชาวแปดเมษา

ประมาณนอกสิบโมงถึง

ได้นุ่งผ้าเหลืองเหมือนเพื่อน

หาแต่ทางศีลทางธรรม

ท่านชอบแต่งถ้อยตอบถาม

ที่วัดโบราณหลายแห่ง

ท่านก็สรรหาตกแต่ง

อ้าเขียนคัดถาอาคม

ท่านก็เขาะมาใส่ตน

ฝึกฝนได้บกร่อง

ช.๔๑) วันนึ่งเกิดอสังกรย์
 เณรน้อยนอนอยู่ในห้อง
 ที่เพิ่นเข้ากำป้าช้า
 โหล่งอำเภอสาร์ภี

ญ.๔๒) ผูกหมี่พี่น้องศรัทธา
 คนอื่นเพิ่นตื่นซาดเข้า
 เดือดว่าพระน้อยคนนี้
 คำนันศรัทธาทังหลาย

ช.๔๓) มันเป้นสิ่งที่น่ากลัว
 ชาวบ้านที่เพิ่นมาผ่อ
 พระเทืองไฉ่ยิ่นเพิ่นเดือด
 งูเห่าสดเข้ากองเพื่อง

ญ.๔๔) คำนันก็พี่น้องศรัทธา
 เณรน้อยก็พึ่งอุ้มบาตร
 บ่ได้วิตกสักอย่าง
 เป้นอนุภาพบุญญา

ช.๔๕) ชื่อเสียงก็ทวีคูณ
 ดังอย่างกับฟ้าฮ้อง
 บางคนที่อุ้ก็เล่า
 เล่าว่าพระน้อยมีดี

ญ.๔๖) เพราะท่านมีเหรียญครุบา
 ปางเมือชาติก่อนพูน
 เพราะว่าฤทธิเพิ่นแสง
 แม้แต่เข้าปลาอาหาร

เกิดขึ้นที่สันทรายก้อม
 ทองสวดคัถาบาลี
 เพิ่นจะสร้างเมรุเผาผี
 เพิ่นจนพออุ้พอเล่า

ก็ไหลกันมาใส่บาตรทุเจ้า
 บ่ว่าแก่เผ่าอิงชาย
 มันยังมานอนลูกขวย
 เขาพากันไปรุ่มผ่อ

งูเห่ายอหัวขึ้นมาผ่อผ่อ
 เดือดกันเต็มบ้านเต็มเมือง
 ฟังลูกมานุ่งผ้าเหลือง
 หายไปอย่างน่าประหลาด

เขาก็พากันยกมือกราบ
 ออกมาหาหมี่ศรัทธา
 ตั้งกับบ่มีปัญหา
 ของท่านครุบาปางก่อน

บ่ว่าข้าวมุงและสันทรายก้อม
 หัวอำเภอสาร์ภี
 ว่างูเห่าเป้นผี
 ผีมานอนทวยคีนสูง

เลยได้รักษาห่อหุ้ม
 ท่านเป้นครุบาศีลธรรม
 เพิ่นมาแสดงหื้อหัน
 ฉันทาเบียดยวมตลอด

ช.๔๗) จบแพวธรรมตรีธรรมโท
มีใจเคารพนบนอบ
อายุย่างเข้าชาวเอ็ด
เดือนแปดเหนือมันตรง

ญ.๔๘) ข้าเป็นเดือนพฤษภา
สองพันห้าร้อยนั้น
ตามอุปัชฌายะ
เจ็ดโมงสิบเก้านาที

ช.๔๙) เป็นทออยู่วัดหัวดง
อาศัยเข้าแดงแกงฮ้อน
ประจำที่วัดหัวดง
บ่าวหลวงปู่ครุบา

ญ.๕๐) ตอนนั้นก็มีครุบา
ที่เพ็นเป็นเจ้าอาวาส
เพราะท่านได้มรณะ
ตอนนั้นครุบาเจ้าเทือง

ช.๕๑) ที่วัดบ้านเด่นแม่แดง
เหมาะสำหรับเป็นที่เพ็ง
สายลมชอยเป่าพัด
ข้าขอไหว้สาหรณานุญ

ญ.๕๒) อธิฐานอยู่ในใจ
ว่าขอวิญญูณหลวงปู่
กลัวเป็นวัดห่างวัดเฮื้อ
ค่อนนั้นก็ได้อำลา

บ่าไข้อยู่โจหลอก
ต่อหมู่พระเถรเถรองค์
ท่านก็ได้ไปกัเป็นสงฆ์
วันอาทิตย์สามสามค่ำ

นับคอยเวลาเมื่ออัน
ปลายแถมชาวเก้าพอดี
ท่านได้วาระคติ
สุริยะมีแสงส่อง

ปฏิบัติองค์บ่เคยหยุดหย่อน
ของหมู่พี่น้องศรัทธา
ประมาณได้สามพรรษา
ท่านเคยไปหาสากราบ

ชื่อว่าบุญมาได้มรณภาพ
วัดเด่นศรีบุญเรือง
บุญพระเลี้ยงจากผ้าเหลือง
ได้มาฮับทานกับเพ็น

เพ็นคอยดินแดงหลับเดิม
ของหมูนักบวชนักบุญ
พักอยู่บนคอยที่สูง
วันลุนขอได้มาอยู่

ทิ้งบ่บอกหื้อไผได้รู้
อนุญาตหื้อเฮามา
ชาวบ้านบ่ได้ไหว้สา
พี่น้องศรัทธาเฒ่าแก่

ช.๕๓) พ่อผู้แม่ผู้ตายไป
ตะกอนพื้นเลี้ยงคนแก่
ผ่อเฮือนเหมือนกับบ้านห่าง
หาใครไปอยู่ไกลไกล

ญ.๕๔) เขาอยู่ที่วัดหัวดง
ตะกอนได้เลี้ยงคนเฒ่า
ข้าเปียได้รักกับบุตร
ครุบาทมีความตั้งใจ

ช.๕๕) สะพายบาตรเที่ยวขึ้นคอย
เป็นหน้าบุญนำส่ง
พอสองพันห้าร้อย
มันเป็นวันศุกร์นั้นนา

ญ.๕๖) ที่เพื่อนอยู่ใกล้วัดใกล้
ยินดีที่ท่านจะมาอยู่
ศรัทธาแท้มีนัก
อยู่กับพ่อตาพ่อคำ

ช.๕๗) อยู่มาบ่าเมินบ้านาน
ก็มีพี่น้องชาวบ้าน
ว่าวัดป่ามีหูเจ้า
ขอท่านฮับนิมนต์ทนมอม

ญ.๕๘) เหมือนกับของว่าของกิน
จะเผ็ดจะขมจะส้มจะฝาด
ลองคอยจะผดก็บ่าผด
เพื่อบ่หื้อเสียศรัทธา

เหลือแต่ดวงใจพ่อแม่
บ่าเคี้ยวฟันไปสบาย
สุดแสนอ้างว้างหัวใจ
จะได้ทำใจเหมือนเก่า

จิตใจพะวงพะว้า
บ่าเคี้ยวฟันไปสบาย
จะขึ้นหนทางเดินไกล
ไปตามบุญนำกรรมส่ง

สายลมชอยปลอดโปร่ง
เป็นวันที่เก่ามีนา
สามสิบเอ็ดอย่างเข้ามาหา
เมื่อท่านครุบาทมาอยู่

เมื่อคืนมาก็พากันมาอยู่
มาช่วยเป็นเค้าเป็นกัน
มีพ่อแก้ววัดอาจารย์
อยู่กับยายป็นยายนั้น

เหมือนจะมีกรรมนั้นมาขัดกัน
หัวฝายทางสันป่าตอง
มันยังมาหม่นมาหมอง
ลองไปเป็นเจ้าอาวาส

ถ้าเขาบ่ชิมมันบ่าฮู้รสชาติ
รสชาติเป็นอย่างไครหา
จะอดได้ที่วสา
เขาจะไปลองคอยก่อน

ข.๕๕) ถิ่นที่นิ่งเมื่อนอน

จิตใจมันยังมาง่อม
รวบรวมทางสมาธิ
คิดถึงครูบาบุญมา

เอาบทปิ่นพรมาท่อง
เลขลูกนั่งภาวนา
ส่งกระแสจิตไปหา
ดาบละวัดวาบ้านเด่น

ญ.๖๐) วันที่สองไปนั่งสวดมนต์

บางพร่องก็ขี้อวดเครื่องเร่ง
แก้วหูจะขวาดจะชะ
หัวใจครูบาเจ้าเทือง

ได้ยินเสียงคนพากันแอ่วเล่น
เสียงดังเต็มบ้านเต็มเมือง
จนเป็นได้หวั่นฟ้าเหลือง
เหมือนกับเสาเหือนเปนมอด

ข.๖๑) ตกเข้าถิ่นที่สาม

แล้วก็เอาไปบอก
บอกแพะเลื้อวเลื้อววัด
เมื่อสวดมนต์ภาวนา

ท่านเลยแปลงขันเข้าดอก
หื้อเทวบุตรวคา
ขอท่านปกปักรักษา
หื้อใจเฮามั่นมั่นเที่ยง

ญ.๖๒) ตกเข้าถิ่นที่สี่แถม

บีดกึ้นนอนควานอนเหียง
ตาใสอย่างกับนกเค้า
หัวใจเหมือนเพิ่นเอาแพ

ตั้งกินเข้าแสงจนท่าฮอดเที่ยง
จิตเพ่นว่อแว่วอแว
ผ่อขึ้นบนชื้อบนแป
จี๋ในทะเลได้คลื่น

ข.๖๓) อดหนอเจ้าพ่ออด

บ่ห้วงเงินแสนเงินหมื่น
ขอไปตายเอาดาบหน้า
หนือออกหัวฝ่ายทั้งถิ่น

ขอหื้อมันผดแถมสักถิ่นนี้
เลขหนีทิ้งขวางทิ้งยืน
หอบผ้าได้สองสามผืน
ไปที่หัวดงวัดเก่า

ญ.๖๔) การที่ขอผ่านมา

ขอเชิญติดตามใต้เต้า
พระสงฆ์ที่เพิ่นแก่เฒ่า
ใครรู้เรื่องความเป็นมา

เรื่องของครูบาท่านเจ้า
ว่ามันเป็นอย่างใดชา
ท่านเคยไปไหว้ไปสา
เชิญฟังหน้าสองติดต่อ

หน้า B :

ทำนอง : ลับแลง

ช.๖๕) ประวัติครูบาต่อมาหน้าสอง
 แม่บัวซอนเป็นคนแต่งขึ้น
 ความเป็นมาจะเล็ก็จะขึ้น
 จะขอเรือพื้นมาเล่าหือฟัง
 ท่านเดินสอดเซาะหาประสบการณ์ และด้านผลงานมีหลายบำหน้อย
 เชิญท่านฟังคอย-
 จนจบม้วนนี้

ญ.๖๖) ท่านหนีออกวัดที่อันหัวฝาย
 แล้วก็พลิกไปหัวคงที่หัน
 วัดเก่าวัดเดิมของเพิ่นเคยจั้ง
 จิตใจบ่ตั้งจะยะจะใดดี
 ท่านก็คิดหาวัดเด่นศรี ถ้าหากบุญดีปารมิกว่าง
 ขอได้พลิกมาวัดเด่นนาแถมครั้ง

ช.๖๗) ยกมือสับนิ้วขึ้นอธิษฐาน
 จัดแล้วจัดแถมมืออยู่สองร้อย
 จัดห่อสตางค์ในถุงย่ามห้อย
 เหยียญ่ก้อมเหยียญ่ย้อยมีหันแถมขาว
 ใจก็เต้นเป็นฮ้อนฮ้อนหนาวหนาว
 ตั้งค์สองร้อยชาวทีกไหนดิกหัน
 ปุ่นเวทนาครูบา-
 เช่นล้ำ

ญ.๖๘) มาเกิดขึ้นรถสี่ล้อสองแถว
 โซเฟอร์พาแจวไปแหวที่หัน
 คิวรถแม่แดงต่อแถมนอกนั้น
 ค่ำรถคำจ้างเพิ่นบ่าเอาสักคำ
 คนนั่งในรถเพิ่นอินคุดสงสาร
 เลยออกสตางค์เผื่อครูบาเจ้า
 เป้นหน้าบุญเขาได้สร้างมานั้นเล่า

ช.๖๙) ท่านลงจากรถสี่ล้อแม่แดง
 ดาวันเหมาะแลงยังบ่ถึงบางอ้อ
 ท่านก็เลยถามจ้างรถสามล้อ
 ขอไปส่งค่าน้อจะเอาเท่าใด
 เจ้าของรว่าหนทางมันไกล
 ทิ้งบ่เอาหลายจะขอเหยียสิบห้า
 เป้นยาค่าล้งแข่งขามันเมื่อยล้ำ

ญ.๗๐) มาถึงวัดแล้วดีใจล้ำเหลือ
 ทิ้งบ่ถามทางเมื่อค่านี้น้แหละเจ้า
 จะขออยู่ไปจนเท่าแก่เฒ่า
 บิณฑบาตเข้าโปรดหมู่ศรัทธา
 หมู่ที่เพิ่นฮักเพิ่นก็เสนอหา
 ลางพร่องก็อิงฉำฉำจี้จี้
 จำเป้นได้กั้นกับคนพวกนี้

ช.๗๑) ครุบาว่าไว้ถ้าคุณฮ้ายปามี
พอถึงเวลาเข้ามาตื้นขึ้น

เห็นว่าคุณคิป่าได้กินห่อหนึ่ง
อุ้มบาตรเหียบใบหนึ่งออกไปโปรด-

ศรัทธา

ไปบ้านหลังนี้เป็นคุณจี้อิงฉา เลยเล่าขวัญครุบาหาว่าสืป่าตายเฒ่า เขาได้ออกมาใส่บาตรครุบา-
ตอนเช้า

ญ.๗๒) ครุบาอยู่แล้วว่าคุณจีเล่าขวัญ
หวังจะเงินนิพพานชั้นฟ้า
คุณนั้นได้ขึ้นจนสะดุ้งตุตผืน ผ่อมันฮิ้นจุกพอบามัน

เขามาเกิดหันทางอยู่ทางหน้า
มาใส่บาตรดูข้าตนอายุบ่อื่น
น้ำตามันไหลเสียใจได้ว่าถ้า

ช.๗๓) คุณเฮาปากนักมักมีแต่ศัตรู
แถมคุณนั้นก็เข้ามาเล่า
ข่าวคำนี้มันมาเข้าหู

เจ้ากรรมเวรกูข่มจิตใจไว้ได้

เป็นคือนินดูครุบาท่านเจ้า
ผ่อหน้าหูเจ้าท่าจะมีกลาทุ
พวกปากปิจอเขาชอบสวัทชอบไซ้

ญ.๗๔) คำเข้าหูซ้ายหื้อออกหูขวา
วันนั้นครุบาออกบิณฑบาตเข้า
วันนั้นแล้วครุบาได้หัน

เขาอุ้งเสกกันเป็นหมู่ที่หัน

คุณมีผดุมันมักแพ้เจ้า
เขาว่าเดินท่องเท่าไปตามมรรคาทาง
ว่าหูเจ้านั้นนามาหันแล้วนั้น

ช.๗๕) ครุบาอยู่แล้วว่าไผเป็นไผ
ว่าแม่ออกศรัทธามาใส่บาตรวันนี้
คำอุบถนี้เข้าสู่หูเขา

เหมือนพื้นโดนหมัดเมาไอ้เขาทรายเข้าห้อย

ทิ้งบ่สนใจคำอุ้งจี้

ว่าปลาทุจีบามีพร่องคาเฮา

เหลียวผ่อหน้ากัน-
เป็นป่าหวีป่าหว้อ

ญ.๗๖) คำอุ้เหล่านี้ท่านครุบาบ่สน
นินทาเกลเหมือนพื้นเทน้า
คำอุ้อย่างนี้แหละเป็นครูสอน

ควรฟังสังวรเอาไว้ใจไว้

ไหว้พระสวคมนต์ขันตีเป็นที่ตั้ง
ลงใส่อันที่ใบบัวใบบอน

อุเบกขานี้มันทิ้งบ่มีฮ้อนฮ้าย

ข.๗๗) ท่านเข้าวิปัสสนากรรมฐาน
พี่น้องศรัทธาพากันมาไหว้

ได้เงินสมทบจตุปัจจัย

คิดไว้พายในบ่มีนว่าอัน

ชื่อเสียงโด่งดังไปไกลบ่ใกล้
ทวงเหนื่อทางได้จากเชียงแสนเชียง-
สาย

จะสร้างพระวิหารวัดเฮาเนี้ยน

ญ.๗๘) จะขออุ้ยอนเรื่องความเป็นมา
ตามที่ศรัทธาบ้านเค่นได้เล่า

มีคนเนี้ยนนั้นชื่อว่าน้องอุ้ย

ให้ให้หุ่ยหุ่ยเจ็บท้องเจ็บไส้

เรื่องของครูบายามตนหนุ่มเหน้า

บ่าไข้เข้าเจ้าเขาเนี้ยจู้ด

จะเอาไปทางโคชาไฟจะมาช่วยไว้

ข.๗๙) มีลูกคุณนั้นล่นเข้ามาหา
ค้นบ่าอินคู้ก็มีห้วงมอดม้วย

มีคนเจ็บท้องเป็นคีสงสาร

จะเอาไปโงบาลก็บ่าทันแล้วเจ้า

ไหว้สาไหว้สาทู่เจ้าช่วยด้วย

ขอท่านไปช่วยพ่อหื้อสักคำ

กลัวจะไปตายกลางทางนั้น-
เล่า

ญ.๘๐) ได้ยินเสียงเ็นเป็นบ่าเฮเจกั้ง
ไฟที่ไหนดเป็นตายเพิ่นมา

คุณเฒ่าคุณนั้นคลานเข้าไปหา

ขอพอมะคตาเทอะสวาทู่เจ้า

ผลิผลลามลูกมาอะคองผ้า

คำว่าเป็นบ่ากินเหล้าเมา

จะโจจะโจคุณจะตายแล้วเล่า

ข.๘๑) พอไปถึงบ้านคุณเจ็บชื้ออุ้ย
ท่านครูบาก็เข้าไปอื้อ

ลูกมานั่งอุ้ยเข้าเจ้าขอขอบใจ

เข้าเจ้ารอดตายเพื่อพระคุณเจ้า

ให้ให้หุ่ยหุ่ยครางอยู่อื้ออื้อ

มนต์น้ำหื้อกินแล้วเลยสบาย

ใส่ชื้อครูบาตั้งนัมนานันเล่า

ญ.๘๒) พ่อเฒ่าคุณนั้นเพิ่นยกมือสา
จักเข้าใจหื้อหายขัดข้อง

ที่ได้เพิ่นปะท่านพระบุญเปลื้อง ครูบาเจ้าเทืองตนยังหนุ่มเหน้า พ่อตาหล่อนมาเป็นคุณมาตั้งชื้อเกล้า

ใส่ชื้อว่าครูบาชื้อว่าพ่อตาหล่อน

คำนั้นพี่น้องฮ้องเต็มบ้านเต็มเมือง

ข.๘๓) ต่อจากนั้นเพิ่นก็เล่าลือกัน
คุณมั่งคุณมีเศรษฐีนายห้าง

ได้เงินสมทบสร้างพระวิหาร แปลงหอรบขังท่านไว้พายหน้า

ไหลกันมาทานทั่วของทั่วบ้าน

เจ้าของร้านนายธนาคาร

ดีระฆังเมื่อใดดังแห่ขันฟ้า

ญ.๘๔) มีแถมครึ่งหนึ่งเกิดอัศจรรย์
เสร็จจากการพอยลามาแล้วเล่า
เรื่องราวท่านนี้จะไปถึงไหน เชิญท่านฟังไปแถมด้านองหน้า
โอะละนอละนอละน้องเอ๋ย

ช.๘๕) ต่อจากนั้นมันจะเป็นชาใด
ที่ฟังผ่านไปมันเป็นเรื่องอดีต
เมื่อเสร็จพอยลามาแล้วมันยังมาง่อม
ตะกอนบัวซอนเคยไปชอชาคบอຍ
ที่ครูบาศีลธรรมได้สร้างสาไว้ก่อน

ญ.๘๖) อยากสู้ก็หื้อรอฟัง
เรื่องอัศจรรย์เกิดขึ้นแถมเพื่อ
ท่านไปอยู่บนคอยเมื่อท่านไปพักผ่อน
ให้พระสวตมन्दท่านบำเคยชาด
เมื่อเข้าไปนอนมอกขนตาไขว่
ครูบาเคยสะคั่งตื่น

ช.๘๗) ตอนนั้นเอามือเข้าชวาม
บ่าฮื้อะหยังตัวมันยาวเป็นคืบ
ชวามมาชวามไปดินมันมีเป็นหมื่น
ว่าตายแล้วถูกจับหิ้วหลวงลูนี้
ท่านเลยเสกคัตถาแล้วเอาผ้ามัดผูก
แล้วก็เข้านอนป็นพรป็นโชค
ถ้าจะมาราวีว่าดูข้ามาก่อน
พริกเข้าลูกมาท่านก็เข้าไปผ่อ
เกาะออกมาบ่มีอะหยังสักอย่าง

ทานหอระจงพอยหลวงน้องเจ้า
เพิ่นกลัวทู่เจ้าจะมีเหตุมีภัย
เรื่องของครูบาเขาที่เป็นดาวค้างฟ้า
โอะละนอละนอละน้องเอ๋ย...

ท่านอง : ปิ่นฝ้าย
จากนั้นมันจะเป็นชาใด
ท่านได้ไปหลีกเคราะห์หนามกำกวม
ท่านได้พักผ่อนที่อำเภอมองทอง
ที่วัดคอยหน้อยมีเจดีย์
เอ้อ เออ เอื้อ เอื้อ เออ เออ เอ็ง เอ๋ย...

อยากสู้ก็หื้อรอฟัง
ไผ่ป่าเชือกก็หื้อฟังคอย
เป็นการหย่อนอัธยารมณ์
แปลกประหลาดเหมือนมิลางสังหรณ์
จักเก็บตัวใหญ่โตมาหา
เอ้อ เออ เอื้อ เอื้อ เออ เออ เอ็ง เอ๋ย...

ตอนนั้นเอามือเข้าชวาม
ข้าเป็นซุ่มมีดซำบได้ตามไฟ
ผลาดลูกขึ้นเพิ่นเปิดไฟผ่อลู
จะเป็นเจ้าที่คาวาเทวดา
บ่าหื้อมันหลุดเอาใส่ในกระป๋อง
ว่าจะมาโปรดตัวข้ายินดี
ขอมมาพักผ่อนฮ่มไม้ชาคา
ผ้าเหลืองมัดห้อมมันจะเป็นอะหยัง
เอ้อ เออ เอื้อ เอื้อ เออ เออ เอ็ง เอ๋ย...

ญ.๘๘) ตอนนั้นครุบาเจ้าเทือง

ชาวบ้านชาวเมืองเพิ่นก็พากันเล่า
ตามเพิ่นเล่ากันมาจนเท่าบาเดียว
ที่เคยไปไหว้สามาหลายที่หลายแห่ง
หลายองค์หลายคนครุบาหลวงปู่
ที่ครุบาเจ้าเทืองเคยไปไหว้ไปกราบ
คำป็นบวชอนจะเปลี่ยนด้านองแถมใหม่

ช.๘๙) องค์...หน่อท้าวเจ้าแท่นคำเหลื่อง

คู่แห่งหนตำบลหอห้อง
คนที่นั่งชื่อครุบาศรีวิชัย
อนุสาวรีย์ที่มีไว้ไหว้
ที่วัดบ้านปางและดินคอยห้วยแก้ว

ญ.๙๐) คน...ที่สองนั้นคือหลวงปู่แหวน

คนที่สามคือครุบาเจ้า
ครุบาขัตติยะอยู่วัดบ้านปาง
หลวงปู่สิมและหลวงปู่มน
สังฆะปราโมทย์นั้นเป็นชื่อจริง
หลวงปู่ทวดอยู่ที่วัดช้างให้
พระครูวัดนั้นทาเชียงใหม่แก้วกว้าง

ช.๙๑) แถม...คนนั้นท่านนมัสการ

ลูกสิกข์องค์สัมมาสัมพุทธเจ้า
ครุบาสุมนะวัดคอนม่อนหลวง
ครุบากาญจนะวัดเมืองแพร่สูงเม่น
มหาวันหลวงปู่อยู่วัดมหาวัน
ครุบาพรหมจักรวัดพระบาทตากผ้า
ท่านบ่เคยลืมเคยไปไหว้สาไปไหว้

ตอนนั้นครุบาเจ้าเทือง

ว่าเพิ่นท้าวเจ้าที่มีปาฏิหาริย์
ท่านได้เกี่ยวกับบุญสร้างสมมา
ขอมมาแจ้งหื้อฮู้เหตุผล
วัดท่านอยู่หลายบ้านหลายเมือง
ถ้าอยากทราบค้อยฟังแถมตอน
เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เออ เออ เอ็ง เอย...

ท่านอง : พระลอ

ครุบาเจ้าเทืองเคยไปสากราบน้อม
เพื่อหื้อพื่อน้องท่านได้เข้าใจ
ท่านได้ดับขันธไปเหลือแต่สารูปไว้
มีอยู่หลายที่หลายทาง
ที่เขาเคยหันอยู่แล้วหนา

สำนักดินแดนแม่ปึงเมืองพร้าว
ชาวปีนั้นเล่าอยู่ที่วัดผาหาม
หลวงพ่อโตพุทธาจารย์วัดระฆังปากน้ำ
ครุบาหลวงนั้นอยู่ที่วัดฝายหิน
เชียงใหม่เวียงพิงค์เปนนามชื่อไว้
ท่านก็เคยได้บูชา
พระญาณคัมภีระท่านนั้นหนา

คือครุบาคำป็นตนเฒ่าแก่คำว
ที่อยู่นั้นเล่าคือวัดหม้อคำดวง
เป็นพระที่ควรกราบไหว้บ่เว้น
เป็นพระที่เคร่งด้วยกรรมฐาน
มีพระรอดชื่อดังขามมีดขามพร้าว
และหลวงปู่กล้าป่าทิง
และยังจื้อจำไว้หนา

ญ.๕๒) ไป...ไคว่แควคทุกแห่งทุกหน
พระครูปัญญาวัดป่าเคื่อหัน
หลังจากนั้นท่านก็เลยกลับหวน
ไปหาครูบาไชยาถึงห้อง
ครูบาอุปาสะอยู่ที่วัดคอยแด
แล้วก็พริกมาชวนศรัทธาชาวบ้าน
เห็นเล่ากันว่ามีคนบุญ
ท่านข้ามไปหลายสายเขตพื้น
ขออาราธนาท่านมาแอ่วเมืองไทย
จากนั้นมาเวลาเมื่ออื่น
สร้างวัดสร้างวาอุฎฐิก่อสร้าง

ช.๕๓) ต่อจากนั้นเริ่มสร้างศาลาอาคาร
พัฒนาไปอยู่แห้วแห้ว
ครูบาเจ้าเทืองท่านทิ้งช่างสังเกต
ท่านเลยคิดสร้างกำแพง
ท่านบ่เคยหยุดเพราะมีจุดประสงค์
พอสองสองพันห้าร้อยชาวเก้า
ขอไปเป็นเจ้าเป็นเจ้าศรัทธา

ญ.๕๔) ยินดีฮับใช้เพื่อเป็นการตอบแทน
เมรุเผาศพและห้องอาบน้ำ
ครูบาเจ้าเทืองมีจิตใจผ่องแผ้ว

แล้วแปลงถนนจากวัดหัวคอง

ท่านขออุทิศให้นานุกุศล
อุ้ยหนี่วอุ้ยตาอุ้ยคำพื้นนั้น
ท่านครูบาก็เลยแผ่เมตตา

พระครูมงคลเทพมุนีปากน้ำ
ครูบาอินทจักรนั้นวัดน้ำบ่อหลวง
พริกมานั่งทวนชวนเอาพี่น้อง
คอยสะเก็ดป่าบองล่องไปตามกระแส
ท่านอยู่ไกลนักแก่บ้านทาหละปูนนั้น
ว่าเขาจะข้ามไปพม่าเชียงตุง
ศรัทธาปู่ลุงเขาไปทวยลุ่มลุ่ม
ที่ครูบานบุญชุ่มนั้นเป็นพระสหาย
ท่านส่งกระแสใจถึงกันบั้ง
ท่านก็เริ่มพัฒนา
คำเดียวค่อยฟังค่อนนั้นหนา

ท่านอง : เสเลเมา (ธรรมดา)

กุฎิวิหารบางอันยังบ่าแล้ว
อันใดบ่าแล้วก็ค่อยไปค่อยแปลง
เป็นสถานวิเวกขอบเขตดินแดน
มันจะเสียดก็แสนแล้วแต่แปลนสถา
จะสร้างเป็นองค์เสนาสนะเจ้า
ศรัทธาหัวคองมานิมิตเอาท่าน ครูบา
จะสร้างศาลาป่าช้าป่าเฮว

ท่านยังได้แปลงกุฎิถาวรหลังนั้น
บ้านหัวคองเป็นบ้านเก่าบ้านหลัง
สร้างแผ้วแทนแก่นั่งองค์พระ-

ประธาน

หื้อมันมาเชื่อมโยงกับวิหารหลังใหญ่
ไปถึงบุคคลที่ตายไปว่าอัน
เมื่อท่านยังคณมีค่าคุณคุณคุณ ถิ่นนา
ขอวิญญูณท่านนาไปถึงที่ประเสริฐ

ช.๕๕) พอปีต่อมาอย่างเข้าปีสามสอง
เป็นอุปกรณ์ที่จะได้ใช้
ท่านมาคิดโง่งงทำกับเจ้า
และสร้างหนทางอ้อมไปทางหลังวัด
กุฎิหลังเก่าท่านก็ได้ซ่อมแซม
จะเลี้ยงหลายแสนปลายแถมหลายร้อย
สร้างพระนาครปรกและพระประธาน

ญ.๕๖) เพิ่งจะได้สร้างแพวพระมหากษัตริย์
เมื่อท่านไปบิณฑบาตเข้าหั้น
หมู่สาวสาวมาทำระริกกระรี
ท่านกลัวผิดพรหมจารีย์
เพราะอันนี้เป็นพุทธรูปท่าน
มาเล่าหือฟังตั้งแต่เค้า
ท่านยังหล่อแพวรูปพระเจ้าเสือ

ช.๕๗) จากนั้นก่อสร้างที่วัดใหม่ไฮ่คง
คนกายเมื่อคืนนั้นก็ไปได้
เขาลามเจ้านายเพิ่นทัก
เนื่องเจ้าท่านเนื่อง
ต่อจากนั้นพี่น้องศรัทธา
เป็นประธานเป็นกันเป็นเค้า
เลขใส่ชื่อวัดครูบาเจ้าเทือง

ญ.๕๘) สามแปดสามเก้าอย่างเข้าสี่ศูนย์
ชื่อเสียงโด่งดังไปอยู่ฮ่อมหย่อมหญ้า
ความคิดท่านมีอยู่แล้ว
เพิ่นจัดวันเกิดเดือนกุมภาพันธ์

รวบรวมเงินทองซื้อเหล็กซื้อไม้
สร้างวัดใหม่บ้านเด่นสะหลี
หอธรรมหอเจ้าองค์พระมุนี
ว่ารถยนต์มันมานักมันบำมีที่จอด
แล้วก็ถวญแปลงกุฎิหลังน้อย
นั่งกล้อยนอนกล้อยแล้วท่านก็สร้าง-
ต่อ หลายอัน
อุปคุบาศีลธรรมเอาไว้สาไว้กราบ

พระอุบาลีขยายอภินิหารตอนนั้น
ทวยพระพุทธรเจ้าที่เมืองพาราณสี
ว่าพระคนนีจะหยังมาหล่อดี
ท่านเลขเบ่งฤทธิ์แปลงขี้ปูนอึ้งย้ง
เอาเรื่องผลงานครูบาท่านเจ้า
ครูบาเจ้าท่านเอาไว้หือผ่อ เหลือเพื่อ
ถ้าเวลามันเหลือจะเล่าเรื่องหือฟังต่อ

ตะกอนเป็นป่าพงเป็นวัดห่างวัดฮ้าย
เป็นเมื่อยเป็นไข้ได้เลี้ยงหัวไก่หัวหมู
บอกว่าผีกะยักขะเขาเหียวลัดหัวกู
ท่านครูบาเจ้าเทืองได้มาปักมาเป่า
เลขนิมนต์ครูบามานั่งหนักเป็นเจ้า
สมทบทุนทรัพย์สร้างวัดขึ้นมาใหม่
กลางเมือง
หือชาวบ้านชาวเมืองได้มาสามารถ

ปารมีบุญเลขสูงเสียดฟ้า
ชาวเมืองชาวฟ้าก็มาสาธุการ
หมู่ย่างหมู่แม้ก็ไหลกันมาทาน
แปลงต้นเงินทานผ่ออย่างกับเค้าไฟ

ครบเท่าอายุต้นละแสนสองแสน
การทำดีมันเป็นอย่างอื่นน้อ

เวลาไหนใคร่ก้านทุ่งรุ่งเรือง

ช.๕๕) บ่าเดี๋ยวนี้อีกสร้างองค์พระธาตุเจดีย์
งบประมาณบ่าใช้น้อยน้อย
สร้างไว้เป็นองค์ที่ประเสริฐ
ตั้งแต่ปีชวดจนถึงปีกุน

ใจเป่ายี่หม้าสี่ใส่สะง่าเม็ด
มีทั้งปีสันมีทั้งปีเร้า
แล้วตัวเพ็งของไฟของมัน

ญ.๑๐๐) ท่านได้บูรณะปฏิต่อเติม
เพิ่นมานิมนต์ไปหลายของหลายบ้าน
ครุบาบ่เคยจะได้อึ้งหย่อน
เจริญรอยตามครุบาศีลธรรม
มรรคองค์ที่หนึ่งทฐธัมมิกถะ
สัมมะวาจาถัดมานั้นเล่า
ห้าสัมมาอาชีวะอันข้อนี้แจ้ง

ช.๑๐๑) ท่านมุนานะมาด้วยความเข้มแข็ง
เมื่อคิดได้แล้วจะทำได้
หน้ากลองชัยเพิ่นยังใช้หนังสัตว์
จะถึงเรื่องมรรคค้ำงแลมสามองค์
มรรคที่หกสัมมาวายามะ
สัมมาสติปัญญาท่านนั้น

สัมมาสมาธิท่านบ่เคยโหลงเหรง

ผ่อเขามาแหงนไฟไฟก็มาเจือ
นี้แหละบุญบุญบุญทำแล้วบ่สูญเปล่า
ชาวเมือง
เอาครุบาเจ้าเทืองนี้ไว้เป็นตัวอย่าง

สิบสองราศีมันยังบ่เรียบร้อย
สี่สิบกว่าล้านท่านว่าเรื่องซึ้ง
ธาตุประจำปีเกิดมีครบสิบสององค์
ถ้าไฟใคร่มีบุญซื้อปูนกับดินก็
ประดับแก้วเพชรก่อองค์พระธาตุเจ้า
ปีเส็ดปีไค้ก็มีไว้ครบธาตุ องค์ค่า
ไฟได้เพ็งอะหยังจะได้จำได้จื้อ

เขามานิมนต์เชิญก็หลายที่ล้ำ
เอาไปนั่งหนักหื้อเป็นหลักเป็นกลาง
ถึงแม้จะเหนื่อยอ่อนท่านก็พยายาม
มรรคผลหนทางหื้อมีครบองค์แปด
สองสังกัดปะต่อมานือเจ้า
กัมมันตะถัดมาถ้วนสี่ มาแทน
โดยความเข้มแข็งเพราะบุญนำกรรม-
ส่ง

ผ่อเอาผั่งเอาเตนแปลงยังแขวนกิ่งไม้
ขุดฮากไม้มันจะต้องมาใส่เสียม
ถ้าบ่ขุดบ่จัดที่ไหนมันจะเพียง
ว่าจะขอนิมนต์แม่อาจารย์เล่าต่อ
เอาวิริยะความเพียรเป็นที่ตั้ง
เป็นการก่อสร้างท่านเป็นขุนออก-
แบบเขาเอง

จิตใจเยือกเย็นด้วยพรหมวิธี

ญ.๑๐๒) ท่านพัฒนามาได้สิบกว่าปี

หลายอำเภอและจังหวัดหมู่บ้าน

ตั้งแต่เมืองไทยไปแพร่พม่าพูน

ผดแพร่เชียงไฮ้ไปมาเลเซีย

ไปแพร่เวียงจันทน์ไปแพร่เมืองลาว

ท่านข้ามไปแพร่หลายพูน

ไปแพร่อังวะตะ โกงหงสา

ช.๑๐๓) เรื่องราวครูบาฉันยังมีแถมหลาย

จะขออาลาพี่แก้วน้องแก้ว

พี่น้องอาวอาและครูบาสังฆะ

หื้อสมคำมั่งและคำผาละนา

ขอหื้อพี่น้องผู้ฟังทั้งหลาย

สพะโรคาพยาธิร้าย

บัวซอนและคำป็นจะขอ

ถ้าเวลามันมีจะเล่าจนเสียงจนซ้ำ

ท่านบ่หื้อได้เสีย

ไปแพร่เชียงรุ่งไปแพร่อินเดีย

ผดแพร่อ่าวตังเกี๋ยและเมืองจีนปักกิ่ง

ผ่านเขาปนแนวอย่างกึ่ง

เชียงแสนเชียงตุงไปมาผัดก่อน

แถมคา

สิบสองปีนาที่ครูบานบุญชุม

แต่มาเสียคายเวลาหมดไปแล้ว

ฟังเทพแล้วหื้อทุกคนสมหวัง

(ช/ญ เริ่มขอพร้อมกัน) อายุวรรณะ-

สุขังพะลัง

ถ้าใครหั่นครูบามาที่วัดบ้านเด่น

สุขกายสุขใจต่อไปได้ใจ

หื้อมันขดค้ำจากคุณฟังทุกท่าน ที่ฟัง-

ขอ

จะยกมือขอลาแฟนขอไปก่อน

วางเพลง...

❀ ประวัติครุบาศรีวิชัย ❀

ทำนอง : จ้อยเชียงแสน

(เปิด) ช) สรวมศรีข้าบาทให้ ขอยกมือกราบไหว้กราบทูลสา
 บัวซอนเรวัฒน์จะขอเรื่องชีวิตประวัติของท่านครุบา รัศมัญแห่งล้านนาศรีวิชัยโยท่านเจ้าเฮย
 หากมันผิดพลาดตรงไหน ขอภัยหื้อหม่ดู ข้าเจ้าสืบนี้นวกราบเกล้าอภัย

ทำนอง : อื้อ

ญ.๑) สืบนี้นวกราบอวยพร ก็ที่บัวซอนจะขอเล่าอื้อ
 หื้อท่านผู้ฟังได้รู้ วันเกิดครุบาศีลธรรม
 วันที่สิบเอ็ดเป็นเดือนเจ็ดได้ ข้ามาตรงได้ปีขาล
 วันนั้นเป็นวันอังคาร เดือนเก้าออกสิบเอ็ดค่ำ

ช. ๒) เป็นวันที่อัศจรรย์ เกิดขึ้นบ้านปางเมื่ออัน
 ยังมีครอบครัวยิ่งนั้น มาเป็นละวุ่นละวาย
 เหมือนกับวันวิปโยค เหมือนโลกนั้นจักสลาย
 ยังมีครอบครัวย่อยวอย จับต้นชนปลายบ่ถูก

ญ. ๓) มาแปลงตบหน้อยปลายนา ข้ามาบุงคาเป็นตบ
 ไฟไฟก็เข้าดูถูก หากินเหมาะแฉะเหมาะจะขาย
 หากินตามซัอนตามชะ บ่ได้ไปแปะของไฟ
 พี่อุสาอยู่ทวยพ่อควาย โดยมีน้ำใจประเสริฐ

ช. ๔) คำนันท์ทองแม่อุสา จะมีบุตรตามาเกิด
 ลูกจะมาเอากำเนิด ปฏิสนธิขอในครรภ์
 แสงพระอาทิตย์อยู่ฟ้า เปรียบเหมือนดวงดาววรรค์
 ได้ถูกก้อนเมฆปิดบัง เมื่อวันพ่อเหมือนเมื่อค่ำ

ญ. ๕) ฝนตกลงมาเป็นสาย แผ่นดินก็ไหวสนั่น
 ไฟไฟทิ้งบ่เพ่นพ่าน เสียงฟ้าก็ก้องคำรน
 ตบหน้อยก็ไหวโยกเยก ไปตามก้อนเมฆสายฝน
 ใจแม่กระวากกระวน เจ็บท้องคั่นรนจะเกิด

ข.๖) เป็นนิมิตหมายอันดี
 แม่อุสาได้หื้อกำเนิด
 เมณฝนก็เริ่มสงบ
 เป็นที่น่าประหลาดใจ

ญ.๗) ตั้งแต่อายุยังเยาว์
 จิตใจก็เข้าประเสริฐ
 ชอบกินมังสวัริติ
 พ่อเจ้าไปจ่อมเบ็ดมา

ข.๘) แม่อุสาไปแอ้วบ้านเหนือ
 จะเอาปลาหลิมตัวน้อย
 ส่วนปลาตัวใหญ่นั้นเล่า
 อ้ายฟ้าฮ้องยกหม้อมาแยง

ญ.๘) แม่บได้กินปลาแกง
 กับทั้งน้ำพริกถั่วเน่า
 ส่วนพ่อควายไปจ่อมเบ็ด
 นึกว่าเมียเอาไปขาย

ข.๑๐) ส่วนแม่อุสาได้ขึ้น
 เพราะกลัวลูกน้อยโดนฟาด
 ถึงพ่อจะดุจะด่า
 ก้มหน้าหลบตาทำงาน

ญ.๑๑) อายุได้สิบขวบปลาย
 บ่เคยจะส้ามจะจ่ม
 กินเข้างายงูควายออกบ้าน
 หันพระธุดงค์เดินมา

ข.๑๒) คำนั่นเงาคลดก็ผดขึ้นบนหัว
 พระธุดงค์ก็เลยยืนหยุดนิ่ง

เป็นวินาทีประเสริฐ
 เกิดมาเป็นลูกพ่อชาย
 ท้องฟ้าก็แจ่มสดใส
 พระอินทร์ส่งเจ้ามาเกิด

บ่ได้มัวมาเลยเถิด
 ผิดกว่าคุณธรรมดา
 บ่มักขึ้นกบขึ้นปลา
 ลูกเป็นคนเอาไปปล่อย

ไปเซาะบ่าเชื่อบ่าห้อย
 คำน้ำพริกกินยามแลง
 วันพริกเมื่อเช้าค่อยแกง
 แม่หันเหลื่อคำหมีแปล่า

กินน้ำพริกแดงเหมือนเก่า
 บ่ว่าควายเข้าตอจนาย
 ได้ปลาสะเค็ดมาหลาย
 ถามวันนี้ได้ก็บาพ

มาแปลงหน้าแห่งตากยาค
 เลยปากอุ่มอ้ออุ่มอ้า
 ลูกทิ้งบ่ว่าอะหยัง
 บ่เคยรำพันส้ามจ่ม

ไปเลี้ยงควายอยู่กลางทุ่ง
 ถือว่าเป็นกรรมพามา
 ยามนั้นได้เพ่งสายตา
 เลยยกมือส้าน้อมหลัง

เป็นที่น่ากลัวอย่างยิ่ง
 หันว่าคุณนี้มีบุญ

ถ้าเจ้าได้บวชเป็นพระ
เจ้าจะได้เป็นคนบุญ

ธรรมะเจ้าจะมีสูง
เป็นที่เทิดทูนอ้างवाद

ญ.๑๓) นับตั้งแต่นั้นมา
พ่อแม่เข้ามาเยี่ยมงวอด
ลูกก็รับเร้าหลายเทื่อ
พ่อแม่สองคนก็ถาม

อ้ายฟ้าฮ้องเลยขอลาไปบวช
บ่มีใผช่วยทำงาน
เพราะว่าเจ้าเบื้อสงสาร
บวชแล้วจะสึกข่มาก่อ

ช.๑๔) แม้ว่าลูกเหียบต้องบวชเมิน
แถมอย่างนี้บ่มีใผพ่อ
อายุสิบแปดย่างเข้า
แม่กลัวชีวิตหมองมัว

แม่อีกก็คิดถึงหาเจ้าเห็นอ
ช่วยพ่อเลี้ยงควายเลี้ยงจัว
เจ้าก็เปนบ่าวเต็มตัว
และกลัวครอบครัวลำบาก

ญ.๑๕) คำนั่นพ่อแม่สองคน
เอาอ้ายฟ้าฮ้องไปฝาก
ชื่อทูลเจ้าขัตติยะ
ไปเขียนทางศีลทางธรรม

ก็ยอมจำนนและอนุญาต
กับเจ้าอาวาสบ้านปาง
ท่านเป็นพระอธิการ
ทูลเจ้าบ่ทันได้บอก

ช.๑๖) เมื่อท่านเขียนจบทางวินัยสิกขา
วิพากษ์วินัยข้อใดถามตอบ
หนังสือนวโกนาท^๑
เริ่มต้นชีวิตต่อไป

ทูลหลวงก็พาไปสอบ
ท่านก็สอบได้สบาย
บ่ได้ผิดพลาดข้อไหน
เป็นคนพวยในนักบวช

ญ.๑๗) พระสูตรพระธรรมหลักกัมมัฏฐาน พรหมวิหารท่องสวด
เป็นกิจการนักบวช
ศึกษาในด้านธรรมะ
ที่เป็นภาษาบาลี

มุ่งสร้างคุณงามความดี
ตามอักขรธิดี
ตัวขอมตัวเมืองมีหลายอย่าง

ช.๑๘) การทำวัตรเช้าวัตรเย็น
ทูลหลวงทั้งอวดทั้งอ้าง

เป็นสามเณรบ่เคยติดค้าง
สมองท่านยังมาดี

^๑ สะกดตามคำขอในแถบบันทึกเสียง (คำที่ถูกตั้งคือ “นวโกนาท”)

เขียนอันใดก็ทิ้งได้สัพพะ
อายุชาวเอ็ดพอดิ

ญ.๑๕) พอเป็นทูลเจ้ามาเทศน์วันศีล
ศรัทธานั้นคือความเชื่อ
เป็นกฐนมีโสรัจจะ
ชื่อว่าศรีวิชัยโย

ช.๒๐) เมื่อได้ตำแหน่งพระสงฆ์
จิตใจของท่านตั้งมั่น
พระหน้อยตนใดทำและ
ศรัทธาชาวบ้านคอยแต่

ญ.๒๑) ท่านเลยไปอยู่เหียนหนึ่งพรรษา
แล้วท่านก็ได้ลาจาก
เพราะเป็นห่วงทางทูลเจ้าเกล้า
ถ้าจะไปอยู่วัดคอยแต่พุ่มเนิน

ช.๒๒) พลิกลมาบ่เมินบ่แนน
ซึ่งเปนวัน โศกานาญ
ชื่อทูลเจ้าขัดติยะ
ค่านันภาระวัดวา

ญ.๒๓) ท่านอยู่ในกัมมัฏฐาน
หันว่าหนทางเส้นนี้
ท่านเดินตรงดั่งวงกต
ฝันหันว่ามีดวงดาว

ช.๒๔) อันนี้เป็นนิมิตหมาย
ท่านทำสำเร็จทุกอย่าง
ค่านันหมู่ย่างหมู่แม้ว
ช่วยกันสร้างวัดบ้านปาง

เปนพระมาได้สามปี
เลยทำพิธีเปกข์หื้อแถมเทื่อ

คนเฝ้านั่งหนิมฟังทิ้งบ่เบื้อ
เลื่อมใสธรรมะธัมโม
บ่มีโมหะ โมโห
นั่นคือฉายาของท่าน

เริ่มขยายวงหื้อกว้าง
บ่ใช่เป็นกฐนอ่อนแอ
ท่านยังช่วยทะช่วยแทน
ขอไปเป็นเจ้าอาวาส

บ่หื้อศรัทธาพื้นชาด
พลิกมาวัดเก่าวัดเดิม
ท่านก็ทิ้งเฒ่าเหลือเกิน
เพิ่นบ่มีไฟอุปฐาก

ทูลเจ้าบ้านปางกัมมธภาพ
ดับขันธลาจากศรัทธา
เปนพระมาหลายวสา
ท่านต้องอาสาน้ำที่

พรหมวิหารทั้งสี่
เปรียบเหมือนรูปเปอร์ทางยาว
จนได้จรดสี่ขาว
ลอยเข้ามาหาตัวท่าน

เพราะว่าหัวใจสว่าง
จนมีชื่อเสียงโด่งดัง
มาขอบวชอย่างสิ้นหลาม
จนได้สำเร็จจุลวง

ญ.๒๕) แปลงพอยหลวงได้เจ็ดวันเจ็ดคืน ตำบลแม่ตั้นเมื่ออันหยังมา่วน
 บำได้แข่งขันปันส่วน ชาวบ้านไหลกันมาทวน
 บำว่าบ้านโฮ้งเมืองลี บำว่าท่าลี้วังผาง
 ผดแผวหละปุ่นป่าซาง ซื่อเสียงโค้งคังไปทั่ว

ช.๒๖) การบวชลูกหาลูกศิษย์ บใช้ความผิดความชั่ว
 เจ้าคณะแขวงยั่ว หาวาผิดจากทางการปกครอง
 กับนายอำเภอเมืองลี คนตะกอนนี้จองทอง
 ท่านได้ถูกอธิกรณ์ ว่าเปนอุปัชฌาย์เถื่อน

ญ.๒๗) เพราะเขาเป็นขุนอิจฉา เลยตั้งข้อหาใส่เพื่อน
 ดำหนดเอาจะแจเถื่อน มาใส่ครูบาศีลธรรม
 ท่านบำเคยได้ทำผิด ทิ้งบ่หุคหิดทุนหัน
 เขาพาออกจากบ้านปาง เอามาก็กั้งต้องโทษ

ช.๒๘) เพราะท่านทำผิดกฎพรอบบ ใ้อพวกนี้หนอใจมันเหี้ยมโหด
 เจ้าคณะสงฆ์ฝ่ายโจทก์ สอบโทษเปนมาอย่างใด
 ครูบาก็อุ้ตามซื่อ บได้คือต่อกฎหมาย
 ท่านก็ได้ฮับอภัย เรื่องอุปัชฌาย์การบวช

ญ.๒๙) เมื่อท่านได้ฮับอภัย ซื่อเสียงคังไปเหมือนกับจรวด
 บำไซ่คุยไม้ไอ้อวด เรื่องของครูบาศีลธรรม
 ศรีทธาพากันมาฮับค้อน เดมในทั่วท้องสนาม
 ท่านว่าถ้าบ่มีมาร สมปานมันทิ้งบ่แก่

ช.๓๐) ท่านสร้างแต่ความดี จนบารมีกล้าแก่
 ท่านว่ามีกรรมแท้แท้ ที่มาถูกต้องจองเวร
 เจ้าคณะได้สั่ง หื้อหมู่เถระพระเณร
 ประชุมกันวันเดือนเพ็ญ กฎของพระเณรมีหลายเรื่อง

ญ.๓๑) ท่านครูบาก็ข้ามาลืม หาวาถูกขัดขึ้นกระด้างกระเดื่อง
 เลยได้เปนราวเปนเรื่อง หาวากบฏทีเดียว

ในพุทธจักรเรื่องนี้
เรื่องร้ายเข้ามากลมเกลียว

ช.๓๒) ท่านอยู่ในอุเบกขา
ยังมีแถมวันหนึ่งนั้น
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ
คำสั่งทางราชการ

ญ.๓๓) ว่าหื้อพากันจุดไฟบูชา
เพราะว่าถือเป็นจารีต
ครุบาได้เข้าสมาธิ
แสดงการมูทิดา

ช.๓๔) ท่านบ่ได้จุดไฟบูชา
คิดกบฏต่อประเทศชาติ
ท่านเป็นเพศสมณะ
หาว่าขัดขึ้นคำสั่งบ้านเมือง

ญ.๓๕) เลยจับไล่ออกจากเมืองหละปูน
หื้อเนรเทศครุบาออกจาก
ครุบาก็ถามว่าพระคุณเจ้า
ทำผิดทำนองคลองธรรม

ช.๓๖) เตือดร้อนถึงเจ้าจักรคำหละปูน
ท่านได้ส่งสาส์นมาให้
เลยฮ้องลูกหาลูกสีกข์
ถ้าไผ่กลัวได้เป็นความ

ญ.๓๗) ส่วนว่าลูกสีกข์ลูกหา
บางคนก็น้ำตาหยอด
ส่วนแม่อุสาฮู้ข่าว
มาร้องร่ำไห้วโยโย

มันเป็นที่น่าหวาดเสียว
เจ้าคณะแขวงได้สั่ง

บ่มีปัญหาลักอย่าง
เพราะมันเป็นวันสำคัญ
ท่านขึ้นเถลิงถวัลย์
หื้อทุกหน่วยงานอาชีพ

ประดับประดาไปทั่วผางปะทีส
เครื่องสักการบูชา
ส่งกระแสดิจิตเมตตา
ถึงพระราชามหाराช

เขาก็อว่าหาท่านนี้บังอาจ
ผิดจากหลักการบ้านเมือง
เป็นพระอยู่ในผ้าเหลือง
เขาหาว่าเฟิ่นบังอาจ

พวกท่านเจ้าคุณสั่งการเด็ดขาด
กำหนดหื้อสิบห้าวัน
ว่าเขามีเรื่องผิดหยัง
ท่านถึงได้มาจับไล่

เรื่องน้อยกลายเป็นเรื่องเรื่องใหญ่
มาปะท่านเจ้าจักรคำ
ว่าไผ่ต้องติดตาม
หื้อพากันหนีเอาตัวรอด

ก็ฮ้องผวเข้ากอด
พวกข้าขอได้ไปทวย
ล่นมาด้วยความหิวโหย
ว่าเป็นจะไคเจ้าลูก

ข.๓๘) เมื่อแม่ผู้รื้อร้าง
ว่าลิกข์ออกมาเหยยเทอะเจ้าลูก
มาบวชเป็นสาวทุเจ้า
ถึงเขาจะทุกข์จะมี

แม่ยุบหยังพอบลูก
ทำดีมันบ่ได้ดี
ยังบ่มีความสุขชี
มันยังดีเหลือมีเรื่อง

ญ.๓๙) มาจัดหมู่เจ้าหม่นาย
ขอบมีแต่ราวแต่เรื่อง
ลิกข์ออกมาเหยยเทอะลูกหล้า
บ่ต้องไปหวังเอาบุญ

จิตใจยังมาป่าเถื่อน
กับหม่นักบวชนักบุญ
อายุแม่ก็ถึงสูง
อยู่หื้อเขาทวารุณเหลือแก่

ข.๔๐) น้ำตาครุบาก็ไหล
คนเขามีกรรมแท้แท้
กรรมเก่าที่เขาได้สร้าง
บ่ว่าจะรวยจะจน

ปลอบอกปลอบใจโยมแม่
ทิ้งหนีบ่พ้นสักขุน
มันมาถูกหล้างติดตน
เหมือนกันทุกขุนในโลก

ญ.๔๑) นัตถิโลกเกอนินทิตา
คำสอนพระปาติโมกข์
นินทากาเลเหมือนเขาหน้า
ขอหื้อโยมแม่พลิกไป

คนบ่ถูกนินทาบ่มีในโลก
สอนหื้อบุคคลทั่วไป
บ่ต้องชอกช้าหัวใจ
บ่ต้องทำใจเศร้าโศก

ข.๔๒) ครุบาก็เข้าเมืองหละปูน
ชาวบ้านเกียมของบริโภค
พร่องก็ไซโยโห่ร้อง
ไผบ่ยอมหลับยอมนอน

เพื่อจะกราบธุลการที่ต้องโทษ
แห่กันมากับเตมคลอง
พร่องก็เกียมฆ้องเกียมกลอง
คุณจะเป็นพันเปนมื่น

ญ.๔๓) เพ็นเอาไปจ้งไว้วัดหลวงหละปูน
ชาวบ้านพากันแตกตื่น
บ่ได้กินน้ำกินเข้า
บ่มีที่หลับที่นอน

บ่หื้อได้สูนกับทุเจ้าตนอื่น
เป็นที่สังเวชสังวร
กลัวครุบาเจ้าจะผอม
ห่มค่าจิ๋วอยู่กลางเที่ยว

ข.๔๔) มีชายคนนึ่งรูป ร่างลำสัน
เพ็นว่าเป็นคนชาติเงี้ยว

อารมณ์หุ่นหันฟ้าวเพี้ยว
ลับหมึกใส่ตัวพอดำ

มีนามชื่อว่าสา่งสำ
ท่านก็มีศีลมีธรรม

เป็นหัวหน้าเผด็จการ
สงสารนักบุญนักบวช

ญ.๔๕) ว่าพี่น้องทั้งหลายหื้อทวยเขาเข้าไป บำต้องกลัวไผตะหารตำหนวด
เฮนนี้แหละพ่อพญาสวก บำต้องกลัวไผมาทารุณ
ถึงจะเป็นเจ้าเป็นไพร่ ถึงจะเป็นใหญ่เป็นสูง
ถ้าในจังหวัดทะเลปูน อีลูงบามีไผเท่า

ช.๔๖) กำนันตำหนวดตะหาร
ศรัทธาทิงหนุ่มทิงเฒ่า
เอาไว้ไหนกับเลี้ยง
บามีที่ไว้ที่วาง

ก็เลยหลักทางหื้อเข้า
ชนของชนเข้าไปทาน
ปิ่นแหวตำหนวดตะหาร
จนได้ชนไปทานวัดอื่น

ญ.๔๗) อุมาเป็นหมื่นเป็นแสน
ชาวบ้านพากันแตกตื่น
กลัวมันเกิดเรื่องเลวร้าย
ได้ย้ายครุบาศีลธรรม

วัดข้ามกำแพงวันวัน
เรื่องถึงหูเจ้าจักรคำ
เลยย้ายที่อยู่ห้องซัง
ไปไว้นครเชียงใหม่

ช.๔๘) ก็มีเจ้าแก้วนรรัฐ
จ้างรถเครื่องคันใหม่ใหม่
ซังไว้อย่างกับนักโทษ
ท่านยังยิ้มแย้มแจ่มใส

ท่านก็ไปฮับมาไว้
มาใส่ไว้วัดศรีดอนชัย
บ่หื้อได้หันหน้าไผ
ตั้งอยู่ในข้ออุเบกข

ญ.๔๙) เขาเป็นนักโทษเป็นสงฆ์
เขาได้ถูกเนรเทศ
พี่น้องเชียงใหม่ฮู้ข่าว
ข่าวก็เลยแพร่ออกไป

ต้องอยู่ในผลในเหตุ
มาอยู่วัดศรีดอนชัย
เอาน้ำเอาเข้าไปถวาย
ไผไผก็มาไหว้มากราบ

ช.๕๐) พี่นังครุบาไว้ป่าแดดป่าฝน
หลวงอนุสารทรงทราบ
ว่าข้าอินดูครุบาเจ้า
ขอแสงชาวบ้านชาวเมือง

กลุ่มอิทธิพลพวกขุนใจบาป
ไปขออนุญาตกับพระยาเจ้าเมือง
ผิวจนพอเส้าพอเหลื่อง
ช่วยแปลงถืมเฟื่องกันแดด

ญ.๕๑) ชาวบ้านที่เพิ่นใจบุญ
เจ้าริการวัดคอนชัยว่าแปลก
เพราะเห็นชาวบ้านมานัก
มันเป็นที่อัศจรรย์

ช่วยกันมารุมมาแคว
ประสาทจะแตกสักวัน
เดมวัดพอลันพอลาม
ตามที่ได้มาสังเกต

ช.๕๒) เพิ่นจั่งครุบาไว้สามเดือนแปดวันแล้ว จะส่งตัวเข้าในกรุงเทพฯ
หลวงอนุสารว่าเป็นดีสังเวช
แล้วถวายเงินหื้อหนึ่งชั่ง
เอาเป็นค่าหยุกค่ายา

สมเพชท่านเจ้าครุบา
เอาไว้เป็นการรักษา
น้ำตาครุบาพอลัง

ญ.๕๓) พี่น้องเชียงใหม่ใจบุญ
บางคนขวัญหนีดีฝ่อ
พร่องก็มาฮ่อมห้าบาทสิบบาท
อีแม่มีนี่หนึ่งขาว

พากันมารุมจนพอดับคั้ง
อินดูครุบาของเขา
ตกต่ำกาป่าผ้าขาว
แม่ขอเอาฮ่อมทวยพร่อง

ช.๕๔) ตกต่ำพ้ออุ้ยดวงตา
ว่าอุ้ยขอฮ่อมทวยพร่อง
เป็นดีอินดูคนเฒ่า
ว่าไหว้สาเจ้าครุบา

ถ่มมาหาหลังเกาะหลังก่อง
ขอเงินละอ่อนเขามา
เข้าไปกอดแข่งกอดขา
เมื่อใดจะพลิกมาเชียงใหม่

ญ.๕๕) ครุบาศีลธรรมนั่งเจ็ดน้ำตา
ศรัทธาก็อ้อมมือไหว้
ผ่านทางเส้นสันป่าข่อย
พร่องก็โบกมืออวยชัย

ว่ากำหนดเวลาบได้
เชิญขึ้นเสลี่ยงهامไป
ศรัทธามาส่งกันหลาย
ขอหื้อท่านไปดีมีโชค

ช.๕๖) บางคนก็น้ำตาไหล
พร่องพอแปดแปดแปด โกรธ
กรรมทึงบ่ละเว้น
ข้าขอวานพรหมวานอินทร์

พร่องก็มีใจเศร้าโศก
หื้อหมู่พวกใจทมิฬ
เขาก็อำพระผู้ทรงศีล
ลงโทษพวกอุบาสก

ญ.๕๗) รถยนต์วิ่งผ่านไปเมืองหละปูน
บางคนตะโกนออกปาก
ศรัทธาหน้าบุญล้นออกมาบายบาย
ขอหื้อท่านเดินทางปลอดภัย

มีแพวขบวนกลองฉ้อง
พากันอำนวยอวยชัย

ช.๕๘) กรูบาเดินทางไปหา
ท่านได้ขับขื่ออาเพศ
ข้อที่หนึ่งว่าฝนตกฟ้าฮ้อง
ข้อที่สองว่าได้คาบสองกุม

หน้า B :

ญ.๕๙) ข้อที่สามหาว่าท่านกรูบา
ข้อที่สี่ที่เขาเขียนบอก
เพราะว่าท่านมาเข้าสมาธิ
เลยต้องอาญาแผ่นดิน

ช.๖๐) ข้อที่ห้าท่านได้ตั้งข้อหา
หาว่ากระด้างกระเดื่อง
หาว่าตั้งพรรคตั้งพวก
เห็นว่ายุบหนอพองหนอง

ญ.๖๑) ข้อหกเพิ่นตั้งข้อหา
หาว่าท่านหลีกเลียง
ต่อเจ้าคณะอำเภอลี้
ของพระครูรัตน

ช.๖๒) ข้อที่เจ็ดนั้นมาแถม
หาว่ากรูบาต้อนิ่ง
แปลงโทษอย่างใดก็ได้
บ่รู้จักบาปจักบุญ

ญ.๖๓) ข้อที่แปดข้อนี้แถมมา
ข้าไคร่หัวจนพอจะให้
อันว่าข้อหาทั้งแปด

เขามาฮับด้อนชาคหลาย
ขอให้อ่านปลดปล่อยพันเหตุ

กรมศาสนากรุงเทพฯ
มีเรื่องอยู่แปดกระทง
กรูบาหยั่งบ่เปียะฝน
ที่พระอินทร์ส่งลงมาอบ

เที่ยวแผ่นดินมาลอยขึ้นเป็นสอ
ว่ากบฏต่อแผ่นดิน
บ่าไซ้เมาฮิมากิน
แปลงเรื่องแอบอิงใส่เพิ่น

ว่าเป็นอุปัชฌาย์เถื่อน
ผิดกฎของพอรอบ
หาว่าหัวหมดหัวหมอ
มันทิ้งบ่มั่นบ่เที่ยง

หาว่ากรูบาบิดเบี่ยง
ต่อข้อบังคับบัญชา
ข้อนี้เพิ่นตั้งข้อหา
ซึ่งเป็นมหาเจ้าถิ่น

เจ้าคณะแขวงบ่าบิ่น
ผิดนัดจากการประชุม
หันว่าเป็นใหญ่เป็นสูง
เขาไคร่เป็นสูงเป็นใหญ่

หาว่ากรูบาเดินผิวน้ำได้
จะเป็นไปได้ก่อหา
เป็นเรื่องงูปลาปลา

สมเด็จพระสังฆราชได้สอบสวนครุบา

โดยความเมตตาเป็นพิเศษ

ช.๖๔) ตั้งกรรมการสอบสวน
กรรมการชุดพิเศษ
นามสกุลว่าศิริวัฒน์
พระญาณวรารักษ์

ต้องได้ใคร่ครวญหาเหตุ
มีกรรมหมิ่นชินกร
ท่านก็ได้คัดสำนวนทุกตอน
ท่านได้ไต่ตรองทุกเรื่อง

ญ.๖๕) ท่านอ่านแล้วว่าเป็นเรื่องโง่เขลา อุบัตินิยามบาปเพื่อ
ก็หาเรื่องบ่เป็นเรื่อง
เลขกราบเรียนสมเด็จพระสังฆราช
ชื่อพระวชิรญาณ

อ่านแล้วบ่ได้ใจความ
ท่านได้ทรงทราบเหตุการณ์
ท่านเลยประทานอภัยโทษ

ช.๖๖) ท่านยังฝากคำหื้อเจ้าคณะแขวง
ที่ได้แปลงตามแปลงโทษ
พี่น้องชาวบ้านบอก
สมัยแต่ก่อนเจ้าหลวงเจ้าบุญ

ว่าเป็นคนหัวแข็งเหี้ยมโหด
ว่าครุบานั้นเป็นผีบุญ
เคารพไว้เป็นที่สูง
เขาบ่รู้จักบุญจักบาป

ญ.๖๗) ท่านเจ้าหมื่นที่ตายไป
บ่รู้จักบุญจักบาป
เมื่อเช่นสมัยตะกอน
บ่เหมือนสมัยนี้

ก็เมาหลงไหลอำนาจ
บ่ใช้สติปัญญา
ท่านก็คงอ่อนผญา
ท่านพัฒนาทุกรูป

ช.๖๘) ย้อนมาถึงพระกรรมการ
ท่านก็เลยได้สรุป
สมเด็จพระสังฆราช
ท่านยังประทานสดางค์

ว่าครุบาศีลธรรมนั้นเป็นฝ่ายถูก
อภัยโทษหื้อครุบาศีลธรรม
ได้อ่อนนุญตาปลงบั้น
หื้อครุบาแถมหกลีบบาท

ญ.๖๙) คำนั้นศรัทธาทั้งหลาย
ท่านครุบาได้ขออนุญาต
เพื่อจะเอาเป็นเครื่องสักการะ
ชื่อแห้วสบงจิ๋ว

ก็พากันไหลมาบริจาด
ไปซื้อดอกไม้เงินไม้คำ
ชำระต่อความมัวหมอง
เพื่อเป็นการอุทิศแด่ล้างบาป

ช.๗๐) เอาไปถวายวัดพระแก้วมรกต ใจก็สดใสสะอาด
 ครูบาทวดลาสมเด็จสังฆราช จะกลับมาวัดบ้านปาง
 วันที่ชาวเจ็ดเดือนกรกฎา พอสองสี่หกสาม
 พี่น้องศรัทธาบ้านปาง พากันชอบสุขชื่น

ญ.๗๑) กำนันที่วัดบ้านปาง ก็เลยจัดงานขึ้นแถมเพื่อนึง
 จัดบายศรีตรีกครั้น รับขวัญท่านเจ้าครูบา
 เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ร้าย บ่หือหมดมันปัญหา
 ตั้งแต่นั้นก็เริ่มพัฒนา สร้างวัดสร้างวาหลายแห่ง

ช.๗๒) วัดไหนดมนหลุมันพัง ก็เริ่มจัดการตักแต่ง
 เพราะกองทัพนครเชียงใหม่ ไปเหยียคู่ที่คู่ทาง
 ไปสร้างพระธาตุวัดม่อนไก่แจ้ ไว้เป็นปูชนียสถาน
 ที่ในจังหวัดลำปาง ศรัทธาพากันมาช่วย

ญ.๗๓) พร่องก็หอมเงินพร่องก็หอมทอง พร่องก็หอมของชำร่วย
 พี่น้องพากันมาช่วย สร้างได้สามเดือนสามวัน
 ด้วยบุญญาและอานุภาพ เสร็จเวียงดงปาฏิหาริย์
 เสร็จแล้วลาจากลำปาง ไปเซาะหาสร้างสรรค์ประโยชน์

ช.๗๔) ครูบาท่านนึกถึงอดีตย้อนหลัง ปางเมื่อได้เป็นนักโทษ
 เขาเคยได้มาต้องโทษ อยู่ที่วัดหลวงหละปูน
 มาหั้นขอดฉัตรพระธาตุ ตกลงมาจากยอดสูง
 เลขขออนุญาตกับเจ้าหลวงหละปูน ว่าจะขอบูรณะใหม่

ญ.๗๕) เจ้าเมืองหละปูนกับคณะสงฆ์ ท่านได้ตกลงปลงให้
 ครูบาได้ตั้งใจไว้ ว่าจะหาทางตอบแทน
 ศรัทธามาบริจาค ได้เงินเปนนหมื่นเปนนแสน
 เพราะปารมีท่านแข็ง บ่ต้องแสวงบอกกล่าว

ช.๗๖) มีแต่จิวรหนึ่งผืน กับบาตรหนึ่งใบเก่าเก่า
 เอาไว้บิณฑบาตเข้า จันเป็นมื่อมื่อวันวัน

ปมีเงินแสนเงินล้าน
มีแต่วิปัสสนาธรรม

ที่จะมาสร้างสถาน
มรรคผลหนทางของเพ็น

ญ.๗๗) เมื่อสร้างธาตุหะปุณเสร็จแล้วนา ท่านก็เดินทางไปพระธาตุคอกยั้ง
หันว่ามันหลุมันเล้ง
มีอยู่ที่อำเภอฮอด
สร้างได้สองเดือนกับสิบห้าวัน

ตกแต่งแปลงที่อมนังม
สำเร็จลุลรอดเหตุการณ์
ศรัทธาพากันมาช่วย

ช.๗๘) กลับหลังจากนั้นมา
ชาวบ้านและหมอมารช่วย
โรคชรานั้นคือโรคเฒ่า
สุดท้ายโยมแม่ก็ตาย

แม่อุสาก็ได้ล้มป่วย
อย่างใดถึงบ่สบาย
น้ำเข้าท่านบ่สนใจ
ตามธรรมดาของโลก

ญ.๗๘) ท่านครูบาว่าเพนอญจ้ง
เพนธรรมดาของโลก
ค่านันพี่น้องเฒ่าแก่
เสร็จสิ้นจากความกังวล

เลยบ่มีการเศร้าโศก
ทิ้งหนีบ่พ้นสักอน
เอาศพโยมแม่ไปปลง
เริ่มสร้างกุศลทั่วทั่ว

ช.๘๐) จากนั้นท่านก็เดินทางไป
พของท่านไปถึงหันแล้ว
เขาเคยถือศีลถือเปรต
ครูบาได้เผยแผ่ธรรม

ไปสู่บ้านยางด่าบ่บ่อแก้ว
หันแต่หมู่แม่หมู่ยาง
เพราะเป็นฮึดเก่าปางหลัง
หมู่แม่หมู่ยางเขาเลยชมชื่น

ญ.๘๑) คำนันครูบาก็เลยชวนหมู่ยาง
เพื่อเอาไว้เป็นที่พึ่ง
ความดีที่ท่านได้สร้าง
ชาวเขาพากันล้าเลียง

สร้างเจดีย์งามขึ้นมาองค์หนึ่ง
หมู่ยางที่บ้านแม่เทียม
จนพอมือมือมีเสียง
นับถือมาตั้งสมัยเก่า

ช.๘๒) คำนันซื้อเสียงครูบาศีลธรรม
อำเภอพะเยาฮู้ข่าว
ไปสร้างพระเจ้าตนใหญ่
มานิมนต์เจ้าครูบา

ก็ดั่งไปทุกหมู่เหล่า
ได้มาอาราธนา
เพื่อเอาไว้ไหว้ไว้สา
ไปสร้างวิหารแถมหลังนี้

ญ.๘๓) ที่วัดท่งเชียงนั้นนา
ว่ามีตนบุญรูปนี้
จักบางอุณมาฮับเอาแท่นแก้ว
จักบางอุณก็มาฮับเอา

พี่น้องศรัทธาพากันแตกตื่น
มาอยู่ฮับกันวันพะเยา
บางอุณก็ฮับเอาเสา
ข้อฟ้าพันลมหางนาค

ข.๘๔) ข้ามันเลื่องลือไปไกล
นับคอยเงินแถบเงินบาท
พร้อมฮับเอาดอกหน้าแห่นบ
พร้อมฮับประตูปลองบาน

พากันสนใจแล้วมาบริจา
ได้อยู่หลายปีบน้ำมัน
พร้อมฮับกระเบื้องมุงหลัง
จนเป็นวิหารหลังใหญ่

ญ.๘๕) ขอย้อนมาถึงอดีตกาล
ท่านก็มาคิดใจได้
กับคุณหลวงศรีประกาศ
เจ้าแก้วนวรรฐและเจ้าท้าวแสนคำ

หลวงอนุสารเชียงใหม่
หาท่านครูบาศีลธรรม
ท่านได้ปรึกษาหา
เจ้านายฝ่ายเมืองเชียงใหม่

ข.๘๖) มาปรึกษากันเรื่องวัดพระสิงห์
ได้หกร้อยปีมาไคว
เขาใครก็คิดสร้างแถมใหม่
ใครไปนิมนต์เอาครูบาศีลธรรม

ที่เขาเคยสาเคยไหว
บ่าเดี้ยวมันหลุมันพัง
เขาจะชะหยังใดกัน
มาเป็นประธานดีกว่า

ญ.๘๗) หลวงอนุสารเป็นอุณไปนิมนต์
แข่งบุญบวกับแข่งกล้า
เพิ่นไปสร้างแผเมืองฝางเมืองพร้าว
แปดปีที่ได้ทำงาน

ครูบาตกลงจะมาเป็นหัวหน้า
สำเร็จคู่อย่างพันอัน
บ่ว่าเชียงฮายคอยตุงเมืองฝาง
บมีเวลาพักผ่อน

ข.๘๘) บ่ว่าบ้านพันหลังทั้งบ่ว่าทุ่งคุ้ม
หลังจากนั้นก็มาซ่อม
สมัยหลวงศรีประกาศ
ชวนเอาสหายเพิ่นออ

หน้าบุญเพิ่นหนุนโดยบได้เหน้อยอ่อน
ที่วัดสวนดอกเชียงใหม่นี้
ท่านเป็นผู้แทนสอ
ไปแอ่วนบคอยสุเทพ

ญ.๘๙) หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์
เที่ยวขึ้นบนคอยสุเทพ

สองอุณนี้เป็นคันเหตุ
สมัยบมีหนทาง

พากันไปนอนกลางป่า
ว่าใครได้ไฟฟ้าสักคำ

ไปเซาะจีห้ำยามาตาม
ท่าจะม่วนจันเหลือเก๋า

ช.๕๐) กองทวยมากี่ลวดมาปรีกษา
ครุบาบอกว่าวันแห่เมื่อเช้า
จะเอาไฟฟ้าหันท่าลำบาก
ถ้าตามความคิดของเธอ

ครุบาศีลธรรมท่านเจ้า
ค่อยมาฮับคำตอบจากเฮา
มันยากกับสายกับเสา
จะแปลงหนทางท่าจะดีวิเศษ

ญ.๕๑) หลวงศรีประกาศเพิ่นมาคิดค้อย
เมื่อตะกอนเจ้าบรรเดช
ว่าจะสร้างทางค้อยสุเทพ
เมื่อมารวมแรงไพร่พล

จะสร้างหนทางขึ้นค้อยสุเทพ
อุปราชราชมณฑล
ทิ้งบ่ได้สำเร็จสักหน
คนใดก็ว่าลำบาก

ช.๕๒) ส่วนท่านครุบาศีลธรรม
ท่านมีแต่ความสามารถ
คำนั้นคุณแม่เฮือนแก้ว
ศรีประกาศว่าหันสมควร

บ่มีสต่างค์สักบาท
จะสร้างหื้ออุกขบวน
ปรีกษากับทั้งคุณหลวง
ออกใบเชิญชวนปกป่าว

ญ.๕๓) เหมือนมีมนต์มาดลใจ
บ่ว่าเมืองฝางเมืองพร้าว
แม่แดงแม่ริมเชียงใหม่
ต่างคุณก็ต่างเลื่อมใส

พี่น้องทั้งหลายฮู้ข่าว
บ่ว่าเชียงแสนเชียงฮาย
พี่น้องอยู่ไกลอยู่ไกล
พากันมาบุญมาเบิก

ช.๕๔) วันที่เก่าพฤศจิกายน
เจ้าแก้วนรรัฐเปิดปฐมฤกษ์
คำนั้นพี่น้องชาวบ้าน
เพิ่นชนได้วัดแผ่นดิน

เวลาสิบโมงได้ฤกษ์
เอาขอบกเบิกลงดิน
ลู่กันจนหัวพอทิม
หื้ออบกขุนวาคูนศอก

ญ.๕๕) ครุบาศรีวิชัยท่านมาเป้นประธาน อยู่ในความรับผิดชอบ
จนได้สำเร็จลุลรอด
เพิ่นฮั่นว่าเสร็จเรียบร้อย
เปิดหื้ออรธวังเส้นทาง

ฟ้าเดือนกับชาวสองวัน
ศรัทธามาช่วยขยัน
พอศอสองสี่เจ็ดแปด

ช.๕๖) วันที่สามสิบเมษา
แถมสักคำฟ้าฮ้องแผดแผด
เพราะท่านทำสำเร็จแล้ว
ฝนท่าแก้วทั้งเจ็ดประการ

ญ.๕๗) พอเสร็จจากการทำทาง
ได้รับรางวัลค่าจ้าง
ถูกนิมนต์ลงกรุงเทพฯ
ที่ได้สร้างวัดสร้างวา

ช.๕๘) คำสั่งฝ่ายคณะสงฆ์
ได้ตั้งข้อหาขัดเขียด
ว่าสร้างหกสิบวัดเถื่อน
ผิดพรอบบอสงฆ์ไทย

ญ.๕๙) นักบุญแห่งล้านนาไทย
คำนั้นหลวงศรีประกาศ
ที่วัดเบญจมบพิตร
ได้ไปต้องโทษต้องจำ

ช.๑๐๐) ครอบาบอกว่าคุณหลวง
ถ้าไปเยี่ยมเพื่อน
หลวงศรีประกาศมาไข
ตกแถมวันพริกพอกดี

ญ.๑๐๑) สร้างความแปลกอกแปลกใจ
ว่าท่านครูบาทรงทราบ
เพราะท่านมีญาณวิเศษ
เพราะท่านได้นั่งทางใน

ช.๑๐๒) อายุของคุณมันบ่มีกำหนด
ชีวิตคุณเฮนีน่อ

เมื่อเข้าอุมาก็ยังมิแสงแดด
ฝนตกทันทีทันวัน
มันเป็นที่อัศจรรย์
ก็เลยตกลงมาไหลหลัง

เมื่อขึ้นคอยสุเทพเมื่ออัน
นั่นคือคำสั่งอาญา
ถึงกรมการศาสนา
ว่าผิดราชระเบียบ

มีหมายจำนงส่อเสียด
หื้อครูบาศรีวิชัย
โดยที่บ่ามีเงื่อนไข
เขาบ่ยอมอยู่ได้อำนาจ

ท่านบ่เคยมีใจอาฆาต
ไปเยี่ยมครูบาศีลธรรม
ท่านได้อุทิศสังขาร
เอาจพระธรรมเป็นที่พึ่ง

จะใจพลิกไปหาหลวงพ่อบัณฑิต
โอกาสหน้าจะมี
หลวงพ่อบัณฑิตยังอยู่ดีสุขขี
ท่านก็ได้มรณภาพ

หื้อแก่หลวงศรีประกาศ
เหตุการณ์นี้ได้จะใด
ว่าจะเกิดเหตุกับไผ่
สังกระแสดิจติดต่อ

เปรียบเหมือนกบที่อยู่ใต้น้ำบ่อ
มันเป็นกงกรรมกงเกวียน

คำนั้นหลวงศรีประกาศ
นั่งฟังจนอุพอเอียง

เลขบักเล้าออกปากเถียง
พิจารณาตามเหตุ

ญ.๑๐๓) อุไปอุ้มคำเดียวคุณหลวง
ท่านครูบาก็เลยปฏิเสธ
รางวัลที่เขาได้ฮับ
เขาได้ถูกอริกรรม

เลขนิมนต์ชวนมาคอยสุเทพ
ว่าอาตมาปรับรอง
โดนขับเป็นครั้งที่สอง
เป็นความสนองอย่างขมขื่น

ข.๑๐๔) เช่นใดว่าน้ำแม่ปิง
คงมีปีใดปีหนึ่ง
ป่าเดียวนี้ขอก่อนทะเล
น้ำตาคุณหลวงพอฟัง

มันบ่เจาะแผ่นดินไหลขึ้น
เขาจะพลิกเขียงใหม่แถมคำ
ป่าเลอะโอกาสวันหลัง
ลวดกราบลาพลิกมาเขียงใหม่

ญ.๑๐๕) ไปขอกรรมศิลปากร
จะเอามาไว้เขียงใหม่
เมื่อเสร็จจากการก่อสร้าง
ดินคอยห้วยแก้วนั้นนา

หล่ออุปครูบองค์ใหญ่
เอาไว้กราบไหว้บูชา
จะเอามาตั้งไหนหา
เป็นทางสามขาทางไขว้

ข.๑๐๖) เพื่อห่มเขาชาวล้านนา
ห่มเยาชนรุ่นใหม่
แม่บัวซอนได้แต่งได้กลิด
กันเอาชีวิตร้านาน

พากันได้สาได้ไหว้
ปฐุประวัติตำนาน
ตามอนุฤทธิ์ไฉนหา
ครูบาศีลธรรมมาแล้ว

ญ.๑๐๗) ขอนิมนต์พระวิญญูญาณ
จงมาปักปีกเกศเกล้า
คอนบ่ได้บันทึกไว้
เป็นพระตัวอย่างที่ดีงาม

ครูบาศีลธรรมท่านเจ้า
บ่าวว่าขุนเล่าขุนฟัง
อ่านได้แต่มันบ่จำ
นักบุญแห่งระดับชาติ

ข.๑๐๘) ท่านเป็นพระนักพัฒนา
เมื่อท่านได้รับอาพาธ
บีดก็เจ็บหลังเจ็บอก
มดหมอที่ไหนดีดี

ปฏิบัติมาทั้งเมินขนาด
พยาธิเริ่มเข้ารารวี
อายุได้หกสิบปี
มาช่วยรักษายาโรค

ญ.๑๐๕) โรคจิตสี่ดวงทวาร
เลื้อยจนพอไหลโชกโชก
ท่านจนพออ่อนพออด
ค่านันศรทธาหน้าบุญ

ชาวบ้านฮ้องกันว่าโรคบ้าโหด
โรคบ้าโหดมันทารุณ
ความคันโลหิตก็สูง
นำเรื่องขึ้นทูลขึ้นกราบ

ช.๑๑๐) ท่านเจ้าจักรคำหละปูน
สั่งหื้อข้าหลวงข้าราชการ
เอารถยนต์เข้าไปฮับเอาเนื่อ
มาไว้วัดจามเทวี

ท่านได้รับทูลรับทราบ
ไปฮับครุฑมาที่
สั่งหื้อโซเฟอร์ดินผี
หาหมอดีขี่มาใส่

ญ.๑๑๑) บำว่าหมอเมืองบ่าว่าหมอไทย
เพราะมันเป็นยาฮากไม้
อาการหนักขึ้นเรื่อยเรื่อย
เพราะท่านบั่นอาหาร

หมอกันใดก็ว่ายาบ่ได้
ยาตามแพทย์แผนโบราณ
ผอมเหลือคำดูกับหนัง
อาการทรุดลงเหลือเก่า

ช.๑๑๒) คำนันพี่น้องบ้านปาง
นิมนต์ครูบาท่านเจ้า
อินดูครูบาท่านเจ้า
พลิกไปได้สองสามวัน

ที่เพิ่นพากันมาเฝ้า
พลิกไปยังวัดบ้านปาง
ใคร่พลิกวัดเก่าวัดหลัง
ท่านก็ได้มรณภาพ

ญ.๑๑๓) คำนันพระหน้อยคำนันชะโยม
บางคนก็คั่นควะคั่นควาด
พร่องให้สะอีกสะอื่น
จักกลางพร่องจนพอเปนม

พากันนั่งลงก้มกราบ
พร่องก็ทึบทึบโยนโยน
พร่องก็หุ่ยขึ้นโงนโงน
จักบางคนเป็นใจสั้น

ช.๑๑๔) เกิดชุลมุนวุ่นวาย
พร่องก็เปนมเปนมคลั่ง
พร่องก็ลืมหืมหืลืมหื
พร่องก็ขึ้นอยู่บนหลังคา

เหมือนเกาะทรายถูกน้ำนองปั่น
บ่ฮู้เวล่ำเวลา
เป็นทิ้งน้ำหูน้าตา
ฮ้องหาครูบาหื้อตื่น

ญ.๑๑๕) วันที่ชาวเป็นเดือนกุมภาพันธ์
มอกนอนหลับได้สัปดาห์

พอศอนนั้นนาสองตีแปดนี้
เที่ยงคืนกับห้านาที

ครุบาได้มรณภาพ
ปลายแถมสามสิบวินาที

วิญญาณธาตุได้ลาหนี
ทั้งหกอินทรีย์ก็แน่นิ่ง

ข.๑๑๖) ศิษยานุศิษย์ทั้งหลาย
จัดงานอุ้อย่างคู่สิ่ง
เหลือไว้เป็นชื่อเป็นมรดก
ส่วนทางวัดจามเทวี

ต่างก็มีใจน้อมหลัง
ตามจารีตประเพณี
เก็บศพไว้ทั้งสามปี
ยังมานิมนต์ไปแถมเทื่อ

ญ.๑๑๗) บ่เหลือว่าตัวตายไปเป็นศพ
ยังไปนิมนต์ศพมาแถมเทื่อ
มาจัดพิธีอบรมสมโภช
ได้สืบห้าคืนกับสิบห้าวัน

ก็ยังบ่หมดหน้าที่ที่เบื้อ
มาสร้างหัวขัวสะพาน
เพื่อช่วยประ โยชน์สถาน
ทางราชการได้สั่ง

ข.๑๑๘) ขอเชิญภิกษุและสามเณร
ความดีที่ท่านได้สร้าง
บ่ว่าเกศาพระรูป
พร่องก็เอามาห้อยคอ

ท่านจงบำเพ็ญเอาไว้เป็นตัวอย่าง
ไว้เป็นตัวอย่างดีพอ
มีไหนพอบ้างเหลือหลอ
บ่ผู้ต้นสายปลายเหตุ

ญ.๑๑๙) นักรบญ้อย่างท่านครุบา
อยากผู้ต้นสายปลายเหตุ
แม่บัวซอนเมืองพริ้ว
ประวัติครุบาศีลธรรม

ชื่อเสียงลือชาไปทั่วประเทศ
เชิญซื้อเทปเอาไปฟัง
ได้แต่งเล่าเค้าโวหาร
ได้เอามาตกมาแต่ง

ข.๑๒๐) ส่วนกระดูกของท่านครุบา
ต่างคนก็ต่างถุ่แย่ง
แบ่งไว้เป็นหมู่เป็นหมวด
ส่วนที่หนึ่งเอาไว้วัดบ้านปาง

เขาก็เอามามีคมาแบ่ง
เอาไปคนที่ถิ่นทาง
จนพอได้เพ็งตำหนวดตะหาร
ส่วนที่สองนั้นเอาไว้วัดสวนดอก

ญ.๑๒๑) ส่วนที่สามไว้วัดจามเทวี
เห็นเอาโกศแก้วมาครอบ
ประมาณค่าแพงหลายล้าน
ที่วัดคอยงมอำเภอสันกำแพง

ปารมีก็ที่สุดยอด
ประดับทองคำทองแดง
เป็นสิ่งหวงห้ามหวงแหน
ยังมีหั่นแถมส่วนหนึ่ง

ช.๑๒๒) เขามาขอเรื่องประวัติครุบา กุศลงจะพาหื้อเฮาสดขึ้น
 ยังดีกว่าเรื่องอื่นอื่น มันจะเป็นบุญเป็นคุณ
 เพราะมีเนื้อหาสาระ เขาได้ความรู้อย่างสูง
 เงินค่าขายเพลงจะเอาสมทบทุน การศึกษาของละอ่อน

ญ.๑๒๓) ละอ่อนที่เขาเขียนดี พ่อแม่บ่มีเงินถ้าถูกต้อง
 มาเป็นที่สังเวชละอ่อน มาหันศุคแสนลำเค็ญ
 ทรัพยากรของชาติ มีความลำบากแสนเข็ญ
 ช่วยกันไถ่กรรมไถ่เวร หื้อเขามีความอบอุ่น

ช.๑๒๔) สำหรับเร่วฒันบัวซอน บ่มีเงินทองมาห่ม
 ที่จะหื้อทางความอบอุ่น มีแต่คำจ้อยชอยาย

ญ.๑๒๔) ขอช่วยกันบริจาค บ่ใช่ว่าซื้อว่าขาย
 ช่วยสร้างกุศลต่อไป ช,ญ) เขาจะได้สบายทุกชาติ วางเพลง

❀ พระคุณบุพการี ❀

หน้า A (๑) :

ทำนอง : เชียงใหม่

ช.๑) หลอน...อันกุสะลาภมมา
บางพร่องก็รวบบางพร่องก็ทุกข์
อันกุสะลาภมมา
วาสนาดีมีแต่ความเลอเลิศ
มียศฐาและบรรดาศักดิ์
อย่างเขามันลูกตาสาตาสี
รูปธรรมและนามธรรม

พร่องเป็นเศรษฐีกลายเป็นยาก
บางพร่องก็ทำฮ้ายเขาก็ยังได้ดี
ข้าก็มาฆ่าอกฆ่าใจ
ถ้าว่าบัวชอนนายเป็นกุนหัวไม้
อ่านหนังสือเขาก็เข้าปฐ
กินก็ดีกินทานก็ดีทาน
เหมือนดอกไม้ข้าง
นี้แลนอ

กุนเขาเกิดมามีคำตัวล่อนจ้อน
กว่าเขาจะมานั่งกว่าเขาจะมายืน
ปิดตามารดาเขา
นี้แลนอ

กรรมได้พามาเกิดในโลกมนุษย์
ชีวิตมนุษย์มันบ่เสมอกัน เน้อเจ้า
กุศลนั้นนาได้พาเขามาเกิด
ที่พื้นมาเกิดในตระกูลผู้ดี
มีทรัพย์สมบัติเป็นมหาเศรษฐี
อิหาสุคตบ่มีหยั่งเลี้ยงท้อง
อยู่มาทั้งวันมันเป่นกรรมอะหยั่ง มาต้อง
พร่องเป็นยากกลายเป็นเศรษฐี
บางพร่องทำดีเขาก็ยังได้ฮ้าย
ไฟที่ไหนจะมาแก้ไขได้
ขอพอบอกหื้อฮ้ายเขาฟัง
ทุเจ้าพื้นฮื้อเฮาก็ยังบ่จำ
คิดอะหยั่งดันเหมือนด้ามหลัว
เขาเอามาแปลงตั้ง
ตัวแลนา นายมอน
แม้แต่ผ้าอ้อมบ่ได้มาซักผืน
ใหญ่ด้วยวันด้วยคืนเพราะพ่อแม่สองเจ้า
ดูแลมาตั้งแต่แรก
เค้าแลนา

ญ.๒) นาย...ปิดตาคุณฉั่งก็มารดาคุณฉั่ง
บุญศีลบุญทานลูกจักขออุทิศ
ปิดตาคุณฉั่งก็มารดาคุณฉั่ง
นะคือพ่อโมคือแม่
พ่อกับแม่เป็นพระผู้ประเสริฐ
ถ้าฮ้ายดวงจันทร์เป็นกุนเนรคุณ

ท่านได้ประทานทั้งร่างกายชีวิต
หื้อพระสองเจ้าพระเจ้าของตน เน้อเจ้า
ท่านได้ประทานชีวิตลูกแท้แท้
ไฮ้ตัวนี้มันแขบฮื้อจักบุญคุณ
สร้างหื้อเขาเกิดได้สืบนามสกุล
ทั้งบ่มีหน้าบุญยังมาชูเตือนคำ

แล้วให้นายค่อยเปล่งใจหนี
จะไปว่าตัวไผ่

เที่ยงมัน
เองมัน

ทำนอง : จะปู

ข.๓) ปิดตามารดาเป็นผู้ห้อยกำเน็ด
นั่งบวกรับผลัดพรมาได้สาม
ถ้าโชคเฮชาติใหญ่มามันก็รวย

สร้างหื้อเฮเกิดอยู่ในโลกสงสาร
บวกลบคุณหารจะเสียดาจะได้
ถ้าโชคเฮช่วยมันก็ทุกข์ยากไร้ จ้มแลหนอ

ญ.๔) คุณเฮเกิดมามีคำตัวจุดหลุด
เฮยังปู้โชคชะตาของเฮ
เกิดออกมาให้กินดิกดิก
ชีวิตของเฮจะเป็นแสนเลศ
เมื่อถึงออกท้องแม่เฮมาบป
บได้พาเงินถ่อบได้หื้อเงินกำ
หัวใจของแม่ย่าแยไรรา

เป็นคุณบริสุทธ์เปรียบไปเหมือนผ้าขาว
จะเป็นเดือนเป็นดาวจะเป็นฟ้าเป็นเมฆ
แล้วแต่พรหมลิขิตบได้ปฏิเสธ
หรือจะเป็นเศษทองคำ
สายคือสายฮกเขายังตัดไปฝั่ง
อะหยังออกมาในบ่วงขึ้น
เหมือนพื้นเอาบ่าผาทอดลงคอยม่อนซึ่ง
จ้มแลหนา

ข.๕) พ่อเฮแม่เฮเป็นผู้ห้อยกำเน็ด
บุญคุณมากล้นท่วมท้นกว่าสิ่งใด
เมื่อลูกน้อยหย้อยก็มีแต่จะกิน
พ่อเป็นขุนบ้ายแม่เป็นขุนเบียง
พอนี้ดินร่นอดทนเพื่อลูก
ฟ้าฮ้องฝนตกพ่อยอมทนทาน
อยากได้สพมาหื้อลูกของตัว

เป็นพระผู้ประเสริฐยิ่งกว่าพระทั้งหลาย
ลำบากกายใจพ่อแม่จะต้องเลี้ยง
บกดอนบกดินเพราะหาเงินมาเลี้ยง
ก็เซาะหามาเลี้ยงทั้งวัน
ฮุดกับจู้มูกของอยู่ทวยกัน
พ่อมีความหวังบหื้อลูกเต้ากลั่น
ใครได้ผยังห้วจะหลกหื้อแถมซ้ำ จ้มแลหนอ

ญ.๖) ความฮักของพ่อนั้นเหมือนช่อดอกแก้ว
ความฮักของแม่นั้นเหมือนไส้หัวใจ
สอนหื้อลูกก็ได้ฮู้ได้จา
บางวันจิตใจก็ปั่นป่วน

ถ้ามันเบ่งบานแล้วมันแผ่กลีบขยาย
จะไปไหนมาไหนมีแต่ความเป็นห่วง
ลูกเจ้าลูกจำปากหวานขานม่วน
มีแต่เป็นห่วงเป็นใย

ความรักพ่อแม่หนักเหมือนกำแพงนั้นคือ
ความรักอย่างนี้จะไปเซาะหาไหน
ยิ่งกว่าฟ้ามันฮักคารา

หอบเงินไปซื้อมันทั้งบ่มีขาย
จะตายยอมเพื่อลูกเท่านั้น
ฮักยิ่งกว่าปลาที่มันฮักแม่น้ำ จ้มแลนา

ทำนอง : ละม้าย

ข.๗) ความรักพ่อแม่เป็นของบริสุทธิ์
นอกจากความรักยังมีความห่วงใย
อยากจะทำลูกได้มีหน้ามีตา
เท่าเทียมกับชาวชุมชนชาวหมู่
พ่อแม่เคยบ่นพ่อแม่เคยเบื้อ
เพื่อลูกฮักของพ่อแม่คนเดียว
บางวันพ่อแม่ให้บ่ให้หน้าตา

ดินมือปลูกจะสู้สุดหัวใจ
อนาคตต่อไปความเป็นกินเป็นอยู่
ได้เล่าเรียนศึกษาแสวงหาความรู้
พ่อแม่สู้เพื่อลูกคนเดียว
จะล้มหมอนนอนเสื่อหาเงินเป็นตัวเกี้ยว
ลูกพ่อแม่เกลียวพรองคาหาลูกแก้ว
ได้สมปรารถนาลูกของพ่อแม่แล้ว จ้มแลนา

ญ.๘) เมื่อนี้ยอมทนเป็นพระพรหมของลูก
เงินบ่มีก็ไปเซาะหา
ยามเมื่อลูกน้อยก็ยังด้อยเคียงสา
บนตักของแม่นี้เปรียบไปเหมือนส้วม
หันลูกนอนหลับมันน่าชมน่าชื่น
ผาละนาหื้อใหญ่ขึ้นใหญ่วัน
ได้ด้อมยศอนาคตรำลึก

เอานมหื้อลูกกินต่างเข้าต่างปลา
เหนื่อเข้าบ้านมาหันหน้าลูกก็ยังม่วน
พ่อแม่นี้ทำทั้งเป็นฮักเป็นห่วง
ลูกก็ใส่เสื้อใส่ทั้งวัน
เวลาลูกตื่นแม่ฮู้มกอดหอมหัว
คอยระวังพิ้วพ่อแม่
มันก็เพราะสองมือพ่อแม่เจ้านั้นเล่า จ้มแลนา

ข.๘) ความรักพ่อแม่มันทั้งยังโยชน์
ยามลูกเจ็บป่วยพ่อแม่ก็ฮักฮัก
ลูกคือดวงตาลูกคือดวงใจ
พ่อแม่บ่เคยละแม่บ่เคยทิ้ง
พ่อแม่ขอฝากอินทรีย์ชีวิต
ขอหื้อลูกฮักของพ่อแม่เป็นคนดี
ลูกคนไหนฮู้จักกตัญญูตา

โลกนี้ทั้งโลกจะเหมือนกันก่อหา
เมื่อลูกมีปัญหาลูกช่วยแก้ไขลูก
ทั้งบ่ยอมหื้อใครมาดูแควนดูหมิ่น
หันลูกเขายิ้มก็ใจดี
ยามเมื่อม้วยมิดดับจิตเป็นผี
เป็นแก้วมณีมีใสบ่เฝ้า
แต่มบ่ฮักก็มาแต่มบ่หากก็เท่า จ้มแลนา

ญ.๑๐) เวลาลูกหิวแม่คอยมามเข้าป้อน
เวลาลูกรักบ่สบาย
แม่นั่งเฝ้าประเล้าประโลม

เวลาลูกอ่อนแม่คอยเฝ้าปลอบใจ
น้ำตาลูกไหลหัวใจแม่พองจะขาด
คอยกอดปลอบโยนหื้อรู้โอวาท

แม่ก็จะถือเอาไว้เปนของฝาก

ลูกลูกทั้งหลายควรจะฟังไว้
ลูกเต้าถ่มน้ำลายลง
พ่อแม่สองคนเหมือนจิ้งจอกขี้ปุย

ข.๑๑) อันความห่วงใยมิไปสพะ
ถ้าหากว่าพ่อได้ตายไปแล้วนา
ขอจะไปละความมานะขยัน
จะไปคิดวันนี้จะไปคิดวันพรุก
ก้าวต่อไปบ่ยอมท้อแท้
ทำความดีเป็นศรีสังคม
บ่ถ้างกลัวอดตายถ้าใจบริสุทธิ์

ญ.๑๒) แผ่นดินสะท้อนบ้านเมืองกลั่นอยาก ลูกจะไปขาดอิทธิบาทเมตตา
ขอจะไปละอุฏฐานะสัมปะทา
วันเวลาเหมือนเพ่นติดเครื่องยนต์
ขอจะไปละฮอยละฮิต
อันมรดกที่ตกทอดตกมา
บ่ว่าบ้านของเงินทองไชนา
พ่อแม่ตายแล้วลูกจะไปพึ่งไผ

ข.๑๓) อันข้อที่สามกัลยาณมิตตา
จะไปคบคิดหมู่อันธพาล
สั้มมาอาชีวะสู้จักหากิน
สู้ท่วมหัวจะเอาตัวบ่รอด
หันดูหลวงหลวงยิ่งดวงยิ่งคับ
เพ็งเพิ่นว่าบ้านน้ำมนจะจม
ฮ้างปลาจ่อมอยู่ในขวดปาง

ก่อนที่แม่จะจากเมืองขุน

แม่เปรียบเหมือนคนไข้เหมือนกระดางกระโดน
แม่ก็ทนรับเอาไว้ได้
เอาไว้ถ่มไว้ดูลูกเหมือนคันคอกไม้ จ้มแลนา

ฟังเนอลูกจะฟังเนอลูกจำ
จะมีไผสาสอนเต้าสอนลูก
จะเยยะอะหยังคิดหื้อมันถูกลูก
ขอบอกหื้อลูกลูกคู่กัน
ขออย่ายอมแพ้ความทุกข์ความจน
ยอมอดทนแต่บ่ยอมอดกลั้น
เหมือนบรรพบุรุษท่านทำมาก่อนนั้น จ้มแลนอ

ใช้ภูมิปัญญาเป็นทำมาอาชีพ
มันบ่มาจวนตัวมันจะมานะ
จะไปละจาริตเฮานา
ฮารักจะสัมปะทาหื้อเจ้าได้ฮักษา
พ่อแม่หื้อมาจะไปหื้อมันเลี้ยง
ทึงบ่มีไผจะมาช่วยเหลือ จ้มแลนอ

การคบเพื่อนนั้นนาก็สำคัญเหมือนกัน
เขาจะคิดล้างผลาญหื้อสับหายวาวอด
อย่าไปหื้อผิดศีลหื้อมีเขตมีขอบ
เพิ่นฮ้องว่าเปนมอดสังคม
คันเฮายังฮัดมันก็ยิ่งหลวม
บ่าหินท่าหินคมมันจะลอยน้ำขึ้น
ถูกแมงงุ่นไข่ข้างคันบ่าไอมันก็หลั่ง จ้มแลนอ

* มหาเวสสันดรชาดก *

หน้า A :

ทำนอง : จ้อยเชียงแสน

ญ.๑) สา...สาขมมือขึ้นกราบน้อม ขอเป็นดวงดอกส้อมหม่อมวลหน่อบุผา
องค์เวสสันดรท่านได้บำเพ็ญตนะตั้งแต่เริ่มเกิดมา เพื่อหวังเป็นมรรคาและหนทางไต่เต้า
ปารมีสิบประการ โลกุตระธรรมทั้งเก้า ทานแผวถูกแผวเต้าทานแผวกู้เฝ้าเมียแพง

ทำนอง : อื้อ

ญ.๒) สิบนิ้วขอสาธุการ
ก่อนที่จะขอเรื่องมหาชาติ
ซึ่งเป็นธรรมชาดก
กัณฑ์เก้าชื่อทศพร
องค์พระสยามเทวาธิราช
ประวัติพระเวสสันดร
มีอยู่หลายบทหลายตอน
อันนี้เป็นตอนที่หนึ่ง

ช.๓) เหล่าเทพดาฟ้าดิน
บ่าวชั้นบนชั้นพื้น
เมื่อสุคติจะลงมาเกิด
ขอพรจากพระอินทร์องค์
นับถือพระอินทร์ท่านเป็นที่พึ่ง
นับถือแต่พระอินทร์องค์
ที่ในโลกหล้าสากล
แล้วถวายบังคมก้มกราบ

ญ.๔) พรข้อหนึ่งนางผาณา
ของพระเจ้าสิริราช
มีราชาณาจักร
แลมีไพร่ฟ้าข้าคน
ขอหื้อได้เกิดมาในวังปราสาท
ซึ่งมีอำนาจเอกองค์
แผ่ไปด้วยการกุศล
อยู่ในมณฑลโจงเขต

ช.๕) พรข้อสองนางผาณา
เหมือนแก้วนิลคำวิเศษ
พรข้อสามขอหื้อมีขนิ้ว
เหมือนสร้อยก่อนกยูงทอง
หื้อมีดวงตาพระเนตร
เหมือนดาเนื้อทรายลำพอง
โคงคิ้วยังกับคันศร
บ่ต้องได้ถอนได้วาด

ญ.๖) พรขื่อนางผาณา
ขอหื้อมีอานุภาพ
เพราะเป็นชื่อเก่าของข้า
มีใจโอบอ้อมอารี

ก็ถ้าได้เกิดมาแถมชาติ
ชื่อว่านางผุสดี
บุญญาแก่กล้าสุชี
บุญปารมีพันผูก

ข.๗) พรข้อหานางผาณา
ยามเมื่อจักได้ประสูติ
มีจิตใจเป็นธรรมชาติ
มีจิตใจเป็นมงคล

ได้เข้าวิวามีลูก
ขอเป็นโอรสเอกองค์
ขอหื้อได้เป็นพระเป็นสงฆ์
เป็นที่นิยมอ้างอวด

ญ.๘) พรข้อหานางผาณา
อย่างเขาเคยหันสะลวด
พรข้อเจ็ดคำผาณาเจ้า
บ่หื้อได้หย่อนได้ยาน

มานลูกขึ้นมาบ่หื้อท้องได้สวด
คุณธรรมคาสามัญ
ขอหื้อสองเต้าเนินถัน
บ่หื้อห้วนมคำหุดู

ข.๘) พรข้อแปดนางผาณา
ละอ่อนบ่เตี้ยบ่ขี้
บ่หื้อได้ขาวได้หงอก
และมีรูปทรงองค์อร

ขอหื้อมีเส้นเกศาดำอย่างปีกแมลงภู่
แมลงภู่คือแมลงคร่อมทอง
กลิ่นหอมอย่างดอกเกสร
เขี้ยวจะไปคลอนไปหล่อน

ญ.๑๐) พรข้อเก้านางผาณา
ใบหน้าใบตาอ่อนน้อม
และปราศจากไฝฝ้า
งามเหมือนนางเอกลิเก

ขอหื้อมีกายผุดผ่อง
ไปด้วยมหาสิเนห์
อย่าได้เป็นปากอ้าตาเข
มหาสิเนห์มาหลอนหลอก

ข.๑๑) พรข้อสิบนางผาณา
ขอประเสริฐทั้งสิบข้อ
ขอมีบุญญาและอนุฤทธิ์
ปลดปล่อยหมู่ต้องอาญา

กับพญาอินทาแล้วน้อ
ขอสมคำผาณา
และมีไวยพริบพญา
ที่เขาได้มาต้องโทษ

ญ.๑๒) เมื่อนางก็ได้รับคำพร
ก็มาจุติในโลก
ทรงเจริญมา
ได้เข้าอภิวิวิาท

พญาอินทรีผายโปรด
เมืองกษัตริย์นครา
บรรลุลิบทกษณา
กับท้าวสญชัยมหาราช

ช.๑๓) เป็นลูกเจ้าเมืองสีพี
เป็นบุพเพสันนิวาส
พระญาสญชัยขอบขึ้น
จนได้พระเวสสันดร

เสนาบดีพากันแห่ขันหมาก
มาอยู่เมืองเชตุคร
กับยอดขลุ่ยสายสมร
โอรสออกมาองค์นี้

ญ.๑๔) เป็นที่กำนักรุ่งเรือง
ชาวเมืองพากันแตกตื่น
ชื่อช้างปิจจายนคนทร
เสนาคหบดี

ช้างเผือกคู่เมืองเกิดขึ้นมาตัวนี้
หันช้างคู่บารมี
มีแต่ร่มเย็นสุชี
ช่วยกันเลี้ยงดูอุปฐาก

ช.๑๕) เจริญวัยแล้วพระเวสสันดร
หันไถ่ถอนทุกข์อันยาก
ทานหื้อทิ้งของทิ้งเข้า
ผู้ข่าวว่านางมัทรี

ท่านก็ได้เดินจรประพาธ
ท่านทรงเมตตาปราณี
บ่ว่าหนุ่มเฒ่าสาวจี
ถูกสาวเจ้าเมืองมัทธาษฎร์

ญ.๑๖) ไปขอมาเปนมหาเทวี
นางมัทรีกับเวสสันดรราช
จนได้ครองราชย์สมบัติ
จนได้ชาติกัณหา

เพราะบุญท่านมีทางอดีตชาติ
ร่วมอภิเษกกันมา
แทนกษัตริย์พระบิดา
ราชบุตรดาสองหน่อ

ช.๑๗) ต่อไปเป็นกัณฑ์ที่สอง
ได้เป็นพระแม่พระพ่อ
มีสยามราชมงกุฎ
ข่าวก็เลยเลื่องลือชา

หิมพานต์จรมาต่อ
มีทั้งโอรสธิดา
เป็นที่สุดปรารถนา
ไปท้าวอาณาประชาราษฎร์

ญ.๑๘) ขำวมันสนันพื้นพิง
เมืองนี้เป็นเมืองลำบาก
ชาวเมืองพากันเดือดร้อน
ชาวเมืองเปนมึนเปนมึน

ไปถึงกลิงคราษฎร์
เป็นเมืองข้าวยากหมากแพง
ไปทั่วทุกหัวระแหง
พากันอดคณันอดอยาก

ช.๑๕) คำนันหมูปราหมณ์พาลา
ขอช้างเผือกแก้วมหาราช
เป็นช้างมงคลชีวิต
ขอพระองค์ทรงเมตตา

ก็เดินทางมาทูลกราบ
ปัจจัยแห่งเจ้าราชา
บ่ต้องได้ฮิได้หา
เมืองข้าวอดคณันอดอยาก

ญ.๒๐) คำนันพระเวสสันดร
พระองค์ทรงอนุญาต
ชาวเมืองสืพัสู้ข่าว
เลขนำเอาขำวนี้

ก็ได้ยินยอมออกปาก
ช้างหื้อปู้พราหมณ์พาลา
เลยเกิดโมโหโทสา
ไปฟ้องสญชัยราช

ช.๒๑) พระสญชัยก็เปเนอเปเนหา
เลขเนรเทศออกจาก
เป็นที่ทุ่งทุเรศ
จะได้ออกจากบ้านเมือง

นั่งแปลงตาขาวหมากกาก
บ่หื้ออยู่บ้านอยู่เมือง
พระเวสสันดรบุญเปลื้อง
เป็นที่ขุนเคื่องเขียวบูด

ญ.๒๒) คำนันแม่นางมัทรี
เปนทิ้งน้ำตาน้ำมูก
ส่วนว่าลูกหน้อยบ่ฮู้
ฟังล่นไปฮ้องหาน้องกัณหา

ฮ้องหาชาติเจ้าลูก
ก็ว่าลูกจะไปก่อชา
ว่าไปไหนเจ้าแม่จ่า
มาหามารดาเจ้าแม่

ช.๒๓) ส่วนน้องกัณหาก็กถัว
เลขนั่งลงป้อหละเหม
คำนันชาติก็ได้บอก
พ่อแม่ของเขาจะได้หนี

นึกว่าพี่ตัวนั้นโดนไม้แฉ่
กอดขาพี่อ้ายชาติ
ว่าบ่มีไผบับไผตี
เข้าไปในดงในป่า

ญ.๒๔) คำนันชาลิกันหา
 ผู้ว่าคุณปู่คุณย่า
 ส่วนนางมัทรีขอตามเสด็จ
 จะลาออกบ้านออกเมือง

มีแต่น้ำต้าย้อยหน้า
 จะไล่ออกจากบ้านเมือง
 ไปทวยเจ้าขอขณูเปลื้อง
 เพื่อจะไปอุปฐาก

ช.๒๕) ต่อไปกันที่สาม
 แม่ผุสดีทรงทราบ
 ฟังมาปลอบขวัญลูกน้อย
 จะอุ้พระพ่อสอญชัย

ชื่อทานขันธประพาธ
 ลงจากปราสาทเวียงชัย
 ว่าลูกบ่ต้องน้อยใจ
 หื้อประทานอภัยยกโทษ

ญ.๒๖) ส่วนองค์พระเวสสันดร
 บ่ไหว่กริ้วว่าโกรธ
 บ่หวังศุขาและบรรดาศักดิ์
 แม่บ่ต้องมาอ้อนวอน

ท่านก็ต้องการความสันโดษ
 หื้อพระปิตตามารดร
 ทิ้งบ่หวังสมบัติเข้าของ
 ลูกจะขอลาจรลาจาก

ช.๒๗) คำสั่งของพระบิดา
 ลูกมีความผิดกลาง
 คำนันสิ่งองค์พระเวส
 ลาพระปิตตามาดัง

ซึ่งเป็นอาญาเด็ดขาด
 หื้อช้างเผือกแก้วเป็นทาน
 เสด็จลงจากสถาน
 จะเข้าในดงในป่า

ญ.๒๘) ส่วนท่านพระญาสอญชัย
 หื้อสามองค์หน่อหล้า
 เพราะอินดูหลานหนุ่มหน้า
 เวลาเดินท่าเดินทาง

ก็เลยตัดพระทัยไปว่า
 อยู่ในพระราชวัง
 กลัวเจ้าบ่ได้กินหยัง
 กลัวหลานไปเจ็บไปป่วย

ช.๒๘) คำนันแม่นางมัทรี
 ถึงลูกจะเจ็บจะป่วย
 กลัวได้เป็นหม้ายเป็นฮ้าง
 คำนันแม่นางมัทรี

สวนขึ้นทันทีว่าลูกบ่หันด้วย
 ยอมเพราะพระสวามี
 ตกอยู่ป่าข้างทางหมี่
 และกันหาชาลิก็ลาจาก

ญ.๓๐) เมื่อหลานจะจากไปไกล
 เลยได้เกียมรณมาลาก
 น้ำตาแม่เฒ่าก็ตก
 เปนคือนุสสงสาร

ช.๓๑) อันกัณฑ์ที่ต่อไป
 หลังจากโดนเนรเทศ
 ปู่พราหมณ์ก็คิดขอรถม้า
 เลยพากันเที่ยวต่อไป

ญ.๓๒) พากันเดินป่าดงคอน
 ช้ามาเหยียวม่อหน้าลูก
 เปนคือนุสสงสาร
 ถ้าปะแม่น้ำที่ไหน

ช.๓๓) หนทางไปเขาวงกต
 คำนั่นทวาราราช
 ทางไกลหือกลายเปนไถ่
 สามสิบโยชน์เที่ยวได้หนึ่งวัน

ญ.๓๔) ชาวเมืองมาตุลนคร
 พระองค์ตัดใจเค็ดขาด
 เจ้าเมืองเชตุราชบุรี
 พราหมณ์เจตบุตรจะเป็นขุน

ช.๓๕) พาไปถึงที่เขาวงกต
 พระอินทร์อยู่บนชั้นฟ้า
 บ่ว่าเสื่อผ้าอาภรณ์
 มีแพวเครื่องประดับองค์

หัวใจอู้เหมือนจะขาด
 เปนพาหนะเดินทาง
 ลูบลูบตบหัวหลาน
 หลานได้ถูกเนรเทศ

เปนกัณฑ์วนประเวศน์
 ออกจากนิเวศเวียงชัย
 เจ้าฟ้าก็ยังถวาย
 อุ้มสองสายใจเจ้าลูก

ดินจนพองดินจนพองุด
 เปนทิ้งขี้มูกน้ำลาย
 เพราะเขาออกบ้านมาไกล
 เขาค่อยยังกินยังอาบ

ต้องใช้ความอดขนาด
 พากันมาย่นหนทาง
 ย่อได้หยั่งปาฏิหาริย์
 เชนจะถึงเมืองเชตุราชบุรี

มาขออ้อนวอนเสด็จขึ้นครองราชย์
 จะเข้าในป่าในดง
 ท่านหือโอวาทเหตุผล
 คุ่มครองพระองค์อยู่ในป่า

เปนที่สลดจนตกขม้าม้า
 เนรมิตหืออู่องค์
 บ่ว่าที่นอนพระสงฆ์
 ที่จะเป็นคนนักรบวช

ญ.๓๖) มีแพท้าวเวสสุวรรณ
 บ่าวเสื่อหมีผิวดก
 ท่านยังกำชับคำสั่ง
 บ่หื้อยังมาราวี

มาอำนวยความสะดวก
 ทิ้งบ่ได้มาราวี
 หื้อพวกยักษ์ยักษ์
 ขอแม่ธรณีจงมาช่วย

ช.๓๗) เมื่อบวชแล้วท่านก็ฉันอาหาร
 แม่นางมัทรีเก็บเอามาช่วย
 ได้กินต่างน้ำต่างเข้า
 ผิวพรรณวรรณะก็เรืองรอง

ฉันแต่เปลือกมันอ้อยกล้วย
 ถวายพระเวสสันดร
 พร้อมกับลูกเต้าทั้งสอง
 เปนคนอ้วนพีมีหุ่น

ญ.๓๘) ต่อไปเปนกัณฑ์ชูชก
 เทียวทางจ๋มตายอู๋มอู๋ม
 มันทิ้งบ่คิดบ่สร้าง
 จนเห็นพอน่ายพอซัง

ปู่ฮาขากหัวขาวลุ่มนุ่น
 มันจ๋าเปนคนขอทาน
 เปนคนจู้คร้านอัยการ
 คู้มค่าขอทานฮากเลือด

ช.๓๙) วันไหนมันบ่ได้เงินนั้ก
 เหมือนผิวดิบที่หัวเลือด
 เยอะมาเทียวแปลงแข่งว่อง
 มีค่าแค่จู้ไคลถอ

ปู่ฮาผิวกษกั้จ๋มจ๋มเค็ดเค็ด
 กินเท่าใดทิ้งบ่พอ
 ซ้ามาหลังกองโก่งยอ
 เนื้อตัวเหม็นสั้เหม็นสาบ

ญ.๔๐) คู้มค่าแ่อวเซาะขอทาน
 เปนค่าจู้ไคลจู้กลาก
 มันขอได้เงินมานัก
 ไปฝากสองผัวเมียพราหมณ์

บ่าเหลือน้ำมันก็ยังบ่อบ
 หนดเคราซ้ายาวรุงรัง
 มันเอายัคไส่บอกไม้ตัน
 ที่เป้นเพื่อนมันตะกอน

ช.๔๑) คำนันปู่พราหมณ์พาลา
 บ่มีวันพลิกวันย้อน
 ส่วนพราหมณ์ผัวเมียผู้เป้นเพื่อน
 นึกว่าปู่พราหมณ์เฒ่าตาย

แ่อวเทียวเซาะหาเร่ร้อน
 มันเอาทางหน้าเป้นไป
 บ่ทันนึกถึงเงื่อนไข
 เลยเปียเอาเงินมันมาจ่าย

ญ.๔๒) แถมบำเหน็จปฐาภิพราหมณ์
ทวงเงินที่มันฝากไว้
ส่วนผิวเมียหันหน้า
เลยบอกปฐาภิพราหมณ์พาลา

มันก็เดินทางพลิกมาแถมใหม่
ว่าจะมีเท่าใดชา
ทำท่าปะเวือปะว่า
ว่าเงินหายไปหน้าซื่อ

ช.๔๓) ปฐาภิพราหมณ์ก็เดือดเป็นพื้นเป็นไฟ
กูจะไปจ่ายไปซื้อ
สองผิวเมียมันถึงคราวเคราะห์
เลยยกอมิตตดา

ว่าสูงจะเอาไหนนั่นมาสายหื้อ
กินกู่อาบเข้าเหล้ายา
บ่าซ่างไปเซาะไปหา
หื้อเป็นเมียพราหมณ์เขียวว่า

ญ.๔๔) อินคูน้องมิตตดา
มาแปลงหน้าหมองหม่นเศร้า
นางยังเป็นสาวจิตหลิด
นึกว่ามันถึงคราวช่วย

วาสนาจะได้ผิวเผ่า
ก็ดยากจะไปนอนทวย
มีแต่ความพิศความสวย
ที่จะมาได้ผิวแก่

ช.๔๕) นางบ่ได้เนรคุณ
ถึงนางจะได้ผิวแม่
อดส่ำหัดักน้ำคำเข้า
อยู่ตามสำนักพักพิง

ตอบแทนบุญคุณพ่อแม่
ทำไปตามลูกแม่ยิ่ง
หื้อปฐาภิพราหมณ์เฒ่ามันกิน
บ่เคยนินทาจาสวก

ญ.๔๖) อันหมูป่อชายเขาหัน
ที่เมียเขาอะยังมาสวก
เมียเขาโดนสอนโดนสั่ง
คำนั้นเมียไอ่แก้วไอ่ตา

เขาก็พากันมาอ้างมาอวด
มาอู้เป็นถึงเป็นฮา
หื้อเอาอย่างอมิตตดา
เขาพากันมารุมมาดำ

ช.๔๗) อมิตตดาอุณงาม
อืพวกนั้นเขาก็มาตบมาดำ
พากันทำแอวเหน็บขึ้น
เอาใจปฐาภิพราหมณ์

ซักผ้าปฐาภิพราหมณ์อยู่ที่น้ำท่า
ว่าอืหน้าม้ากระไร
ว่ามึงบ่ต้องทำไก่อ
เย็บหื้อผิวกูได้ดำ

ญ.๔๘) อินฺทนี้องมิตตดา
 อ้องว่าพี่พราหมณ์ของข้า
 ปู่พราหมณ์ล่นมาเต้าเคื้อะเต้าเคิบ
 ว่าแม่เจ้าจีบัวโรย

ช.๔๙) คำนันปู่พราหมณ์ตาโป
 หอมแก้มเมี่ยมันสออสอด
 คำเคียวก่อนเน่อพ่อเต่า
 ไผเยี้ยะหยังหื้อเมียกู

ญ.๕๐) คำนันอมิตตดา
 ว่าถ้ามึงฮักกูแท้
 มึงต้องไปเซาะขุนไ้
 ฮู้ข่าวพระเวสสันดรเพิ่นทาน

ช.๕๑) มาผ่อก็สลิดปู่พราหมณ์
 มาเคียดากจะเข้าป่า
 ผ่อมันเทียวออกเทียวเข้า
 ผ่อมันค้อยค้อยแยงแยง

ญ.๕๒) มันเทียวอย่างเพิ่นจะตาย
 ปู่พราหมณ์ร้อยสังพันสัง
 พี่จะไปเซาะขุนไ้
 สลิดปู่เต่าหนั่งยาน

ช.๕๓) พี่ไปแล้วเน่อเมียจ่า
 ผ่อมันเข้าเต่าเข้ามาแปลงหลังโค้ง
 ผ่อมันมาเทียวเต้าเคื้อะเต้าเคิบ
 เทวดามาคลไ้

มีแต่น้ำตาช้อยหน้า
 ขอมมาช่วยน้องเวียเวีย
 สิบเกิบอย่างเพิ่นสิบกาย
 ไผยะหยังหื้อพอบอก

ฟังล่นมาโอ้มากอด
 ไผเยี้ยะหยังหื้อเมียกู
 จะไปบอคมอกหื้อสุ
 มันต้องนำดูแนแน

โมโหโกรธาหื้อปู่พราหมณ์แก
 มึงต้องช่วยกูทำงาน
 จะเอามาไ้ยะการ
 หื้อมึงไปถามคอยกราบ

บีดก็เหลียวหลังบีดก็เหลียวหน้า
 คืดถึงหาน้องหล้าเมียแพง
 บีดลีมหื้อเข้าบีดลีมดุงแกง
 ออกบ้านตะวันพอถ้ำ

แปลงน้ำตาไหลแล้วเทียวออกบ้าน
 น้องจ่าพี่ไปหลายวัน
 จะเอามาไ้ยะการ
 แต่งขกมือขึ้นจูบสัง

จนลับสายตาทางโค้ง
 แล้วขกมือขึ้นบ้ายบาย
 สิบเกิบเข้าบีสาย
 หื้อมันปลอมปนนักบวช

ญ.๕๔) พอไปถึงที่พราหมณ์เจตบุตร
 อย่างกับตะหารคำหนด
 มันปนกันจตุพน
 คำเดียวที่ป่าบัวซอน
 เพ็นตั้งเป็นจุดด้านตรวจ
 ตั้งด้านศุลกากร
 เริ่มเข้ามาดลแถมตอน
 จะเขาะหากลอนแถมใหม่

ช.๕๕) คำสั่งพระเจตบุตร
 พระเจ้าเหนือหัวสั่งไว้
 ปู่พราหมณ์ได้ไขบอกหื้อ
 พระญาสญชัยหื้อนำ
 ตั้งว่าหุคหุคหุคว่าเข้าไปได้
 บ่หื้อไผไปรังควาน
 ว่าข้าลือราชสาส์น
 ไปทูลสันดรพระเวส

ญ.๕๖) พราหมณ์เจตบุตรหลงกล
 เลยได้ชี้อาณาเขต
 ต้องผ่านคอยคันธมาศ
 แต่มันมีความรุ่มเย็น
 เพราะมันบ่มีผลมีเหตุ
 ที่เขาวงกตบำเพ็ญ
 มันทิ้งลำปากแสนเจ็ญ
 น้ำตกปนเพลงซู่ซ่า

ช.๕๗) จะขอลำดับลำดา
 ที่ร้องตะชะป่าชา
 ยังมีแผนกแขกเต้า
 ว่าลูงมาเขาะอะหยัง
 ผุ่งสกุณาในป่า
 คือนกกาฝากตัวดำ
 หันปู่พราหมณ์เฒ่ามันถาม
 แล้วจี้ใส่ปู่พราหมณ์หัวหงอก

ญ.๕๘) นกเค้ามาจับอยู่ปลาย
 ปู่พราหมณ์เปียเอาป่าห็นไล่ยอก
 มีทั้งนกจิกนกจอก
 มีแผนจื้อพ้อเหยีย
 ปู่พราหมณ์มากายว่าเฒ่าวอกเฒ่าวอก
 จ้มว่ามึงเหยียมึงเหยีย
 นกแขวหางคอกบินเสย
 ค้างก็บินเสยบินล่า

ช.๕๙) มีแผนกค่างนางลิง
 มาห็นไล่ดอกไม้ป่า
 มีแผนเอื้องเงินเอื้องแซะ
 กลิ่นหอมตลบอบอวล
 ลงมาเขาะกินน้ำท่า
 หมู่เผ็งบินล่าชมดวง
 คิดตามไม้เจะต้นหลวง
 เปนดีไคร่ชวนไปผ่อ

ญ.๖๐) ค่อยไปเป็นกัณฑ์มหาพน
มันแต่งไปหลอกไปล้อ
สถิตพราหมณ์เฒ่าเจ้าเล่ห์
ว่าขออยู่ดีที่ขมา

ข.๖๑) พระฤๅษีก็มาโดนลูกขอ
วันพรุกค่อยเดินทางต่อ
คอนเป็นกุนหมื่นก็จะแห้วเข้า
ปู่พราหมณ์นึกไว้ในใจ

ญ.๖๒) ฮอดเข้าปู่พราหมณ์หน้าผี
มอกตวันลับขอบฟ้า
ปู่พราหมณ์มันมาพึ่งหลับ
ใจปู่พราหมณ์ทิ้งบ่ดี

หน้า B :

ข.๖๓) กัณฑ์ที่แปดกุมารบรรพ
หยั่งมาคิดยากจะให้
แม่เฒ่าไปเซาะลูกไม้
ข้าว่าปู่พราหมณ์หน้าผี

ญ.๖๔) ถ้านั้นปู่พราหมณ์พาลา
ข้าแค้นคัมหาราช
เพราะตัวข้าพุทธเจ้า
พระเวสสันดรตั้งปฎิภาณ

ข.๖๕) น้ำตาสองกุมารก็ตก
หยั่งมากแล้วได้ไปอยู่
ตะวันค่ำลงมอยมอย
ล่นไปมอบที่สระบัว

ปู่พราหมณ์เดินคงนั้นน้อ
ฤๅษีซื้ออัฐจุทา
มันแต่งไปยกมือสา
เทอะทำนมมหาหลวงพ่อ

ว่าคำแล้วนอสูงนอนนี้เหียนอ
มันบ่พอไกลเท่าใด
คอนเป็นคนเฒ่าก็จะแห้ววาย
รองนมมัทรีจะเข้าป่า

ลาพระฤๅษีบ้ายหน้า
ถึงเขาวงกตพอดี
จนบ่ได้อาบน้ำจัณดี
กลัวนางมัทรีมาปะใส่

แสนทรมาณแท้ไซ้
อินดูกันหาชาติ
ละไว้อยู่กับพ่อพระฤๅษี
ขอเอาไปเป็นข้าทาส

ก็คลานเข้ามาทูลกราบ
ขอยกลูกหื้อเป็นทาน
บ่มีลูกเต้าเหลนหลาน
ยกหื้อเป็นทานทิ้งคู่

เมื่อได้ไปผกฟังกำพ้ออยู่
กับปู่พราหมณ์เฒ่าตามัว
สองกุมารหน้อยก็กลัว
เนื้อตัวเจ้าจนพอสัน

ญ.๖๖) คำนันพระเวสสันดร
ลูกเห็บช่วยพ่อมาสร้าง
สองกุมารรำให้
ว่าขอน้ำบุญสมปาน

ก็ได้ฮ้อนวอนลูกออกจากน้ำ
หื้อสำเร็จโพธิญาณ
ยกมือไหว้อธิฐาน
ได้เป็นสะพานเทียวได้

ช.๖๗) หันลูกหน้อยอธิฐาน
พ่อดน้ำคาบได้
พ่อกหื้อปู่พราหมณ์เฒ่า
แล้วสองลูกหน้อยก็มาวัน

พระผู้ทรงธรรมก็ยกมือไหว้
สังเวชสองเจ้ากุมาร
แม่เจ้าข้าบได้หัน
พ่อยังบ่อินดูลูก

ญ.๖๘) คำนันปู่พราหมณ์ตายเหา
พระเวสสันดรมาอินดูลูก
ปู่พราหมณ์มันเปียไม้ไผ่
คันบ่ได้หยาดน้ำหมายทาน

ก็ตัดเครือเขามามัดมาผูก
อดพอบได้เป็นกรรม
เอ๊ะจะเหมี้ยวคกลางหลัง
จะเอาจนปู่พราหมณ์หัวปูด

ช.๖๙) เพราะท่านเป็นพระฤาษี
ว่าอดเอนือเจ้าลูก
อินดูลูกหน้อยเจ็บปวด
แล้วลากสองกุมารไป

ต้องใช้ขันตีที่ลูก
บ่เมินจะได้สบาย
ปู่พราหมณ์มันหวดด้วยหวาย
ด้วยความระทมขมขื่น

ญ.๗๐) ชาลีส้องว่าแม่จ๋า
ปู่พราหมณ์มันลากมันทั้น
บ่หื้อกินน้ำกินเข้า
แม่จ๋าขอมมาเวียเวีย

น้องกัณหาสะอึกสะอื้น
ว่าชะใจ่างเวียเวีย
อินดูหน่อเหน้าหิวโหย
ลูกฮ้องโอดโอยอยู่ในป่า

ช.๗๑) แม่จ๋าแม่เมาไปไหน
ลุงนี้มันเป้นผีบ้า
ทึงบ่ได้ยั้งได้หยุด
ต่อไปเป้นกัณฑ์มัทรี

ชะใจชะใจมาหาลูกหล้า
มันจะฆ่ากัณหาชาลี
มันได้ทึงบุบทึงดี
กำลังหลงทางอยู่ในป่า

ญ.๗๒) มีเทวบุตรวคา
มาเกิดขวางอยู่ทางหน้า
เพื่อถ่วงเวลาให้อุปุพราหมณ์เฒ่า
ใจแม่มัทรีก็นึกฉงน

ช.๗๓) แม่มัทรีก็ยกมือขอ
เจ้าเสือกกับสิงหาราช
ขอหลักทางหื่อนาฏน้อย
พอเป็นกำโม่งสิบ โมง

ญ.๗๔) ปากสั่งว่าลูกจ้กลูกจ๋า
หวังจะได้กอดได้จูบ
สั่งว่าโอยหนอลูกเฒ่า
หรือว่าเจ้าขึ้นไปนอน

ช.๗๕) คำนั้นพระเวสสันดร
ว่าสมน้ำหน้าแล้วน้อ
ตัวเป็นเพศสมณะ
พระองค์ก็หัวไป

ญ.๗๖) ป้าคงมัทรีได้ยืน
เหมือนกับไฟบรรลัยโลก
แล้วกราบพูลพระผู้สร้าง
ถามถึงกัณหาชาติ

ช.๗๗) พระเวสสันดรทิ้งบ่ยอมฟัง
เพื่อหื้อได้สับสนป่นปี
คำนั้นมัทรีกริ้วโกรธ
ถ่มเข้าไปในป่าดง

แต่ลงมาเป็นเสื่อสิงห์กล้า
พอจะเป็นบ้าเป็นลม
ที่มาขอลูกเฒ่าของตน
คงจะเป็นนางอุบาทว์

ว่าขอพอเว้นพองจาก
ที่พระอินทร์ใช้มาคล
ได้พลิกเถิงห้องอาศรม
ยังไปฮ้องไปงมหาลูก

เซดลาเข้าไปในตบ
นึกว่าลูกกำลังนอน
แม่บ่หันเจ้าทิ้งสอง
กับเวสสันดรเจ้าพ่อ

ก็ลงจากของมาผ่อ
ได้ไปคบขู้ขูชาย
บ่ละความหื่นกระหาย
นึกจะหื้อนางหายเศร้าโศก

ขนกึงพอลูกโยกโยก
มาเผาเอาไหม้จีวี
อย่างอันน้องทิ้งปมี
ว่ามีไหนดเจ้าพี่

หาว่ามึงนางนั้นสับปะหลัก
เป็นการระงับอารมณ์
กระโดดออกจากอาศรม
จนพอเป็นลมกลิ้งเกลือก

ญ.๗๘) พระเวสสันดรแปลงน้ำตาไหล มากินเหงาใจได้เดือด
 มาหันนางนอนดาเหลือก เลยขอวานอินทร์วานพรหม
 ขอรรณิเจ้าที่ มีในป่าเส้าเขาโจง
 มาช่วยนาฏน้องอนงค์ หื้อได้ฟื้นเป็นขุนเหมือนเก่า

ช.๗๙) คำนันพระเวสสันดร เลยเรียกทูลวอนขวัญเจ้า
 ตกในดงหนาป่าเส้า พลิกมาเหมือนเก่าเหมือนเดิม
 มาตายในดงวิเวก มั่นนำทุเรศเหลือเกิน
 พระองค์เลยขอทูลเชิญ หื้อขวัญแม่นางมาสู่

ญ.๘๐) นางเหียจะไปฟังตาย พี่บมีไผเป็นคู่
 หัวใจพระองค์ทศนุ บ่เหมือนเฮาอยู่ในวัง
 น้องมาตายละกูพี่ ถ้วนนี้จะได้กินหยัง
 ถ้ายายในฮัวในวัง จะแปลงปราสาทเข้ามาใส่

ช.๘๑) พระอินทร์องค์ท่านทรงดำริ หื้อฟื้นสติมาได้
 แล่นางก็ยกมือไหว้ ถามว่าลูกมีไหนา
 พระเวสสันดรได้บอก ว่าพี่ท่านทอดบุตรดา
 นางเลยได้โมทนา หื้อถึงมรรคาเส้นเอก

ญ.๘๒) ต่อไปกัณฑ์สักกบรรพ มีขุนสวรรค์นิเวศ
 ท่านได้จำแลงแปลงเพศ มาเป็นคู่พราหมณ์พาลา
 มาขอหมั้นพรหมนอไซ่ ก็ได้สมผาณา
 แล้วท่านก็กินสัญญา ผากไว้กับองค์พระเวส

ช.๘๓) ท่านได้หยาดน้ำหมายทาน เป็นที่อนันต์อเนก
 เลยขอทูลพรวิเศษ กับพระอินทร์องค์มัลลย์
 พรข้อที่หนึ่งขอหื้อพ่อแม่ สองพระองค์จ้งแก้ไข
 ขอท่านโปรดหื้ออภัย อย่างมีจิตใจกริ้วโกรธ

ญ.๘๔) พรที่สงขอหื้อหม่อมฉัน มีอำนาจปล่อยนักโทษ พรข้อสามหม่อมฉันขอฮับ ปกครองชาวเมืองประชา	มีสังกรรมสันโดย ที่มาถูกต้องอาญา หื้อมีความฮักเมตตา มีความสุขาเปนอนอยู่
ช.๘๕) พรข้อที่สี่มีฮักเดียว หื้อมีมัทรีเปนคู่ พรข้อห้าหื้อมีลูกฮัก พรข้อหกขอหื้อสมบุญ	บ่ต้องแลเหลียวมากู้ ช่วยสร้างปารมีบุญ ไว้สืบสำนักสกุล ไปด้วยอาหารทุกอย่าง
ญ.๘๖) พรข้อเจ็ดขอบุญกินบุญทาน พาเอาตัวเฮเข้าม พรข้อแปดถ้าได้ดับชาติ ขอหื้อไปถึงเมืองบน	กลายเป็นเฮือลำใหญ่กว้าง พ้นจากมรรคาวังวน จากอำนาจอกุศล ขึ้นคฤติพรหมประเสริฐ
ช.๘๗) ถ้าหากบุญกินบุญทาน ขอมิจิตใจประเสริฐ ได้เป้นพระโพธิสัตว์ ได้เป้นอรหันตา	ยังจะนำเอาเฮมาเกิด สำเร็จสัพพัญญุต กำจัดกิเลสตัณหา เป้นที่บูชาไหว้กราบ
ญ.๘๘) กัณฑ์สักกบรรพสมเรจเสด็จ ปู่พราหมณ์มันชักมันลาก ผ่านทางมาหกสิบ โยชน์ มาพักนอนหลับกลางทาง	กัณฑ์ที่เจ็ดคือกัณฑ์มหाराช ทั้งสองหน่อหน้อยกุมมาร อย่างกับนักโทษประหาร มอกดาวันมัน<u>คำ</u>มีด
ช.๘๙) มันก็ขึ้นนอนบนไม้ร้าง มาซังปู่เฒ่าง่าวจีด มามัดสองกุมมารไว้ เดี๋ยวมามีเทวดา	ปู่เฒ่าผีพราหมณ์กรนตายเป้นผีด พอบ่อินดูขุนนา อย่างเพิ่นมัดหม่มมัดหมา แถลงมาเป้นพ่อแม่

ญ.๕๐) เชือกที่มัดแข่งมดขา
แล้วว้าโยยนอลูกแม่
แล้วลวดอาบน้าป้อนเข้า
ฮ้องเพลงว่าอ้ออ้อจา

เทวดาก็ช่วยกันแก้
ทำจะอดหิวโรยรา
หื้อสองหน่อเหน้านุดตา
หลับเหี้ยเทอะนาเจ้าลูก

ช.๕๑) ว่าแม่ทิ้งบ่ไปไหน
ก็ตกมาแหววันพรุก
ปู่พราหมณ์มาลากแขนต่อ
เทวดามาคลใจ

อ้อมสายใจมาอยู่
เทวดาก็หายไป
พ่อมันจะไปแหวไหน
หื้อมีหนทางสองแยก

ญ.๕๒) มาพ่อปู่พราหมณ์มันบวบมันดี
มันได้ทิ้งเจ็บทิ้งเสบ
ปู่พราหมณ์ใจบาปหยาบช้า
เข้าไปเขตเมืองพารา

กัณหาชาติหลังจนพอแตก
บ่ได้ทาหยุกทายา
ลากสองหน่อห้านุดตา
พระญาสญชัยราช

ช.๕๓) ผ่านไปที่หน้าพลับพลา
เขาหันปู่พราหมณ์มันลาก
พระญาสญชัยจำได้
เลยให้เอากับปู่พราหมณ์

ท่านสั่งเสนาอำมาตย์
ทั้งสองหน่อหน้อยกุมมาร
ว่าสองหน่อใช้เป้นหลาน
มึงจะเอากี่พันกี่หมื่น

ญ.๕๔) เมื่อสองปู่ย่าหันหลาน
หลานให้สะอึกสะอื้น
แล้วกอดเอาหลานมาซู้ย
คอนมันบ่าเท็กกฎหมาย

ต่างพากันชมชื่น
ถามความเป็นมาเป็นไป
หลานอู้บ้านานมาตาย
จะฆ่าปู่พราหมณ์ตายแท้เน้อ

ช.๕๕) ปู่พราหมณ์มันทิ้งปากแล้ว
ว่าเป้นของเฮาแล้วเน้อ
จะเอาไปเป้นคนใช้
บัดนี้ท่านมาไถ่เอา

มันนั่งไคร่หัวก็อยู่หันเฮอะเฮ้อ
ท่านยกทานหื้อตัวเฮา
เพราะว่าเฮาได้เมียสาว
เฮาขอสุมาลาโทษ

ญ.๕๖) แม่ผู้สืบทอดเลขาอุบาย
 เกียมอาหารบริโภค
 หื้อแกงขึ้นม้าหื้ออ่อมขึ้นช้าง
 มีแพวน้ำเหล้าสุรา

ช.๕๗) คำอุ้ยผู้สืบทอด
 คัดยอดได้แตกได้แยก
 จะจัดขบวนกองทัพ
 จะหื้อไพร่ฟ้าข้าคุณ

ญ.๕๘) คำขอแม่บัวซอน
 ขอลวาทิตพระเกียรติ
 อันขอเนื่อมหาชาติ
 ขอหมู่เฮาชาวล้านนา

ช.๕๙) เอาไว้เป็นอนุสรณ์
 ที่จริงช่วงชอรุ่นเก่า
 ช่วงชอรุ่นใหม่รุ่นฮิต
 คิดแต่อัปมงคล

ญ.๑๐๐) ไผ่เป็นขุนเนรคุณ
 กัณฑ์ที่สิบสองมาต่อ
 ได้จัดขบวนกองทัพ
 ส่วนพ่อพระญาสุชัย

ช.๑๐๑) คำนันกษัตริย์ทั้งหก
 พากันท้าวลี้ก้มกลิ้ง
 พระอินทร์ได้เนรมิต
 โบกขรพรรษตกลง

สังสาววังในจาดาชันโตก
 มาหื้อปูพราหมณ์พาลา
 หื้อลาบชั้นค่างหื้อตุนขึ้นหมา
 พราหมณ์กินจนตายท้องแตก

ฮู้หลานชาลิวอกเหมือนจะแตก
 ไปอยู่ในป่าในดง
 ไปฮับออกจากอาศรม
 เขาไปนิมนต์อย่างสมเกียรติ

ซึ่งได้ไต่ตรองมาอย่างละเอียด
 และเป็นธรรมะบูชา
 มันก็ทิ้งยานักหนา
 ช่วยกันศึกษาของเก่า

เพราะแม่บัวซอนก็แก่ก็เฒ่า
 เพิ่นพอดายไปหลายคน
 เขาบ่ใครคิดใครสน
 เก่งค่าชุกชนสนส่อ

หึงบามีบุญหุ้มห่อ
 สันติรุ่งเรืองไร
 ไปฮับเจ้าแวนเงาใส
 ท่านหื้ออภัยทุกสิ่ง

พากันสลบแน่นิ่ง
 บ่ว่าไพร่ฟ้าข้าคุณ
 น้ำทิพย์หื้อกลายเป็นฝน
 หื้อทุกทุกคุณได้ดื่ม

ญ.๑๐๒) เสนาอามาตย์ทั้งหลาย
พากันจัดพานดอกไม้
ว่าขอพระองค์ทรงฤทธิ
พลิกไปปกครองประชา

ต่างก็มีใจชมชื่น
ไปขออาราธนา
ท่านจงได้คิดเมตตา
เมืองเชตุครเหมือนเก่า

ช.๑๐๓) ต่อไปเป็นกัณท์นคร
ยามเมื่อหกท่านท้าว
จำเริญได้ลาละเพศ
พร้อมทั้งแม่นางมัทรี

เฉลิมบัวซอนจะขอกล่าว
จะออกจากป่าคงรี
สมณะพระฤาษี
จำเริญต้องลาละเพศ

ญ.๑๐๔) เกียมตัวจะเข้าในเวียง
จัดต้อนรับเป็นพิเศษ
จัดเป็นกองเกียรติยศ
มีแพวตำหนวดตรวจทาง

ชาวเมืองก็เกียมจัดขบวนพาเหรด
มีทั้งกองดุริยางค์
มีแพวนักรบทหาร
บ่หือไผ่เทียวเข้าออก

ช.๑๐๕) อันสองสะพานเส้นทาง
บางคุณก็ก้าวเข้าดอก
พร้อมเอากาบดอกมาแกะ
เอาไปรยพระเวสสันดร

ประดับประดาไปด้วยดวงดอก
ไปโปรยพระเวสสันดร
ป็นสุนกระเจ้าน้ำหอม
มากับขบวนแห่นา

ญ.๑๐๖) บางพร้อมก็ร้องเพลงร่ำวง
บางพร้อมก็เอากลองมาแห่
พร้อมก็ฟ้อนดาบข้ามหัว
หมู่ที่ถือพานดอกไม้

จับบางคุณก็ร้องเพลงแหล่
พร้อมก็เอาแสวมารำ
พร้อมก็ฟ้อนดาบข้ามหัว
ยกหื้อคุณเฒ่าคุณแก่

ช.๑๐๗) พากันร้องรำทำเพลง
บางคุณก็เห่มนั้แซ่
ค่านันมีฝนท่าแก้ว
ชาวเชตุครทุกคน

เป็นที่ครื้นเครงแข่งแซ่
เห่มนั้แท่นพอเปนม
ตกลงมาในเขตโจง
พากันสุขสมชมชื่น

ญ.๑๐๘) ขอเชิญพี่น้องทั้งหลาย
 ชื้อไปคนละม้วนหนึ่ง
 เพื่อจักได้เงินสมทบ
 ถวายพระภูมิพล

ท่านมีน้ำใจหยิบยื่น
 เพื่อเป็นสิริมงคล
 ยกเป็นมหากุศล
 เนื่องกาญจนาภิเษก

ช.๑๐๙) ท่านได้ครองราชสมบัติ
 ทำบุญกันทั่วประเทศ
 หมูเหาะช่างขอจนทุกข
 พระสงฆ์ท่านเทศนา

ห้าสิบปีจัดเป็นเขต
 ถวายแด่มหาราช
 ถือนุพุทธศาสนา
 เขาได้ฟังมาถ้วนถี่

ญ.๑๑๐) เทศน์กันคู่วัดเทศน์กันคู่ว่า
 มีกันคู่ทางคู่ที่
 ธรรมหลวงไฟไฟก็สู้
 ศรัทธาวัดไฟวัดมัน

ฮอดถึงเวลาเดียนยี่
 ตั้งแต่สมัยนมนาน
 มียู่ร่วมสิบสามกัณฑ์
 พวกมันนั่งฟังวันคำคืนสูง

ช.๑๑๑) ถ้าซื้อเทปขอไปฟัง
 จะฟังนอกมุ้งในมุ้ง
 จะเปิดฟังไหนก็ได้
 สิบสามกัณฑ์บอมนวน

ทิ้งบ่เป็นการไค่ยุ่ง
 เลือกฟังได้ตามสมควร
 บ่ว่าในไฮในสวน
 บ่ได้ผิดถ้วนบกพร่อง

ญ.๑๑๒) แม่บัวซอนขอฝากขอฝัง
 และขอขอบคุณพี่น้อง
 อันขอเรื่องน้ำเรื่องธรรม
 จิตใจจะได้รำเรง

ขอพอช่วยกันยกย่อง
 ผู้ฟังท่านจงเจริญ
 ที่ท่านผู้ฟังส่งเสริม
 ร่ำรวยกว่าเดิมเหลือเก่า...วางเพลง

❀ ศาสนาเหมือนมหาสมบัติ 10 ประการ ❀

หน้า A :

ทำนอง : เชียงใหม่

ช.1) หลอน...ในโลกมนุษย์ในยุคปัจจุบัน วิกฤตการณ์เกิดขึ้นสารพัด
 เพราะมันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ มีแต่ความเร้นลับร้อยอันพันประการ เนื้อเจ้า
 โลกมนุษย์ในยุคปัจจุบัน วิกฤตการณ์เกิดขึ้นสารพัด
 หากินรายได้นั้นอะหยังมาคืบ จะไปบวชอยู่วัดอ้ายก็บมีศรัทธา
 อยู่ที่ไหนมานั่งเป็นคำคิด เพื่อช้อยพิกซิกบผู้จะแก้ปัญหา
 บ่เหลือว่าปู่พอจะหนีจากนา บ่เหลือว่าปลาพอจะหนีจากน้ำ
 แล้วเขาจะเยี่ยะอย่างไคโน ๐ เขาเป็นช่างซอใช้แต่มันสมอง ตายด้าน
 คิดไปก็คิดมาจำปูนดีใจอ่อน ข้าก็มาคิดย้อนเมื่อแต่ก่อนแต่หลัง
 เพ็นอยู่ตามศีลเพ็นก็กินตามธรรม ลูกหลานหลานพี่พี่น้องน้อง
 เพ็นบ่มีการชิงเด่นชิงดี ไผจะทุกขไผจะมีไผบ่เกี่ยวข้อง
 อยู่ทวยกันมาตามพี่ตามน้อง ช่วยกันเยี่ยะไฮ้ไถนา
 วันศีลวันธรรมเพ็นก็ตึงบ่ละ หันทุหันพระเพ็นก็ไหวักสา
 สมัยบ่าเตี่ยวตามที่ข้าหันมา วัดวัดวาเวาเขาบ่ใครไถล
 บ่ใช่ว่าอ้ายสายทอง กับน้องบัวซอนเขาจะมากล่าว
 นี่แลเนอ นายแล่นา นายมอน
 บ่ใช่สายทองเขาจะมารู้จี้ เพราะคุณสมัยนี้เขาเหลือสั่งเหลือสอน
 เพราะเขาไปหลงแสงสีนีออน ขอน้องบัวซอนช่วยกันต่อต้าน
 หื้ออยู่ตามศีลตามธรรม หื้อเหมือนโบราณของเขาแต่เก่า
 เค้าหัวที่ พุ้นแลเนอ

ญ.2) นาย...โลกมนุษย์อันยุคเงินบาทลอยตัว บัวซอนยังมากลัวจนคนคึงพอลูก
 มีกินก็ทุกข์บ่มีกินก็ทุกข์ เอาพระพุทธรูปที่เพ็งทางใจ เนื้อเจ้า
 บ้านเมืองบ่าเตี่ยวมันเจริญ อะหยังมาคิดเดิงหาคุณเฒ่าบ่าเก่า
 มาคิดยากจะแก้จะเฒ่า กลัวลูกกลัวเต้าเขาบ่เลี้ยงบ่ดู

ดวงสุริยาแสงพระอาทิตย์
 บาน้ำจะจมน้ำหินมันจะฟู
 แล้วหื่อนายค่อยแปลงในหมิม
 จะไป ว่าตัวไผ

ยังเป็นอมิตรกันกับทิ้งราหู
 ข้ามานั่งก็คิดดูหยั่งมาน้อยใจล้ำ
 เทียงมัน
 เองมัน

ทำนอง : จะปู

ช.3) ก่อนที่จะขอมาขอโหล
 นักบวชนักบุญนักศึลนักรธรรม
 ความรู้ป้อหาบคำปากบ่พอกอน

บ่ว่าท่านเกจิมีศาสนาจารย์
 ที่ได้เปิดฟังเทพชอตุข้า
 สายทองบัวซอนเขาเป็นอุณหัวข้า จ้มแลหนา

ญ.4) การจ้อยการชอนี้มันมีหลายประเภท ชออย่างทุเจ้าเทศน์ก็ใคร่หลับเหมือนกัน
 เพราะมันบ่มีบุญเค็ดเค็ดมัน
 จามก็บ่ได้จามไอก็บ่ได้ไอ
 เปนช่างชอต้องแท้พร่องเล่นพร่อง

ว่าไปตามใบลานเพิ่นเขียนมาหื้อท่อง
 ไหว้ไปชอไปหลังพอกะพอก่อง
 เพื่อบ่หื้อมันง่อมมันงัน
 ว่ากันไปสลดสดแบบไร้พิษไร้สาร
 จะชอเรื่องอะหยังสุดแล้วใจอ้าย
 บ่หื้อผิดเป้าหมายที่ตัวตั้งใจไว้ จ้มแลหนอ

เพราะว่าคำชอบ่ใช้มันได้จค
 แต่บ่หื้อผิดตำนองคลองธรรม
 เนื้อหาสาระธรรมะบรรยาย

ช.5) ที่จริงการชอมันชอได้สพะ
 จะชอต่อต้านเรื่องด้านสังคม
 ลางพร่องก็ชอมีค่ากันค่าคอย
 ผู้ใดมาชอก็ชอคำคำหยาบ
 เขาเป็นช่างชอเขาว่าอุณชั้นต่ำ
 จะว่าช่างชอเขาบ่พัฒนา
 บ่าเหลืออยู่บ่ยังมีกระบี่ขามูไร

จะชออ่วยจะชออะก็มันก็มีเหตุผล
 ก็ตามรสนิยมคำลมคำปาก
 จะเสียหน้าเจ้าพอยจะขายหน้าเจ้าภาพ
 เยียะหื้อเพิ่นประมาทนิทา
 จะไปหื้อเขาย่ำว่าด้อยการศึกษา
 ด้านการศึกษาเมืองเหนือเมืองใต้
 ศิลปะของไทยเฮาต้องธักษาไว้ จ้มแลหนอ

ญ.6) เพราะช่างชอนั้นมันมีหลายอย่าง ช่างชอกับชอช่างมันบ่ใช่เหมือนกัน
 เพิ่นว่าหน้อยบ่ดีเป็นอาจารย์
 ของบ่กินฮู้เน่าของบ่เล่าฮู้ลิ้ม
 บ่าที่สายลือเอาหางม้าเข้าฮูด

ลางพร่องก็เปนนานเวนทานยังบ่ถูก
 ปี่พาทย์ดัดซึงเขายังฮู้นับลูก
 บ่มีลูกยังดั่งเป็นเพลง

นางพร่องก็ขาดหลักเอาตัวบ่าคุ้มกัน
ยังเคาเบ่ถูกว่าเป็นคุณเป็นเอ็น
จนง้าวอวดฉลาดก็มอกจี้หมากจากปุน

บ่รู้ว่าอันใดเป็นกันเป็นเห็น
เก็บเอามาเล็มเปียเอามาแหงน
นางพร่องก็อวดหัวสูงสมองมันหน่อมแน่น

ช.8) เขาเป็นคนที่ต้องอ่อนน้อม
วันนี้ก็พี่น้อยแถมคำ
สายทองกับน้องบัวซอน
เขาว่าเรื่องนี้มันจะมีประโยชน์
ถ้าจะเอามาขอเรื่องอบายมุข
จะขอต่อต้านเรื่องด้านสังคม
จะขออยู่เรื่องธรรมและศาสนา

เขาจะต้องซอมห้อมันเป็นแก่นสาร
พี่มาจะขอถามที่มันมีประโยชน์
เขาจะรับรองขอเรื่องธรรมทางโลก
มันช่วยสังคมบ้านเมือง
จะยะห้อมนุษย์ของเฮามันลุ่มจม
พร่องก็นิยมขอห้อมันผ่องแผ้ว
ต่อความเป็นมาในตอนหนึ่ง จ้มแลหนา

ญ.9) เปนว่าข้องใจความในตอนที่แล้ว
มีวาทะข้าก็มีโวหาร
คันจะอยู่เรื่องการบ้านการเมือง
จะขอเรื่องธรรมเรื่องทุเรื่องพระ
ถ้าตัวจะมาขอเรื่องคำหยาบคำหยาบ
มีประโยชน์ะวัฒนธรรมไทย
จิกพระโมฬีพอจะออกกลางหัว

ใครถามพ่อดอกแก้วตัวจะถามเรื่องหยัง
ก่อนที่ตัวจะถามก็ห้อมีสาระ
ข้ากลัวมันสะเทือนไปถึงสถานะ
มา ! ตัวจะเลือกชอบทใด
คนที่เพิ่นฉลาดเพิ่นว่ามันล้ำสมัย
จะเอาเรื่องใดเรื่องยาวคาเรื่องสั้น
ถ้าว่าข้าค้านตัวบ่หากินขอแถมซ้ำ จ้มแลหนา

ช.10) เขาเป็นช่างชอบไขเอาแพ้อาค้าน
พระพุทธรเจ้าท่านตรัสรู้มา
ปีใดเดือนใดวันใดคันหา
ตามความเดิมม่วนตอนที่แล้ว
เพิ่นว่าคนต่อเฮือกยังตายกลืนน้ำ
อันว่าความดีของพระพุทธรองค์
สองพันห้าร้อยสี่สิบปลาย

อันที่ข้าจะถามนั้นจะถามเรื่องศาสนา
นับเป็นเวลาปีมาแล้ว
ที่พระพุทธรได้ปัญญาผ่องแผ้ว
ประวัติพระหน่อแก้วโคดม
เขาว่าคนเก่งล้ำช่างเป็นภัยแก่ตน
ตกน้ำก็บ่จมถูกลมก็บ่เหวี่ยง
ถ้าว่าเป็นของขามันก็ทิ้งบ่เค้น จ้มแลหนา

ทำนอง : ละม้าย

ญ.11) เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกบวชแล้ว ดวงจิตผ่องแผ้วได้สมาธิปรารถนา
จะนับตั้งแต่วันออกบวชนั้นมา
ท่านบำเพ็ญทุกรกิริยา
วันที่พระองค์ตรัสรู้มาได้

ในเดือนแปดเหนือตรงกับวันเพ็ญพุธ
เพ็นฮ้องว่าวันวิสาขบูชา
ก่อนพุทธศักราชสี่สิบห้าปี

พระชนม์พรรษาได้ชาวเก้าปีมาไคว่
ปฏิบัติมาหกปีเน้อฮ้าย
ชนะความบาปไบนานา
ธรรมะพระพุทธส่งไปทั่วโลก
ปีระกาเวลาเมื่อฮั้น
พอฮ้องยังมีในสมัยนั้น จิมเลนนา

ช.12) พอฮ้องยังมีในสมัยนั้น
ที่เขาชาวพุทธนับถือกันมา
พระวิสูตรและพระวินัย
พระพุทธพระธรรมเป็นที่ประเสริฐ
เพ็นมีวันเกิดพุทธะธรรมะ
ที่เขาฮ้องกันว่าพระรัตนตรัย
อันบวชคนแรกเพ็นฮ้องว่าสาวก

พระองค์ก็ก่อตั้งพระพุทธศาสนา
พระธรรมนั้นนาเป็นที่ประเสริฐ
เป็นสิ่งที่แก้ไขมาเวียนวายตายเกิด
ข้าใครฮู้วันเกิดของพระรัตนตรัย
และพระสังฆะตลอดเกิดวันไหน
เป็นไผคนใดมาบวชเป็นพุเจ้า
เป็นไอนุลห้วงกคาวามานพเมืองพริ้ว จิมเลนนา

ญ.13) คำว่าพระองค์อันนั้นก็คือสาวก
มีพระพุทธแล้วมีพระธรรม
ท่านเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธัง
อัญญาโกณฑัญญะเป็นพระที่ฉลาด
เมื่อพระรัตนตรัยมันยังมีครบ
พระเจ้าเสด็จไปโปรดปัญจวัคคีย์
อัญญาโกณฑัญญะขออุปสมบท

ที่เขาได้เคารพว่าเป็นแก้วทั้งสาม
พระสงฆ์เป็นผู้นำเอาพระธรรมไปประกาศ
ได้เจริญรอยตามเบื้องยุคลบาท
ฮู้เถิงธรรมศาสตร์บาลี
ก็อมันขาดสาวกพระสงฆ์ยังมี
ท่ามกลางสงฆ์องค์ซี้ที่พากันมาเฝ้า
ได้เป็นพระอรียะสังฆะตนเค้า จิมเลนนา

ช.14) พระเจ้าได้แสดงธรรมะ
เพื่อจะได้เกิดพระรัตนตรัย
ธรรมเจียรธรรมถ้าวท่านเล่าท่านสอน
หากว่าบวชอนนึ่งเขาปฏิบัติ

อัญญโกณฑัญญะท่านมีความเลื่อมใส
เป็นธรรมผู้ใดที่พระเจ้าเอาเทศน์
ถามนึ่งบวชอนตัวเป็นนักรธรรมเอก
หิงจะโดนบ่าเหงกฮ้ายสายทอง

พระธรรมที่พระเจ้าเอาเทศน์
เทศน์เมืองฝรั่งว่าเทศน์เมืองไทย
บ่ใช่ว่าข้าจะเอาข้าข้างเข้าดู

ก็เป็นธรรมวิเศษท่านเทศน์วันไหน
สถานที่ใดที่ท่านเทศน์เมื่ออื่น
ข้ามันแค่หนังหนูดูมันหนังช้าง จิ้มเลนอ

ญ.15) วันอาสาฬหะนั้นเป็นวันสะอาด
พระธรรมที่พระเจ้าเอามาเทศนา
มีขนิมาปฏิบัติพา
ที่ข้าบอกไปทักใดมันบ่ถูก

พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมะ
พระธรรมจักรอันนั้นเป็นหลักที่ดี
ผลที่ได้ขบนั้นคืออานิสงส์

ซึ่งเป็นวันประกาศพุทธศาสนา
คือพระรัชมัจฉกัปปวัตตสูตร
ทางสายกลางนั้นนาพระองค์ได้สรุป
ข้าจะป็นหื้ออุบพริพริ
ที่ป่าอิสิปตะนยะใกล้เมืองพาราณสี
คนทุกขคนมีไผจะฟังก็ได้
เมื่อเขาตกตาจนยังมีคนช่วยไว้ จิ้มเลนอ

ข.16) พระรัชมัจฉกัปปวัตตสูตร
ข้าหมายใจจะไปเป็นอาจารย์
เงินเดือนก็มีสักตัว
มีงานอ้ายจะรับเงินหมื่น
ที่ท่านพระองค์ท่านได้ตรัสรู้
ด้วยวิชาและปัญญาญาณ
มันมีก็ผูกมันจะมีก็กัณฑ์

ท่านได้สรุป ว่าหื้อเดินสายกลาง
วันศีลวันธรรมอันใจได้กินห่อหนึ่ง
หนึ่งเข้าบ่มีหัวที่ไหนมันบ่ลึง
ถ้าได้ครั้งต่อครั้งจะลองคอยสักคำ
ท่านถึงได้ฮู้อนิจจังทุกขัง
ท่านพยายามค้นคว้ามาได้
แล้วข้าจะได้จำใส่กะโหล่งหัวไว้ จิ้มเลนอ

ญ.17) ท่านตรัสรู้ธรรมด้วยความลึกซึ้ง
พระไตรปิฎกจดใส่ใบลาน
บางผูกก็เป็นธรรมะนิยาย
ใกล้ถึงวันศีลพร่องพอบกินเข้า
เรื่องเจ้าหงส์หินที่มันไปชอบยักษ์
เมาไปอาบน้ำที่น้ำแม่วาริ
เมาไปเซาะหานาฏนึ่งบัก

ได้ทิ้งแปดหมื่นสี่พันพระธรรมจันท์
ธรรมะนิทานและธรรมเจียรธรรมคำว
เพิ่นเอาไว้อ่อกันแก่คนเฒ่า
ก็ดสอดเจ้ากัณหาชาติ
เรื่องเจ้าสุวัตรไปหาพ่อพระฤาณี
กรรมเวรมีปะคะพวงดอกหัน
อุคนเฒ่าเมากันจนบ่กินเข้ากินน้ำ จิ้มเลนอ

ข.18) พระธรรมคำสอนองค์เจ้ากัณคิ
ขอไปชอมาข้าก็มาสังกา

ท่านได้ตรัสรู้ไว้เป็นนิรัตถ
อันว่าศาสนามันจะมีไหนหัน

จะเป็นศาคนอนกว่าเป็นศาคนุน
บางฝืนก็ยาวบางฝืนก็สั้น
คำว่าศาสนาอ้างว่าศาสนะ
แล้วมันก็มีที่ไหน
ได้ยืนตัวว่าอายพอเขือกฮ้อนเขือกหนาว

คำว่าศาจันทรุณที่เฮาเอาปูนั่ง
ที่เฮาเอาปูนั่งกินเหล้าสบาย
มันสูงกันสพะซำก็ทิ้งบ่เข้าใจ
มันจะเป็นใบเป็นกิ่งเป็นก้าน
เมงบังขนยาวว่าจะเอาหลอกซ้าง จิมแลนา

ญ.19) ไคร่ถามสายทองลูกที่ไหนดมาเกิด
ธรรมะวงจนะขององค์พระ สัมมา
เพิ่นเป็นพ่อชายตัวก็เป่นพ่อชาย
หากินทางขอมาพอจะเผ่า
พระศาสนาก็เหมือนมหาสมบัติ
ตามได้ขึ้นข่าววิฑูและทีวี
แถมหน้อยซื้อเสืงก็จะมีหมิ่นเหมือนตด

ข้าปูนดีไคร่เหิดบ่ผู้จักศาสนา
คำว่าศาสนาก็คือคำสอนพระเจ้า
หยังมาเสียดายมากินเข้าเสียเข้า
บ่ผู้จักศาสนาบาดี
อยู่ในพุทธจักรมาได้สองพันกว่าปี
ทุเจ้าแม่ชีพร่องก็ทำบ่ถูกต้อง
ถ้าเยื่อเหมือนกันหมดกลัวบ้านเมืองเดือดร้อน
จิมแลนา

ช.20) ตัวว่าศาสนาเหมือนมหาสมบัติ
ถ้ามันดีแท้ข้าไคร่ได้สักอัน
ฮิกินหากินเท่าใดก็บ่พอ
พระศาสนาเอามาไว้ในบ้าน
กินก็ดีกินทานก็ดีทาน
ตั้งนี้ต่อไปทิ้งจะได้สบายใจ
ตัวว่าศาสนาเหมือนมหาสมบัติ

ข้าหมายจะขอควักหื้อมันถึงแก่นสาร
ฮิกินทิ้งวันพอบได้อยู่บ้าน
หากินทางซอกันก็จนพอด้าน
อายทิ้งบ่ไปฮับจ้างจะนั่งกินสบาย
เทือก็นำรำคาญบ่ฮื้อเอาเงินที่ไหนด
เอาศาสนามาไว้ในบ้าน
อายจะดูทางจัดเอาวันล้านสองล้าน จิมแลนา

ญ.21) พระศาสนาเป็นของอันทรงเกียรติ มีพุทธะระเบียบเปรียบได้สับประการ
ข้อที่หนึ่งนั้นเปรียบเหมือนหนทาง
ข้อที่สามเหมือนอาหารโภชนา
ข้อที่ห้าเหมือนยาปฏิชีวนะ
ข้อที่หกที่เพิ่นกำหนดไว้
ข้อที่เจ็ดเหมือนเครื่องประดับประดา

ข้อที่สองเหมือนยานพาหนะ
ข้อสี่นั้นคาเหมือนแสงสุริยะ
เอาไว้ฮักษาโรคและภัยยา
เปรียบเหมือนดอกไม้บานาพฤกษา
ข้อแปดนั้นนาเปรียบเหมือนฮัวบ้าน

ข้อที่เก้าเหมือนที่อยู่อาศัย

ข้อสิบทางปลายเปรียบไปเหมือนแม่น้ำ

จิมเลนอ

ข.22) ตัวว่าศาสนาเป็นของทรงเกียรติ
ข้อที่หนึ่งมาเปรียบเหมือนหนทาง
ผู้ถึงหนทางมีทั้งชื่อทั้งคด
ตัวจะไปแสนหวีตัวจะไปสี่ป้อ

ตัวว่าศาสนาเหมือนหนทางซูปเปอร์
ผู้ถึงหนทางมันต้องอาศัยแผ่นดิน
จะเอามาเปรียบศาสนาพระองค์

จะไปเอามาเปรียบเทียบได้ทั้งสิบประการ

เขาว่าสิบดาหันบ่เท่าเฮากำผ่อ

เที่ยวได้ทั้งรถเที่ยวได้ทั้งล้อ

ตัวจะไปเมืองฮ่อตัวจะไปเมืองจีน

บอจะไปโอเวอร์มันเหลือเชื่อเหลือกิน

ถมทรายถมหินเอายางลาดหน้า

มันเป็นการทับถมมันทั้งบ่ดีเหี้ยคา จิมเลนอ

ญ.23) ประการที่หนึ่งเปรียบไปเหมือนหนทาง บางเส้นก็ลาดขางบางเส้นก็ลาดปูน
บางเส้นมันก็ต่ำบางเส้นมันก็สูง
เมื่อขึ้นเมื่อวันเที่ยวกันอ้ออ้อ
ถ้าตัวกินเหล้าเที่ยวเมาอย่างหมาว้อ

ศาสนาเหมือนหนทางซูปเปอร์
ถ้าเที่ยวถูกผกไฟทั้งบ่มาชน
กินเหล้าเที่ยวทางครรถจะมาชนขา

บางเส้นก็เป็นหลุมบางเส้นก็เป็นบ่อ

ยังมีแหว่งยังมีแหว่งล้อ

ระวังรถสิบล้อจะมาชน

จะไปเลนเลื้อยเที่ยวคันคันหนน

เวลาเดินถนนจะไปแหยงแหยงเง่อเง่อ

จะได้ตายเหยียบอย่างหมาเป็นเมียบเมียบเมือเมือ

จิมเลนอ

ข.24) ประการที่สองเปรียบเหมือนยานพาหนะ ฟังบ่ใครอาละมันทั้งบ่มีเหตุผล
จะหื้อทุเจ้าไปนั่งขับรถยนต์
ฟังไปฟังไปตึงบ่าใครอาละ
ตามเฮามาฟังคำอุ้ยยานี้

จะเอาศาสนาเป็นยานพาหนะ
จะหื้อทุเจ้าขับรถเข้าในเมือง
ท่านเป็นนักบวชบ่ใช่นักกฎหมาย

จะเอาพระหน้อยขะยมเขาเป็นคันขี่

ยานพาหนะที่ตัวว่าตะกี้

มันทั้งบ่เป็นบ้านมันทั้งบ่เป็นเมือง

ท่านเป็นทุเป็นพระนุ่งเหลืองห่มเหลือง

ศรัทธาเขาหันทั้งจะเบ็งจะเง่อ

ขับรถไปชนพื้นตายฮาทั้งบ่ฮู้ไหนเนื้อ จิมเลนอ

ญ.25) พระศาสนาเหมือนกับยานพาหนะ
ก่อนที่จะขึ้นนั่งในตัวถัง

จะขึ้นท่องทะเลเปรียบเหมือนรถโดยสาร
กวดยอนน้ำมันกวดยางสี่เส้น

ต้องระวังไฟเขียวไฟแดง
 บางทีเครื่องยนต์มันเกิดเอกซิเจนต์
 พระศาสนาไปไว้ว่าเหมือนรถซึ่ง
 ยานพาหนะของพระพุทธองค์
 ทุเจ้าเป็นกษัตริย์เขาเป็นผู้โดยสาร

รถเพิ่มมาแข่งมันต้องหลบหลีกเว้น
 เขาต้องผ่อนคันเร่งเบาเบา
 ต้องนั่งนิ่งนั่งวิ่งที่หลังถนน
 จะพาเอาบุคคลไปถึงจุดหมายได้
 จะไปนรกสวรรค์จะแนมนายบอกไว้ จิมแลนา

ข.26) ตัวว่าซื้อสามเหมือนอาหารมีประโยชน์ เขาจะหวังว่าเขาจะโง่ดกขึ้นอย่างเข้า-
 อย่างแคง

ถ้าศาสนาเหมือนเหล้าขาวเหล้าแดง
 ได้ศาสนาไปไว้บ้านแล้วนา
 มอกตาวันแสงออกเหล้าแดงสองกึ่ง
 ตัวว่าศาสนาเหมือนอาหารโภชนา
 บ่คงแข็งแรงก็ทุเจ้ายาบยาบ
 หยั่งบ่อยู่วัดกินศาสนา

มอกตาวันแสงจะออกเหี้ยสองกึ่ง
 บ่ไปวัดห้อมันเจ็บกัน
 ฮ้องเพลงล่องท่งร้างสบาย
 ยามเดือคร้อนศรัทธาไปทำบุญตักบาตร
 ออกบิณฑบาตกับศรัทธาชาวบ้าน
 ยังเดือคร้อนเมียฮาไป ส่งเข้าส่งน้ำ จิมแลนา

ญ.27) ประการที่สามเหมือนอาหารมีประโยชน์ เพ็นเอาไว้บริโภคเพื่อหล่อเลี้ยงสังขาร
 อาหารจานเด็ดมีในภัตตาหาร
 ชวนไปกินตัวก็ยังบ่ไป
 กินแล้วไปฮากกองอยู่หั้น โอ๊ะ โยะ
 ถ้าตัวใครกินใครชิมลิ้มรส
 ถึงหั้นแนคำถักตวงค้อมสินเมีย
 เมมาเหล้าเข้าบ้านถามสุเียะกินหยั่ง

ด้มแซ่ดด้มย่ำตั่งมาวางบนโต๊ะ
 เมาค่าอาลัยหาห่อหนึ่งแคงโฮะ
 แม้แต่หมาขบ่ยอมเลีย
 อาหารตลาคดหื้อตัวไปชิมเหี้ย
 ไปซื้อเหล้าซื้อเบียร์ไปสู้อ้ออ้อเอี้ย
 ฮากเลือดชอผักบึงหั้นเทอะบ่าฮ้าย จิมแลนา

หน้า B :

ข.28) ของกินล้ำมันมีอยู่ที่ไหน
 ล่อไก่ป่าต้องเขาหาหมอกิน
 ตัวว่าศาสนามันเปรียบเหมือนอาหาร
 จะกินศาสนาทั้งวันบ่ขาด
 ขอบ่าคายเขาก็ยังบ่หื้อ
 ศาสนาก็เดี้ยวว่าเหมือนลาบควาย

เพ็นว่าอันจีลักบ่ถูกออกก็ถูกปิ่น
 อ้ายเปนนจี้ลัมบ่ใช่คุณสอนยาก
 ถ้าว่าเขาต้องการบ่ต้องไปจ่ายกาด
 ทุทำงานเอาเงินไปฝากกินดอกเบี๊ยะสบาย
 ถ้าว่าเขาบ่ซื้อเขาจะกินที่ไหน
 อยากกินเมื่อใดเมียก็ดามาค้อน

ท้องมันใคร่อยากปากมันใคร่กิน

เมาคำถ้อยศิลป์ทันได้กินหรือก้อง จิมเลนอ

ญ.29) มันเป้นอาหารดีมันต้องมีคุณค่า
เห็นว่าของฮ้ายว่าเป้นของดี
เห็นว่ากัจกรตัวว่าเป้นคอกบัว
เพ็งมันใหญ่ก็เพ้อมันกินเข้า

พระศาสนามันเป้นอาหารพระพุทธ
เพ็งฮ้องว่าเป้นอาหารใจ
ก็ตัวหังมักเหย้าคำขึ้นคำปลา

พริกแดงกับพริกฮ้าคุณภาพมี
เพ็งว่าเสียดัวก็ว่าพระเจ้า
ฮ้องว่าอย่างตัวก็เหมือนคอกบัวสี่เหล่า
มันเฒ่าเพื่อกิดเมืงบ่ตาย

มันมีหลายชุดฮ้ายจะกินจานไหน
พุทธะพลาณมัยอันใดก็ผ่องแผ้ว
ท้องโถ้หน้าหมามีคำจีตักแผ้ว จิมเลนอ

ช.30) ข้อนี้สงสามข้าก็ถามตะกี้
ความสำคัญของพระศาสนา
ฟ้าบ่ฮ้องฝนก็ทิ้งบ่ตก
แม้แต่ดาววันที่อยู่บนชั้นฟ้า

ศาสนาเหมือนแสงสุริยะ
ทุเจ้าเทศน์อยู่วัดเขากี้ทิ้งบ่ฟัง
เกิดเป้นมนุษย์มันทุกข์เพื่อกำกิน

มันยังแถมข้อฮ้ายก็มาสังกา
เหมือนแสงสุริยาที่อยู่บนชั้นฟ้า
มันเหมือนเรื่องตลกตัวมาบอกหื้อข้า
มันยังมีเมฆฟ้าเงาบัง
ก้อนเมฆมาปะทะผ่อหยั่งทิ้งบ่หัน
เขาว่าฟังคำธรรมกินพริกคำกับเข้า
บ่ใคร่หื้อมันถึงวันศีลข้าจี้คร้านลูกเข้า

จิมเลนอ

ญ.31) พระศาสนาขององค์พระพุทธ
ส่องไปทั่วพื้นจักรวาล
ทิ้งบ่ว่าฮ้อมห้วยเขาเขียว
แสงสุริยาท่านจะส่องหื้อทั่ว

แสงสุริยานั้นอยู่สูงเลิศล้ำ
บางครั้งก็มีก้อนเมฆดำดำ
ก็ทุเจ้ากำลังเทศน์ถึงกินเหล้าไปฮู้กวน

เหมือนแสงสุริยะส่องมาจากสวรรค์
ภาคเหนือภาคกลางภาคอีสานก็ไปทั่ว
คุณดีคุณเลวท่านจะส่องไปทั่ว
ท่านบ่มีคำว่าฮักว่าชัง
ถึงว่าโลกนี้จะกว้างอยู่ไหนก็ทิ้งหัน
มาปิดบังตะวันบ่หันเจ็ดจ้า
ถึงมันโถ้หลังหลวงใจธรรมคำช้า จิมเลนอ

ช.32) ก็ทำมาหากินฮ้ายก็ทำสพะ
ตามได้ยิ่นข่าวข้าบ่พอใคร่ดี
บวชหลบบวชลีบวชหนีกฎหมาย

จะหื้อไปบวชเป้นพระเม่ออกข้าบ่มี
บีดก็ออกทิวีบีดก็ออกวิทยุ
พร้องก็ฆ่าคนตายหนีไปบวชเป้นทุ

บวชได้สามวัสสาหวังจะได้บรรลุ

มันจะเป็นเรื่องเท็จกว่าจะเป็นเรื่องจริง
ทุเจ้าหมั่นตนเชื่อได้คนเดียว

บวชเป็นทุเจ้าสหายเหมือนจะตาย

สามครุได้สามเปลือกเดียว

ตามที่เข้าได้ยืนเป็นที่น่าหวาดเสียว

มันจะคิมันจะเลวมาเลือกเอาทะเลเจ้า

ดูทางเร้นลับลูกขวยบ่เป็นการลูกเข้า

จิมแลนา

ญ.33) แสงสุริยาส่องมาบนพิภพ

อันนี้แหละเป็นการส่งสัญญาณ

ตัวเป็นคุณทั้งมาค่าเขากิน

แถมหน้อยเขาคึงจะออกกะหงะ

จะเข้ามาทำเป็นคุณหนูหนวกตาบอด

ไก่แม่ลูกหน้อยพอย้องลูกมันกุกกุก

ไอ้ลูกพ่อก็บ่สั่งไอ้ลูกแม่บ่สอน

เสียงไก่เสียงนกมันกำลังเริ่มขัน

สัตว์เครื่องนมันยังรู้กาละ

บ่รู้จักมีศีลสติสัมปชัญญะ

เพิ่นจะพินเชือกแทงสุตัง

ดาวันพออออกนอนยังบ่ยอมลูก

คุณใดใคร่ทุกข์หื้อหลับลูกหล้าหล้า

คุ้มค่านอนแบกหมอนลูกตะวันตกังฟ้า จิมแลนา

ช.34) ต่อไปก็จะถามประการที่ห้า

บ่ใช่บ่เชื่อข้าเพื่ออ้ายก็ลืม

ประ โยชน์แท้แท้ของพระศาสนา

ก็เหมือนเฮาไปดักไซกันถี่

ตัวว่าศาสนาเหมือนยาปฏิชีวนะ

เป็นยาแก้หวัดคายเป็นยาแก้ไอ

พระศาสนาเปรียบเหมือนหยูกเหมือนยา

บ่ใช่ใครเป็นผีบ้าข้ามันนึกบ่ถึง

บีดักฟังเสียงซึ่งบีดักฟังเสียงปี่

ข้าจะขอศึกษาหื้อมันรู้ถ้วนถี่

อุ้นใจได้กินปลาจ้อยองไฟ

ขอบคุณนะจะตอบหื้ออ้ายเข้าใจ

มันกินหายกินตายหาบัวซอน้องแก้ว

แล้วเฮาปรือโงยขาว่างหื้อเป็นน้ำแล้ว จิมแลนา

ญ.35) ประการที่ห้าเหมือนยาปฏิชีวนะ

ทั้งบ่ว่าโรคพายนอกพายใน

ช่างขอจะดีก็อยู่ที่กินฟัง

ปฏิชีวนะของพระธรรมโฆษก

ถ้าว่าจะกินยามันต้องอ่านคอยชื่อ

ยาวิตามินนั้นบำรุงร่างกาย

ถ้าตัวเป็นโรคเอดส์ก็เพราะกิเลสมันหนา

ยาได้สพะกินแล้วมันทิ้งหาย

กินลงไปมันทิ้งได้ประ โยชน์

ยาดีหมอดังเพราะมันถูกกับโรค

ยาคุณทั้งโลกสบาย

ถ้าเป็นโรคชื้อบื้อกินมันทิ้งบ่หาย

บำรุงหัวใจกระเพาะลำไส้

บ่าเตี่ยวเพิ่นมีขาดอกจันทน์น่าเพิ่นใช้ จิมแลนา

ข.36) พระศาสนาเหมือนยาหลายชนิด บางอย่างก็มีพิษที่เขาคิดมาขาย
 เอาศาสนาไปทะเลได้อย่างใด จะมาจุกันตายมันบ่ดีเป็นบาป
 ยาเบื่อยาม้ายาบ้าฟูรีคอน บ่เชื่อคำบักซอนมันทิ้งบ่ได้เด็ดขาด
 เขาว่าบักซอนเป็นเมียมัจจุราช มันบ่สู้จักบาปจักบุญ
 เขาว่าขุนตาบอดผ่อะหย่งทิ้งบ่แจ้ง บ่าเหลือเข้าเป้งมันยังทักเป็นบุญ
 กินเหยือกก่อนแล้วมาผ่อนคำลุน คำขายบ่มีทุนมันทิ้งช่างเป็นหนี้
 ตัวว่าศาสนาเปรียบเหมือนหยูกเหมือนยา ถ้ายี่เจงมาทิ้งบ่เข้าใจเรื่องนี้ จ้มแลนา

ญ.37) ถ้าเฮารู้ของใช้มันทิ้งบ่ไร้ประโยชน์ มันก็แล้วแต่โรคจะเป็นอย่างไรหา
 อันยาพิษที่เพิ่นคิดขึ้นมา เอาไว้รักษาศัตรูของพืช
 อันยาของพระศาสนา เพิ่นเอาไว้รักษาคนหัวใจมืด
 กลัวศาสนาของเฮาจะบ่ยึด เพราะไอพวกหนอนบ่อนทำลาย
 ศัตรูศาสนาร้ายกว่าศัตรูพืช ไอพวกหัวใจมืดมีมารยาสาไถย
 ร้อยเหลี่ยมพันกลมเล่ห์กลอุบาย หนอนบ่อนทำลายศาสนาพระเจ้า
 เพิ่นออกข่าวโทรทัศน์ดับได้ยีนดา ทุเจ้ากับสีกาเพิ่นอู้กันข้าวข้าว จ้มแลนา

ข.38) พระศาสนาเปรียบเหมือนยาสพะ ขอกราบการวะแม่บักซอนสมองใส
 ประการที่หกขำก็ยังบ่เข้าใจ ที่ตัวบรรยายว่ามันเหมือนดอกไม้
 จะเป็นดอกพุดควาจะเป็นดอกเครือ เป็นดอกเมืองเหนือควาเป็นดอกเมืองใต้
 ไปวัดเขายังใส่ดอกไม้ เรายังบ่ใช้ศาสนาใส่เอา
 จะใจบอกมาหื้อข้าจนหมด ยุงก็ลู่ขบบ่แพ้จะตบจะเกา
 อู้เรื่องดอกไม้มันชั่งใช้ของเขา เพิ่นก็ทิ้งไว้เอาไว้ตาไว้ไหว
 นับเป็นดอกไม้มันต้องมีเกสร ถ้ากลืนมันบ่หอมภมรก็บ่ไซ้ จ้มแลนา

ญ.39) ประการที่หกที่เพิ่นกำหนดไว้ เปรียบเหมือนดอกไม้ให้นานาพฤกษา
 เมื่อลมมาพัดกลืนมันก็ไซ้มา บ่ว่าดอกสะบันงาหรือว่าดอกกุหลาบ
 ขึ้นชื่อดอกไม้มันต้องมีเกสร ภู่เผ้งก็มาดอมบินอยู่ยาบยาบ
 เพราะว่ากลิ่นหอมมีพละนาภาพ สามารถดึงดูดแมลง
 น้ำหวานเกสรมันกลิ่นหอมน่าลิ้ม ทิ้งภู่ทิ้งมันทิ้งเผ้งทิ้งแตน
 ดอกไม้หอมย้อมเป็นเหยื่อแมลง เถิงเฮาจะหวงเหินก็ห้ามมันบ่ได้

แม้แต่จีเผ่งเพิ่นยังเอามาบูชา

ที่เผ่งจื้อออกมาก็เป็นเกสรดอกไม้ จ้มแลนา

ช.40) ต้นไม้จะงามมันต้องเอาใจใส่
เป็นเวทิมันต้องดีลูกกูย
หมาจี้เห่าเข่าว่ามันทิ้งบ่เห่า
อันว่าความดีของพระพุทธเจ้า
ดอกไม้มันหอมเผ่งตอมกึ่งหลุบ
เพราะว่าเรื่องนี้ย้ายทิ้งบ่ทันได้เขียน
อ่านหนังสือธรรมะดาข้ามันบ่เวีย

อยู่ถึงดอกไม้มันต้องอาศัยปุ๋ย
ตีมิดตีมุขมันต้องอาศัยเต่า
หมาจี้ขบเข่าว่ามันทิ้งบ่เห่า
ทิ้งบ่มีหยังเท่าบ่มีหยังเพียง
ถ้าว่าตัวตอบถูกสายทองทิ้งบ่เถียง
อยู่เรื่องบนเตียงไฟบ่ทันตัวข้า
เรื่องแทงหูแทงหวยเวียเหมือนนกจอกฟ้า
จ้มแลนา

ญ.41) ดอกไม้หอมเผ่งตอมกึ่งพอหลุบ
ตัวหังทำตัวอย่างกับแมลงวัน
เพราะมันบ่รู้ค่าของเกสร
ความเลวร้ายสายทองหาที่เปรียบทิ้งบ่ได้
พระศาสนานี้เปรียบเหมือนดอกไม้
นึ่งได้ความหอมสองได้ความงาม
ตัวก็เป็นคนใหญ่หื้อจำใส่ผญา

ต่างตัวก็มาสูดดูดเอาน้ำหวาน
มันชอบมาไข่ข้างใส่เกสรดอกไม้
ทิ้งงามทิ้งหอมมาไข่ข้างเข้าใส่
เพราะมันโง่พวกววยร้ายใจมาร
มาช่วยกันปลูกไว้มันทิ้งดีเหมือนกัน
ประการที่สามเอาไว้สาเอาไว้ไหว้
อันนี้แหละศาสนาที่เปรียบเหมือนดอกไม้
จ้มแลนา

ช.42) ประการที่เจ็ดเปรียบเหมือนเครื่องประดับ ข้ามานั่งฟังเหมือนเพิ่นหลับฝัน
มันจะเป็นสร้อยเงินค่าเป็นสร้อยคำ
จะเป็นสร้อยขลุ่ยค่าเป็นสร้อยแขน
ถ้าศาสนาเหมือนทองวิทยาศาสตร์
ศาสนาเปรียบเหมือนเครื่องประดับ
ตัวไปไหนผ้อย่างกับตุ้ทอง
ไป ว่าหื้อเพิ่นก๊ပ်ขวามง่อนตัว

ค่าว่ามันจะเป็นทองวิทยาศาสตร์
เป็นทับทิมแดงมันค่าแพงขนาด
มันเรื่องไหว้เรื่องกราบก็บ่ต้องหื้อฮา
เพราะนายมันใส่ของปลอม
ลักแทบ้านของหลังเท่าที่จี
ข้ามันดีใครหัวกับเรื่องแต่งตัวยานี้ จ้มแลนา

ญ.43) ขอนึ่งข้อสองข้อสามสี่ห้าหก
ข้อที่เจ็ดเหมือนเครื่องประดับประดา

บอกไปแล้วหมดหื้อจำใส่ผญา
ของมีราคาประมาณค่าทิ้งบ่ได้

บ่ใช้เหมือนสร้อยขอส้อยแขน

สร้อยขอส้อยถ้าใส่เดินใหญ่ใหญ่

ถ้าเอาศาสนามันมาเป็นเครื่องประดับ

ไฟไฟก็อวดอ้างว่าเขามีศีลธรรม

อย่างแม่โง่สายทองใส่สืบบาทยังบ่พอ

สร้อยทับทิมแดงที่เขาซื้อมาใส่

จะตกเป็นเป้าผู้ร้ายสักวัน

จะกลับตาลปัตรพลิกหน้าเป็นหลัง

เพิ่นทิ้งเล่ากันไปทั่วของทั่วบ้าน

เสียเพิ่นเด็กปาดคอตายนอนอแอ่นน้ำ จมเลนนา

ช.44) จะไป คำพ่อล้อแม่

เขาว่าหัวบ่นับยาเมีย

เพิ่นว่าเมียที่บ่นับยาหัว

เรื่องการพนันสายทองบ่เอาสักอย่าง

ศาสนาเป็นของอันทรงเกียรติ

ขอบวชอนจะไปสู่เอาเผากิน

ถ้าตัวช่วยตอบศาสนาข้อแปด

อย่างอื่นมันจะแย่งว่าบวชอนปากเสีย

เข้าเตมหลองเตมเขี่ยมันจะเลี้ยงจะฆ่า

เงินกองเท่าตัวมันก็ทิ้งบ่ค้าง

อ้ายชอบค่าแทงหว่างสองอิม

จะไปหื้อมีเสนียดจะไปหื้อมีสนิม

บ่สู้จักรกรรมจักศีลจักแก้จักเผา

จะอุ้มบวชอนตากแดดยามหนาวคู่เข้า จมเลนนา

ญ.45) จับใส่บางขุนหน้าพ้อแห้งแก้มพ้อเหี่ยว แต่งมานุ่งเดียวเขียนลิ้วเขียนตา

มันแต่งมาอย่างใส่เพชรนิลจินดา

มานุ่งสเกิร์ตก็สั้นเพียงกลางขา

บ่าที่หัวใจมันยังมีอะหยังห้อย

ประดับทางนอกมันเป็นอันตรา

ไปไหนก็มีขุนนับหน้าถือตา

คนบ่สู้คุณค่าของพระศาสนา

ใส่แว่นตาอย่างกับแม่ขม้อย

ใส่นาฬิกาสายสร้อย

เพิ่นมันตายกับสร้อยมารยา

ถ้าประดับทางในมันทิ้งบ่มีปัญหา

เพราะสร้อยศาสนาทำหื้อดาแจ่มแจ้ง

ก็มอกกะโหล่งหัวหมาที่มันเป็นเหยื่อแอ้ง

จิมเลนนา

ช.46) จะเอาศาสนาเป็นรั้วรอบขอบชิด หมูศัตรูอมิตรทิ้งบ่คิดรบกวน

ประเทศไทยเขาบ่ใช้เหมือนลาวเหมือนญวน

ยะอะหยังขอหื้อมันสำเร็จ

ประเทศเมืองใดที่วุ่นวายเดือดร้อน

เพราะหัวใจของขุนมันคั่นรสนสพะ

บีดก็ปะของหอมบีดก็ปะของงาม

เมื่อยแม่อิงสายทองบ่ถามหา

จะเยี่ยะไฮ้ใส่สวนเอาศาสนามาล้อม

บ่ต้องขาดบ่ต้องเก็บเพราะมีความถูกต้อง

ย่อนเขาบ่มีศีลธรรม

เขาจะเลิกลดละต่ายผ่อหัน

แต่จะพยายามมาเลิกหื้อมันได้

จะเอาศาสนามาล้อมฮั่วแวดไว้ จมเลนนา

ญ.47) พระศาสนาเหมือนฮั้วรอบขอบเขต ทุกวัยทุกเพศในประเทศสยาม
 ประเทศไทยเขายังมีตะหาร . เพิ่นเอาไว้ป้องกันศัตรูคอมมิวนิสต์
 แต่ว่ากิเลสนั้นก็เกิดจากตัณหา อันนี้แหละหนา คือศัตรูชีวิต
 ถ้าเอาศาสนาเป็นฮั้วรอบขอบชิด ชีวิตมีแต่ความสมบูรณ์
 เพราะว่าตัณหาเกิดมาจากกิเลส ศัตรูตัวเอกมันทั้งสนับสนุน
 เพราะว่าดวงจิตอันนี้เป็นตัวควบคุม บาปบาปบุญบุญมันเลยสูงเลยต่ำ
 ป้องกันข้าศึกเป็นปึกแผ่นแน่นหนา หื้อเอาศาสนาเป็นล่อมาล้อมฮั้ว จ้มแลนา

ช.48) ตัวว่าศาสนามันเปรียบเหมือนที่อยู่ จะขอถามคุณทั้งหมูนี่จะลูกก่อหา
 จะเอาพระพุทธรูปนั้นมาวางหลังคา จะเอาศาสนาเป็นฝาหลังห้อง
 เพราะศาสนาเป็นน้ำธรรมคำสอน เขาจะอยู่เขาจะนอนทั้งบ่ได้เดือดร้อน
 แต่มาถ้าปากเมื่อจะเปล่งละอ่อน จะได้เปลี่ยนฝาห้องเหี้ยคา
 พระศาสนาอันนี้เป็นของวิเศษ เพราะว่าเขายังมีกิเลสตัณหา
 จะเอาศีลธรรมมาแปลงฟากแปลงฝา มันคับใจนักหนาทั้งบ่ข้างจะฮู้
 เวลาว่าข้าจะไปนอนทวยศั้ว ข้าอะหยั่งมากแล้วศาสนาเพิ่นฮู้ จ้มแลนา

ญ.49) เมื่อเขามีฮั้วแล้วจะต้องมีบ้าน เขาต้องคิดต้องสร้างเป็นปึกแผ่นแน่นหนา
 ต้องเอาพระพุทธรูปนั้นมาวางหลังคา พระศาสนาเป็นฝาหลังห้อง
 เอาพระธรรมมาแปลงเป็นปู เขาพระสงฆ์เป็นผู้เลดูสอดส่อง
 บ่หื้อหัวใจมันออกไปตั้งต้อง เขาเป็นที่พักผ่อนกาย
 พระศาสนานั้นเป็นสถานทิพย์ จะทำหื้อหลับสนิทได้สุขสันต์ธรรมดา
 เมตตากุณามูทิตาอุเบกขา พรหมวิหารนั้นนามาเป็นเสาสี่ต้น
 เอามรรคมาเป็นตงเอาผลมาเป็นแวง ลมมาตีแสงแสงมันทั้งบ่โค่นบ่ล้ม จ้มแลนา

ช.50) ศาสนาตัวว่าเปรียบไปเหมือนแม่น้ำ ถ้าฝนตกน้ำก็ล้นก็เต็มเหมือนกัน
 ตัวว่าน้ำเป็นปัจจัยสำคัญ ถ้าบ่มีน้ำมันบ้านเมืองก็เดือดร้อน
 น้ำมีประโยชน์ทั้งกินทั้งนอน น้ำนมบัวซอนยังเอาไว้เลี้ยงละอ่อน
 จะเป็นน้ำเย็นคาวจะเป็นน้ำร้อน คาเป็นน้ำในช่องท้องออกทะเล
 บัวซอนว่าน้ำเป็นของมีประโยชน์ ข้าไปหันทะเลโหดพอกันขั้วญะเว
 คิดฮอดภาคได้ไปเจอพายุเกย์ ผ่อนน้ำทะเลท่วมตายทั้งบ้าน

ถ้าศาสนาเหมือนน้ำใหญ่ไถ่ล้าง

ต่อไปอ้ายสายทองมันทิ้งบ่ไหว้แถมซ้ำ จ้มแลนา

ญ.51) ประการที่สิบเปรียบไปเหมือนแม่น้ำ จะสร้างความชุ่มฉ่ำหือทั้งคนทั้งปลา
 ขึ้นชื่อว่าน้ำนั่นคือสายธารา หม่อมวลมัจฉามันพากันแหวกว่าย
 ในน้ำมีปลาในนายังมีปู น้ำยังอุ้มชูเผงคันหมากรากไม้
 คนเขาคนน้ำมันทิ้งอยู่บ่ได้ เพราะน้ำเป็นปัจจัยสำคัญ

พระศาสนาเปรียบเหมือนน้ำที่สะอาด ที่มันไหลหลาทุกถิ่นทุกฐาน
 เพราะแม่น้ำเป็นปัจจัยสำคัญ องค์พระภูบาลเพิ่นกลั่นกรองไว้หือ
 เชิญกินได้ทุกเมื่อกินเมื่อใดก็เชิญ บ่ต้องได้จกเงินเอาไปแลกไปซื้อ จ้มแลนา

ช.52) ตัวว่าศาสนาเหมือนน้ำบริสุทธิ์ น้ำบ่อเขาบ่ขุดทิ้งบ่ได้กิน
 คนใดที่บ่รู้จักธรรมจักศีล เขาว่าฮักก็บ่มาเขาว่าหากก็บ่เท่า
 จะขอขอบคุณอี่แม่บ๊วซอน มาบอกหือสายทองเลิกคั้นน้ำเหล้า
 จะแนมบ๊วซอนตัวเป็นคนส่งเข้า ทองไ้อ้เผ่าจะเป็นทู่เจ้าครุบา
 ศาสนาของพระพุทธองค์ ขอหือย่นยงห้าพันพระวัสสา
 เถิงเฮาจะบ่ได้ไปวัดไปวา นับถือศาสนามันยังพอช่วยได้
 เขาเป็นออกซิเจนช่วยเป็นลมหายใจ เมื่อเขาเจ็บเฮาตายก็ยังมีบุญช่วยไว้ จ้มแลนา

ญ.53) พระศาสนาเปรียบไปเหมือนน้ำฟ้า ดันเข้าดันกล้ายังคอยทำน้ำฝน
 ธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ เหมือนน้ำใสไหลลงมาจากน้ำตกผาลาด
 เพราะมันเป็นน้ำธรรมคำศีล ถ้าคนใดได้กินใจมันทิ้งสะอาด
 ถ้าใจไ้อ้สายทองเป็นจี่ทูตชี้จาก หือหมั่นดักไปอาบทั้งวัน
 พระศาสนาเหมือนกับน้ำบ่อทิพย์ หล่อเลี้ยงชีวิตมนุษย์โลกสงสาร
 รัฐบาลยังมีอ่างชลประทาน ดันน้ำลำธารยังมีแอ่งเก็บกั้น
 บ้านเมืองแห่งแล้งเข้าขาดน้ำขาดฝน ทิ้งสัตว์ทั้งคนจะตายเพื่อขาดน้ำ จ้มแลนา

ช.54) อันบ้านสายทองก็ซ้าอยู่บ้านสะเมิง เป็นวัดเก่าวัดเดิมชะโยมซ้าบ่มี
 บ่ปกครองเลกวัดศรัทธาก็ลูกหนี มันก็มีค่าคุณเผ่าหัวหงอก
 อันหมู่หนุ่มหมู่สาวพลิกไปเยี่ยะการ เหลือค่าคุณเผ่ามานั่งเฝ้าขันดอก
 อี่แม่สายทองเพิ่นไ้ซ้ดอก เพิ่นเอาเทียนออกหือท่านเจ้าครุบา

เพราะวัดสายทองนี้เป็นวัดสะอาด
อันนี้ขอฝากกับพ่อออกศรัทธา
หาว่าทูเจ้าอันนี้ยังมากินเปลือง

แม่ข้าปิดกวาดห้องงามหุงมดา
ช่างลักเอาแมวเอาหมาไปปล่อยหื้อทูเจ้า
กลัวได้ไหว้วาเหลื่องปกตอบ่าพริ้ว จ้มแลนา

ญ.55) มันเป็นความจริงนี้มันบ่ใช่ความเท็จ พร่องเอาหมูห้ำเล็บพร่องเอาหมาบมีหาง
เอาไปฝากไว้กับท่านสมภาร ท่านก็รำคาญแต่ว่าท่านบ่ช่างปาก
เวลาเมื่อเขาจะไปกินไปทาน หน้าศาลาวิหารพอบมีไฟกวาด
ครูบาก็เฝ้าคุ้มค่านั่งเคี้ยวหมาก จะไปกวาดเข้าบ่มีแสง
จะขอฝากไว้กับพี่อาจารย์แก้ววัด เพ็นหึงมอบหึงฮับหื้อเพ็นผู้นำลำแกน
ทูเจ้าก็เฝ้าไปกวาดบ่มีแสง มอกตาวันแสงคุ้มค่านั่งไหว้พระเจ้า
กำลังจะเข้าวิปัสสนา เสี่ยงแมวเสี่ยงหมาหอนตายข้าวข้าว จ้มแลนา

ข.56) เสี่ยงแมวเสี่ยงหมามันเห่าหอนข้าวข้าว บ้านบัวซอนเมืองพริ้วบ่ใช่ว่าข้าเล่าขวัญ
แต่ขอยกวันเหี้ยค่าคอยแม่ปิ้ง วัดนั้นเป็นวัดสำคัญเพราะเพ็นเพ็นวัดใหญ่
มีมคทายกมีมคทายิก รถเก๋งรถจี๊ปเพ็นไปเอาใจใส่
แต่ว่าวัดบัวซอนอันนั้นใช้ก็บ่ได้ ทูเจ้าเสี่ยงแพวไก่อชีพี
ถ้าบ่มีไฟก็หึงบ่เล่า คำบ่เล่าก็เพราะว่ามันบ่มี
ข้าได้ยินข่าวทูเจ้าเสี่ยงไก่อชีพี วันนั้นผัดกับแม่ชีหาว่าเอาไก่อไปต้ม
ก็เลยเดือดร้อนไปถึงกรมศาสนา เลยนั่งแจ้งศาลาอาขหื้อศรัทธาหัวง้ม จ้มแลนา

ญ.57) ว่ายังถึงว่าล้ำไปลู่
วัดเพ็นกำลังสร้างโสงเขียนปริยัติธรรม
วัดบ้านข้าก็มีเจ้าอธิการ
พอพอไปสายทองจะไปมากล่าวฮ้าย
ขอจะไปดูถูกขอจะไปดูหมิ่น
เพ็นเพ็นทูเจ้าถึงเอามาเล่าขวัญ
จะตกหม้อนาฮกสายทองช่างบ่กลัว

เอาคำอุ้งจะเป็นบาปเป็นกรรม
ถึงบ่ฮู้ยังหาว่าแปลงโสงไก่อ
พระครูดวงจันทร์ท่านเป็นคนใจใต้
หาลายจะได้ฮ้ายตัวเก่า
คุณโง่เกมหยิ่งมันบ่ฮู้ซี้หยัง
ระวังเน้อบาปกรรมมันหึงบ่เข้าข้าง
ผมบ่หล่นเสี่ยงหึงหัวจะไป ว่าแถมข้า จ้มแลนา

ข.58) ขอจะไปแข่งหื้อข้าเป็นขุนหัวล้าน พอพอยังยังจะไป ว่ากันหลาย
ตะกี้สายทองฮ้ายว่าเล่นก็บ่ตาย ฮ้ายก็ลองหาใจบัวซอนเขาพ่อ

เขาว่าบัวซอนเป็นคุณธรรมะรั้มโม
มาช่วยกันเดิมมาช่วยกันต่อ
บ้านเมืองสมัยขึ้นมาอยู่ติดติด
ขอหื้อหมู่เฮามาช่วยกันสืบสาน
ขอหื้อเฮาสรร้างคุณงามความดี

ลักแท้จี้โมโหเป็นอนจี้โกรธม่อ
หื้อมันได้แตกหน่อแตกใบ
กลัวความวิปริตมันมาตะจิตตะขวาง
ศาสนาธรรมเอาหื้อมันกว้าง
มันทิ้งจะมีใจเย็นเหมือนแม่น้ำ จมึนแลนา

ญ.59) สายทองว่าเล่นบัวซอนก็ว่าเล่น
ว่าไปแล้วจะขอสุมมา
ที่ท่านได้สนับสนุน
วันหน้ามีงานบ่ต้องไป ว่าจ้าง
ขอเรื่องคดีเหมือนมีของประดับ
มีงานทำบุญหรืองานศพเพิ่นตาย
ท่านที่เป็นกำลังใจหื้อสายทองบัวซอน
พากันมาขอเรื่องพระศาสนา

เหมือนเฮาคัดต้องเดินอุ่นใจได้กินปลา
ทุเจ้าครูบาและศรัทธาทุกท่าน
จะขอขอบคุณเชื้อเทพไปพึ่งบ้าน
จะมาช่วยซอฮอมบ่คาย
เข้าบรยากาศกับท่านพระสงฆ์ทั้งหลาย
เฮาต้องอาศัยพระสงฆ์และชาวบ้าน
หื้อร่ำรวยเงินทองคุณละสองร้อยล้าน จมึนแลนา
เปรียบไปเหมือนมหาสมบัติร้อยล้าน จมึนแลวาง

* หงส์หิน *

(เปิด) ญ.) สรวมศรีองค์พระเทพท้าว
ท่านได้เอื้อเพื่อแผ้วแผ่เกล้าสถิตป็น
ขอท้าวทั้งสี่ทั้งดกออกเหนือได้

ข.1) ค่อยฟังยังก่อนท่อนาย
ฟังเนอขุนแก่นเค่นเค่า
ก่อนที่ผู้ข้าจักเล่า
เป็นลูกพระเจ้าแผ่นดิน

ญ.2) ปกครองบุรีรัฐา
ข้าว่ามียศมีศรีเปรีต
เลยเกณฑ์เสนาอามาตย์
ส่วนพระภูวไนยา

ข.3) ว่ายักษ์ผีดิบตนไหน
มาลักแก้วมณีโชติ
ส่วนว่าทวิทั้งเจ็ด
บ่ว่าเมียเค้าเมียปลาย

ญ.4) แลเมบ่าเมินจะถึงกำหนด
พระญาเป็นสู่เป็นชอบ
หื้อหมอดำแม่ช่าง
ล่นไปดั้นน้ำค้างไฟ

ทำนอง : จ้อยเชียงแสน
องค์พระพิษณุเทพเจ้าแห่งกรมศิลป์
ข้าน้อยทั้งชายและหญิงจะขอยกมือไหว้
ขอภิวาทไหว้ท่านจูงได้มาปกป้อง

ทำนอง : อื้อ
ม่อนจักธิบายไขกล่าว
บ่ว่าพ่อชายแม่ยิง
นี้เป็นเรื่องเจ้าหงส์หิน
พาราณสีอ้างเอก

ไปคู่ทศอาณาเขต
มาลักแม่เจ้ามารดา
หื้อเขาไปทวยเซาะหา
มีแต่โศกาเศร้าโศก

ที่มันมีใจเหี้ยมโหด
คือพระแม่เจ้าเฮาไป
เสด็จเข้ามาปลอบใจ
พากันมาอ่อนมาอด

เทวีทั้งหกจะได้คลอด
ว่ามันจะเป็นซาใด
เขาฟังท้าวลุ่มลุ่มหงาย
ยุบอะหยังพอบ่ถูก

ช.5) พร่องเป็นกุจอกุลี
เทวีทั้งหกเกิดลูก
ส่วนวิมาลาเมียเค้า
ว่าเฮนนี้ก็สมควร

ญ.6) คำนั่นเจ้าพ่อพระญา
แล้วเอาปีวันเดือนเกิด
หมอโหรคำนวณทายทัก
ว่าพระโอรสในท้องวิมาลา

ช.7) สั่งหื้อนางวิมาลา
แล้วนางก็ยกมือไหว้
แล้วสั่งหื้อหมอโหรเฒ่า
แล้วลากหีบเงินออกมา

ญ.8) พระญาพาราณสี
สั่งหื้อฮ้างสาวขาวแม่
บ่หื้อกินเผ็ดแซบฮ้อน
หื้อเจ้ารักษาทางใน

ช.9) ว่าลูกนางวิมาลา
เขารวมหัวกันคิดผ่อ
ถ้าลูกมันเกิดมาแล้ว
เขาพากันวางอุบาย

ญ.10) พวกนางใจบาปหกขุน
ไปเอาลูกหามาเปลี่ยน
ว่าวิมาลาหน่อหน้า
คำนั่นพ่อเจ้าพระญา

ช.11) บ่ทันได้นึกจงน
เขามาใส่ร้ายป้ายโทษ

ว่าพระเทวีจะประสูติ
ข้าว่าเป็นพ่อชายทิ้งมวล
มานั่งโศกเศร้ากำสรวล
มันเป็นชาโคบเกิด

หื้อหมอโหรเอาตำราเปิด
ลงในหนังสือตำรา
แล้วยกมือรับไหว้สา
เกิดมาจะได้เป็นใหญ่

หื้อนางหมั้นเอาใจใส่
ฮับคำท่านเจ้าพระญา
พระญาหื้อเข้าไปหา
ก็เป็นรางวัลบำโหรแก่

ท่านมีไม้ถึกกล้าแก่
ได้รับขวัญเจ้าตัวนาย
กลัวมันไปต้องสายใจ
บ่หื้อมันถูกลูกเฮย

เกิดมาจะได้เป็นหน่อ
ว่าเฮาจะเยี่ยะชาโค
ลูกเฮาบ่มีความหมาย
จะเอาลูกหามาเปลี่ยน

จิตใจมีดมนเล่ห์เหลี่ยม
แล้วไปฟ้องเจ้าพระญา
เจ้าได้เกิดลูกเป็นหมา
มีแต่โกรธกริ้วโกรธ

นางหกขุนเหี้ยมโหด
ได้หน่อออกราชวัง

สังเขตนางวิมาลา
อุ้มเอาลูกน้อยหมาคำ

ที่เจ้าเกิดมามีกรรม
หนีเข้าในดงในป่า

ทำนอง : จ้อยวิงวอน(สังเขต)

ญ.12) นางขกมือสา
นางให้รำร้อง

ลวดลาพราภัย
ว่ากรรมเหี้ยกรรม

อุ้มเอาลูกน้อยหมาคำ
สั่งมาแก่งทำเยยะกรรมหื้อข้า

ช.13) อยู่มาทั้งวัน
ว่าลูกในครรภ์
อาหารแสบริ้อน

แม่กองหันหน้า
บุตรดาแม่นี้
แม่บ่ถามหา

ตามพฤษา กล่าวชี้
เป็นหน่อเจ้า โพรธา
บ่เหนมบุญชา กลัวเจ้าลูกน้อย

ญ.14) เข้าลำบากกาย
วิบากสังชา
หมายมาโศคคำ

ภายในหม่นห้อย
มาทันถ้ำลั่น
บำรุงตัวตน

หวังเพิงบุญพลอย เมื่อพัน
เป็นสัตว์สิ่งหื้อ อายคน
เป็นกรรมมาดล ปูนตัวข้าเจ้า

ญ.15) ตามหมอโหรทวย
แม่ก็อุ้มใจ
ข้าเป็นเหตุร้าย

ทูลถวายเชียงเหง้า
ได้เพ่งได้ไซ้
โยกย้ายเหลือหลาย

หื้อบิดรงค์ พ่อไร่
กินเฮงลูกหล้า ต่อไป
เป็นเหตุเป็นภัย มาทันต่อเท่า

ช.16) แม่จักเพ่งไผ
เหมือนตกหาดเหว
อุ้มสุนัขน้อย

บ่มีลูกเจ้า
ภูคอยหลังซึ้ง
ร้องไห้โศก

พระบิดรงค์ ทอดทิ้ง
เหมือนจักขาดคว่ำ อินทรีย์
เข้าสู่ศิริกันเดียว ไต่เต้า

ญ.17) ไปรอดถึงสวน
นางไขอาการ
ขอเป็นบุตรเลี้ยง
ขอเป็นบุตรเลี้ยง

อุทยานสองเฒ่า
หื้อแจ้งถึซัด
เมื่อต้องทุกขัง
เมื่อต้องทุกขัง

ขอจอนอนเฒ่า ยังพัก
หื้อปู่เฒ่า สอนฟัง
จักอยู่ระวัง ใช้สอยไผ่เฝ้า
ขออยู่ระวัง ใช้สอยไผ่เฝ้า

ทำนอง : พม่า

ช.18) พอขอฝากกาย
ขอเป็นลูกเต้า
พ่อเหี้ยแม่เหี้ย
น้ำตาอาบหน้า

กับตายายสองเฒ่า
หวังจักได้ส่วย
พออินคุดข้า
อุ้มเอาลูกน้อยหมาคำ

ญ.19) นางมอมอบมอปลานคลาน
ว่าตัวข้านี้เล่า
ได้นี้ออกเมืองมา
เพราะได้ถูกเนรเทศ

ช.20) สองเฒ่าใจดี
ยินดีฮับต้อนรับ
ถึงบ่ร่ำปรวย
จะแนมหมั้นคิดสร้าง

ญ.21) นางกี้ยกมือสา
ทิ้งบ่มีหว่างแห้ง
ว่าขอฮับใช้ทำงาน
แลตักน้ำดำเข้า

ช.22) ขอย้อนถึงความหลัง
อินทาท่อเจ้า
ดุสิตาสนธิ์
เจ้าก็มาร่ำร้อง

ญ.23) จึ่งถามปีตา
ว่าพระแม่ปิ่นเกล้า
ลูกยังมาสงสัย
พญาอินทรีก็ชี้

ช.24) ลูกก็เข้าไปหา
หยดเดียนั้นเล่า
ทุกค่ำเช้าวันคืน
อยากเห็นหน้าแม่ไว้

ญ.25) พญาอินทรีทุกข์ใจ
ไปบอกยอศรร้อย

ก็เข้าไปหาสองเฒ่า
ชื่อวิมาลา
จากพาลาเมืองเขต
ว่าเป็นกาลกิณี

ปราณีโอบอ้อม
เข้ามาอยู่ทวย
แต่บ่ฮับกลับ
ทำสวนทำนา

น้ำตาอาบแก้ม
กับลูกน้อยหมาดำ
ปลุกป่าแดงบ่าเต้า
หื้อสองเฒ่าทั้งวัน

พระกุมมารหน่อหน้า
ฮับไปอยู่เมืองบน
เมืองบนเขตห้อง
หาพระแม่มารดา

พระอินทาท่อเจ้า
ลูกเป็นคนใด
ลับสนปนปี
ว่าแม่นางสุชาดา

ขอคุณนมสองเต้า
ก็บ่มีไหลหื้อสิ้น
พระกุมารรำไห้
ว่าจักเป็นคนใด

ก็เพราะอินทูลูกน้อย
เรื่องพระมารดา

ว่าชื่อนางวิมาลา
ถูกहनางใจบ้า

ช.26) ไปเอาลูกหมาคำ
พ้ออินทານี้เล่า
บิดากังวล
บังคับแม่ไร่

ญ.27) เลขได้ไปอาศัย
ส่วนกุมารหน่อหน้า
ขอลาพ่อพระอินทร์
เพื่อจะมาชดใช้

ช.28) พ่อพระอินทา
กุมารเจ้า
แล้วก็เสกอาคม
หื้อกุมารหน่อหน้า

ญ.29) มอบสรีร์กัญชัช
หื้อกุมารลูกกล้า
เอาติดกันขโมย
สัตว์สิ่งเสื่อฮ้าย

ช.30) พอไปถึงเมืองขุน
บอกหงส์หินเจ้า
แล้วก็ชวนหงส์หิน
แล้วกุมารหน่อหน้า

ญ.31) หันกระพ้อมตายาย
กับทั้งแม่ฟ้า
หัวอกองค์ชาย
น้ำดาลันเข้า

เทวีหน่อหน้า
เขาใส่ฮ้ายปายความ

มาเปลี่ยนตัวเจ้า
ฮับมาอยู่เมืองบน
โกรธาเคียดไหม้
หื้อเข้าสู่คงไพร

อยู่กับตายายสองเล่า
ฮู้เหตุความจริง
มาเมืองมนุษย์ลุ่มได้
คุณแม่มารดา

ก็อาณุญาติเล่า
ลงจากเมืองบน
หื้อหินเป็นหงส์ตัวกล้า
นั่งหงส์หินบินไป

คาบพิภย์เถียนกล้า
ไว้ป้องกันตัวทวย
ไปป้องกันตัวได้
บ่ว่ายักษ์เจ็ญเขนยนคร

อุทยานสองเล่า
หื้อร่อนลงดิน
ไว้ที่ในพงหญ้า
ค่อยเที่ยวดินเข้าไป

ตั้งอยู่ทางหน้า
นั่งอยู่ทวยตายาย
อย่างกับเพ็นดำเข้า
เมื่อหันแม่เจ้ามารดา

ช.32) กุมารก็ผวา
แล้วยกมือไหว้
ขอพ้ออุทธรณ์
แล้วก็เล่าเค้า

ญ.33) นางได้ฟังอันที่เหตุการณ์
ว่าอย่ามาเข้าชี้
กลัวแต่องค์อินทร์
หือหัวใจเข้าเดิน

ช.34) เมื่อนั้นกุมาร
ขององค์เทพไธ
ขอหื่อน้ำนม
แล้วก็พุ่งเข้า

ญ.35) เมื่อจอมนางคราญ
สติบั้ง
ตามหโมโหรทวาย
นึกว่าชาตินี้

ช.36) หน่อเจ้าพระคุณ
ถูกไปอยู่เมืองฟ้า
ปล่อยหือมารคา
ตั้งแปนทุกข์จะค่อย

ญ.37) เปนเวรเปนกรรม
เหมือนเฮาคายจีเมียง
ตั้งแต่นั้นไป
เลี้ยงพระแม่เปนเจ้า

ช.38) เรื่องราวต่อไป
เรื่องหกเจ้าฟ้า

หล่อเข้าไปใกล้
องค์พระมารดร
โทษาข้าเจ้า
หือแม่นางฟิง

เล่ามาดังอี่
มันบ่เปนความจริง
จะมาจุหลอกเล่น
เหมือนเฟิ่นตีกลองรุงรัง

ก็ยกมือขึ้นไหว้
สวรงค์บันดล
แม่ไหลออกจากเต้า
ใส่ปากเจ้ากุมาร

ผู้จริงดังอัน
ลวดเปนลมไป
ว่าไว้ดังอี่
แม่ทิ้งบ่มีบุญ

กอดเอาลูกหล้า
กับพ้ออินทา
อยู่กับลูกหมาหน้อย
นึกว่าลูกในครรภ์

ก็ขอหือมันหมดเลี้ยง
ขว้างลงกลางเตาไฟ
ลูกจะขอน้อมเกล้า
กับสองเต้าตายาย

ค่อยเปิดฟิงแถมหน้า
เทียวแอ้วทำพนัน

บ่าบ้านิมคำ
เรื่องเจ้ากุมารน้อย

ญ.39) แลมตอนต่อไป
หื้อบรลลวงพัน
อันเรื่องเจ้าหงส์หิน
ขอเชิญท่านที่อยากฮู้

ข.40) ส่วนองค์หน่อหน้าท่องเท่าเดินทาง
เขากำลึงแวดล้อมอ้อมหน้า
กับหมู่ชาวบ้านชาวเมือง
นายพินาย
เจ้าเข้ามาหันใส่บ่าบ้านิมคำ
ก็มาอ้อนวอนแม่เจ้าหลายครั้ง
ลูกจะเอาไปต่อลูกจะเอาไปรอง

ญ.41) แม่บอกหื้อลูกน้อยเขาคำด้อยทุกจัน
แม่จะไปหาหื้อได้
แม่มาอยู่กับตายายสองเต่า
จริงแม่จริง
อันนี้เพิ่นเป็นเจ้าใหญ่โบนุญ
มาอินดูกุมมารลูกให้
วันหนึ่งแม่ไปเก็บได้บ่าบ้านิมแดง

ข.42) ของเขาเป็นนิมแดงของเพิ่นเป็นนิมคำ
ลูกเข้ามาเยี่ยมตัวออกบ้าน
เพราะกุมารเจ้าเป็นอุณฉลาด
นวยเจ้าพินาย
เพราะพ่อพระอินทร์เฮาอยู่บนสวรรค์
หื้อหกกุมารมาพาขแพ่

กับชุมชาบบ่าวหน้อย
ว่าจะเป็นชาใด

ก็ค่อยบรรยายต่อสน
มันเป็นความจริง
เฮาเอามาเล่าฮู้
ฟังด้านองไป

ท่านอง : เจี้ยว (ธรรมดา)

เจ้าก็ได้ไปหันหอกองค์หน่อฟ้า
เล่นบ่าบ้านิมหรือว่าหมากสกา
ม่วนจันนั้นเนื่องสรวลเสเฮฮา
เจ้าก็มาสนใจว่าใครเล่นกับเพิ่น
พลิกหันหลังก็เข้ามาบ้าน
หื้อเซาะบ่าบ้านิมคำมาหื้อลูกสักหน่วย
นายมอน
เพื่อจะเอาเงินทองนั้นมาเลี้ยงแม่

เท่าเม็ดขี้แมงจนแม่ยังบ่มไว้
เจ้าลูกใช้ทั้งวันบ่มกิน
ปลุกแดงปลุกเต่าถั่วเน่าถั่วดิน
มอกมันคุ่มกินไปเป็นมือเปินคาบ
เจ้าจะไปใส่สูงแข่งเพิ่นแท้ได้
ฮ้องฮ่าให้ตื่นฮุ่งวันคำ ฮอมแพง
เอามาหื้อลูกแพงหื้อลูกเอาไปแข่ง

จะเอาไปทำพนนไผจะแพ่จะค้ำ
จะไปเซาะต่อด้านกับเจ้าหมู่ทั้งหลาย
เจ้าเลยเปี้ยเอาดาบสรีกัญชัย
ได้ดาบวิเศษไปทวยมันต้องรวนแน่น
ส่องบ่ากัญญาณบันดาลมาช่วยแก้
เสียบ่าบ้านิมคำหื้อกุมารทิ้งหมู่ ฮิมพิง

ของเขาเป็นของปลอมไปเล่นกินของจริง

ญ.43) หกองค์หน่อฟ้าเขาบ้ำการพนัน
ฮ่วมบิดาแต่มาต่างห้อง
หาว่าเฟิ่นเป็นอ้ายทุกตะ
คำพีคำ

มีวันนี้นั้นหน่อเจ้ากุมมาร
แถมวันพรุกเนอะมาแถมครั้ง
เขาว่ายักษ์สี่สิบมันเกิดอยู่กลางทาง

ช.44) ซาติเลื้อยต้องมีลายชาติควายต้องมีเขา
หมู่สุทงหลายบ่ต้องมาอู้ไม้
เทียวออกปะใส่ยักษ์
นอเจ้าเพื่อนนอ

ฆ่ายักษ์ตายแล้วพลิกบ้านพลิกของ
เจิงเวลาถูกลมาพรุกเข้า

กุมารทั้งหกเขาตอกตกใจ

ญ.45) กุมารทั้งหกเขาฟิงสดไปหา
ที่เอามาต่อทักยักษ์ฮ้าย
ต่างกุนก็ถามหลายเทื่อ
นาเฟิ่นนา

ยักษ์ตัวเท่าช้างสูงเท่าต้นตาล
กุนกุนเดียวเถียงกุนจะเป็นร้อย

บางกุนเขาก็สู้บางกุนเขาก็ถอย

ช.46) ศพยักษ์ตายเก็งเค็งเขาฟิงหลังเข้าหา

ผ่อมันลอมจะตายแท้คาบแท้

เป็นฮาเป็นถึงพอจะดีหละคุยหมู่

เลยบ่สู้จักกันว่าเป็นพีเป็นน้อง
ถึงเป็นพี่น้องบ่สู้จักกัน
เลื้อยหนาบโมะหนาบมะพอบดีบ้งาม
ผ้าหยอกห่อทองกำเขាប់ทันสังเกด
เลิกจากเล่นการแล้วขอลาพลิกบ้าน
พวกเขาหมู่นั้นว่าบ่ท่าเมื่อเทื่อ ระวัง
ระวังเนอมันหันมันต้องกินถึงแน่น

โหงดคำใส่กระเป่าเปิดคนเดียวไว้ไว้
โอ้พวกหัวจี่ไล่เหมือนจี่ไขกลางกอ
กุมารเจ้าก็ชักดาบออกมาบ่รอ
กระโดดเข้าตัดขอยักษ์ตายหันเง็งเค็ง
ไปกราบแม่มารดรแล้วอาบน้ำกินเข้า
ก็สะพายลงห่อเข้าไปทวยหกเจ้าหมู่

ชุมชาย

ว่าถึงยังบ่ตายถึงอะหยังมาเก็ง

ว่าถึงมีคาถาอะหยังที่เอามาใช้
รอดชีวิตมาได้มันน่าอัศจรรย์
ว่าไผจะไปเชื่อคำอู้ไอ้กุมาร
ถ้าบ่หันกับตาจะไปนับได้นับเชื่อ
ส่วนเจ้ากุมารยังเป็นละอ่อนหน้อย
ค่านันกุมารน้อยเลยพาเขาไปผ่อ

ไปคอย

กุนหลายเหมือนพอยมีทิ้งหอกทิ้งดาบ

พร่องเอาไม้ตีแก่นดาพร่องเอาไม้แทง-
เค้าแฮ

พร่องก็เท็กแก้ขึ้นยักษ์ดาโบ

ตัวมันยังใหญ่ไปใหญ่กว่า

โนเจ้าพี่โน

กุมารทั้งหกเขาจากเอาหัวใจ
เอาเลือดมาชักทำกุมมีดคมพริ้ว

แล้วก็หื้อสินบนหน่อหน้อยกุมมาร

ญ.47) ส่วนเจ้าพระญาได้ยื่นคำเข้าหู
กุมารทั้งหกจนพอดกลิ้ง
พระญาฟังไปป่าวประกาศ
ชมพ้อชม

ก็เลยปกว้าวหื้อริพลโยธา
กับพระนางหกคนนั้นแล้ว

เพื่อมอบสมบัติและจัดขันบายศรี

ช.48) เมื่อได้มอบตำแหน่งแบ่งราชการ
ก็เลยสั่งหาหกกุมารพี่น้อง
ชนนี้เจ้าแม่เต่าที่ชัก
นี่เจ้าลูกนี่

กุมารทั้งหกห้าวอกเขาปวดหนอง

เขานึกในใจว่ากูต้องตายชักขึ้น

คอนบ่ได้แม่เต่าพลิกมาอย่างสนใจ

หน้า B :

ญ.49) กุมารทั้งหกเขาประสบปัญหา
เสียพื้นหื้อเขาไปทวยเอาแม่เต่า

นมเท่าหน่วยบ่าพริ้วตาเท่าหน่วย-

บ่าโอ

บ่าเชื้อไปตามคำโวพ้อหนานโล-

ตันกอก

ดับไตกรวในยาชักขึ้นไปปกผ้า

แล้วไปบอกเจ้าฟ้าว่าชักตายแล้ว-

เนอ แลมคำ

ว่าบ่หื้อนำความนี้ไปบอกคนอื่น

ว่าตายแล้วลูกกูจะหยั่งมาเก่งเช่นล้ำ
หน้าละอายใจล้ำไปคำคิดของตน

หกจอมปราชญ์อันฉลาดแกมโกง

สมเด็จทศพลบ่ผู้กลของลูก

พากันจัดคารับขวัญลูกเต้า

ขึ้นบัลลังก์ทองเป็นเจ้าจอมตำแหน่ง

บุรี

มหรสพดนตรีก็ทิ้งมีหลายอย่าง

นึกถึงความหลังก็ทมิ้นเดือดร้อน

ที่มีเรื่องเดือดร้อนอันโศกเศร้าโศก

ชักชักดิบมาลึกลายไปจากบุรี

ลูกหกคนมีฤทธิ์หื้อไปทวยหาเนอ

พากันนั่งหน้าหมองแปลงตาแดง-

ปะหลัง

พ้อพระญาลุกขึ้นนั่งสั่งการเด็ดขาด

หื้อสุไป

หกคนสูต้องตายอันนี้เป็นคำสั่ง

ผิดศีลข้อมุสาบาปมาทันแล้วแล้ว

เป็นท่าเขาอวดเก่งกล้าสามหา

เพราะเขาอวดเบ่งหาว่ากูเก่งกล้า

ฮาว่านฮาว

กุมารหกขุนเขาก็ปรึกษากัน

ถ้าบ่สงสารก็มีหวังมอดม้วย

ส่วนเจ้ากุมมารขอพิจารณา

ข.50) เมื่อนัดหมายกันแล้ว

นางวิมาลาก็เป็นฮ้องเป็นไห้

เจ้าก็เล่าเรื่องหื้อแม่ฟังจนหมด

คำเจ้าแม่คำ

วิมาลาถามว่าลูกจะไปเอาหยัง

ที่หมู่ยักษ์เขาลักไปนั้นเล่า

สองตายายก็พิศคอยหนังสือ

ญ.51) ก่อนที่ลูกจะจากเอามือกราบที่ดิน

มาถึงที่กุมารทั้งหกขุนอยู่ท่า

เอาหงส์หินเจ้าไปซ่อนไว้

นายท่านนาย

พรุกเข้าตีห้าเจ้าฟ้าหกขุน

เกณฑ์ทหารขบวนช้างม้า

ส่วนเจ้ากุมมารแท้ไปทวยหาที่หลัง

ข.52) ก็ข้าข้ามบ่เทก็เปนน้าเล็ที่วังหนอง

ก็แม่แต่ชั่วก็มันยังบ่มีข้าม

เพราะว่าน้องก็เปนครุนลาด

คำเจ้าพี่คำ

กุมารเข้าก็นึกหาพ่อพระอินทร์

ไต่พวกหัวแข็งเหงนขึ้นผ่อฟ้า

ความคิดบ้าบ้าเขาบ่คิดไปยาว

สัญชาติต่างคามมีทั้งหูทั้งปีก

ว่าจะจ้างกุมารมันก็หลังหันทวย

ถ้าจ้างคำช่วยจะเอาที่หมื่น กันชา

ว่าขอไปปรึกษาแม่ข้าเสียก่อน

กุมารแก้วก็ไปหาขอลาพระมารดา
เจ้าคงป้าไม้

ว่าเจ้าลูกไร้ลูกจะไปยะหยัง

ว่ากุมารทั้งหกหื้อเงินเปนมืดพัน

เขาหื้อลูกเดินทางไปเมืองยักษ์ผิ่บอบ

เจ้ากุมารไขการว่าจะไปเอาแม่เต่า

ที่เป็นแม่ท้าวองค์มหาราช บุญลือ

ผ่อลายดินลายมือเจ้ากุมารนี้หายห่วง

แล้วก็พาหงส์หินบินขึ้นท้องฟ้า

องค์เจ้าหน่อฟ้าผู้มีสาตย์ศีล

เที่ยวไปหาอ้ายหกจอมใจทมิฬ

พรุกเมื่อเข้าก่อนงายหื้อหมู่ท่านไป-

ก่อน

ก็พากันเอริพลเดินดงด่านหน้า

ไปรออยู่ท่าที่หาน้ำแม่ใหญ่ แถมคำ

เลยเที่ยวเข้าไปตามวาร์อะหยังกันอยู่

หมู่จักเข้ม้งกรก็ข้ามมีหลายลำ

ขอเจ้าน้องชั้นช่วยเปนครั้งที่สาม

ขอหื้อมาช่วยสักคำ

เจ้ากุมารฮับคำแล้วก็ได้ลาจาก

แล้วก็ขี่หงส์หินผ่านไปทางหน้า

หันไต่กุมารว่าเป็นผู้วิเศษ แถมคำ

ก็พอที่เหอะมันบ่เป็นอะหยัง

ญ.53) พอไปถึงเมืองยักยก็ชักหงส์หินลง
มุกขวดีเจ้ามีความอ่อนน้อม
ลูกสาวไผอะหยังมาน่าซัก
คำพี้คำ

ไปปะไส่ยักยชื่อวัสสะโร
มึงเป็นไผอวดเก่งอวดคู
มึงเป็นไผมาหาตัวกู

ช.54) เจ้ากุมารน้อยแต่งยกมือขึ้นสา
ว่าข้ามาทวยเซาะหาแม่เฒ่า
เจ้าบ่เชื่อจะหล่อเข้าไปจับ
ชุมเจ้าแม่ชุม
ก็เลยปลงบันมุกขวดี
มุกขวดีก็ชอบผู้เช่นล้ำ
แต่งงานกันแล้วเป็นที่เข้าใจกัน

ญ.55) จวบแก้มฟางซ้ายย้ายมาจวบเบื้องขวา
ว่านางเหียจะไปให้ไปฮ้อง
เพิ่นสั่งหื้อไปทวยเอาแม่เฒ่า
นอน้องนอ
สั่งเสียเมียแล้วเจ้าก็รีบเดินทาง

ชักหงส์หินร่อนลงจากฟ้า

ไปปะไส่ยักยชื่อว่ากุมภกันท์

ช.56) ข้านี้เป็นหน่อเนื้อชาติเชื้อพะกุล
ผ่านคงเลียดจระเข้

เป็นว่าตัวมันนั้นเป็นผู้วิเศษ

ไปหันไส่โถมยงนวลอนงค์นางน้อง
ผอ่คว์ไถ่ถ่มคำแหวอ้อมตาจำ
จะว่าเป็นลูกยักยอะหยังมางาม
พื้บเคยหันเลาะขึ้นปราสาท
เป็นใหญ่เป็นโตแก่ยักยผู้
ลักขึ้นปราสาทมึงหยังมาบังอาจ ตัวกู
มึงต้องเป็นอาหารยักยลือกลิ้น-
เลียปาก

ว่าข้าขอสุมาพ่อพญาท้าว
ข้านี้เป็นลูกเจ้าเมืองพาราณสี
มันหันไส่กัจจกรที่ไธสงปาทานี
ฮู้ว่าเป็นตนบุญยักยเลยยกมือกราบ
หื้อเป็นเทวีคู่สมคู่ข้าง
ปลาปะไส่น้ำข้างปะไส่ควาญชี นึ่งวัน
กุมารก็ลานางไปเซาะหาแม่เฒ่าต่อ

เอามือเช็ดน้ำตามุกขวดีน้อง
พื้ไปเพื่อย้อนพระพ่อปีตา
มันเป็นคำสั่งของเจ้าราชอาชญา
หื้อน้องอยู่รือพื้จะมาฮับเน่อ
ไปปะเมืองกุมภกันท์นั้นเป็นเมือง-
ค่านหน้า

เอาช่อนไ่ว้ป่าหญ้าลักขึ้นปราสาท-
กุมาร
ขุนยักยจะเข้าวามเจ้ากุมารเลยได้-
บอก

ถ้าบ่ใช้ตนบุญทิ้งบ่ผดมาแผวพื้
ผดมาแผวพื้เพราะมีธุระการ

ข้านี้เป็นลูกพระญาพะละเจ้า
คำเจ้าท่านคำ

ผู้ว่าเปนหน่อโพธิสัตโค
ฮ้องหาจุลคันทาลูกไร่

ขอฝากลูกหน้อยจอมขวัญ

ญ.57) อยู่ทวยกันกินเดียวซ้ำจะได้จากกัน

ถ้าว่าเป็นอย่างหมู่เฮาชาวบ้าน
บ่เชื่อลองถามขุนพิง
นายพินาย

อันนี้เจ้ากุมารเปน โพธิสัตดา
พี่ไปไซ้ไปชงบมลี
ถ้าพี่ไปแล้วก็ยังคงคิดถึง

ช.58) วันนี้จะได้จากน้องจุลคันทา
วาดสายตาแลลงลุ่มได้
เมื่อเจ้าเห็นใส่ปราสาทสร้อย
นาเจ้าพินา

องค์พระหน่อฟ้าก็เที่ยวเข้าไปหา
ลูกสาวไฟยังมางานแท้เนื้อ
นางน้องฮักเปนลูกไฟชา

ญ.59) อานุม่าพ่อยักษ์จะลี้กติกักไปหา
ไฟที่ไหนดมันมาลวงข้าม

ช.) หนอยเนาะ ฮะ ฮะ เขื่อนี้คาโอชะ

ญ.) ครั้นนั้นโพธิสัตตาก็เข้ามาหาในห้อง

ก็ส่วนปู่ยักษ์ได้มอบเสน่ห์จันทา

มาทวยหาแม่เต่าที่หายมาตั้งนมนาน
ใคร่ถามท่านกุมภคณท์ข้างเคยหัน-

พร่องก่อ

กุมภคณท์ชักโขกก็เลยยกมือไหว้
มาหาพ่อใกล้ใกล้พ่อมีเรื่องจะบอก
หื้อฟัง

เปนคู่ข้างกุมมารจัดการอภิเษก

เหมือนพื้นหลังฝันหันหน้าเสียดา-
เช่นล้ำ

พื้นช่างมอกนั้นเขาทิ้งบ่ไปไหน

พี่น้องพื้นจะว่าจะใด

ตายไหนดก็ตายไปบ่ให้เฮาเปนหน่อ

ตั้งจุลคันทาหื้อน้องรออยู่นี้

สำหรับวันนี้พี่ขอฝากฮอยจูบ เหมินเหมิน

พี่ทิ้งบ่ไปเหมินพี่ทิ้งฮักทิ้งห่วง

พี่จะชี้หงส์ผาเข้าดงหนาป่าไม้

บอกหงส์หินไซ้ก็หื้อบินลงหา

บ้านหลังใหญ่หน้อยนี้จะแม่นก่อนชา

ที่หมู่ยักษ์พาลาเอาแม่เต่ามาอยู่

หันศรีจันทาสายตาเบิ่งเงื่อ

ต่างคนต่างเงื่อยมหน้อยยืมใหญ่ ฐานา

ชื่อศรีจันทาอาณมานั้นเปนพ่อ

นึกว่าโจรเข้ามาหาจันทาลูกชั้น

ขณะยามนั้นยักษ์มันหันกับดา

เจ้าพญาขบตาขึ้นมา

บ่หื้ออุทธรณ์ฮ้อนท้องบ่เคยเดือดร้อน

วิตกสักอย่าง แลเมคา

และมอบพาราหื้อไว้ครองเปนก่อน

ข.60) ได้สร้อยจินทาเป็นเมียคนที่สาม
สองนวลปรางที่เคยดูเคยชู้
ถ้าพี่ไปทวยหาแม่เฒ่าแล้ว
นาพีนาย

พ่อพญาอักษรบอกหื้อหงส์หิน
จะไปปะใส่เมืองยักษ์ผิฮ้าย

พญาอักษรพาแม่เฒ่าไปถึง

ญ.61) ยักษ์ผิฮ้ายออกไปเซาะกิน
ไปหันแม่เฒ่าเฝ้าดูอยู่หัน
ว่าตัวข้านี้เป็นชาติเชื้อหน่อ
นายพีนาย

แม่เฒ่าบ่รู้ว่าหน่อหน้อยเป็นหลาน
จะโจจะโจจะไปรอช้า

แล้วอุ้มแม่เฒ่าขึ้นขี่หลังหงส์

ข.62) โอ้พวกรัษฎาเขยยกทัพทวยไป
แล้วกุมมารก็เอาหงส์หินบินขึ้น
ด้วยบุญญาและอำนาจ
คำเจ้าพี่คำ

เมื่อมาถึงวังแม่น้าสาคร
เจ้าก็พาเอาหงส์เหาะข้ามแม่น้ำ

บ่คองกุมารเอาแม่เฒ่าไปถึง

ญ.63) กุมารทั้งหกช่วยกันตบกันตี
ส่วนเมียทั้งสามเขาก็บุญนัค
ต่างกุนก็ต่างฮ้องอ้าให้

ได้ถิ่นเดียวก็จากกันไปทวยหาแม่ฮ้อย
คอนบ่าเพื่อแม่ฮ้อยนี้บ่เป็นปัญหา
จะพลิกมาฮ้อยน้องแก้วสร้อยจินทา
หอมแก้มน้องจินทาแล้วก็ลาเข้าป่า
ว่าหื้อพาบินไปทิศทางใต้
ที่มันลักแม่เฒ่าของเจ้านายนั่นเนอ

บุญเรือง

เจ้าสายบุญเรืองพาหงส์หินร่อนลงผ่อ

ค่านั้นเจ้าหงส์หินว่าเปน โอกาสดีล้ำ
เจ้ากุมารก็ไปเล่าไขขา
บ่าเดี๋ยวนี้อะพ่อเพิ่นใช้หื้อเข้ามา
หื้อเอาแม่เฒ่าไปอยู่เวียงชัยเหมือนเก่า
ถ้าใครฮู้เหตุการณ์ค้อยไปถามทางหน้า
กลัวหมุ่ยักษ์ผิฮ้ายมันจะมาปะใส่

กางวล

พวกรัษฎาไพร่เงาไล่ทวยเป็นหมู่

ถูกรัษฎาขัดดักขอยตามหมดถึง
ไปฮ้องเอานางหน่อหน้าทั้งสาม
บุพเพสันนิวาสที่ศรีเจ้าบันดาล
ด้วยเฮงอริษฐานปราสาทเหาะขึ้น-

อากาศ

แล้วเอาสามนายมอนก็ไปพักไว้หัน
เอาแม่เฒ่าไปส่งหื้อหอกกุมารเจ้าพี่

รอเมิน

เขาว่าขอเปะเงินค้อยมาเอาชาติใหม่

จนน้องตายเป็นผีแล้วเอาโง่งลงน้ำ
หันผัวตายอยู่หันก็โสกเศร้าโสกา
ยกมือไหว้เทวบุตรเทวดา

ชุมท่านชุม

ฮ้อนถึงที่นั่งพระอินทร์กระด้างแข็ง

ลองหาใจสามนางยอดสร้อย

แล้วแปลงเป็นยักษ์หน่อนาย

ช.64) ความอึกสามน้องเหมือนเชือกคล้องเสาหิน

จะทุกซังจะจนก็บ่เคยท้อแท้

อินคือน้ำตาสามนางพอจะเลี้ยง

นาเจ้าพ่านา

แล้วขอขอบคุณพ่อพระองค์อินทร์

แล้วก็พาสามนางหน่อชั้น

แม่วิมาลาหันลูกไฟทั้งสาม

ญ.65) จะขอฮ้อนถึงเมืองพาราณสี

หาว่าเขาไปทวยเอาแม่เฒ่า

ส่วนแม่เฒ่าก็นั่งน้ำตาข้อย

นาท่านนา

ครั้นนั้นพระญาก็เกิดความสงสัย

เลยสั่งหื้อประชาไพร่ฟ้า

แล้วเอาแม่เฒ่าขึ้นอยู่บนพลับพลา

ช.66) เจ้ากุมารหน่อไปเฝ้าพ่อในงาน

มาแม่มาลูกหล้าสุดท้อ

ส่วนแม่เฒ่าก็หล่อเข้าไปกอดจูบ

นาเจ้าแม่มา

ขอเทพะพายบนพอช่วยผิวข้าพร่อง

ท่านก็เลยแปลงเป็นมานพหนุ่มน้อย

สามนางหันเลยพากันไล่เหิบ หนีไป

ขอกินศพคนตายนางบ่อนุญาต

อันนี้คาแม่อิงที่ฮักผิวแท้

พญาอินทร์มาช่วยแก้หื้อมันหมด-

ปัญหา

พระอินทร์ก็เลยเปลี่ยนร่างมาเป็น-

หมอยา

เอายาทิพย์มาทากุมารฟื้นมาอย่างเก่า

คาบทิพย์หงส์หินก็ยังอยู่เคียงข้าง

ไปทวยหานางวิมาลามาจดเจ้าแม่

แถมคำ

ก็อินคุดสงสารฮักอย่างเด้ออย่างลูก

ท่านได้จัดพิธีรับขวัญลูกท้าว

หื้อลูกเด้ามีหน้ามีตา

ผ่อหาหลานน้อยเป็นชาโคบมา

แล้วก็เล่าความเป็นมาหื้อพระญาคู-

อย่าง

ว่ามันเปนลูกไฟยังมาเก่งมากล้า

สร้างหอพลับพลาตรวจคนเข้าออก

ไปมา

เผื่อหลานน้อยจะมาแม่จะได้เห็นถึ

บ่าคองแม่เฒ่าหันฟังกวักมือฮ้อง

ชาวเมืองฮื้อผ่อฮ้อนว่ามันเปนลูกไฟ

แม่คิดเล็งหาลูกมาไปอยู่ทางใด

แล้วเล่าเรื่องหื้อพระญาคูนี้มาไปเอา-

แม่

ส่วนพระญากีมานั่งสอบถาม
ส่วนกุมมารก็ได้เล่าแล้ว

ตามที่ได้รู้จากพ่อพระอินทร์

ญ.67) กุมารหน่อหนังกี่เลยเล่าหมดเสร็จ
ตอนที่ว่าไป ฆ่ายายักษ์เฒ่า
ตอนที่ไปเอาแม่เฒ่าเมืองยักษ์
นายพีนาย
ว่าไอ้พวกทั้งหกคิดกบฏแผ่นดิน
พร้อมหกนางที่ใจบาปหยาบช้า
แล้วสั่งเพชฌฆาตหื้อเอาไปตัดคอ

ข.68) ปัดโช ปัดโช เหนื่อนันโง่เขลา
เมื่อมาคิดถึงวิมาลานั้นเองแล้ว
พื้มีหัวแต่บ่ทันได้คิด
นายเจ้าพีนาย
วันพรูกันนี้ที่จะไปห้ำงริพล
สั่งเสนาห้ำงม้าห้ำงช้าง
สั่งหื้อไพร่ฟ้าจัดขันบายศรี

ญ.69) จะขอกล่าวถึงนางวิมาลา
กำลังกินเข้ายังบ่ทันกินน้ำ
ตะหารเทียวเข้าบ้านลึกลึก
นาทานนา

เสนาอามาตย์ข้าราชการวังหลวง
ถือขันเงินเข้าไปเชิญแม่ขึ้น
นางเลยสั่งย่อนไปบอกหื้อพระญา

ข.70) วิมาลาปลงตบชบอกแม่ยาย

ว่าเป็นลูกเป็นหลานไผชาหน่อหน่น้ำ
ว่าเป็นลูกพ่อท้าวกับวิมาลาเจ้าแม่ -
ความจริง
มันจะจริงคาบ่จริงขอพระองค์ทรง-
โปรด

ถึงความตลบตะแลงหกขุนพี่เค้า
เข้าง้างเข้าเจ้าได้คำหกพันปลาย
ยังบ่ได้ฮับเขาจูเข้าบ่ตาย
พ่อพระญาฟังไปแจ้งขานพอลัน
เขาจะต้องตัดสินหื้อเขาเอาไปฆ่า
เขายังอาจกล้าเป็นขุนทรราช เหนื่อน
ส่วนพ่อนี้จะขอลูกหน้อยพอลดโทษ

เฮามันขุนหนูบาบ่เอาไหนคำแล้ว
พื้ผิดไปแล้วก็ฮู้สึกเสียใจ
ไอ้พวกทรพิษเขามาคิดทำลาย
เป็นแต่พวกผีพรายยะหื้อน้องลำบาก
ไปฮับนฤมลน้องพลิกมาบ้าน
ไปฮับวิมาลาราชชายาของพื้ คุนดี
ไปฮับเอาเทวีเข้าพลิกมาอย่างเก่า

อยู่กับยายกับตาก็สบายใจแล้ว
หันขบวนม้าช้างเข้าบ้านมาเป็นสาย
ห้าวอกนางลั่นคิดล่นเข้ามอบเตาไฟ
นึกว่าเจ้าพระญาพื้จะมาจับไล่
เขาก็หุยดขบวนตั้งไว้หน้าบ้าน
ว่าทรงพระเจริญเชิญพลิกวังเก่า พารา
ว่าเฮาเกิดลูกเป็นหมาเฮาบ่พลิก-

เค็ดขาด

ว่าตายเป็นตายหึงบ่พลิกพอกงว้าย

ฝ่ายพระญาพาลาก็เป็นเคียดเป็นไหม้
 ห้างขบวนกองทัพอาหาร
 ทอนเจ้าพี่ทอน
 ว่าขอเจ้าแม่ท้าวแม่พอนใจ
 ท่านก็ฮับผิตตั้งแต่ปลายชอดเกล้า

เพื่อหันแต่ลูกรักเจ้าสายสมร

ญ.71) เพื่อลูกเพื่อเต้าแม่ทุกซอกทุกซำใจ
 กรรมอันใดที่แม่ได้ใช้
 ได้หนีเข้าอยู่ในป่า
 นายท่านเชิง
 เมื่อเขามีผิตบู้บหัน
 น้ำตาถึงอับย้อย
 เพ็นมาแปลงโทษเพ็นมาแปลงตา

ช.72) พลิกทะเลก่อนแม่เจ้าองค์คำ
 ขอเจ้าแม่พลิกเข้าเมืองเข้าบ้าน
 ลูกฮักทึงแม่ทึงพ่อ
 เขียวเจ้าแม่คำ

บ่าเดียวลูกเต้าทึงคือกดีใจ
 กับทึงมารดาเนียเล่า
 ก็ก่อนได้พ่อแม่ไปอยู่ทวยกัน

ญ.73) กำพร้าวพ่อแม่มันก็แยเหมือนกัน
 ก็มาอินดูมารลูกชั้น
 กำพร้าวพ่อแม่มันก็ลำบาก
 กรรมแม่กรรม
 กำพร้าวพ่อแม่เหมือนต่อฮังแขวน

เลขชวนเอาลูกไว้โพธิสัตตา
 เข้าสู่เนวศกระท่อมวิมาลา
 หื้อลูกไปอ้อนวอนแม่คงจะใจอ่อน
 โปรดหื้ออภัยของคืบดาเจ้า
 พอนหันแต่ลูกเด้าฮักทึงแม่ทึงพ่อ
 นายมอน
 แม่ก็เลยยอมพลิกมาเพื่อลูก

แม่พอนจะมาตายที่ในคงบ่าไม้
 คิดยังบ่ได้มันบ่มีวาสนา
 ทึงบ่ช่างว่าทุกขเวทนา
 บ่าเดียวมันจะเพิงพลิกไปก่อคา
 มันบ่สงสารอะหยั่งสักหน้อย
 ปุนดิน้อยหัวใจเสียงอย่าง แถมคา
 เพ็นเอาลูกหมาหื้อมาอุ้มมาออก

ลูกกุมารมาอ้อนวอนหลายครั้ง
 พอนหันแต่ลูกนั้นอย่าเป็นแน่นเป็นหนา
 แม่ยังบ่คิดผอกก็หื้อมันงามงาม
 บ้านเมืองแถมคำบ่าเดียวยังรอตัวแม่

ได้หันสายใจปีตาพ่อเจ้า
 ลูกเด้าบ่หวังหยั่งสักอย่าง แถมคำ
 ลูกเจ้าจอมขวัญทึงบ่เอาหยั่งสักอย่าง

เพราะมันบ่มีหยั่งจะมาเต้อมคำ
 มาอ้อนวอนแม่เจ้าเหมือนกัน
 จะทุกข์จะยากอยู่กันทึงวัน
 หลับตาคักฟิงเหมือนเขาอยู่ชุ่มมีด
 กำพร้าวแม่นี้เหมือนแดนฮังห้อย

อินดูเจ้ากุมารน้อย
จะลองไปถามปู่ตาแถมคา

ช.74) เจ้าพ่อก็บ่ตายเจ้าแม่ก็บ่ตาย
น้ำตาวิมาลาช้อยหน้า
จะยะอย่างใดกันเล่า
เหี้ยเจ้าแม่น่า

วิมาลาไปถามยายถามตา
ลูกเด้ามาอ้อนวอนหลายครั้ง
ไปเถอะไปเถอะก็เข้าไปทวยกัน

ญ.75) วิมาลาถามตากับยาย
เพราะเพื่อนอันใดเป็นเจ้า
เมื่อเพื่อนขาดมเหลืหัว
นายเจ้าแม่นาย
เพื่อนเป็นเจ้าฟ้าพระญาเจ้าเมือง
ถ้าว่าขาดองค์ราชินีหัว
วิมาลาได้ฟังปู่ยายปู่ตา

ช.76) ไหนไหนพระญาก็หื้ออภัย
ก็เมื่อตะกอนเคยหันว่าอัน
คงบ่ใช่ก็ขุนป่าขุนคง
หนอแท่นคำ

ไหนไหนตกลงหื้อไป
เป็นเมียพระญาเจ้าช้าง
ก็ผัวตายก็บ่สู้เหมือนกัน

ญ.77) ตกลงกันเสร็จเสด็จขึ้นคชสาร
เพราะได้ยินเสียงกลองเสียงฆ้อง

แม่จะคิดค้อยว่าจะใดกันแน่ แถมคา
เพื่อนจะไปก่อหาเขาไปอยู่ทวยกัน

เป็นจะใดละแต่ใจหื้อลูกเป็นกำพร้า
อินดูลูกหล้าอย่างเปนนั่นเป็นหน้า
จะเป็นได้พลิกบ้านจะเป็นได้เข้าวัง
ไปเมื่อท่านปู่ตากับยายเหี้ยก่อน
ยายอยากหื้อเข้าในวังอย่างอื่น
จะเอาตายเข้าเมืองทวยเนื้อ แถมคำ
ว่าจะชวนแถมคำเอาตายไปอยู่

ว่าควรหื้ออภัยพระญาพ่อหัว
ปกครองประชาราษฎร์ทั้งหลาย
เฮลละอยู่ได้จะใด
จะอยู่จะไปสุดแสนลำบาก
ครองแทนคำเหลืงมาเมื่อน้อยเจ้า
ไผจะได้มาช่วย แถมคา
เพื่อนได้ปรึกษาบอกมาทุกอย่าง

เฮาก็ทิ้งสงสัยเช่นคำ
ก็วิมาลายังเป็นแน้นเป็นหน้า
คงจะเป็นขุนในวัง
เห็นว่าเป็นหน่อปู่พราน'กับท่านนั้น
เนื้อ
มันช่างสงสัยก็เสี่ยงอย่างเสี่ยงถ้าน
ปล่อยหื้อวิมาลาแล้วเนื้อ เข้าวัง
วิมาลาจะเข้าวังแล้วเนื้อ

เทวดาบนสวรรค์ยังพากันลูกฟ้อน
ที่มันสะท้อนขึ้นมามบนสวรรค์

¹ คำที่ต้อง ต้อง ขอ ว่า “กุมมาร” ไม่ใช่ปู่พราน (บัวซอน เมืองพร้าว – อธิบาย)

พญาอินทรียังใคร่หวัชชะ

นาทานนา

ส่วนเจ้ากุมารกับนางวิมาลา

และสามนางที่เปนสะไภ้

เหตุการณ์เลวร้ายถือว่าเป็นความฝัน

กุมารได้ปะพ้อพระทรงธรรม

สั่งหื้อเทวดาโปรยดอกไม้เข้าดอก

ชวนเอาชายกับตาไปอยู่จนได้

เพื่อทุกคนจะได้สุขสำราญบานชื่น

แถมคำ

วิมาลาเหลียวหลังพลิกมาเมืองเก่า

วางเพลง

❀ อังษวัญญุกแก้ว ❀

หน้า B :

ช.1) อัชชนะนี้คำชัยโต

ข้าจะปิดเคราะห์หื้อพ่อลูกแก้วเจ้า
เป็นเคราะห์ปีเคิมเป็นเคราะห์ปีเก่า
นายแม่นาย

เคราะห์ปีเก่าขออย่าได้มาดำ
ขอหื้อตกไปเสียบ่ซ้ำ
เป็นเคราะห์บ่ดีเป็นเคราะห์บ่งาม
เป็นเคราะห์เจ็บแข็งเป็นเคราะห์เจ็บขา

ญ.2) สพะเป็นเคราะห์สพะเป็นภัย

เคราะห์ทางหลังอย่าได้มาดำ
ขอหื้อตกไปตามเส้นฝ้าย
นะเจ้าท่านนะ

เป็นเคราะห์ทางลุ่มขออย่าได้มาชน
เคราะห์เจ็บหลังเจ็บแหวปวดท้อง
เป็นเคราะห์เจ็บแหล่เจ็บแหวเจ็บหลัง
สพะว่าเคราะห์สพะว่าภัย

ช.3) เป็นเคราะห์เจ็บแข็งเจ็บขา

เคราะห์เจ็บแหวหน่วงมาแหวท้อง
ก็บ่ว่าเจ็บตาเจ็บหน้า
เหี้ยแม่นาย

ขอหื้อเคราะห์หนีไปไกลตา
บ่หื้อมาพันจ้องนั้น
เป็นเคราะห์บ่ดีเป็นเคราะห์บ่งาม

ทำนอง : เจี้ยว (สืบทาติ)

อัชชะมังคโลเป็นเค้า
ขออย่าได้นั้นคามาดำ
เคราะห์เหี้ยขออย่าได้มาดำ
ขอหนีเข้าไปในคงในป่า
เป็นเคราะห์ปีหลังขออย่าได้มาดำ
เคราะห์เหี้ยขออย่าได้มาดำ
พี่น้องศรีดำพี่เขาจะบ่คอก แถมน่า
เจ็บหูเจ็บตาจะได้บ่คอก

ขอตกลงไปอย่าซ้ำ
เป็นเคราะห์ทางหน้าขออย่าได้มาดำ
ขอหื้อมันย้อยเป็นลิ้มเป็นล่า
ขอพยาธิเข้าหัวเปี้ยวเข้าหล่น
เป็นเคราะห์ทางบนอย่าได้มาถูกต้อง
อย่าได้มาสู่มาดำ
ขออย่าได้มาพันวิควิงเด็นใส่ หนีไป
ขอหื้อตกไปแสนโยชน์

ขออย่าได้มาจ้องคล้อง
เคราะห์เจ็บน้องเจ็บแหล่เจ็บหลัง
บุญศรีทิ้งบ่หื้อมาดำ
ขอมันตกใส่ไฟขอมันไหม้เป็นต่าง
ขอเคราะห์ได้ลาเข้าป่าไม้ใหญ่กว้าง
ขอหนีเข้าป่าคงดำ
หนีเข้าคงดำป่าไม้คงใหญ่ แถมน่า

ก็ขอเคราะห์นั้นหนีไปกลางนา

ญ.4) ขอภัยเคราะห์ร้ายหือดับหายสูญ
ขอหือได้คลาดได้คาได้แคล้ว
สพพะว่าภัยเคราะห์ร้าย
นายท่านนาย

เป็นเคราะห์ทุนทุกข์เป็นเคราะห์จน
เคราะห์บ่าม่วงบ่าลาไยบ่าช่อ
เคราะห์มันบ่ร่าเคราะห์มันบ่รวย

อันเคราะห์ที่มันเปนนางเป็นดี

ข.5) ตกไปแก่งส้อยย้อยไปแก่งจาง
เป็นพีเขากีบหือมาต้อง
ขอมันหนีไปทางกลางทุ่ง
เหี้ยแม่คำ

หนีไปผู้ปุ่นปุ่นไปโตเกีย
เคราะห์เหี้ยขอหือไหลตามน้ำ
เคราะห์เป็นตัวเป็นเหล่าเป็นฝูง
ขอหือหนีไปไกลกัน

ญ.6) สพพะเป็นเคราะห์สพพะเป็นภัย
จักขออัญเชิญขวัญพระลูกแก้ว
ขวัญเจ้าที่รัก
นาท่านนา

สามสิบนี้คาสองขวัญ
ขวัญเจ้าอย่าเมาอยู่ช้า
อยู่ป่าเขาโขงลมพัดสอยสอย
อ้อทั้งขวัญแข่งอ้อทั้งขวัญชา

ขอหือเคราะห์ลาเข้าป่าไม้ดงใหญ่

ตกใส่เหมาเซตงหายไปหมดแล้ว
บิดไปแล้วอย่าได้พลิกมาหา
เฮช่วยชดค้ายออกจากกายา
ถ้ามันตกใส่ไฟหือมันไหม้เป็นถ้ำ
ขออย่าได้มาดลมาแปดมาป้อ
ขอหือตกไปเวียเวีย
เคราะห์ที่บ่ถูกหวยหือหนีไปทางอื่น
นานี้

เคราะห์เป็นเศรษฐีพลิกมาเหมือนเก่า

ไหลลงผาอบนางกลิ้งลงแก่งข้างฮ้อง
ก็ขอหือตกหนีไปไกลตา
เคราะห์ได้ล่นออกไปทางกลางนา
ขอหือหนีไปตามแม่น้ำสายใหญ่
ทิ้งบ่หือมาเหลียวเลี้ยถ้าน
หนีไปเมืองกอกเมืองกรุง
ขอบ่หือมามุงมาเวด แถมคำ
หนีเข้าดงคำป่าไม้ดงใหญ่

มันก็กลับสูญหายหมดแล้ว
ขอหือมาอยู่กับตัวกับตน
ขออย่าไปไฝมิกแอ่วเล่นเรเรน
ผู้ข้าเรียกหาหือได้มาเสียเนื้อ
เจ้าจูงมามวลแล้วไว้พร้อมหน้า
ไปอยู่ในป่าดงคอย
กลัวผีตามอยนั้นจะมามาคุด พันมา
ขวัญพระหัดดาหือมาที่เก่า

ช.7) อันเปนขวัญเจ้าไปอยู่ที่ไหน
เรียกร้องนั้นคาขวัญเจ้า
มาทั้งขวัญสบขวัญปาก
เหียบแม่นา

เปนขวัญเหียบจะไปอยู่ที่ไหน
ก็ขอหื้อมาดั่งนั้น
บ่าเดียวขวัญเหียบจะไปอยู่ที่ไหนหา

จะเปนขวัญเจ้าจะไปอยู่ที่ไหนหา

ญ.8) มาทั้งขวัญแข่งมาทั้งขวัญหา
ขวัญพระหัตถ์อันฝ่ามือไหว
มาทั้งขวัญสบมาทั้งขวัญปาก
วอนท้าววอน

สามสิบนี้ก็สองขวัญ
ขวัญเจ้าอย่าเมาเคิบเคียบ
มันเปนป่าช้าทางเสือทางหมี
ไปปลอมกับเจ็กหมูกลาทางหมอย

ช.9) ก็เปนขวัญเจ้าสะดุ้งกับกลองมอชิง
จักได้เรียกร้องขวัญเจ้า
ขวัญเหียบไปอยู่ที่ไหนเล่า
นาท้านนา

เปนขวัญเจ้าจะไปอยู่ที่ไหนหา
เขาที่ได้เค็ดได้ฮ้อย
นับเปนขวัญเจ้าจะไปอยู่ที่ไหนหา
ขอหื้อมาชมจุมปีจุมปา

ญ.10) แต่งดาไว้พร้อมทั้งขันบายศรี
ที่พี่น้องชอมแซมดอกคูน
มีทั้งสลิดมีทั้งสระรัก

ชะใจชะใจขอหื้อมาเข้าเข้า
ก็ขอหื้อมาเข้ามาสู่ฮ้อตา
บุญศรีจักเรียกร้องมา
อย่าไปจำไปคาอยู่บ้านนาตาฝั่ง
อยู่ใกล้อยู่ไกลอย่างอื่น
ก็ขอขวัญเจ้าพันมา
จะไปจำไปคาอยู่บ้านนาตาชอก
พันมา

ตามแม่น้ำคงคาแม่น้ำสายใหญ่
มาทั้งขวัญดั่งคมดอกไม้
ปาทะราชนี้ค่าเดินจร
มากินมหาราชมัทธิละคอน
ขวัญอย่าได้สะออนไปที่ทางอื่น
เจ้าอย่าไปเมาเบ็งเงือ
ไปอยู่กลางป่าดงรี
หมู่เขาศีรีเสื่อหมีผีป่า นางหน้อย
ตัวคำอุอมอยบู้คำสักอย่าง

เขาแต่แต่เนินตบแสแต่เข้า
ขอมานี้ค่านักหนา
ก็ขอขวัญเจ้าท้าวจ่งพัฒา
ก็มาชมมาลาเกษตรดวงดอก
ขอมามามาลาดอกสร้อย
ก็หื้อขวัญมา
ขอหื้อได้มาบ่าเดียว พันมา
ดอกมะลิลาหอมอ่อน

แลนมแมวมีหลายชั้น
เพิ่นเอามาตั้งไว้นี้เป็นสาย
มีหอมชาดนักดอกที่พงไพร

นายท่านนาย

มันมีแพะดอกแก้วเมืองจีน

สั่งมาหอมแก้ว่า

มีทั้งดอกพ้านข้างบานกลางหนอง

มีทั้งจำปีมีทั้งจำปา

ช.11) ก็ขอมาชมจุมปีจุมปา

มีแพะดอกมะลิหอมอ่อน

มีแพะดอกสลิดบานนัก

คำท่านคำ

ขอหื้อชมมาลาเกสร

ขอเชิญขวัญมาเข้าเข้า

ก็เป็นขวัญเจ้าอยู่ใกล้อยู่ไกล

ก็เป็นขวัญเจ้าจะไปอยู่ที่ไหน

ญ.12) ดอกไม้สพะดอกแก้วเมืองจีน

มีแพะดอกด้ายหงอนไก่แก้ว

มีทั้งบายศรีและเค็ดเค้า

เชิญท่านเชิญ

สพะดอกไม้ควงงามบุปผา

เพิ่นก็เซาะมาใส่นี้แล้ว

มีทั้งบัวตูมมีทั้งบัวบาน

ขอเชิญเอาขวัญพระเจ้าองค์คำ

ช.13) ดอกเอื้องเผิ้งมันอะหยังมางาม

มันช่างติดตามล้าไม้เง็ง

มีทั้งเอื้องเผิ้งเอื้องชะ

นายแม่นาย

เก็บมาเป็นลายซ้อยไว้เป็นอย่างดี

ทั้งดอกกระถินกาบอ้า

มีทั้งดอกกาสะลอง

มีทั้งดอกบัวตองบานกลางน้ำแม่ใหญ่

เอามา

ทั้งสะบันงาหอมอ่อน

ดอกมะลิลาบซ้อน

ซารสกลิ่นมันผายเผย

ดอกสะรักมันคาบานเซย

ก็มาหอมถึงดั่งพี่น้องทิ้งหมู่

หมู่เผิงภมรนอเจ้า

จะไปอยู่ในทางใด

ก็จะอยู่ที่ไหนเชิญมาเหยือก่อน นอนาย

อยู่ใกล้อยู่ไกลขอหื้อมาเหยื่อนอ

มีแพะอินทนิลงามแท้

พุทราชาติมีนี้หลวงหลาย

ดอกเอื้องไข่เต่าตีนทกโกลาย

เก็บใส่ขันเงินตั้งไว้เป็นอย่างดี

มีแพะมาลาและกาเกดแก้ว

สพะดอกไม้งามงาม

ทิ้งหอมทิ้งหวานกันชังหอมอ่อน

แถมคำ

จุงได้มาชมรสการทุกอย่าง

มันช่างติดตามล้าไม้เง็ง

ติดล้าไม้เง็งงามเหมือนจะตาย

ขอขวัญมาแวะขอกันนอนาย

ของกินก็มีหลายเชิญขวัญมาพอ

ก็มีแพวดอกเอื้องทกโกลาย
มีแพวมาลาดอกสร้อย
ดอกเอื้องเผิ้งสีเหลืองงามกัน

ก็เป็นดอกเอื้องเผิ้งเอื้องแซะเอื้องสาย

ญ.14) ขนมหะละอ่อนและขนมห้อมแกง
เพ็นตักใส่เปนก้อนเปนก้อน
มีทั้งขนมปึงเจ็ก
นาพีน้า

มันมีทั้งขนมบ้าตาล
เข้าเตนลายค่างพร้อย
มีทั้งกล้วยครั้งและกล้วยหวีหลาย

มีทั้งของกินมีนี้บรรจง

ข.15) นับเปนเสปียงนั้นคากอาหาร
ของกินของฉันเก็บกันมาตั้ง
ขวัญเหี้ยก็มากินมาผ่อ
นายแม่นาย

ขนมปึงเกียมกันมายาย
ของกินเกียมกันเข้าไว้
บ่าเคียวนี้ล่อลมพัดสอยสอย
ก็บ่ว่าของกินทั้งป่ว่าของฉัน

ญ.16) มีทั้งน้ำอุทกัง
มากินหวานเหมือนน้ำตาลน้ำอ้อย
คอนว่าขวัญเจ้าได้กินแล้ว
นะเจ้าพีนะ

ก็มาผ่อที่ในงามกันบ่หน้อย
ก็ไหนมันหยังมางาม
มันสั่งมางามเก็บใส่ขันอันใหญ่

นอนาย

มีแพวเอื้องลายเอื้องสายไข่เต่า

ขนมชั้นแดงมีนี้พรำพร้อม
มีแพวเข้ามันหน้าสังขยา
บัวลอยเปนมืดทันทักซื้อเอามา
เข้ามันสังขยาจากละเม่อ่อน
เพ็นก็ว่ามันหวานเพื่อใส่น้ำอ้อย
เอาน้ำอ้อยหยอดเปนลาย
มีทั้งกล้วยเชียงฮายกล้วยคร้าวกล้วยไข่

นายมอน

ขันเงินขันทองเพ็นเซาะมาใส่

เพ็นได้เกียมคางมีกันหลายล้า
เก็บมาใส่ขันก็ทั้นักหนา
ขออัญเชิญขวัญเจ้านั้นมา
มีแพวกล้วยเชียงฮายกล้วยคร้าว-
กล้วยไข่

มันทั้งมีหลายหนอฮ้าย
ก็ขอขวัญเจ้ามาคอย
ขอหื้อมาคอยมาผ่อ แถมคำ
มีแพวข้าวปั้นกล้วยหน่วย

แลน้ำใสเย็นชื่นช้อย
มันก็ทั้งเย็นยิ่งกว่าน้ำแข็ง
ก็วิชาปัญญาเจ้าจะเฮ่งจะแส
เอากินพยาธิหั่วเอาหะพยาธิหล่น

ขอเชิญขวัญเข้ามากินมาสัน
จะกินมุลิหรือว่าอมเมียง
บ่ว่าสามิตบ่ว่ากรุงทอง
สพะของกินไผ่ได้รื้อรอ

ข.17) มันมีพร้าพร้อมหมากเมี่ยงยาพัน
เพิ่นเกียมคางน้นการับด้อน
มีแผวน้ำใจใคร่พญาอินทร์
เหี้ยแม่คำ

มีแผวมุลิสามิตพระจันทร์
ขวัญเหี้ยอย่ารื้อรอช้า
เป่นของกินเล่าเกียมไว้นักหนา

มีแผวมุลิเมี่ยงมีแผวยาพัน

ญ.18) ขวัญจะกินขึ้นเจ้าจะกินปลา
ขอเชิญเอาขวัญอันของเจ้าน้อง
ของกินมีสารพัด
คำท่านนี้

มีทิงขึ้นส้มมีทิงแถมหมู
ปีตตามารดาเจ้าก็ไปซื้อ
มุลิชีโยปถ้ำกินมันบ่ล่า

มุลิสามิตพอเผื่อพอเหลือ

ข.19) พร้าพร้อมเข้าแครบแต่นมัน
ก็เป่นพี่น้องเกียมการับด้อน
มันทิงมีนี่พร้าพร้อม
คำท่านคำ

มีแผวขึ้นปั้งขึ้นแห้งปลาตาย
เกียมกันน้นคาไว้พร้อม

มุลิยาพันเกียมไว้พร้อมเลี้ยง
เพิ่นซื้อมาใส่มาฮอม
บ่ว่ากระป๋องมีทิงโรเขต นายขอ
กลางพร่องก็ขอพร่องก็ซื้อมาใส่

ใครจะกินอะหยังมีกันจนพร้อม
เป่นขวัญเหี้ยขอมากินมาลัน
ขอมาจิบมาชิมกันเหี้ยเร็วพลัน
ไปอยู่ไหนกันฮ้องเอามาบ่าเคี้ยว
เพิ่นได้เกียมคางไว้ถ้ำ
ก็ขอขวัญเจ้าป็นมา
เป่นเมี่ยงเป่นยาเกียมกันเลี้ยงอย่าง

แถมคำ

ขวัญจะกินอะหยังก็ขอมาคอยมาผ่อ

เพิ่นก็หามาไว้พร้อม
ออกจากเทศห้องโขงป่าดงตัน
อันใดเจ้ามั่งของกินล่ำล่า
หมากเมี่ยงมุลิเพิ่นก็หามาใส่
ปลาบ่วงปลาทุเพิ่นก็เอาใส่หื้อ
มาหื้อคู่อย่างพันอัน
บ่ถ้ำกินพระจันทร์กันโรเขตดีกว่า

เอาเมื่อ

ของอันที่มันเหลือช่างซอขอดีกว่า

ของกินของฉั่นล่ำล่ำร้อนร้อน
นับเป่นขวัญเหี้ยเจ้าจะกินอะหยัง
ของกินดีดีล่ำล่า
เข้าแครบแต่นมันเข้าป็นกล้วยหน่วย
ก็จะกินอันใดอยู่ฮื้อน
มิได้ฮื้อวก็อมล่ำล่า

ก็เป็นขวัญเจ้าจะไปอยู่ไหนกัน
นับเป็นของกินที่ดีล่ำล่ำ

ญ.20) พากันมาฮ้องเอาเข้าเอาขวัญ
จะหยิบฝ้ายขาวเส้นยาวบ่เส้า
ฝ้ายเส้นนี้แหละ
นาท่านคำ

จักขอลามพี่น้องน้อยศรีคำ
ขอพอบอกหื้อซอนนาถูน้อง
ช่างมันศักดิ์สิทธิ์เป็นอย่างไฉชา
มาฮ้องเอาเข้ามาฮ้องเอาขวัญ

ช.21) ฝ้ายเส้นนี้มันทั้งคืนักแก
เป็นฝ้ายเส้นไสกีงามบ่เส้า
อันนี้เอามาจากเมืองแพร่
นอแม่นอ
แถบเส้นนี้จากคอยแม่บั้ง
มันก็อยู่เขตอำเภอฟัว
จักได้ผูกมือหื้อหน่อธัญญา
ก็เส้นฝ้ายนี้จากหลวงพ่อดำ

ญ.22) ของบัวซอนไปขอจากพญาพรหม
ก็แน่ว่าจะเอามัดคนหัวล้าน
อันนี้มันบ่ยากบ่ไร
เฮพี่เฮ

มัดเบื่องซ้ายขวัญเจ้าก็จะมา
ขอหื้อได้มั่งมุนทุนเท้า
จะมัดเอาเข้าจะมัดเอาขวัญ
ฝ้ายเส้นนี้สำคัญนักหนา

ขอมากินมาฉันมาผ่อ แถมคำ
เก็บเอามาทำใส่ขันแปนหมู่

ก็ครบจำนวนแล้วเล่า
มัดมือเจ้าไว้แปนละหลา
อ้ายศรีเอาไปจากที่ไหนมา
จะมัดมือที่ขวัญพระลูกแก้วเจ้าเก่า
เป็นฝ้ายสำคัญเอาที่ไหนมาพร่อง
ตัวไปเอาที่ไหนมา
คัดต้องคัดดาของอ้ายมีก่อ แถมคำ
ก็ได้บัวรวมครบเสียทุกสิ่ง

จากพระธาตุช่อแฮเมืองแพร่พันธุ์เล่า
พี่เข้าไปขอปีแล้วหันหนา
ช่อแฮก็อันนั้นแถมชา
พี่เขาไปขอไปขอเอามากราบ
ที่หลวงพ่อดำนั้นคานอเจ้า
บุญศรีพี่เจ้าเอามา
จักได้อยู่ดีสุขตลอด นายแมน
แม่บั้งเมืองพัวพันธุ์เก่า

เมื่อเป็นฝนแปนลมมาตะวาบั้งบั้ง
มันก็ยังกลายเป็นคนมีผม
แถมเอามัดคันไม้มันยังกลายเป็นคน
มัดแม่ฮ้างเป็นสาวมัดคนเฒ่าแปน-
ละอ่อน

มัดเบื่องขวายอยู่กับจอมกับเจ้า
อยู่กับเจ้ายอคนงราม
บ่หื้อได้แปรผันไปอยู่ทางอื่น
เมืองตักศิลาไกลแท้ไกลว่า

ช.23) ขอหัตถา
 จักได้ผูกมือหื้อพระลูกแก้วเจ้า
 จะถามเส้นฝ้ายเส้นนี้
 นายแม่นาย
 ก็ฝ้ายเส้นนี้จากวัดพุทธคยา
 จักเอามาผูกมือหื้อเจ้า
 เป็นฝ้ายเส้นนี้เส้นใสขึ้นศรี
 เป็นฝ้ายเส้นนี้ที่จะเล่าไขจา

ญ.24) พุทโธมังคะสัมพุทธะเสฏโฐ
 ขอมัดมือไว้อย่างลูกอย่างเต้า
 รัมโมอันมังคะ
 นาท่านนาย
 เขาจะมามัดมือหื้อขวัญ
 ขอหื้อมันเป็นที่น้ำที่แล้ว
 หื้อได้อู่ตามศีลหื้อได้กินตามธรรม

หื้อได้ปฏิบัติตามคลองพระวินัย

ช.25) มัดมือเบื้องซ้ายขอขวัญเข้ามา
 เป็นบ่าเดียวได้ผูกมือเจ้า
 จะอยู่กับวากับวัด
 คำแม่คำ

ก็จะอยู่กับวัดกับวา
 ขอหื้อพระธรรมเป็นใหญ่
 บ่าเดียวนี้ล่ออย่าได้เจ็บเป็นหยัง
 ก็ตั้งแต่นี้อย่าได้เจ็บเป็นไร

ยื่นมือมาหาเข้าเข้า
 ตั้งนี้ไปหน้าอย่าได้เจ็บเป็นหยัง
 พี่จะบอกหื้อนายเขาฟัง
 เอมามาจากไกลเอามาจากเมืองนอก
 ที่เขาเอามาจากอินเดียนอเจ้า
 ก็ขอหื้อเจ้าอยู่ดี
 เป็นฝ้ายเส้นดีผูกมือเจ้าก่อน แท้หนา
 ผูกมือเจ้าแล้วคาจะสบายกุ่มเช่น

อัมมะมังคโลเป็นเต้า
 ขอหื้อขวัญเจ้าไปได้ห่างหวานเห
 สพะกะยาปะมนจะเร
 เป็นเคราะห์เป็นภัยหื้อได้ห่างเหินน่อ
 จะลวดชวนกันมัดมือลูกแก้ว
 จิตใจผ่องแผ้วคิงาม
 หื้อประพฤติตามคำครุบาท่านสั่ง

นอ นาย

อย่าได้ฮือออกไปตามที่ทางอื่น

มัดมือเบื้องขวาอยู่ที่มาเที่ยงเท่า
 ตั้งนี้ไปหน้าขออยู่ดีสุขา
 เขาเป็นที่เพ็งของแม่ออกศรัทธา
 ขอหื้ออยู่ในธรรมอันใหญ่
 แม่ออกศรัทธาได้สาได้ไหว
 จะบอกหื้อฟัง
 ได้ผูกมือหื้อขวัญเจ้าสำเร็จน่อ นอ นาย
 ก็พี่ชายพี่เขาได้บอก

ญ.26) สรวมศรี...พระบาทไฉ่
คิลกรัตน์นฤบดี

ท่านพระเดชพระคุณ

ช.27) บ่าเดี้ยวได้ผูกมือทือขวัญ
บ่าเดี้ยวมาจากมารอด
บ่าเดี้ยวมาจากมาพัก
บ่าเดี้ยวบุญศรีบัวซอน

ญ.28) กราบเท้าพี่น้องทั้งหลาย
ผิดพลาดก็อภัยหื้อข้า
ตามพระพุทธเจ้าเทศน์ไว้
บ่ไขบุญศรีบัวซอน

ทำนอง : จ้อยเชียงแสน
ขอภิวาทไหว้กราบทูลศรี
จักขอกราบคุณศรีฝ่าละอองพระบาท-
เจ้า
ฮับปกเทศเกล้าท่านจะขอกราบบังคม

ทำนอง : อื้อ
ก็อยู่สุขสำราญตลอด
อันตัวอ่อนน้องบัวซอน
บ่าละหื้อกันได้หมอง
ก็ได้มาจามาว่า
ทั้งยังแลชายพ่ออุ้ยแม่ป้า
लगเทือมันผิดด้านอง
บ่ไขได้สั่งได้สอน
อวดมาสั่งสอนเจ้าเนื้อ...วางเพลง

❀ จ้อย : พระคุณของพ่อ ❀

ทำนอง : วังวอน

หน้า A (2) :

1) บุญญาพละ	พระพ่อปิตตา	มีเท่าใดชา	ฟังเนอลูกเต้า
บุญท่านลั่นเหลือ	เหนือกว่าพระเจ้า	เป็นฉัตรบังเงา	ฮ่มพัก
เปรียบเหมือนคันไผ่	กิ่งโตใบนวก	นกหนอย่อมเข้า	มานอน
คุณพ่อชาวเอ็ด	คุณแม่สืบสอง	ปิตตามารคร	เป็นพระผู้สร้าง
2) ทะเลขุนเขา	ยกเอามาอ้าง	สุดจะประมาณ	อ่านกิด
พ่อยอมปลงกาย	ถวายชีวิต	อยู่กับแม่เจ้า	มารดา
มีพยานฮัก	บุตริบุตรา	ต่อไปนี่นา	พ่อจะต่อสู
3) ภาระทั้งหลาย	พ่อจะกอบกู้	จำเป็นแลดู	สพะ
การอยู่การกิน	หนี้สินฐานะ	แปลงแพะฮั่วบ้าน	ชานคอน
ยามเมื่อเขาทุกข์	อยู่ดูบมุงตอง	พ่อเขาเงินทอง	ซื้อลอนกระเบื้อง
4) ความทุกข์ทั้งหลาย	พ่อจะปลดเปลื้อง	หื้อได้สบาย	หายทุกข์
เลิกละหนี้ไกล	อบายมุข	หวังหื้อลูกเต้า	คุณดี
เจ้าลูกฮัก	บุตราบุตริ	เงินทองบ่มี	พ่อกามาหื้อ
5) ขออย่างเดียว	ลูกอย่าไปคือ	อย่าเป็นนักเลง	เก่งฮ้าย
พ่อแม่สอนฮยัง	หื้อจำเอาไว้	ชีวิตจะได้	ทิดมา
กลัวอนาคต	ลูกมีปัญญา	ผงขาวกัญชา	สุราน้ำเหล้า
6) อย่าไปสนใจ	มันเนอลูกเต้า	ชีวิตเขามี	ค่านัก
อย่าไปมั่วสุม	เสพถุนฮู้ฮัก	มันจะฮ้อนไหม	พายลุน
เมื่อมีเงินนวก	มีแต่เพื่อนฝูง	ทุกข์ไร้พายลุน	เขาบ่พ้อหน้า
7) คำหนีตฉิน	เข้าดินฝุ่นหญ้า	เหยียดหยามนินทา	คำซ้ำ
ทิ้งบ่มีไผ	จะมาช่วยคำ	เขาหนีเงื่อหน้า	ไปเลย
ฟังคำพ่อเทอะ	คุณดีพ่อเหีย	ถ้าใครเสบย	ฟังเนอลูกหล้า
8) คอยยังมีหิน	แผ่นดินมีหญ้า	ปลายังลอยวัง	แม่น้ำ
เข้าแป้งเข้าหนม	บ่นวดบ่คัน	มันจะแปลงได้	ชาใด

เครื่องปรุงแต่งย่อม	ยังมีแถมหลาย	กะทิตาลทราย	น้ำหอมน้ำอ้อย
3) ความไร้เดียงสา	บุตรดาลูกน้อย	ประสบการณ์มี	บันึก
อนาคตา	โลกาภิวัตน์	เหมือนแมลงเม่าเข้า	ชมพู
ปีกหล่นพริกพริก	ที่หักคือตาย	กุศโลบาย	สมัยสะใหม่
10) ควรหลีกเลี่ยง	อย่าไปเข้าใกล้	เป็นอันตราย	ยิ่งนัก
หื้อหมั่นสืหา	เงินทองถึงทรัพย์	ไว้กินเมื่ออื่น	พายุฉุน
เหมือนปลวกเหมือนมด	ชนดินแปลงจุม	ตกปางพายุฉุน	บ่อบียากกลั่น
11) หื้อคิดไกลไกล	อย่าไปคิดสั้น	เจ้าฮ่าเฮียนมา	ก้นัก
เฮามีวิชา	เหมือนเฮามีทรัพย์	บันับอ่านได้	ราคา
เขียนเอาไว้เหอะ	ลูกน้อยบุตรดา	เฮามีวิชา	กินทิ้งบ่เลี้ยง
12) หนามบ่าเกวน	กับเข็มขี้เหมียง	อันใดจะคุม	กันแท้
ของเบาเบา	เฮาเอาบ่าแพ	คือความบาปใบ้	ภัยมาร
พ่อขอบอกไว้	หื้อลูกได้จำ	พยายาม	ทำดีเนื้อเจ้า
13) ความดีพ่อชาย	มีหลายแบบเข้า	หื้อลูกจำเอา	แบบเชื้อ
หน้าที่ปิตดา	ห่วงหาพิกเพื่อ	บุตรดาลูกน้อย	ทุกคน
พ่อเปรียบเหมือนพระ	เถระสกล	เป็นหัวหน้าคน	กำนันแก่บ้าน
14) คำหนดะหาร	ป้องกันต่อต้าน	บ่หื้อภัยมาร	อย่ายุค
เป็นศาสดา	สัมมาพระพุท	จูงแขนลูกขึ้น	พายุบน
พ่อเป็นสัพพะ	ครูบาอาศรม	อ้อมข้ามสายชล	ทะเลน้ำกว้าง
15) พ่อเปรียบเหมือน	เสาเรือนเสาบ้าน	แม่เป็นดวงแวง	ช่วยยึด
พ่อเปรียบเหมือน	ต้นกล้วยพฤษ	ลูกนี้คอยากได้	อันใด
เลือกกินเลือกใช้	ได้ตามพึงใจ	ทุกข์เพียงใด	พ่อทนเพื่อเจ้า
16) คุณพระปิตดา	ผู้บังเกิดเกล้า	มีหลายพันอัน	ล้นพัน
วงกรรมวงเวียน	มันทิ้งบ่พัน	พ่อพระผู้สร้าง	เฮามา
หากพ่อดับจิต	ช่วยปิดหน้าต่าง	หื้อช่วยกันมา	ห้ามพ่อใส่ห้อย
17) โอโหสิกรรม	ตามจาริตห้อง	กุศลบุญนา	อย่าละ
นำเอาปัจจัย	ไปถวายแด่พระ	กุศลจะได้	นำพา
จนไหนบ่สู้	คุณพ่อปิตดา	ฮื้อทิ้งบ่มา	คำทิ้งบ่ขึ้น

18) สายธารา	เล็กกว่าวุ้น	เอาไม้หยั่งคอย	ก็สู้
ความฮักของ	พ่อเจ้ากลิ้งคู่	สุดที่จักอยู่	พรรณนา
แขนงผ่อฟ้า	สูงสุดสายตา	ผืนพสุธา	อาณาโลกกว้าง
19) เขาพระสุเมรุ	คอยเด่นกระด้าง	ขอยกเอามา	เปรียบเท
ลูกบ่เข้าใจ	หื้อไหลมาหื้อ	พ่อจะบอกหื้อ	ฟังไป
พระคุณพ่อนั้น	เลิศล้ำเหลือหลาย	น้ำหินดินทราย	เปรียบยังบ่ได้
20) ลูกบางขุนนา	พาลาบาบไป	ลูหิงชิงเอา	แต่ทรัพย์
ทารุณข่มเหง	เป็นท้าวทัด	เล่นฟ้ายกินเหล้า	มุสิ
พ่อแม่สอนแล้ว	เป็นเคียดเป็นดี	นิสัยบ่ดี	ทำบ่เกี่ยวข้อง
21) ยุงส่งเสริม	ใจเหิมขัดข้อง	ทำสิ่งบ่ดี	ร้อนร้อน
ลูกเมียให้หา	น้ำตาตกย้อน	เพื่อผัวคู่เฝ้า	เมาเบียร์
น้ำเหล้าตกห้อง	คำเสียเทเสีย	บ่บ่ลูกดีเมีย	ถามแทงถามฆ่า
22) สุรายาเมา	เอาแพวยาบ้า	ติดแพวยาญา	คอกลูก
ความลืมหืม	บ่กลัวได้ทุกข์	ลูกเมียนั่งให้	สุดถิ่น
พ่อแม่สอนแล้ว	สะแห้วเปี้ยป็น	พวกสูพวกมึง	อย่ามาเกี่ยวข้อง
23) ใจยักษ์ใจมาร	ทำบ่ถูกต้อง	เผาผลาญเงินทอง	สิ่งทรัพย์
อันที่พ่อแม่สอน	ย้อนว่าพ่อฮัก	พ่อกลัวลูกได้	อาวรณ์
พ่อตายไปแล้ว	โผจะมาสอน	เลือดในอุทร	จำไว้เนอเจ้า
เลือดในอุทร	จำไว้เนอเจ้า	ก่อนแล่นายเหิบ	

❀ จ้อย : พระคุณของแม่ ❀

หน้า B :

ทำนอง : วังวอน

บทนำ) พระคุณแม่เลิศล้ำมหาสมุทร
พระคุณแม่กว้างกว่าสุธาธาร

พระคุณแม่สูงส่งดุจดวงศาส
ใครจะปานแม่ฉันนั้นไม่มี...

1) บัวซอนแม่นี้	ขอชี้ปัญหา	เมื่อแม่มารดา	พามาปลูกหน้อย
เป็นอะอะเป็นหา	ใจปาวโศกสร้อย	ใคร่หน้อยหนาวชอย	ลั่นชะ
มีดหน้าตาลาย	เป็นไปสพะ	อยากกินคำส้ม	ดองเค็ม
ของกินเคยมัก	พ้อยว่ามาเหม็น	เปรี้ยวหวานมันเค็ม	อ้วกชากออกเสียน
2) เหม็นเปื้ออาหาร	หน้าจางหม่นเหม็น	กลิ่นเหียนอาเจียน	เมื่อยล้า
เหม็นครกเหม็นเชียง	เหม็นกำปิฮ้า	เหม็นกลิ่นเสื้อผ้า	คร่ำทรง
ลูกเข้าสู่ท้อง	ยื้อแม่ประสงค	แม่จำเป็นทน	คิ่นรนต์อสู
3) อารมณ์อ่อนไหว	ฮึดใจขึ้นสู้	เพื่อลูกของกู	แท้และ
บ่ได้ไปการ	แบกจำแบกแซะ	กลัวเป็นมีดหน้า	ตาลาย
ยะการหนักล้า	ตักน้ำบ่ไหว	กลัวลูกหลุดไป	แท้งอย่างเพิ่นอู้
4) แม่มานบุดตา	เหมือนกันขู่	คอยลูกชวามดู	บ่ยัง
สามเดือนเท่าครบ	ผกคอยหลายครั้ง	ลูกเขม่นข้าง	ทางใด
หกเดือนเท่าชอก	ตามเพิ่นบอไซ	ลูกคิ่นทางใน	ภูมิใจเสี้ยนถ่าน
5) ได้เจ็ดแปดเดือน	เพิ่นเตือนคู่บ้าน	อย่ากินเที่ยวทาง	ย่างเคี้ยว
อย่าอาบนํ้าเด็ก	อย่าเกี๋ยงเลี้ยว	อย่าเคี้ยวของเล่น	หวานมัน
อย่าโบะบ่าพร้าว	อย่าเข้าป่าหนาม	อย่านั่งฮาวซาน	อย่าทกตองกลัว
6) นั่งคาประตุ	บ่ดีแถมด้วย	อย่าหัดมือเวีย	ล่ายลัก
อย่ากินพอลุน	กลัวพุงเจ้าคัค	อย่าทักผีบ้า	ขุนเมา
ผมลูกออกแล้ว	คั่นบ่หื้อเกา	กลัวเล็บมือยาว	ไปถูกลูกหน้อย
7) น้ำพริกน้ำแกง	อย่าเผงจี๋ด้อย	กลัวลูกทางใน	หัวล้าน
ชีวิตแม่มาน	เปรียบเหมือนควาญช้าง	คิดแต่สิ่งอัน	คิงาม
เก้าเดือนไคว่ครบ	หมายกำหนดการ	ลูกอยู่ในครรภ์	เก้าเดือนเท่าอัน

8) แม่เตรียมเข้าของ	ผ้าสองเบาะกว้าง	ผ้าอ้อมผืนงาม	กระดิก
ยาหอมยาม	ยาหม่องยารักษา	สาบและเป้ง	เด็กแคร์
พลุเทียนน้ำ	ยารักษาแผล	ของเล่นน้องแอ	แม่แหนไว้หื้อ
9) จกเงินซื้อของ	สมองมิดคือ	เกี่ยมแผนคร้ามมือ	เครื่องใช้
เสื้อผ้าอาภรณ์	แม่หอมซื้อไว้	ดูบไล่ตัวเจ้า	ทั้งวัน
ออกมาเหยยเทอะ	พ่อแม่ใคร่หัน	จะขาวจะดำ	อย่างใดก็ได้
10) แม่จะไปไหน	ไกลแท้ไปได้	เป็นห่วงเป็นใย	สพะ
เพื่อเจ็บท้องไข	ใจพอสิ้นชะ	กลัวเกิดลูกน้อย	กลางทาง
เจ็บท้องหลายครั้ง	น้ำลายจนจาง	บ่เกิดสักคำ	เจ็บใจเท่าอัน
11) พร่องเจ็บท้องเมิน	เกินกว่าอดกลั้น	เพราะลูกทางใน	บ่งว้าย
พร่องเจ็บแหวขวา	พร่องเจ็บแหวซ้าย	พร่องก็ปวดกัน	ลงมา
พร่องก็เจ็บท้อง	หนองลงแผนขา	พร่องโอยอะลา	พร่องหุยพร่องไห้
12) จับบางคนผิว	บ่ได้เข้าใกล้	เอ็ดคำเป็นไฟ	ขว้างซัด
พร่องหยิกพร่องตี	มีสารพัด	พร่องก็จ่มส้าม	กรวญกราง
พร่องจี๋พอสด	พร่องคดพอลั้น	กลางพร่องก็คลาน	ขึ้นฝาขึ้นหิ้ง
13) พร่องก็เปนม	ท่าวล้นเกลือกกลิ้ง	เพราะว่าสุลึงค์	กิดคับ
ตายกลมตายคา	มีสารพัด	พร่องเป็นเลือดขึ้น	ทางใน
เปนมท่าวล้น	สิ้นลมหายใจ	เลือดขึ้นทางใน	ไผช่วยบ่ได้
14) สั่งเวชเหลือเกิน	บ่เหมือนตายไข้	ละวุ่นละวาย	เดื่อคร้อน
ยาหอมยาแดง	แทวกับน้ำฮ้อน	เอาตนแม่เจ้า	มารดา
สิ้นใจเหยยแล้ว	พ่อแก้วโบหนา	แสนเวทนา	กรรมมามอกอัน
15) พร่องเกิดโฮงยา	ดีเหลือเกิดบ้าน	กลางพร่องสตาจค์	บ่หนัก
ขอเพ็งบุญหมอ	นอนรอเป็นดับ	หมอสับช่วยได้	ฟรีฟรี
พร่องลูกพองว้าย	ลมเบ่งบ่มี	คุณหมอมือดี	ผ่าจกออกได้
16) หมอมิจรรยา	รักษาคุนไข้	ไกลอันตราย	แท้ทัก
แต่ก่อนนอนหลัง	แม่มานตายนัก	ชีวิตวินคว่า	โรยรา
ลูกลูกฟังไว้	แม่จักใจจา	พระคุณมารดา	แม่มาแล้วอู้
17) ลูกเกิดออกมา	มีใจชั้นสู	เป็นดีอินดู	เช่นล้า
อดกลั้นอาหาร	ควาหวานแถมครั้ง	กินแต่ปลีต้ม	พริกคำ
กำปี้แลฮ้า	บ่ได้กินหยัง	กลัวสาบเถิงดัง	ผิดเดือนเป็นบ้า

- 18) กลัวปมมีไผ เลี้ยงดูลูกข้า บุตตาริดา ลูกหน้อย
 คนอื่นหมิ่นแสน หลายพันหลายร้อย บ่เท่าแม่เจ้า ลักขุน
 ลูกเหี้ยลองนึก คืดคอยเหตุผล ได้เกิดเป็นขุน ย้อนแม่ของเจ้า
 19) ลูกเกิดออกมา ยังบ่กินเข้า ได้แต่มีวมา รำร้อง
 ลูกเจ็บไหนหา เจ็บขาเจ็บท้อง แม่เฝ้าโอบอ้อม เชยชม
 น้ำอ้อยน้ำมั้น นมข้นนมผง บ่เท่าให้นม มารดาสองเต้า
 20) ลูกได้ดูคณิ จนมต่างเข้า แม่พอมชบเซา แท้ทัก
 แม่ชูปผ่ายผอม ถนอมความรัก อวบฟักอยู่หั้น จำเจ
 แม่ทอดลูกไว้ บ่ได้ห่างเห อุ้มจ่อมในเปล หลับเเตะลูกหล้า
 21) ลูกมอยหลับตา ถ่นไปชักผ้า อิดทิวโรยรา ฟังฟ้า
 ฝนตกสุขสุข ผ้าอ้อมมอกข้าว คังไฟตากแห้ง ชมคว้น
 ลูกตื่นมาแล้ว กลัวลูกจะกวน อุ้มจี้ลำควน อาบน้ำป้อนเข้า
 22) ลางพร่องใหญ่มา คาพองจะเฒ่า บ่สู้บุญคุณ อ่อนน้อม
 ถามเตะถามตี เปนไม้เป็นค้อน พร่องถามเช่นฆ่า ฟืนแทง
 คืดชอดแม่ฮัก เหมือนแก้วเหมือนแสง มดจ๋ามมดแดง บ่หื้อได้ใกล้
 23) ลูกเจ็ดแปดคน แม่ทนเลี้ยงได้ จนมเจริญวัย ใหญ่แล้ว
 ส่งไปศึกษา บ่หื้อคลาดแคล้ว นาคไปคัมเหล้า เมามะเบียร์
 เขียนมานักกล้า เอาขว้างไหนเหี้ย มีผิวมีเมีย พ้อขบมาใกล้
 24) เมื่อแม่เจ็บпен หนาวเย็นเมื่อไข้ หึงบ่มาไซ่ แถมซ้ำ
 สมบัติหลักฐาน ไช้नाปลาทาง ลูกยังหวังได้ ขุนเดียว
 น้ำตาแม่ตก ออกแม่เป็นเปี้ยว ทิแม่คนเดียว ลูกเลี้ยงบ่ได้
 25) คืดไปคืดมา ปูนดีใครให้ เปนกรรมอันใด เปนกล้า
 ที่ลูกทุกข์จน แม่ทนช่วยค้ำ แม่มีแต่หื้อ อภัย
 ความฮักอย่างนี้ จักไปหาไหน จักหาขุนใด มาเหมือนแม่เจ้า
 26) หึงเนอลูกหลาน จำเนอลูกเฒ่า แม่ของเฮาคือ แม่พระ
 ความกตัญญู ขอจะไปละ นั้นปนร่มแก้ว โพธิ์ไพร
 แม่คายไปแล้ว จักไปพึ่งไผ สุดประเทศไทย พึ่งไผบ่ได้

27) ปิตตามารดา	ควรรสาควรวี	นี่ถึงบุญคุณ	ท่านไว้
บ้านของทรัพย์สิน	เหลือกินเหลือใช้	ของพ่อแม่เจ้า	ทิ้งมวล
พระคุณแม่นี้	ยิ่งใหญ่ไพศาล	ถูกเหยียบควร	ลืมคุณแม่เจ้า
ถูกเหยียบควร	ลืมคุณแม่เจ้า	ก่อนเล่นนายเหย	

ภาคผนวก ข

อภินันท์

อภิธานศัพท์

คำศัพท์ที่ปรากฏอยู่ในบทขอของ บัวซอน เมืองพร้าว เรียงตามพยัญชนะ ก-ฮ ได้ดังนี้

ก.

กก	= ลับ, ฟัน
ก้นกึ่ง	= ก้นงอน
ก้นพุด	= โรคริดสีดวงทวาร
กระดุม	= เขยิบ
กราย	= กล้ากราย, เหย็ดมาใกล้ๆ
กล้วยครั้ง	= กล้วยนา
กล้วยคร้าว	= กล้วยหอมเขียว
กล้วยเชียงฮาย	= กล้วยน้ำไท
กลั่น	= อดอยาก
กลาก	= จี้กลาก
กลองมองเซิง	= ฆ้องชุด มีจำนวน ๕-๑๒ ใบ มีค้อนสำหรับตีร่วมแกนกันอยู่
กวด	= ตรวจ
กวม	= ปิด, บัง, ครอบ
กวย	= ตะกร้า
กว้างกิโม่ง	= กว้าง (ค้วง) มีหลายเขา
ก่อ่ง	= หลังโกง, ค้อมลง
ก้อม	= สั่น
ก่อหา	= หรือไม้, หรือเปล่า, ไหม (คำลงท้ายคำถาม)
กะดองผ้า	= วิธีห่มผ้า (ห่มดอง) ของพระสงฆ์
กะหงะ	= แยก
กะหลี่	= รักแ้ว
กะโหล้ง	= กะโหลก

กั๊วะ	= ไร่กระเทียม
กำ	= คำลงท้ายเพื่อเน้นความหมาย
กาแคะ	= ดอกการะเคด
กาด	= ตลาด
ก้านกุ่มรุ่งเรือง	= เจริญรุ่งเรือง
กาย	= เถียด, ผ่าน
ก่าย	= พาด, ทับ
การ	= งาน
กาสะลอง	= ดอกปีบ (ดอกไม้ชนิดหนึ่ง)
กำ	= จับ
กำปี	= กระปี
กิด	= คับแคบ
กุ่ม	= ครอบงำ, พอเพียง
เก็งเต็ง	= ลักษณะของใหญ่ที่ติดค้างคาอยู่
เก็ด	= คัก, ขวาง
เกิดลูก	= คลอดลูก
เก็บ	= รongเท้า
เกียง	= เดือนอ้าย (ตกราว ๆ เดือนตุลาคม – นับแบบล้านนา)
เกียม	= เจริญ
แกงโอะ	= แกงชนิดหนึ่งของทางล้านนา
แก่นตา	= ลูกตา, ดวงตา
แก้บ้าน	= ผู้ใหญ่บ้าน
แก้วัด	= ผู้ทำธุรกิจแทนสงฆ์ หรือไวยาวัจกร
แก้ออดแก้อัด	= พุดเหลวไหล, ไม่จริงใจ (บัวซอน)

ข.

ขค้าย	= เคลื่อนย้าย, ขยับ
ขนมปังเจ็ก	= ขนมปังทุกชนิด (บัวซอน)
ขนาด	= มาก
ขนาบ	= บังคับ
ขบ	= กัด
ขว่าง	= เกะกะ, กีดขวาง
ขวาย	= สาย (เวลา)
ขอก	= ขอบ, रिम
ของว่าของกิน	= เครื่องใช้เครื่องกิน
ขอบก	= จอบ
ขะใจ	= รีบ ๆ, เร่งรีบ, ไว ๆ
ชะเง	= กุญแจ
ชะแนม	= แม่ว่า
ชะยม,ชะโยม	= เด็กวัด
ชะโยมฮาด	= เด็กวัดเก่า
ชะย็อก	= ขั๊กขย่อน
ชะลิกทิกทัก	= เสียงเช่นนั้น (วิ่งไปอย่างเร่งรีบ หรืออย่างฉุกฉะทุก)
ขันโตก	= ภาชนะอย่างหนึ่งสำหรับจัดวางสำหรับอาหาร
ขัว	= สะพาน
ขา	= พวก, ฝ่าย (สรรพนามบุรุษที่ ๓)
ข้าเจ้า	= คำเรียกแทนตัวผู้พูด (สรรพนามบุรุษที่ ๒)
ขาชก	= ขาพิการ (บัวซอน)
ข้าม	= คงกระพันชาตรี
ขาวโอะโพะ	= ขาวอวบ
ขำ	= คลางแคลง, ติดค้าง,คาอยู่
ขี้ขาก	= ขี้กลาก
ขี้โง่	= เศษไม้เศษหญ้า
ขี้ถ่อ	= โรคไทกอ (โรคผิวหนังชนิดหนึ่ง)
ขี้ชะ	= ขยะแขยง

จี๋ดอก	= ดอกเบี๋ย
จี๋ด้อย	= ผอมมาก
จี๋ตึก	= พยาธิตัวตึก
จี๋ปุม	= ท้อง (พุง)
จี๋เปอะ	= จี๋โคลน
จี๋มี	= คำแบบหมิ่นหม้อ
จี๋ไล่	= ล้าหลัง, เก่า
จี๋เสี้ยน	= โรคเกลื้อน
จี๋เหมีย้ง	= จี๋สนิม
จี๋เหยื่อ	= รังเกียจ, ขยะแขยง
จี๋เฮอะ	= เศษสวะ, เศษขยะ, เหลือเดน
ขุนนา	= กรูณา
เจ็ดใจ	= แคลงใจ
เข้า	= ข้าว
เข้ากรรม	= อาการที่พระสงฆ์อยู่ปรีวาสกรรม
เข้าแครบ	= ข้าวเกรียบแบบล้านนา
เข้าาย	= ข้าวหรืออาหารมือเข้า
เข้าดิน	= เขี่ยบย่ำ (บัวซอน)
เข้าเตน	= ขนมนางเล็ด
เข้าทอน	= ข้าวหรืออาหารมือกลางวัน
เข้ามัน	= ข้าวเหนียวมูน
เข้าหนม	= ขนมน
เข้าหมิ่น	= ขมิ่น
เจิง	= จิ้ง
เจียม	= หายาก, มีน้อย
เจี้ยว	= ฟัน
เจี้ยวซุน	= ฟันเขยิบ
เจี้ยวเว้า	= ฟันหลอ
ไ่	= ร้อน, แห้งแล้ง
ไ่ขวาง	= ไ่แมลงวัน

ก.

ครัว	= ข้าวของ
ครัวทรง	= เครื่องประดับ
ครัวใน	= เครื่องใน (อวัยวะ)
ครัวมือ	= เครื่องใช้ที่ใช้ในการฝีมือ
ครุบา	= คำเรียกพระสงฆ์ที่ชาวล้านนาให้ความนับถือมาก
ครุบาศีลธรรม	= ครุบาศรีวิชัย
ควัด	= ควัก
ควาด ๆ	= อาการคืนเร็ว ๆ
คอก	= ลูก
คอง	= คอย
กอดตอ	= คอด้ง
คอน	= หาก, หากว่า, แม้ว่า
ค้อม	= โน้มลง
คอย	= คู
กะค้อย, ค้อย	= ค้อย ๆ - ผ่านพ้นไป, เพิ่งพ้นจากที่กำหนดไป
กะเนม	= หากว่า
กะพวง	= พวงดอกไม้
คัด	= คับ
คัดถา	= คาถา
คันธัง	= กลิ่นหอม
คันว่า	= หากว่า
คา, คาวา	= หรือ, หรือว่า
กา	= หญ้าคา
ค่า	= แต่, เพียงแค่
ค้าน	= แฝ้
กาบ	= มือ
กาย	= กาบไผ่ (บัวซอน)
กว่า	= บทประพันธ์ชนิดหนึ่งของล้านนา

ค้ำว	= แก่มาก
ค้ำ	= หน้อย (คำลงท้าย)
ค้ำ	= ทองค้ำ
ค้ำ	= ข่มเหง
ค้ำ	= ช่วยเหลือเจือจุน
ค้ำกิน	= อาหารการกิน
ค้ำคิด	= ความคิด
ค้ำจา	= คำพูด
ค้ำเดียว	= ประเดี้ยว
ค้ำมัก	= ความชอบ, ความรัก
ค้ำลาก	= คำให้พร
ค้ำโว	= คอยไม้ไผ่หวด
คั้ง	= ร่างกาย, คำเรียกสรรพนามบุรุษที่ ๒
คึด	= คิด
คึดฮอด	= คิดถึง
คูกเข้า	= ลูกเข้า
คุ่ม	= พอ, เหมาะ, ดูแลรักษา
คูลา	= ฝรั่ง (ชาวต่างชาติ)
คู	= ทุก, เป็นเพื่อน, สอง
คู้กลา	= เข้าคู
คู้	= มีกลิ่นหอม
เค้า	= ต้น, เहां, ประชาน, แรก, หัวปี
เค้าหัวที	= ครั้งแรก, ทีแรก
เค้าแฮ	= รักเร็ว
เคราะห์สับสาม	= เคราะห์ภัยอันตรายทั้งปวง
เคิ่น	= เหลืออยู่, ไม่มีผู้ต้องการ
เคียด	= โกรธ
เครือเขาหนาม	= เถาวัลย์ที่มีหนาม
ไค้	= ปีกุน
ไคร	= ต้องการ, อยาก

ไคร่เกียด,ไคร่เคียด = นึกโกรธ

ไคร่หัว = หัวเราะ

ไถว, ไถวแควด = ครบ, ทัว

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ง.

งั้ม	= โค้ง, งอ
งว้าย	= พลิกกลับ, กลับคืน
ง่อน	= ท้ายทอย
ง่อนงก	= หัวทอย
ง่อม	= เหงา
งัว	= วัว
งาย	= เวลาเช้า
งาม	= สวย
ง่าว	= โง่
งืด	= ประหลาด, น่าแปลกใจ
ง่อ ๆ	= ชะงื่อ
เงิน <u>ค้ำ</u> ค้ำแก้ว	= ทรัพย์สินเงินทอง
เงิน <u>แล้ง</u> บาท	= เงินเพียงบาทเดียว (บัวซอน)
งาบแง	= ที่ลับ
ง้ามแง	= ขาอ่อน

จ.

จม, จมพุดจมแมน	= เลวร้าย, ไม่ดี, ทำแต่สิ่งที่ไม่ดีให้เห็น
จ่ม	= บ่น
จ่อง	= เหนียวรั้ง
จอด	= ถึง
จอม	= หย่อน
จ้อย	= การจับหรือบทประพันธ์ชนิดหนึ่งของล้านนา
จ้อยหว้อง	= คนท้องแข็ง
จะใด	= อย่างไร, อย่างไร
จะไป	= อย่า
จักก่าเลื้อ	= จิ้งเหลน
จักกัม	= จิ้งจก
จักเข้	= จระเข้
จักเข็บ	= ตะขบ
จั้ง	= ยั้ง, พักชั่วคราว
จับ	= พอดี, เหมาะเจาะ, สมควร
จำ	= ยอ (เครื่องมือจับปลา)
จิก	= ยอด, สูงสุด
จิ้มเลนอ, จิ้มเลนา,	= คำสรวลของชอทำนองจะปูและละม้าย
จิ้มเลหนอ, จิ้มเลหนา	บอกให้คู่ต้องรู้ว่ากำลังจะจบครึ่งของคนแล้ว
จี	= แกรุ่น, ดอกไม้ตูม
จี	= ป้าง, ย่าง
จีจ้อ	= ชื่อนกชนิดหนึ่งตัวเล็ก
จื่อ	= จำ
จุ	= หลอก, โกง
จู่	= ไปรดได้, จง
จุคหลุด	= เปลือยเปล่า
จุมปา, จุมปี	= ดอกจำปา, ดอกจำปี

จอมปลวก	= จอมปลวก
จู้จู้จี้	= ชุบชิบนินทา (บัวซอน)
เจ้า	= ค่ะ (คำลงท้าย)
เจ้านาย	= ฝึหรือวิญญานที่ดี มีฤทธิ์ คอยปกป้องรักษาผู้คนและบ้านเมือง
เจ้าใหญ่ใบบุญ	= เป็นคนใหญ่โตมีวาสนามาก
เจ้าเฮ้ย	= คำสร้อยของขอทานองเชียงใหม่ หมายถึง ท่านเฮ้ย
เจ๊	= นิทาน, นิยาย, เรื่องเล่า
แจ่ง	= มุม
โจจาโยยา	= พุดคุยกัน (บัวซอน)
ใจ	= ปิ๊ชวด
ใจๆ	= บ่อยๆ

ช.

ชอ	= วิธีปรุงอาหารแบบหนึ่งของทางล้านนา
ชอง	= ที่อยู่อาศัย (บ้าน, ฤๅษี, ศาลา)
ชอย	= สายลมพัดมาเบาๆ
ชัง	= เกล็ด, รังเกียจ
ชา	= หรือ (ใช้ในคำถาม)
ช่าง	= เป็น, ผู้ชำนาญในเรื่องนั้นๆ, มักจะ
ชาด	= มาก
ชาใด	= อย่างไร
จิ	= ตะหนี่
ชั่ง	= ชัน
จิ้น	= เนื้อสัตว์
ชุ่มเนื้อเย็นใจ	= อยู่สบายสบายใจ
เช่น	= ชั่วอายุ, มาก
เช้า	= ยามเช้า, เร็วกว่าเวลาที่กำหนดไว้
โช่ง	= โยน

ช.

ช่วย	= ถ้างน้ำ
ชวาม	= คล้า, จั๊บ
ชอม	= เรียง
ซัด	= ป้า, เหวี่ยง
ชาว	= ยี่สิบ (จำนวนนับ)
ซ้าว ๆ	= เสียงกรียวกราว, เซ็งแซ่
ซ้าเพื่อ	= บางครั้งบางครั้ง
ซิ่น	= ผ้าถุง
ซื่อ, ซื่อแซ่ด	= ตรง, ตรงแนว
ซู้ย	= หอม (กริยา)
เซา	= หยุค, พัก
เซาะ	= หา, แสวงหา
เซี้ย	= ส่งเสียงเข้าเหย๋ หยอกเข้า
เซ่ม	= บ่น
เซะ	= เครื่องมือจับปลา
โซ้ย ๆ	= เสียงดังเช่นนั้น
โซ้ย	= เลือก, คัด

ฅ.

เผ่า = แก่

ก.

คันคันหนหน	= ถอยหน้าถอยหลัง, รวนเร
ดอก	= ดอกไม้
ดอกส้อม	= ดอกไม้ที่เสียบอยู่บนซี่ไม้ไผ่ที่จักให้เป็นอัน ๆ
คัก	= นิ่งเงียบ
คัง	= จมูก, ก่อ(ไฟ)
คา, คาง	= จัดเตรียมไว้
คาย	= เฉย ๆ, เปล่า
ค้าย	= ดอกหงอนไก่
คำขลึงทึง	= คำมาก, คำสนิท
คินกั	= อีฐ
คั่นกะคั่นควาด	= คั่นปัด ๆ
คื้อ	= สะคื้อ
คูก	= กระจุก
คูแควน	= คูถูก
คูท่าง	= สะดวก
เคน	= แผ่นดิน
เค้าเคอะเค้าเคิบ	= เดินมาอย่างลำบาก (เดินแบบขึ้น ๆ ลง ๆ)
เค็ก	= คึก
เคือค	= โหมโห, หนุนเชียว
แดงปะหลัง	= แดงมาก, แดงโพลง

ด.

ตกตา, ตกต่ำ	= ถึงคราว, ถึงตา
ตกปางพายุลุน	= ต่อไปข้างหน้า, ภายหลัง
ตน	= ลักษณะนามของพระสงฆ์และอมนุษย์
คนบุญ	= นักบุญ, ผู้มีบุญ
ตอง	= ใบตอง
ต้องเดิน	= เครื่องมือจับปลาชนิดหนึ่ง
ต้อ	= ถู (กริยา), โคน
ต้อม	= รวมกันเป็นกลุ่มก้อน
ตะก่อน	= เมื่อก่อน, อดีต
ตะวา	= เมื่อก่อน
ตะหาร	= ทหาร
ตัวเก่า	= ตัวเอง
ตัวเพ็ง	= ชื่อสัตว์สัญลักษณ์ประจำปีนักษัตร
ตาขาวม่านหลาน	= ตาเหลือก
ตาขาวหมากกาก	= ตาเหลือก
ตาโลม	= ตาขี้
ตาวัน	= ตะวัน
ตำ	= ชน
ด้านว้ายทวยทัก	= ทำนายทายทัก
ด้านอง	= ทำนอง
ตำหนด	= ตำรวจ
ติก ๆ	= เรื่อย ๆ
ดิน	= เท้า
ตึก	= พยัคฆ์ตัวดี
ต้อ	= น้ำหนัก ๑ ตัน (๑,๐๐๐ กิโลกรัม)
ต้อย	= อ้วน
ตู	= เรา, พวกเรา (สรรพนามบุรุษที่ ๒)
ตูบ	= กระต้อม

เตชะป้าช้า	= ภาษานกร้อง (เลียนเสียงนกร้อง)
เต็ม	= เต็ม
เติก	= บังคับ, ข่มขู่, กดขี่
เต่า	= กบไสไม้ให้เรียบ
เต็บเตย	= เชื่องช้า, เนิบนาบ
เตี่ยว	= กางเกง
เตื่อม	= เพิ่ม, เต็ม
แต่ง	= แก้งทำ, เสแสร้ง, ทำท่า...
แต่งหย้อง	= ประดับประดา
เตม	= แน่นอน, หากว่า
เตลง	= แปลงกายด้วยอำนาจฤทธิ์
ใต้	= ภาคกลาง

ด.

ดง	= ดุง
ดอง	= สีก, กร่อน
ถั่วดิน	= ถั่วลิสง
ถั่วเน่า	= ถั่วเหลือง
ถ้ำ	= รอ, คอย
ถืมเฟือง	= เฟืองที่ทำจากฟางข้าว
ถุงแซ่ว	= ถุงหิ้วพลาสติก (ถุงก๊อบแก๊บ)
เถิง	= ถึง
เถิบ	= แก่, ทึนทึก
เถียน	= ลักษณะนามใช้เรียกของมีคมที่ยาวเรียว เช่น มีด
แถม	= อีก
แถ่ว	= ้วยรุ่น

ท.

ทก	= กระตุก
ทกโท	= ตู้กแก
ท่ง	= พุ่ง
ท้วง	= เคลื่อนไหว
ท้วงคำกัน	= กำลังร่วมเพศ (บัวซอน)
ทวย	= ด้วยกัน, ตาม
ท้วงไซ	= อาการบ่งบอกให้รู้ว่าอะไรใกล้ตลอดลูกแล้ว (บัวซอน)
ทอด	= ปล่อย, ละ
ทะ	= โบกกร
ทั้ง	= ทั้ง
ทัด	= ที่นี้, ตรง (บุพบท)
ทาน	= ทำบุญ
ท่าว	= ถ่ม
ทำ	= วาง, ตั้ง (อย่างเป็นระเบียบ)
ทีก	= ถึงที่สุด
ทั้ง	= ทั้ง, รวม, ทุก, และ
ทั้ง	= กระจาย, แ่น ๆ, เติด (คำลงท้าย)
ทื่อ	= จอง, ผูก, ถือว่า
ทุกข์	= ยากจน, ลำบาก (ไม่มีความสุข)
ทุกข์เก้าห้อยเก้าแปด	= พบความทุกข์อย่างถึง ๘ ครั้ง
ทุกข์ตะ	= คนทุกข์เข็ญ, ยาก
ทู่เจ้า	= พระสงฆ์
ทู่พี, ทูลง	= หลวงพี, หลวงลุง
ทูลวง	= เจ้าอาวาส
ทุม	= ทอดทั้ง, ปล่อย
เท	= แกะออก, รั้ว
เตะ	= เทียบ, ชี้นะ
เท็ก	= ทูบตี, เลิก - ถลก, ข่มขืน

เทอะ	= เอะ, นะ (คำลงท้าย)
เท่า	= トラバจนถึง
เท้า	= มาจาก “มั่งมูลทูนเท้า” หมายถึง มั่งคั่ง, ร่ำรวย
เทา	= พุดเขียวพาราสีกัน
เทิก	= ดัดขัด, กัดขวาง
เท็ก	= หยั่งถึง
เที่ยงมัน	= มันคง
เทียว	= เดิน, เดินทาง
เทื่อ	= ครั้ง
แท้	= จริง
เทว	= ละลาย, ผสมกับน้ำ
เท่ว ๆ	= ป้อย ๆ

ธ

ไธ	= ผู้มีศักดิ์สูง,ยิ่งใหญ่,น่ารัก, สง่างาม
----	---

น.

นกจอก	= นกกระจอก
นอ, น่อ	= นะ (คำลงท้าย)
น้องแอ	= น้องน้อย
นัก	= มาก
นักแก	= มากมาย, มากยิ่ง
นั่งกล้อยนอนกล้อย	= ดูไปพิจารณาไป (บัวซอน)
นับย่า	= เคารพนับถือ
นา	= นะ (คำลงท้าย)
นาค	= กลับกลาย
นาย	= คำขึ้นต้นของช่างชอหญิงในชอทำนองเชียงใหม่
นายมอน	= ตัวนาย (คำขนบของชอทำนองเชียงใหม่)
นาฮก	= นรก
น้ำบวย	= ตะบวย (ส่วนใหญ่ทำจากกะลามะพร้าว)
น้ำบ่อ	= บ่อน้ำ
น้ำมัน	= น้ำผึ้งจากตัวมัน (ผึ้งชนิดหนึ่ง)
น้ำแม่	= แม่ น้ำ
น้ำหม้อ	= หม้อน้ำ (ส่วนใหญ่มักทำมาจากดินเผา)
น้ำอุทกัง	= น้ำบริสุทธิ์ (บัวซอน)
นิม	= ลูกสะบ้า
นี่แลนอ	= เป็นเช่นนี้แล (คำขนบของชอทำนองเชียงใหม่)
นั่ง	= หนึ่ง (จำนวนนับ)
เนอ, เนื่อ	= นะ (คำลงท้าย)
เน็ง	= เอน, โอน, เอียง
แน	= เล็ง (ด้วยสายตา)

บ.

บ้, บ่า	= ไม่
บก	= ชุด
บ่คอง	= เดียวนั้น, บัดนั้น
บ่คาย	= เฉย ๆ นิ่ง
บ่ถ้ำ	= อย่าได้
บ่ถูกบ่ทัด	= ไม่ถูกต้อง
บวชห่อหมาก	= บวชเจียบ ๆ ไม่มีพิธีกรรมใหญ่โต
บ่เหลือ, บ่าเหลือ	= ขนาดว่า (เปรียบเทียบ)
บอก	= กระบอก
บอกมอก	= ต่อว่า
บ่อน	= กระวนกระวาย
บอรววน, บั้วรววน	= บริสุทธ์, ครบถ้วน
บั้ง	= ระยะ
บัน	= ทอดทิ้ง, หยุด, พัก
บ่าก่องค่อง	= ตายไปแล้ว (บัวซอน)
บ่ากัญญาณ	= แก้ววิเศษ (บัวซอน)
บ่าเกวน	= ต้นไม้ชนิดหนึ่งมีเมล็ดคล้ายเมล็ดตะขบแต่ใหญ่กว่า
บ่าเก่า	= โบราณ
บ่าเก่าบ่ากลาง, บ่าเก่ากลาง	= กลางเก่ากลางใหม่
บ่าขามเก้ม	= เรียกมะขามที่แก่จัดจนล่อน
บ่าเชื้อ	= มะเชื้อ
บ่าเชื้อแจ้	= มะเชื้อชนิดหนึ่ง
บ่าเชื้อหำม้า	= มะเชื้อยาว
บ่าแขว้ง	= มะเชื้อพวง
บ่าคอง	= คอยหา, คอยดู
บ่าเดียว	= ปัจจุบัน
บ่าคำฮาะ	= ความรัก, อวัยวะเพศ (บัวซอน)
บ่าเต้า	= แดงโม

บ่าแดง	= แดงกวา
บ่าที	= ที (คราว)
บ่าน้ำ	= น้ำเต้า
บ้านาว	= มะนาว
บ้านห่าง	= บ้านร้าง
บ่าบ้า	= สะบ้า (การละเล่นชนิดหนึ่ง)
บ่าผา	= หินที่เขา
บ่าผาบ	= ชื่อการร้ายราทำต่อผู้ด้วยมือเปล่า
บ่าพร้าว	= มะพร้าว
บ่าม่วง	= มะม่วง
บ่าเรียง	= มะเรียง
บ่าลุ่นบ่าจุน	= พระรุ้งพระรัง
บ่าว	= หนุ่ม, ผู้ชาย
บ่าห้อย	= มะระ
บ่าหิน	= ก้อนหิน
บ่าเหลิบเดิบเตย	= ยานเทิบทาบ, ไม่เรียบร้อยสวยงาม (บัวซอน)
บ่าโหก	= โรคริตสีดวงทวาร
บ่าโอ	= สัมโอ
บ่าเฮ้เจกั	= กระหัดกระหอบ, หน้าตาเล็กลั้ก
บ่าเฮ้ย	= คำอุทาน
บั้น	= หั้น, เบน
บีด	= เดี้ยว
บีด	= เจาะ
บุญเปลื้อง	= มีบุญเปลื้อง
นุ่น, นู่น	= นูก, แหวก, คั่นคั่น
นุบ	= ดี
เบ็ง	= ดู
เบ็งเง้อ	= ชะเง้อดู
โบะ	= ผ่า

ป.

ปก	= แผ่นคลุมข้างบน, ปิด, บัง
ปกป่าว	= ประกาศ
ปกหงก	= โพล์ขึ้น, ผงก
ป่ง	= ผลิ (ใบ)
ปบ	= ค่วน, ท้นโค
ปม	= ปุ่ม
ปลง	= หยุด, ยินยอม, สวดศพ
ปลงป็น	= ยกให้ (แต่งงาน)
ปลาบ้วง	= ปลาเค็มตากแห้งแต่เป็นรื้อบ่วง
ปลาย	= กว่า ๆ (ใช้กับจำนวนนับ)
ปลาสะเค็ด	= ปลาหมอ
ปลาหลิม	= ปลาช่อน
ปลิ้นพ็อกปลิ้นแพ็ก	= คลบตะแลง
ป้อ	= เพิ่มขึ้น, พอกพูน
ป้อหละเหม้	= นั่งพับเพียบ
ปะ	= พบ
ปะเว้อปะว่า	= หันรีหันขวาง
ปักขวิดปักขวาง	= ล้มคว่ำ, ล้มหัวซุกหัวซุน
ป็น	= แบ่ง, ให้
ป็น	= ก้อน
ป็นพุ่น	= แบ่งให้ตามส่วนของผลประโยชน์
ปากคัก	= พุดติดอ่าง
ปากจุน	= ปากยื่น
ปากบีน	= คนที่ปากหนา
ปากม่วนจาหวาน	= พุดจาไฟเราะอ่อนหวาน
ปาง	= ขวด
ป่าแดดป่าฝน	= กลางแดดกลางฝน
ปาทะราช	= เดินไป

ปารมี	= บารมี
ป่าเลอะ, ป่าเลื้อ, ป่าเตอ, เป้อเลื้อ, เปอะเลอะ	= มากมาย
ปาว	= หวาดเสียว
ป่าเส้า	= ป่าที่มีต้นเสลาขึ้นอยู่มาก
ป่าหรีป่าหว้อ	= มองหน้ากันไปมา, เล็กเล็ก (บัวซอน)
ป่าเฮี้ยว, ป่าเฮ่ว	= ป่าช้า
ปุด	= ขาด
ปุน, ปูน	= นำ
ปุนดี, เปนดี	= น่าจะ, ควรจะ
ปุนดีอินดู	= นำสงสาร, นำสังเวช, อพิไร!
ปูชา	= บูชา
ปู้ฮ่า	= คำเรียกผู้ชายแบบไม่สุภาพ, คำเรียกเพื่อนที่สนิทกัน
เปกซ์	= อุปสมบท
เปน	= เป็น
เปนขาบเปนเจ็บ	= ไม่เรียบเนียน (ทาแป้งที่หน้าแล้วไม่เกลี่ยให้เรียบเนียน)
เปนคึกเปนคัก	= ใบบนเป็นหลุมเป็นบ่อ
เปนเคียดเปนไหม้	= ร้อนกร้อนใจ
เปนแน่นเปนหนา	= เป็นนักเป็นหนา
เปนสบเปนปาก	= ได้ยินเขาพูดมาว่ามา (บัวซอน)
เปนใหญ่เปนสูง	= เจ้าใหญ่นายโต, มีศถาบรรดาศักดิ์, วาสนาดี
เปนเออะเปนหาว	= ส่งเสียงแบบจะเป็นลม (กริยา)
เปล่งวะ	= เปิดโล่ง
เปอ	= แผ่, ขยายออก
เป้า	= ปีฉลุ
เปิกษา	= ปรีक्षा
เปียบ	= คั่ว, ฉวย
เปียรื	= พยารื, เชื้อโรค
เปียว	= เปลว
เปียะ	= เปียก
แปด	= เปื่อน

แปลง	= ทำ, สร้าง
ไป	= ย่อมาจาก “จะไป” หมายถึง อย่า
ไปขงบ่มลั	= ไปไกลไม่ให้เห็น
ไปตามดี	= ชวนทะเลาะ, หาเรื่อง

ผ.

ผก	= คักรอ, แอบฟัง (บัวซอน)
ผญา	= ปัญญา
ผด	= โพล้, ถึง, ผุด
ผดา	= บรรดา
ผ่อ	= ดู
ผะกุก	= กระจุก
ผะหลาด	= ผลุดลุกขึ้น
ผะหลัด	= หนามตะปุมตะป่า
ผักบัว	= คั้นหอม
ผัด	= วันพฤหัสบดี
ผับ	= ถ้วนทั่ว, ทุก
ผาก	= ด้าน, ฝ่าย
ผาง	= รูปร่าง
ผางปะทิส	= ถ้วยตะไลดินเผามีไส้เทียนไว้จุดให้แสงสว่าง
ผาธนา	= ปรารถนา
ผาม	= ร้าน, ปะรำ
ผ้าหยอก	= ผ้าจี้รว
ผีกะยักษ์	= ผีกะ (ผิชนิดหนึ่ง) ที่ดุและเขี้ยวมาก
ผีบ้า	= คนบ้า
ผืด	= เลียงดั่งผืด ๆ (บัวซอน)
ผู้นำล้ำแกน	= ผู้นำ
เผ้ง	= ผึ่ง
แพว	= ถึง
โผด	= โปรด
โผ	= ใคร

พก	= เอาผ้าห่มห่อ
พญา	= ผู้ยิ่งใหญ่
พยาธิ	= โรคภัยไข้เจ็บ
พร่อง	= บ้าง, บาง
พระญา	= กษัตริย์, พระราชา
พระหน้อย	= ตามเณร
พริ้ว	= มีค
พริกตำ	= พริกป่น
พริก ๆ	= เสียงดังเช่นนั้น
พริก	= พริกนี้
พลิก, พลิกพอก	= กลับ (ไป, มา), คืบ
พลูเลีย	= ไพล (สมุนไพรชนิดหนึ่ง)
พอ (จะ)	= เกือบจะ, พอดี
พ่อชาย	= ผู้ชาย
พ้อม	= ภาชนะชนิดหนึ่ง (แทน ขัน, พาน, สลุง)
พอย, พอยลาม	= งานฉลอม
พ้อย	= ทำไม
พาก	= ทัพพี
พ่าง	= ข้าง
พ้าน	= ดอกบัวสาย
พ้าย	= เล่นไฟ, ไฟ
พายบน	= สวรรค์
พายถุน	= ภายหลัง
พ้ำเพ็ง	= บำเพ็ญ
พิกซิก, พิกซีก	= ของเล็กเป็นกระดุกยื่นออกมา
พุ	= ผุดขึ้น
พุ่น	= พวก, กอง
พุ่น	= ต่อไปข้างหน้า, ผ่านมาแล้ว

พูด	= บวมขึ้น
พู่เมียบ	= กะเทย
เพ็	= ทางนี้
เพ็ง	= คือ “เพ็ญ” หมายถึง วันเพ็ญ เดือนเพ็ญ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ)
เพ็ลี้ยง	= ในที่นี้หมายถึง โรคเอดส์
เพาะ	= พาด
เพิง	= สมควร, เหมาะ
เพ่ง	= พึ่ง
เพ็น	= ผู้อื่น, เขา
เพียง	= เทียบ, เท่า, เสมอ, ราบ, เรียบ
เพียด	= กระบุง
เพื่อ	= เพราะ
เพ็	= ชนะ
แพง	= ที่รัก, พอใจ
แพ้ว	= พยาธิ (ตัวกลม)
เพ็ด	= หลง (ทาง), ไม่ตรง
ไฟ	= สะไ้

ฟ.

ฟ้อน	= รำ
ฟักเพื่อ	= ฟุ่มฟัก, เอาใจใส่
ฟั่ง	= รีบ, รีบเร่ง
ฟั่งฟ้าว	= รีบร้อน
เฟื่อง	= ฟางข้าว
แฟบ	= แฝบ

ม.

มง ๆ, โมง ๆ	= สว่างสุดใจ (ใช้กับสิ่งของขนาดใหญ่กว่าปกติ)
มดส้ม	= มดแดง
มนต์	= เสกด้วยคาถา
มบ	= พับ, ม้วนทบ
ม่วน	= สนุก, ไพเราะ, รู้สึกดี
ม่วนจัน, ม่วนจันนั้นเนื่อง	= สนุกสนาน
ม่อ	= คล่อง, สะดวก
มอก	= ประมาณ, ขนาด, เพียงแค่, ต่อว่า
ม่อน	= เนินเขา, คำเรียกแทนตัวเอง
มอบ	= แอบ, ซ่อน
มอย	= หรีดง, ลีคล้า
มัก	= ชอบ
มั่งมุนทุนเท้า	= มั่งคั่ง, ร่ำรวย
มาไซ	= มาเยี่ยม
มาน	= ตั้งครรภ์
มาบ ๆ	= แหววับ, แหววาวเป็นประกาย
ม้าม	= เตี่ยวให้ละเอียด
มึงม้วยคว่าหน้า	= ตาย
มีน	= ผีเสื้อเล็ก
มี้อจันท์วันดี	= ฤกษ์งามยามดี
มุย	= ขวาน
มูลี	= บุหรี่
เม็ด	= ปีมะแม
เมา	= มัว, หลงใหล
เมาะ	= พาดพิง, อิง
เมิน	= นาน
เมิบ ๆ, เมื่อ ๆ	= นอนกลิ้งลี้มลุกคลุกฝุ่น
เมือ	= กลับ

เมื่องกอก	= บางกอก (กรุงเทพฯ)
เมื่องบน	= สวรรค์
เมือเช้า	= ยามเช้า
เมือย	= เป็นไข้ไม่สบายตัว
เมือวัน	= กลางวัน
เมือหล้าเมือซ้อย	= ภายหลังบันปลาย
แม่คือ	= แม่น้ำ, คุคลอง
แมงงุน	= แมลงวัน
แมงบั้ง	= บั้ง
แมงพริ้ง	= แมลงหวี่
แมงแม่ฝน	= แมลงชนิดหนึ่ง คือ ค้าง
แมงวน	= แมลงวัน
แม่ช่าง	= หมอตำแย
แมน	= โผล่, ผุดให้เห็น
แม่น	= ไข่, จริง
แมบ	= แลบ (สายฟ้า)
แมอิงแม่แย่ง	= ผู้หญิง
แม่ออก	= โขมอุปฐากเพศหญิง
แม่ฮ้าง	= แม่ม่าย (เลิกร้างจากสามี)
แม่เฮื่อน	= แม่บ้าน
โมง ๆ	= สว่างสุกใส
ไม้เงะ	= ไม้เต็ง
ไม้ถิ	= ไม้ตรี

ยัน	= อัดเข้า, ยัดเยียด
ยวาม	= ขยุ้ม
ยอ	= ขึ้น
ยอก	= กระแตกกระทุ้ง
ของ	= ศึกไส
ย่อน	= เพราะว่า
ยอบ	= ทรุกลง, บ่อลง
ย่อย	= เล็กน้อย, จีบ้น, จู้จี้
ย้อย	= ไหล, หยด
ยะ, เยยะ	= (ลงมือ) ทำ
ยะไ้ยะบอด	= ทำมากมายเหลือเกิน
ยักษ์เจ้ญเณยนต์	= อมมนุษย์, ฝึร้าย, อำนาจร้าย หรือคุณไสยต่าง ๆ
ยั้ง	= หยุด, พัก
ยับ	= จีบ (ตำรวจจับผู้ร้าย)
ยา	= รักษา
ย่า	= คำเรียกหน้าชื่อผู้หญิงสูงอายุในเชิงไม่ให้เกียรติ
ยาพัน	= ยาเส้น
ยาง	= ชนเผ่ากะเหรี่ยง
ย่าง	= เดิน, ก้าว
ยาบ ๆ	= ลักษณะไหลออกมาเป็นสาย, อาการจั่นลงอย่างเนิบ ๆ
ย้าว	= จวนจะแห้ง
ยิง	= ผู้หญิง
ยี่	= ปีชวด
ยี่	= แยกเขี้ยว, ยิงฟัน
ยวบ	= จีบ, หยิบ
เยียบ	= ยุ่งข้าว
เยียด	= เบียด

เยือก = ฐบวบ, สั้นไหว
เยื่อง = เรื่อง, ประเภท, ชนิด

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ร.

รถเครื่อง	= รถจักรยานยนต์
รถถีบ	= รถจักรยาน
รถด	= ถัง
ร่ำเฟิง	= ร่ำเฟิง, ไคร่ครวญ
เร้า	= ปี่ระกา

ล.

ล่น	= วัง
ลวด	= เลย
ล่อ	= ลี, แหละ (คำลงท้าย)
ลื้อ	= เกวียน
ลอก	= แลบ (ลื่น)
ลองคอย	= ลองดู
ละ	= ทิ้ง, ปล่อย
ละวุ่นละวาย	= วุ่นวาย
ละอ่อน, ละอ่อนตอนแต่น	= เด็ก, เด็ก ๆ
ลัก	= แอบ, ขโมย
ลักแท้	= แท้จริง
ล้นป้าง	= คำขบขของทำนองเชิงใหม่ (ตามคำศัพท์ หมายถึง แขนพับ)
लग	= บาง (ครั้ง, คน)
लगเพื่อ	= บางครั้ง
ลาด	= สิ่งที่มีวนอยู่นั้นแผ่ขยายออกไป
ลาก	= สับให้ละเอียด, ซื่ออาหารชนิดหนึ่ง
ลาม	= งาน, งานฉลอง
ล่าย	= หลอกหลวง
ล้า	= อร่อย
ล้า, ล้าเหลือ	= มาก, เกินไป
ล๊ะ	= เครื่องมือดักปลาชนิดหนึ่ง
ล๊ะ	= ซ่อน, แอบ
ลิก ๆ	= เสียงกลุ่มคนที่เคลื่อนไหวกัน
ลิ่ง	= โลง, เรียบ, สำเร็จ
ลื่น	= กลื่น
ลู	= คำลงท้ายแสดงความสงสัย หรือขัดเคืองใจ
ลูบ ๆ	= แสดงอาการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องของคนจำนวนมาก
ลุ่ม	= ล้าง

ลุ่ม ๆ	= อาการเคลื่อนที่ไปเรื่อย ๆ มาก ๆ
ลู่, ลู่หิง	= (คำลงท้าย) นะ, แย่ง, ยื้อแย่ง
ลูกแก้ว	= สามเณร
ลูกขุย	= กำป็น
ลูท่าง	= สะดวก, ไม่ติดขัด
ลูน	= ภายหลัง, ที่หลัง
เลกวัด	= ขาขจรจรัที่มีผู้อุทิศถวายให้แก่วัด
เล่า, เล่าขวัญ	= นินทาว่าร้าย
เลาอิง	= รูปร่าง, ร่างกาย
เล็ก็	= ลึก
เลี่ยน	= เกลี้ยง, ราบเรียบ
เลื่อม	= ไส, เงามไส
เลง	= ขามเข็น
เล้ง	= เกิน, ล้ำ
เลี้ยว	= เสร็จ, เรียบร้อย, ที่ผ่านมา

ว.

ว้อ	= บ้า
ว่อแว่วแว	= รบกวณ, เช้าซี้
วอก	= โกหก, ตลบตะแลง
ว้อง	= วงกลม, เป็นวง
วัง	= ลำน้ำ, แม่น้ำ
วันตก	= ทิศตะวันตก
วันไท	= ชื่อวันที่นับแบบไท คือ รอบละ ๖๐ วัน
วันพรุก	= วันพຽງนี้
วันเมง	= การนับวันแบบมอญ-เขมร (นับวันอาทิตย์-เสาร์)
วันศีล	= วันพระ
วันออก	= ทิศตะวันออก
วัดห่างวัดเฮื้อ	= วัดร้าง
ว่า, ว่าหลังว่าหน้า	= ค่ะมา
วิด	= กระโจน, กระโดด
วิน	= ขาด
วี	= พัด
เว่า	= หลุด, หลอ (ฟัน)
เวีย	= เร็ว
เวียก	= งาน (ที่ต้องลงมือทำ)
เวียง	= วัง, ตัวเมือง
แ่ว	= แวะ, หยุดพักชั่วคราว
แวน	= ล้อมรอบ
แวนล้อมอ้อมหน้า	= ล้อมวงกัน, รายล้อม
ไว้ ๆ	= โดด ๆ, เพียงลำพัง (บัวซอน)

ส.

สด	= ผลุนพลันออกมา, กระโดด
สนธิ์	= ปฏิสนธิ (บัวซอน)
สนล่อ	= ยุบ, ส่อเสียด
สนั่นพ่นพิง	= ดังมาก (บัวซอน)
สบ	= ปาก (แม่น้ำ)
สพะ	= มากมาย (มาจาก “สรรพ” - ภาษาสันสกฤต)
สั้ม	= เปรี๊ยะ
สมปาน	= สมภาร
สมัย	= ปัจจุบัน, สมัยใหม่
สมัยสะใหม่	= สมัยนี้เกิดวิกฤตการณ์ (มันร้อนมันใหม่ = บัวซอน)
สมเร่ง	= สำเร็จ
สรี	= สิริ, ศรี
สลั่ง	= ตะลั่ง
สล่า	= ช่วง (ผู้ชำนาญ)
สลิด	= คัดจริด, ดอกขจร
สวก	= คู, ปากร้าย, ก้าวร้าย
สวด	= หนุน
สวะ	= ปล่อย, ละ
สวั๊ก	= ทิ่ม, ดำ, จิ้ม
สวา	= การเปล่งเสียงสาธุการ
สอด	= ร้อนเร่ไป
สอด ๆ	= เสียงดังเบา ๆ
ส่อนบ่อน	= ผมหงอก
สอย ๆ	= ปรอย ๆ, อย่างแผ่ว ๆ ไปตามลม
สะง่า	= ปีมะเมีย
สะเคน	= กระเด็น
สะบันงา	= ดอกกระดังงา
สะรัก	= มาจาก “ดอกรัก” (บัวซอน)

สะลวด	= บ่อย ๆ
สะละอ่อน	= ขนมหิลาอ่อน
สะลาบ	= รั้วไม้ไผ่ขัดแตะสานทึบ
สะแห้ว	= คั่ว, ฉวย
สะออน	= ชอบใจ, คิดใจ
สั่ง	= มาจาก “อะสั่ง” หมายถึง อะไร, ทำไม, เหตุใด
สั่งกา	= สงสัย
สัน	= ปีกอก
สันชะ	= หनावสันสะท้อน
สันใด	= เช่นใด, อย่างไร
สับปะหल्ली	= พุดจากลักลอก เชื่อถือไม่ได้
สา	= ไหว้, สักการบูชา
ส้า	= วิธีปรุงอาหารอย่างหนึ่งของชาวล้านนา
สาด	= เสื่อ
ส้าม, ส้ามจ่ม	= บ่น
สาย	= ฉาย (คูบริบท)
ส้าย	= ชดใช้
สายคื้อ	= สะคื้อ
สายลื้อ	= สะลื้อ (เครื่องดนตรีชนิดหนึ่งคล้าย “ซอฮู้”)
สายแห่	= สายรอก
สายฮก	= สายรอก
สาวจิตหลิด	= สาวน้อยแหม่มใส่น่ารัก
ส้า	= ชับซ้อน ขู่ขาก
ลิกซ์	= ลูกศิษย์, ลีค
ลิกซ์ปก	= ลาสิกข์ชั่วคราวโดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางพิธีสงฆ์
ลิบชาวชาวบ้าน	= เพื่อนบ้าน, พี่น้องชาวบ้านทั่วไป
ลิบหาย	= ฉิบหาย
ลี	= ปีมะโรง
ลี, ลีท่า	= ท่าจะ, ดูท่า...
ลั้งทัง	= ไม่เต็มเต็ง, ไม่นฉลาด, ทัพ

ส่น	= เบียด, แทรก
ส่นบ่น	= ลักษณะสีขาวขุ่น
สวบ	= สวม, ใส่
สุมา, สุมมา, สุมา	= ขอโทษ, ขออภัย
สุย ๆ	= พร่ำ ๆ (ฝน)
สุ	= สรรพนามบุรุษที่ ๒
สู้	= ยินดี, พอใจ
สุน	= ผสม, ปะปน
เสง	= แข่งกันส่งเสียง, โต้แย้ง
เสบย	= สบาย
เส็ด	= ป้าง
เส้า	= หมอง, หม่นหมอง
เส้ง	= เอน, เบน
เสี้ยง	= หมด
เสี้ยงถ้าน, เสี้ยงอย่างเสี้ยงถ้าน	= ทุกอย่าง, ทุกสิ่งทุกอย่าง
เสื่อหนาบโมะหนาบมะ	= เสื่อปะแล้วปะอีก
แส่ว	= แส่, เสือก, ฉาบ
โตะ	= โขลกหรือคดลูกเคส้าเบา ๆ พอให้เข้ากัน
ไส้	= ปีมะเส็ง

ห.

หงวาม	= ตะกรบ, ถวย
หน่วย	= ลูก, ใบ (ลักษณะนาม)
หน่อ	= ในที่นี้คือพระโพธิสัตว์ หรือเจ้าอุปราชา
หน่อเหน้า	= อายุน้อย, ยังอ่อนเยาว์
หน่อง	= เหนียว
หน้อย	= น้อย, คำเรียกผู้ผ่านการบวชเณรมาแล้ว
หนั้ว	= ยุ่ง, ชุลมุน
หนาน	= คำเรียกผู้ผ่านการบวชพระมาแล้ว (= ทิด)
หน้าบุญ	= วาสนา, บารมี
หน้ามอด	= หน้าเป็นแผลเป็นเพราะฝีดาษ
หน้าแห้งตากยาก	= หน้าถอดสี
หนิม	= นิ่ง, สงบเสงี่ยม
หนีบ	= กดทับ
หนึ้ง	= นิ่ง
หม่นเหมีย้ง	= เป็นทุกข์, หม่นหมอง
หมอกึ้น	= คนชอบดักไก่อ่ำ (บัวซอน)
หมอเมือง	= หมอพื้นบ้านของชาวล้านนา
หมอย	= เครา
หมัดไฟ	= สะเก็ดไฟ
หมั่น	= ขยัน, ทำบ่อย ๆ
หมามุม	= หมาดำ
หมาแม่ค้อง	= หมาแม่ลูกอ่อน
หม้าย	= แม่หม้าย (สามีตาย)
หมู	= พวาก, กลุ่ม
หย้อ	= ประชด
หยะ	= หยาบ ๆ ไม่ประณีต
หยัง	= อะไร, ทำไม (เหตุใด)
หยาดน้ำ, หยาดน้ำหมายทาน	= กรวดน้ำ

หยุบ	= จับ
หลก	= ถลก
หลึก	= ฉลาด
หลวง	= ไหญ่
หลอ	= เหลือ
หล่อ	= ถลา, พุง, กระโจนใส่
หลอง	= ยุ่งฉาง
หล้อง	= โลงศพ
หลอด	= แท้ง
หลอน	= คำขึ้นต้นของช่างชอชวยในทำนองเชียงใหม่
หล่อน	= หลุด
หละคุย	= กำปั้น, หมัด
หละปูน	= จังหวัดลำพูน
หลังเคาะหลังกอง	= หลังโก่ง, หลังค่อม
หลั่น	= พรวดพราด
หลัว	= ฟืน
หลัวะ	= เปลื้อง, หลุด, เอาออก
หล้า	= เด็กน้อย, ลูกคนสุดท้อง
หล้าง	= เสี่ยงดู, ทองดู, น่าจะ, บาง, บ้าง
หลาย	= มาก
หล่าย	= ฟาก, ฝ้าย, ช้าง
หลึง	= เอน, น้อม
หลิ่ง	= คื้อ, รื่น
หลืบเถิม	= ชะโงกผา
หลุ	= พัง, ทรุด, เสีย
หลุ่ม ๆ	= รวมกัน, ไปด้วยกัน
หลุด ๆ	= เคลื่อนที่ช้า ๆ
หลุบ	= รุมกันเป็นจำนวนมาก
หวะ	= รอยขาดขนาดใหญ่
หวัน	= พันกัน

หวาก	= ขาดมาก (แผล)
ห่อหนึ่ง	= ห่อหมก
หะ	= สาด
หัง	= ทำไม
หัน	= เห็น
หัน	= นั้น, นั้น
หวัที	= ตั้งแต่ต้น
ห้วงมอง	= ครกกระเดื่อง
ห้วงมุ่ม	= สมองไม่ดี (สติปัญญาไม่ฉลาด)
ห้วงออย	= ห่วงโกรน, ผมน้อย
ห้วง	= แต่งขบวน
หือ	= ให้
หุม	= ชอบ, นิยมชมชอบ
หุย	= ร้องโหยหวน
เหียง	= เอียง
เหล็กจี	= ส่วาน
เหม้า	= ปี่เถาะ
เหมาะบอดเหมาะไป	= สมควรจริง ๆ, งามมาก
เหมาะแลงเหมาะงาย	= ตลอดเข้าตลอดเย็น
เหว้ง	= ปลิวแกว่งไปมา
เหลือ	= กว่า, ยิ่ง
เหิด	= หวัระเสียงดัง
เหิบ	= ไล่ตะเพิด
เหีย	= คำเรียก “เออ, เอ๋ย”
เหีย	= เสีย
เหือ	= เหงื่อ
แหง้น	= แทะ
แหน	= รักษา, แข็งแรงรายละเอียด
แหนม	= น่าจะ, ควรจะ
แหล่	= ไหล, บ่า

แหลบ	= ลักษณะนามที่เรียงกันเป็นปึกเป็นตั้ง เช่น แหลบพลู
โหงด.	= ถั่วที่ออกมาทีละหลายๆ
โหง่ง	= ตะแวง
โหวะ, โหวก	= รอยแตกขนาดใหญ่
ใหญ่	= เต็บโต, โตแล้ว
ใหญ่ไปใหญ่กว่า	= ใหญ่มากๆ
ให้	= ร้องไห้

อึ้ง	= อึ้ง (มือ, เท้า)
องคะ	= อวัยวะ
อด	= อดทน
อึด ๆ	= เฝียงคังอีกทีก
อยของ	= วาง, ตั้ง
อัย้อง	= ประคับ, ตกแต่งให้งาม
อยากกลั่น	= อดอยาก
อัย่านการ	= ไม่อยากทำงาน
อยู่ดีกินดี	= อยู่อย่างสุขสบาย
อวบฟัก	= ทะนุถนอม
อ่วย	= สรุ่ยสรุ่ย เกินความจำเป็น
ออนซอน, ออนซอน	= เรือย ๆ
ออนหลัง	= แต่ก่อน
อ้อมพอก	= ผ้าอ้อม
อะสัง, อะหยัง	= อะไร
อั้น	= นั้น
อ้าย	= พี่ (คำเรียกผู้ชาย)
อาละ	= เก่ง, เข้าท่า (บัวซอน)
อาวอา	= ในที่นี้ คือ ญาติมิตรพี่น้อง
อ้ออพี่น้อง	= พี่ ๆ น้อง ๆ
อิกจะหลิก	= แคลงใจ, สงสัย
อิด	= เหนื่อย
อินดู	= สงสาร
อินทา	= พระอินทร์
อ๊ะ	= คำเรียกหน้าชื่อหรือสรรพนามเรียกผู้หญิงอย่างไม่สุภาพหรืออย่างสนิทกัน
อ๊ะ	= นี่
อ๊อผาย	= เล่นไฟ

อึกนึ๊ก	= อึดอัดใจ, คับอกคับใจ, แน่น, หนัก
อึ้งย้ง	= ลักษณะของทีนุนใหญ่ เช่น หญิงท้องแก่
อืบ	= อคอยาก, อึดอัด
อู่่ง	= โอ่ง
อุ่นใจ	= มีความหวัง
อุ่ม	= บรรเลง, โหมโรง, กุ่มไว้
อุ่มลุ่ม	= ลักษณะของทรงกลมขนาดใหญ่
อุ่มอ้าอุ่มอ้า	= ปฏิเสธ, ปกปิด
อุ้ม ๆ	= เสี่ยงบันไปตลอด (บัวซอน)
อ้วย	= ยาย, ตา, คำเรียกคนเฒ่าคนแก่
อุทยาน	= อุทยาน
อู่	= พุด
เออะ	= เรอ
เอ้า	= ร้อน, ไหม้
เอาชาติ	= กลับชาติมาเกิด
เอาเมีย	= มีเมีย, แต่งงาน
เอิ้น	= ตะโกน
เอื้อง	= ดอกกล้วยไม้
เอื้องไขเต่า, เอื้องเงิน, เอื้องเซะ, เอื้องทกทอลาย, เอื้องเผิ้ง	= ชื่อกล้วยไม้ชนิดนั้น ๆ
แอ๊ะแห่ม	= ทุ่มเตด้วยกำลังกาย
แอ็ค	= พุงโร, พุงใหญ่
แอว	= เอว
แอ่ว	= เทียว
โอ	= กลิ่นเหม็นตุ ๆ เน่า ๆ
โอ้งป่าทา	= อึ้งเท่า (โอ้ง = อึ้ง)
โอ้ยอะลา	= เจ็บปวดทรมาน (บัวซอน)
โอ๊ะโยะ	= ลักษณะของที่กองสุม ๆ
โอ๋	= คำเรียกหน้าชื่อผู้ชายที่สนิทกัน หรือเรียกอย่างไม่สุภาพ

ฮอก	= กระรอก
ฮ้อง	= เรียก
ฮอม	= ร่วม, สมทบ, บริจาค
ฮอย	= ของเดิม
ฮะ	= ลามก
ฮ้า	= ปลาร้า
ฮาก	= อาเจียน
ฮาง	= รัง
ฮ้าง	= แม่ม่ายแม่ร้าง (หย่ากับสามี)
ฮ่าปึกฮ่ากิน	= คำแข่งคำ “ขอให้โรคหามาปึกมากิน”
ฮำ	= กรำ, พรำ, รด (ฝน)
ฮิ	= หาหรือทำให้มีขึ้น
ฮิมตาย	= เกือบจะแย, เกือบจะตาย
ฮิต	= สิ่งที่ประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมานาน (จารีต)
ฮุ่ง	= รุ่ง คือ เวลาเช้า
ฮูซี่	= ทวารหนัก
ฮูลิงค์	= รุอวัยวะเพศหญิง
เฮีย	= เรียกราค
เฮือน	= (เรือน) บ้าน
แฮ	= รักแรั
โฮงยา	= โรงพยาบาล
ไฮ่นาปลาหาง	= กิจการด้านทำนา

** หมายเหตุ : คำในวงเล็บ (บัวซอน) หมายถึง บัวซอน เมืองพร้าว เป็นผู้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับความหมายของคำนั้น ๆ

ตำนานที่ปรากฏในบทของ บั๊วซอน เมืองพร้าว

ขอกรรมวิบาก

๑) บุญเป็นเลขหารกรรมเป็นเลขบวก (บ. ๑๔)

= การทำบุญนั้นสามารถเฉลี่ย แบ่งเบาทุกข์หนักไปได้ ต่างจากการสร้างเวรกรรมมักมีแต่ความทุกข์ยากเพิ่มมากขึ้น (บั๊วซอน)

ขอใคร่เกียด

๒) แม้แต่ปลาตายยังลอยในน้ำเย็น แม้แต่ปลาเป็นยังว่ายในน้ำร้อน (บ. ๑)

= ต้องรู้จักปรับตัวเราให้เข้ากับสภาพนั้น ๆ ได้

๓) สีสันต่างสีแก้วนันต่างแก้ว (บ. ๑)

= คนเรามีความหลากหลายแตกต่างกันไป

๔) ชีวิตคนเขาถึงจะตายไปแล้ว มันก็มอกถูกแขว่งปลิวลม (บ. ๑)

= คนเราตายไปเหมือนกับถูกหิ้วที่ปลิวไปตามลม นั่นคือหมดค่าหมดความสำคัญ

ต่าง ๆ

๕) เขาหวานพืชต้องอุ้มใจกินผล (บ. ๓)

= ทำสิ่งใดก็คาดหวังว่าจะได้รับผลนั้น

๖) จะหื้อเค้ามันเสียต้องแปลงเครือหื้อตั้ง (บ. ๓)

= การจะเริ่มต้นทำสิ่งใด ควรทำให้ดีให้มั่นคง เพื่อความเจริญงอกงามในภายหน้า

๗) ช่างซอรุ่นใหม่มันมอกไก่อชนลอย (บ. ๓)

= ช่างซอหัดใหม่เปรียบเหมือนไก่เพิ่งลงสนามต่อสู้

๘) เจียดหน้อยลอยอยู่ในน้ำ ดินวามือว้างค้อมเหยียดค้อมเหยียด (บ. ๕)

= เจียดที่อยู่ในน้ำ ยังรู้จักช่วยเหลือประคับประคองตนเองเพื่อให้อยู่รอด ฉะนั้นเราเป็นคนจึงต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้อยู่รอดเช่นกัน

๙) อยู่อย่างไก่อเฒ่าเฝ้ากินเกลบหัวมอ เลี้ยงหมาผอมตอมมันยังบ่คุ้ม (บ. ๖)

= บั๊วซอนเปรียบตนเองว่าใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เหมือนไก่แก่ที่หากินข้าวเปลือกอยู่ใกล้ ๆ ครกตำข้าว คือ พยายามเลี้ยงตัวให้อิ่มสบาย ๆ อย่างง่าย ๆ และทำอะไรก็ได้ไม่ดีเท่าควร ดังที่ว่า เลี้ยงสุนัขไว้ แม้จะให้สุนัขกินอาหารมาก ๆ แต่สุนัขก็ยังผอมอยู่

๑๐) เห็นว่าหมามันไปหันใส่ซี่ มันบิกินมันก็ทิ้งคม (บ. ๑๔)

= คนเราเป็นคนอย่างไร มีนิสัยอย่างไร ก็อดไม่ได้ที่จะเป็นไปแบบนั้น และแม้ไม่ได้แสดงเองเป็นเอง แต่อดมีใจร่วมด้วยไม่ได้ หรือได้ดู ได้ข้องเกี่ยวบ้างเล็กน้อยก็ยังดี

๑๑) ของเหม็นเหม็นแฉะจนชอบดม เขาว่าฮ้าเป็นหนอนเขาก็ว่าฮ้าโอ (บ. ๑๕)

= ของมีกลิ่นเหม็นแฉะจนชอบดม เช่นเดียวกับคนบางคนทั้งที่ผู้อื่นบอกว่าเป็นของไม่ดี แต่เขากลับชอบ เห็นว่าเป็นของดี ถูกใจ

๑๒) ความสุขกับความร่ำรวยเหมือนน้ำบวชกับน้ำหม้อ (บ. ๑๖)

= ความสุขและความร่ำรวยนั้นเป็นสิ่งที่อยู่คู่กัน (ถ้าเป็นคนร่ำรวยก็มักมีความสุข) เช่นเดียวกับตะบวยตักน้ำย่อมคู่กับหม้อน้ำที่ใส่น้ำกิน ต้องอยู่คู่กันเสมอ

๑๓) คนไหนมีลูกสาวเหมือนเพิ่นมีอุ้งฮ้า (บ. ๒๐)

= หากคนใดมีลูกสาวควรระมัดระวัง ดูแลให้ดี ถ้าเสียคนหรือเป็นคนไม่ดีจะทำให้เป็นที่ติฉินนินทาของผู้อื่นได้ง่าย เปรียบเหมือนกับมีโอ่งปลาร้าหมักไว้ที่บ้าน ถ้ายังติดอยู่ ก็ทานได้ ร่อยดี แต่ถ้าเกิดเน่าเสียขึ้นมาก็จะเหม็นไปทั่ว

๑๔) ชังหมู่สาวสาวเขาชอบชุดเกล้าเข้าหมิ่น (บ. ๒๕)

= บั๊วชอบเกลียดพวกสาว ๆ บางกลุ่มที่ชอบทำตัวเหมือนขั้วพระ รวากับต้องการจะให้พระสละผ้าเหลือง (เปรียบจิ๋วพระว่าสีเหมือนขมิ้น)

๑๕) เห็นว่ามารบมีสมปานกับแกล่ (บ. ๒๕)

= ว่ากันว่าคนเราจะเก่ง เข้มแข็งได้ ก็ต้องผ่านอุปสรรคขวากหนามให้มาก ๆ เพราะจะทำให้เรามีสติ มีปัญญาแก้ไขปัญหาได้ และมีความอดทนมากขึ้น

๑๖. จะยกกันเพิ่นมาดมทั้งคำลมเพิ่นเล่า (บ. ๒๗)

= ไม่ควรไปใส่ใจ หรือปอกใจเชื่อมากนักเกี่ยวกับคำพูดของคนอื่น ๆ ที่เล่ากันต่อ ๆ มา ให้ฟังหูไว้หู เพราะอาจไม่เป็นความจริงอย่างที่บอกเล่ากันมาก็ได้

๑๗) เห็นว่าสิบช่างมันบ่เท่าขานญู คั้นว่าตาเฮฮันยังบ่เท่ากำผ่อ (บ. ๒๗)

= ทำสิ่งต่าง ๆ เป็นถึง ๑๐ อย่าง แต่ไม่เท่ากับเชี่ยวชาญในสิ่งนั้น ๆ เพียงอย่างเดียว และสิ่งบางสิ่งที่เราเห็นด้วยตาเรานี้ ไม่แน่นอนเท่ากับการได้ลองสัมผัสกับสิ่งนั้นด้วยมือตนเอง

๑๘) หัวใจคนไผจะไปหยั่งทีก มันเล็กเหลือ่น้ำบ่อชาววา (บ. ๒๘)

= จิตใจของคนเรานั้น ยากนักที่จะหยั่งถึง ไม่เหมือนกับความรู้สึกของบ่อน้ำ ที่สามารถวัดได้

๑๙) โอ้พวกผักชีเอาโรยหน้าขึ้นลาบ (บ. ๓๐)

= คำต่อว่ากลุ่มคนที่ชอบทำดีเอาหน้า ทั้งที่ตามความจริงอาจปกปิดความไม่ดีอยู่

๒๐) มาทำนิสัยอย่างคับปลิงกับทาก (บ. ๓๐)

= เกาะกินเหมือนตัวปลิงและทาก คือ มุ่งแสวงหาผลประโยชน์เข้าตนแต่ฝ่ายเดียว

๒๑) อ้ายเหลือไปเอาหมาแม่ต้องมาเลี้ยงไว้ (บ. ๓๐)

= คำต่อว่าคนบางคนทีนิสัยไม่ดี ถ้าหากเลี้ยงสุนัขแม่ลูกอ่อนที่พอมโซ ซึ่งอาจมีความซื่อสัตย์ ไว้ใจได้ ก็จะดีกว่าเลี้ยงหรือคบคนชั่วเหล่านั้น

๒๒) เมื่อจะคบคนเห็นหื้อดูที่หน้า เห็นว่าเขาจะซื้อผ้าผ่อทิ้งเนื้อทิ้งสี (บ. ๓๑)

= การจะคบใครควรพิจารณาให้ถี่ถ้วน พินิจให้ดี

๒๓) ความเลวของมันหาที่เปรียบหีบได้ มอกขี้ตึกในไส้หมามุม (บ. ๓๒)

= คำต่อว่าคนคนนั้นเลวมาก ยิ่งกว่าพยารัตน์ที่ติดอยู่ในท้องหมาดำ

๒๔) จะไปหลีกไล่ตัวจะไปเอาหัวเข้าส้ม จะไปว่าหื้อเพิ่นยังบ่ชวามง่อนตัว (บ. ๓๓)

= ไม่ควรเอาตัวรอดหรือหาความสบายเพียงฝ่ายเดียว (ควรคำนึงถึงผู้อื่นบ้าง) และอย่าไปต่อว่าผู้อื่นโดยไม่พิจารณาดูการกระทำของตัวเองก่อน

๒๕) ลูกเขายังมาอ้ายขึ้นต้นไม้บ่สุดยอด (บ. ๓๔)

= เปรียบเด็กที่เกเรไม่ตั้งใจทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ ในที่นี้หมายถึง “การเรียน”

๒๖) ขอนายจะไปแก่งเอาดินไปหาหนาม (บ. ๓๕)

= อยู่ดี ๆ ไม่ควรไปหาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว

๒๗) เห็นว่าคนอักษันมีเท่าผืนหนัง เห็นว่าคนซังมันมีเท่าผืนสาต (บ. ๓๕)

= คนที่รักมีมาก อย่าไปใส่ใจคนที่เกลียดชังเราซึ่งมีจำนวนน้อย

๒๘) เห็นว่างูเห่ายังบ่เท่าพังพอน เห็นว่าผีผู้สองเพิ่นว่าน้องผู้หนึ่ง (บ. ๓๘)

= สิ่งที่น่ากลัวแล้วอาจมีสิ่งอื่นที่น่ากลัวยิ่งกว่าและผู้ที่เกิดก่อนย่อมมีความรู้หรือมีประสบการณ์มากกว่าผู้ที่เกิดภายหลัง

๒๙) ดาบคมในฝักคนหลีกไว้ในใจ น้ำก็ไหลมันทิ้งเขี้ยวทางพื้น (บ. ๓๘)

= คนฉลาดมักไม่เปิดเผย แสดงออกมากนัก เหมือนกับกระแสน้ำที่ไหลแรงอยู่ในที่ลึก

๓๐) ไปยืมเงินเพิ่นมาค้าไปยืมพรา้เพิ่นมาพินก็มอกไก่อตาฟางขันเฝ้าปากประตูเฝ้า (บ. ๓๘)

= ทำอะไรก็ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น จึงเปรียบเหมือนไก่ตาไม่ดีที่ไม่สามารถออกไปหา กินเองได้ได้แต่อยู่เฝ้าปากประตูเฝ้าไก่

๓๑) จะไปหย่อนแถมเปื้อนจกกำเลื้อไต่ฮาวซาน (บ. ๓๕)

= อย่างมาแกถึงพูดจาประชดประชัน ทั้งที่มันไม่สามารถเป็นเช่นนั้นได้จริง ๆ เพราะตามความจริง จิ้งเหลน (จกกำเลื้อ) จะไม่ยอมนิ่งให้เราจับได้ง่าย ๆ (บัวซอน)

๓๒) เห็นว่าหมาหลวงมันบ่แพ้หมาหลาย (บ. ๔๑)

= มีความสามัคคีกันทำให้เกิดพลังชนะอุปสรรคได้

๓๓) ตัวบู้ตัวไต่ขัวยังบ่พ้น จะไปฟังหมกกันโยนฮาว (บ. ๔๒)

= ตัวเองยังเอาตัวไม่รอด จึงไม่ควรไปว่าคนอื่น

๓๔) เห็นว่าหมาขำน้ำยังอุ่นใจเลียตีน (บ. ๔๕)

= ทำสิ่งใดก็มักหวังว่าจะได้สิ่งตอบแทน

๓๕) อะยังมาใคร่เคียดเมื่อบ่าแพงแสงร่วง ผออย่างกับบ่าม่วงไก่อ๊สลับเหลือค่านแกน (บ.

๔๖)

= เมื่อแก่เฒ่าแล้ว เรี่ยวแรงย่อมไม่ค่อยมี คือ หมดสภาพที่จะใช้การอะไรได้ดี

(บัวซอน)

๓๖. อู้คนง่ายเหมือนตัดไม้กวมตา อู้คนมีศญาเหมือนผ่าไม้กลางป้อง (บ. ๔๖)

= พูดยกกับคนใจไม่เกิดประโยชน์อันใด ต่างจากพูดยกกับคนฉลาดที่จะสามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย

๓๗) ลางพร่องก็ดีแล่งหน้าบ่ตาย ลักแท้ทางในชมเหลือบ่าแขวัง (บ. ๕๑)

= บางคนนั้นมักทำดีเอาหน้า แต่แท้ที่จริงในใจนั้นไม่ดี (บัวซอน)

ขอดาปอย

๓๘) เห็นว่าเฮาหวานพีชมันจะต้องหวังผล (บ. ๒)

= ทำสิ่งใดก็หวังว่าจะได้สิ่งนั้นตอบแทนมา

๓๙) อ้อมหนูเพิ่นก็ว่าหนูไต่ เพิ่นว่าอ้อมไหนไหนเพียว (บ. ๓)

= ทุกคนต่างก็เห็นว่าหรือทางของตน จึงควรทำหน้าที่ดังกล่าวให้ดีที่สุด

ขอประวัติครูบาเจ้าเทือง นาสีโล

๔๐) เหมือนกับของว่าของกิน ถ้าเฮาบซึมมันบ่าฮู้รสชาติ

จะเผ็ดจะขมจะส้มจะฝาด รสชาติเป็นอย่างใดชา (บ. ๕๘)

= จะรู้ว่าสิ่งใดเป็นเช่นไร ก็ต้องทดลองทำด้วยตนเองเสียก่อน จึงจะมีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ อย่างถ่องแท้

๔๑) ถ้าคนฮ้ายบ่มี เพิ่นว่าคนดีบ่ได้กินห่อหนึ่ง (บ. ๗๑)

= เมื่อมีผู้คิดร้าย ทำไม่ดีกับเรา จะทำให้เราเข้มแข็งและเก่งมากขึ้น เพราะเราจะเผชิญปัญหานั้นอย่างมีสติและหาทางแก้ไขให้ผ่านพ้นไปได้

๔๒) เมื่อคิดได้แล้วจะทำได้ ขุดฮากไม้มันจะต้องมาใส่เสียม

หน้ากลองชัยเพิ่นยังใช้หนังสือตัว ถ้าบ่ขุดบ่ขั้ดที่ไหนมันจะเพิ่น (บ. ๑๐๑)

= คิดจะทำสิ่งใดควรวางแผนคิดอ่านหาวิธีการทำให้เหมาะสม และมีความขยันร่วมด้วย จึงจะบังเกิดผลดี

จ้อยพระคุณของพ่อ

๔๓) ดอยยังมีหิน แผ่นดินมีหญ้า ปลายังลอยวัง แม่น้ำ
เข้าแบ่งเข้าหนม บ่นวดบ่กัน มันจะแปลงได้ ชาใด (บ. ๘)
= ทุกสิ่งมีไว้พร้อมแล้ว เพียงเราลงมือทำก็จะสำเร็จ

ขอพระคุณบุพการี

๔๔) คืดอะหยั่งตันเหมือนด้ามหัว เหมือนตอไม้ขวาง เขาเอามาแปลงตั้ง (บ. ๑)
= เป็นคนไม่ฉลาด คืดอะไรไม่ค่อยออก มีสมองทื่อ ๆ ไม่เฉียบคม

๔๕) เรายังบ่รู้โชคชะตาของเฮา จะเป็นเดือนเป็นดาวจะเป็นฟ้าเป็นเมฆ (บ. ๔)
= ยังไม่รู้อนาคตว่าตนเองจะเป็นไปอย่างไร

๔๖) หัวใจของแม่ย่าแยโรยรา เหมือนเพิ่นเอาบ่าผาทอดลงดอยม่อนจิ่ง (บ. ๔)
= แม่รู้สึกรังทศใจ รวากับเป็นก้อนหินที่ถูกโยนทิ้งลงจากภูเขาสูงชัน (ไร้ค่ามาก)

๔๗) ลูกคนไหนรู้จักกตัญญูตา แตมบ่อีก็มาแตมบ่หากก็เท่า (บ. ๘)
= ลูกที่กตัญญูต่อพ่อแม่ จะทำให้ชีวิตมั่งมีศรีสุข

๔๘) หันฮูลวงหลวงยังดวงยังคับ คั้นเฮายังฮัดมันก็ยิ่งหลวม (บ. ๑๓)
= รู้เห็นสิ่งใดก็ไม่ควรประมาทสิ่งนั้น (สอนให้รู้จักระมัดระวัง ไม่วางใจอะไรง่ายเกินไป)

๔๙) เพิ่งเพิ่นว่าบ่าน้ำมันจะจม บ่าหินท่าหินคมมันจะลอยน้ำขึ้น (บ. ๑๓)
= สิ่งต่าง ๆ ในบ้านเมือง ก็อาจจะเปลี่ยนแปลงพลิกผันไปอย่างไม่น่าจะเกิดขึ้นได้

๕๐) ฮ้าปลาจ๋อมอยู่ในขวดป่าง ถูกแมงรูนไขขวางคั้นบ่าโอมันก็หลิ่ง (บ. ๑๓)
= สิ่งที่ไม่ดี เมื่อไปอยู่ ณ ที่แห่งใดก็มีเหตุให้รู้ได้ง่าย

ขอศาสนาเหมือนมหาสมบัติ ๑๐ ประการ

๕๑) ความรู้บัพพาทคำปาถบัพพาคอน (บ. ๓)

= มีความรู้น้อย

๕๒) เห็นว่าน้อยบดีเป็นอาจารย์ (บ. ๖)

= ทำสิ่งใดควรให้เหมาะสมกับบุคลิกและความสามารถของตน

๕๓) ของบักินผู้นำของบเล้าผู้ลี้ (บ. ๖)

= สิ่งใดที่ไม่นำมาใช้ หรือไม่ฝึกฝนย่อมจะลืมนำไปได้ง่าย

๕๔) คนง้าวอดฉลาดก็มอกจี้หมากจากปูน (บ. ๓)

= คนโง่ที่อดฉลาด ก็เหมือนกับหมากและปูนแดงที่ไม่พอดีกัน คือ ปูนแดงน้อยไป ทำให้กินไม่อร่อย ฉะนั้นจึงควรทำตนให้เหมาะสมกับความสามารถ หรือสติปัญญา จะบังเกิดผลดีกว่า (บัวซอน)

๕๕) เห็นว่าคนต่อเถือกยังตายกลั้นน้ำ เขาว่าคนเก่งล้ำช่างเป็นภัยแก่ตน (บ. ๑๐)

= เราไม่ควรประมาทในการใช้ชีวิต

๕๖) หนึ่งเข้าบมีหิ้วที่ไหนดมันบสิ่ง (บ. ๑๖)

= ทำสิ่งใดจะให้สำเร็จได้นั้น ต้องพร้อมเสียก่อน

๕๗) ของกินล้ำมันมีอยู่ที่คนมัก (บ. ๒๘)

= สิ่งใดก็ตาม จะดีหรือเหมาะสมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของแต่ละบุคคล

๕๘) ล่อไก่ป่าต้องเขาหาหมอกิน (บ. ๒๘)

= จะทำการใด ควรจัดเตรียมสิ่งที่จำเป็นให้เหมาะสมกับเรื่องนั้น ๆ จึงจะสำเร็จลุล่วง

ด้วยดี

๕๙) เห็นว่าเสือตัวก็ว่าพระเจ้า เห็นว่างจกรตัวว่าเปนดอกบัว (บ. ๒๙)

= ไม่ควรเห็นผิดเป็นชอบ

๖๐) มันใหญ่ก็เพื่อมันกินเข้า มันเด่นเพื่อเกิดเมินบคาย (บ. ๒๙)

= อายุมากเสียเปล่า แต่ไร้คุณประโยชน์ต่อสังคม

๖๑) เขาว่าฟังธรรมกินพริกดำกับเข้า (บ. ๓๐)

= เป็นคำกล่าวของคนที่ไม่รู้แจ้งในเรื่องศีลธรรม พูดเพื่อให้เกิดความตลกเท่านั้นเอง

๖๒) สามครูได้สามเปลือกเดียว (บ. ๓๒)

= เปรียบคนที่พูดมาก แต่ได้ใจความสำคัญเพียงนิดเดียว

๖๓) หมากี้เห่าเข่าว่ามันทิ้งบ่ขบ หมากี้ขบเข่าว่ามันทิ้งก๊ีบเห่า (บ. ๔๐)

= คนที่ดีแต่พูด มักไม่เป็นเรื่อง ต่างจากคนเงียบ ๆ ที่มักจะนำกลั้วและเอาเรื่องมากกว่า

๖๔) ไปว่าหื้อเพิ่นก๊ีบขวาม่งอนตัว (บ. ๔๒)

= คนที่ชอบพูดถึงคนอื่นในทางเสียหาย โดยไม่มองตนเองว่ามีข้อบกพร่องอะไรบ้าง

๖๕) เข่าว่าผัวมันบ่นบ้ายเมีย เข้าเตมหลองเตมเยียนมันจะเลี้ยงจะข้า

เพิ่นว่าเมียที่บ่นบ้ายผัว เงินกองเท่าตัวมันก็ทิ้งบ่ค้าง (บ. ๔๔)

= ผัวเมียกันถ้าไม่นับถือซึ่งกันและกันแล้ว แม้นมีทรัพย์สินสมบัติใด ๆ ก็ยอมสูญเสียหมดไปได้ (บัวซอน)

ขอหงส์หิน

๖๖) เปนเวรเปนกรรม ก็ขอหื้อมันหมดเลี้ยง เหมือนเฮาคายจี้เมียง ขว้างลงกลางเตาไฟ

(บ. ๓๗)

= ขอให้เวรกรรมที่กำลังเกิดขึ้นนี้ หมดสิ้นไปเสีย เหมือนกับเรากายเมียงที่เราอมอยู่นั้น โยนใส่กองไฟ เพื่อจะให้หมดทุกข์หมดภาระที่ต้องเผชิญอยู่ คือให้สิ้นสุดกันไป

๖๗) ขาดิเลื้อต้องมีลายขาดิควายต้องมีเขา (บ. ๔๔)

= เกิดเป็นคนต้องมีศักดิ์ศรีของความเป็นคน เพื่อจะได้ไม่ถูกดูหมิ่นดูแคลน

๖๘) โอ้พวกหัวขี้โล้เหมือนขี้โง่กลางกอ (บ. ๔๔)

= เป็นคนไร้สติปัญญา หาสาระไม่ได้ (คำต่อว่า)

๖๙) สัตูชาติค้ำควมมีทิ้งหูทิ้งปีก (บ. ๔๙)

= คนเคยทำจนติดเป็นนิสัย (บัวซอน)

๗๐) ปลาปะใส่น้ำข้างปะใสควายขี้ (บ. ๕๔)

= คนเคยคุ้นกับสิ่งนั้น ๆ เมื่อพบกันจึงไปได้ดี ไม่ติดขัด

๗๑) ถ้าพรว้าพ่อเหมือนต่อฮังแขวน ถ้าพรว้าแม่นเหมือนแตนฮังห้อย (บ. ๗๓)

= ที่พึ่งพิงนั้นไม่มั่นคง เมื่อสูญเสียที่พึ่งดังกล่าวไป ก็จะมีที่พึ่งพิงเสียแล้ว (บัวซอน)

หมายเหตุ : - จำนวนขอที่ปรากฏในที่นี้ คือ จำนวนที่จำต้องอธิบายความหมายเพิ่มเติมเพื่อให้กระจ่างชัด ถ้าเป็นจำนวนในลักษณะเปรียบเทียบหรือแบบอุปมาอุปไมยที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย คือ สามารถเข้าใจตรงกันกับข้างขอได้ ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำข้อความดังกล่าวมาอธิบาย

- (บ...) ในที่นี้คือด้วยอมาจากบทที่นั้น ๆ ในขอเรื่องที่ระบุไว้

ภาคผนวก ก

ภาพประกอบ

ภาพ ๑ ช่างชอและช่างปีขณะแสดงอยู่บนเวที

ภาพ ๒ ภาพถ่ายคณะซอ ประกอบด้วยช่างซอหญิงกำลังฟ้อนประกอบ
วงปี่พาทย์ เป็นภาพถ่ายประมาณสมัยรัชกาลที่ ๕ จากหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
ในมือช่างฟ้อนถือเทียนคล้ายคลึงกับภาพจิตรกรรมฝาผนังที่วัดป่าแดด
อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ ๓ ภาพช่างซอยชายหญิงกำลังฟ้อน มีดนตรีประกอบ คือ ปี่ขุม ๓
จากภาพจิตรกรรมฝาผนังที่วัดป่าแดด อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ ๕ “เก๋า” (สุรินทร์ หน่อคำ) และ “ควม” (คำหน้อย กำ
ชาติ) ช่างซอตลกคณะศรีสมเพชร

ภาพ ๕ ลักษณะของผาม (ปะรำ) ที่สร้างแบบง่าย ๆ

ภาพ ๖ ผามชั่วคราวหลังคามุงด้วยหญ้าคา

ภาพ ๘ เวทีและฉากของละครขอ ในภาพข้างชอกำลังแสดงละครขอ
ถ่ายทอดทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๘ ลำปาง
ราว พ.ศ. ๒๕๒๕

ภาพ ๘ ช่างขอได้รับเชิญเป็นวิทยากร เพื่อไปสาธิตขอ และให้ความรู้เกี่ยวกับ
ขอ

ภาพ/๕ การแต่งกายในชุดพื้นเมืองของชาวชอและช่างปี

ภาพ ๑๐ ช่างซ่อมรุ่นใหม่ในชุดแต่งกายปกติทั่วไป

ภาพ ๑๑ เครื่องพิธีกรรมที่ใช้ประกอบพิธีไหว้ครูขอประจำปี
ในภาพที่ปรากฏ คือ รูปถ่ายของแม่ครูคำปิ่น เภาใส (แม่ครูของบัวซอน
เมืองพร้าว)

ภาพ ๑๒ แม่ครูชอกำลังทำพิธีไหว้ครูให้กับผู้ที่มาฝากตัวเรียนชอ

ภาพ ๑๓ แม่ครูบัวซอน เมืองพร้าว กำลังทำพิธีไหว้ครูก่อนจะเริ่มแสดงขอ

ภาพ ๑๔ ลูกศิษย์แม่ครูบัวซอน เมืองพร้าว กำลังหัดขอเข้าปี

ภาพ ๑๕ บัวซอน เมืองพร้าว กับคู่ดอง : สายทอง ทองเจริญ

ภาพ ๑๖ ปกแถบบันทึกเสียงของบัวซอน เมืองพร้าว

ภาพ ๑๓ แม่ครูบัวซอน เมืองพร้าว

ภาพ ๑๘ บั๊วซอน เมืองพริ้ว ขณะเข้ารับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ภาพ ๑๕ ส่วนหนึ่งของโล่และใบประกาศเกียรติคุณของ บัวซอน เมืองพร้าว

ภาคผนวก ง

วิธีการเขียนบทขอของ บัณฑิต เมืองพร้าว ด้วยลายมือตนเอง

[illegible]

๔

เมื่อครั้งนั้นทางพญาหงษ์มาขุดน้ำขึ้นมาเมื่อครั้งนั้นได้มาด ๑๐๗๑๕๖

ให้คนลาดตระเวนตามหาสัตว์ เมื่อครั้งนั้นได้พาคนไปล่าสัตว์ในป่า
ก็พบเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา

เมื่อครั้งนั้นทางพญาหงษ์มาขุดน้ำขึ้นมาเมื่อครั้งนั้นได้มาด ๑๐๗๑๕๖
เมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา
เมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา

เมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา
เมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา
เมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา

เมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา
เมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา
เมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา

เมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา
เมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา
เมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มาเมื่อครั้งนั้นได้ล่าสัตว์มา

ภาคผนวก จ

สำเนาหนังสือเชิญชวนจากหน่วยงานต่างๆ
และสำเนาใบประกาศเกียรติคุณของ บัวซอน เมืองพร้าว

ที่ ศธ ๑๓๐๖(๒)/ ๖๔๓๔

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
ถนนรัชดาภิเษก ห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๒๐

๔ มิถุนายน ๒๕๓๔

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ภาษาไทยเรานี้มีทำนอง”

เรียน **มัวฮอง วัฒนคุณ**

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผ่นประชาสัมพันธ์ และกำหนดการ
๒. แบบแจ้งความประสงค์เข้าประชุมสัมมนา

เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ นี้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงพิจารณาดำเนินงานโครงการสืบทอดทำนองไทยเพื่อเฉลิมพระเกียรติฯ ในโอกาสดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ทรงสนพระทัยต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ และเพื่อสนองพระราชปณิธานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคาใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ตลอดจนการอนุรักษ์สืบทอดทำนองไทย รวมทั้งกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการแก้ไขปัญหาคาใช้และพัฒนาการถ่ายทอดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการสืบทอดทำนองไทยแก่เยาวชนและประชาชนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รายละเอียดปรากฏในเอกสารประกอบการพิจารณาที่ได้แนบมาพร้อมนี้แล้ว

ในการดำเนินงานโครงการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติพิจารณาเห็นควรจัดการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ภาษาไทยเรานี้มีทำนอง” ขึ้นระหว่างวันที่ ๑๔-๑๕ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานฯ จึงขอเรียนเชิญท่าน พร้อมอาจารย์ผู้ถ่ายทอดภาษาไทย และนักศึกษาในสังกัดเข้าร่วมประชุมสัมมนาดังกล่าวข้างต้น รายละเอียดปรากฏในเอกสารที่ได้แนบมาพร้อมนี้แล้ว และเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างสูงสุด สำนักงานฯ จึงเห็นควรขอความร่วมมือจากท่านเพื่อโปรดประชาสัมพันธ์การประชุมสัมมนาฯ ให้ผู้สนใจรับทราบมา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกร็ด สุพรรณกุล)

รองเลขาธิการ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

สถาบันวัฒนธรรมศึกษา

ส่วนส่งเสริมการถ่ายทอดวัฒนธรรม

โทร. ๒๕๗๐๐๒๔ ต่อ ๑๓๕

โทรสาร ๒๕๕๗๗๔๗

ตำนานมาก

ที่ ชม 0027/ ๗3๗0

ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่
ถนนโชตนา ชม. 50300

๑๗ กุมภาพันธ์ 2540

เรื่อง ผลการคัดเลือกศิลปินแห่งชาติและผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม พุทธศักราช 2539

เรียน นางบัวซอน ถนอมบุญ

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ที่ 0032/4874 ลงวันที่ 31 มกราคม 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึงสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดทำ โครงการศิลปินแห่งชาติ และโครงการสรรหาและคัดเลือกผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม เพื่อสรรหาศิลปินผู้สร้างสรรค์งานศิลปะยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ และสรรหาบุคคลที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดดเด่นยกย่องเชิดชูเกียรติ เป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมมาจนถึงปัจจุบัน และท่านได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมสาขาวรรณศิลป์(ร้อยกรองพื้นบ้าน)นั้น

บัดนี้ จังหวัดได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติว่า ขอเรียนเชิญท่านเข้าเฝ้าและรับโล่พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวันจันทร์ที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540 เวลา 09.30 น. ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน กรุงเทพฯ โดยให้นำญาติเข้าเฝ้าได้อีก 1 คน และให้เดินทางถึงกรุงเทพฯวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 และเข้าพักที่โรงแรมสยามบิวเวอร์รี่ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพฯ ส่วนรายละเอียดต่าง ๆ ทางจังหวัดจะประสานมาอีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายจาดูร อภิชาติบุตร)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม

โทร. (053) 221233, 213840

ที่ นร ๑๔๒๒/ ๖๒๐๐๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง การเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ครูภูมิปัญญาไทย ภาคเหนือ
เรียน นางบัวซอน ถนอมบุญ
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการและกำหนดการเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ครูภูมิปัญญาไทยฯ

ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เลขที่ นร ๑๔๑๓/ว ๑๖๘๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ท่านได้รับการคัดเลือกให้เป็น ครูภูมิปัญญาไทย และได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินงานโครงการนั้น สถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและการศึกษาไทย (สกก.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี เห็นสมควรให้มีการประชุมเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ครูภูมิปัญญาไทย ภาคเหนือ ครั้งที่ ๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามงาน/โครงการของครูภูมิปัญญาไทยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างครูภูมิปัญญาไทย ผู้ช่วยครูภูมิปัญญาไทย และคณะทำงานของสถาบันฯ ในวันที่ ๕ - ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ณ หอประชุมวิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดน่าน ตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน (ดังรายละเอียดที่แนบมาด้วย)

สถาบันฯ จึงขอเรียนเชิญท่านและผู้ช่วยของท่านคือ นายอินตา เสาคำ เข้าร่วมการเสวนาฯ และนำเสนอความคืบหน้าของโครงการฯ ในที่ประชุมฯ ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว ขอให้ท่านและผู้ช่วยเดินทางถึงวิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดน่าน ในวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เวลาประมาณ ๑๓.๐๐ น. เพื่อลงทะเบียน ทั้งนี้ สำนักงานฯ จะรับผิดชอบค่าที่พัก คืนวันที่ ๕ - ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ค่าอาหารตลอดการเสวนาฯ และค่าเดินทางจากบ้านของท่านไปยังสถานที่ประชุม (ไป-กลับ) โดยเบิกจ่ายตามสิทธิที่ท่านสามารถเบิกได้ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ถ้ามีข้อสงสัยหรือข้อข้องประการใด โปรดติดต่อนางสาว วัลภา เล็กวัฒนานนท์ ผู้ประสานงานสถาบันฯ ตามหมายเลขโทรศัพท์ของสถาบันฯ หรือฝากข้อความที่ ๑๕๒ เรียง ๗๕๕๖๐๑

สถาบันฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านในการเข้าร่วมประชุมเสวนาในครั้งนี้ และขอขอบคุณอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

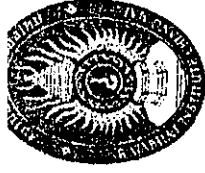
(นางสาววิมลลักษณ์ ชูชาติ)

ผู้อำนวยการสถาบันฯ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและการศึกษาไทย

โทร. ๖๖๕-๗๗๓๕, ๖๖๘-๗๑๒๓ ต่อ ๒๔๒๘, ๒๔๒๙

โทรสาร ๒๔๓-๒๗๘๗

สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

ขอมอบเกียรติบัตรนี้ให้แก่

นางบัวซอน กนอมบุญ

เพื่อขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการแสดงนาฏศิลป์และดนตรีพื้นบ้านล้านนา
งานทอดพระเกียรติ ตระการดีภาษาพิเศษของแผ่นดิน

ขอให้ประสบความสำเร็จความสุขความเจริญตลอดไป

วันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

(รองศาสตราจารย์วรรณวดี ม้าลำพอง)
อธิการบดีสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล นางสาวอรพิน ลือพันธ์

วัน เดือน ปีเกิด ๒๔ มกราคม ๒๕๑๕

ประวัติการศึกษา สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ
ปีการศึกษา ๒๕๓๒
สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย)
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๓๖

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๔ อาจารย์พิเศษ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่